

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Summa de vitiis

Wilhelm <Lyon, Prior>

[Basel], nicht nach 1475

De superbia interiori et exteriori. Tercia pars

[urn:nbn:de:bsz:31-308070](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-308070)

278

elus excessus vocatur. luc. ix. Dicunt aliqui q̄ nimis potest esse humilis homo. sed quātumcumq; humiliaverit se tamen humilior xp̄o non erit. cum ip̄e nouissim⁹ viroꝝ fuerit. ysa. liij. ¶ De supbia interiori ⁊ exteriori. iij. ps

Sequitur de diuisione supbie que p̄mo diuidit̄ in superbiam interiorē ⁊ exteriorē. Interior aut̄ diuiditur in superbiam intellect⁹ ⁊ superbiam affectus. Superbia intellect⁹ quatuor habet spēs. Prima est quando aliquis credit sua bona habere a se. Secunda est cum aliquis credit a deo sua bona habere sed suis meritis. Tercia quando credit se habere q̄ non habet. Quarta quando in opinione sua p̄fert se alijs vnde versus. Ex se p̄ meritis. falso. plus omnibus inflant.

¶ De p̄ma specie interioris supbie. ¶ Ca. p̄mū

Prima sp̄e laborabant philosophi. qui dicebāt labia nostra a nobis sunt. De hac sp̄e Job. xj. vir vanus erigit̄ in superbiā. ⁊ quasi pullum onagri se liberum natum putat. Superbus nichil credit se tenere ab aliquo. Videt̄ tamen q̄ null⁹ habeat hanc sp̄em superbie. Null⁹ enim est qui non credit bona sua a deo habere. vnde bern. super illud. oleuz effusum nomen tuū. quis tamen insanus erit vt aliūde quam a deo aliquid habere p̄sumat. nemo sane ⁊ infidelis videt̄ esse in hoc errore. ber. Inexcusabilis est infidelis si non diligit deū. ex toto corde. tota anima. tota v̄tute. nempe clamat intus ei innata iusticia. quia ex toto se diligere debet illum cui se totuz debere non ignorat. Ad q̄ dici potest. q̄ ideo dicitur superbo credere bona sua a se habere. quia facit ac si crederet. Simili modo loquendi dicitur d̄ aliquo. quod non credit cristum filiū dei esse. cum nec terretur eius cōminatōnibus. nec attrahitur promissionibus. nec p̄ceptis obtemporat. nec cōsilijs acquiescit. vt dicit bernhardus.

¶ De. vi. que dicitur facere superbus quasi credit bona sua a se habere.

Ex vero sunt quantum ad hoc q̄ dicit̄ superbo fa-
 cere quasi cre dat̄ bona sua a se habere . ⁊ nō a dō
 Primo q̄ de bonis suis glatur in corde . vnde apo
 qui d̄ habes q̄ non accepisti . **S**ecundo q̄ de bonis suis iactat̄
 se Job . xxxij . Si osculatus sum manum meam . In manu
 intelligit̄ opatō . in osculo . q̄ est contactus oris . laudatō
 pprii operis . Tertio quia de bonis suis ḡcias non agit deo
 vnde ingratus d̄r non cognoscere beneficiū acceptum eo
 q̄ faciat quasi non cognosceret . ⁊ est illud viciū valde nō
 citum homini . bern̄ Ingratitudo est ventus vrens . siccās
 sibi fontē pietatis . rorem misericordie . fluēta gr̄e . **O**re .
 Non est dignus dandis qui non grates de datis . **Q**uarto
 quia non habentem similia bona contempnit . vñ bern̄ .
 loquēs phariseo . frustra inflarum adūsus publicanū q̄ idō
 non habet vt tu . quia non accepit vt tu . gr̄as agendo p̄
 bas . te nichil tibi tribuere ceteros aspernēdo prodis q̄ in
 corde locutus sis . non em̄ iudicares publicanum cōtemp
 nendum pre te . si non pre illo honorādum te censerēs .
 Quinto q̄ sibi vult viuere ⁊ non deo . vera recognitō dñi
 est redditō census vel seruicij . vnde cum superbus seruū
 te deo rennuū . ip̄e bona sua se h̄re a deo non recognoscit̄
 nisi recognitōe verbor̄ . que est ridiculosa . **R**idiculū em̄
 est dicere aliquē dominū in aliqua arbore sola folia habere
Contumeliosum est etiā domino . q̄ aliquis eum dominū fa
 teat̄ . qui ei seruire dedignat̄ . **S**exto q̄ de bonis suis dō
 nō tribuit que ip̄e hoc requirit̄ per paupes . sed poti⁹ ob
 iurgat querētē dicens . Vos querētis q̄si nob̄ cōmodasse
 tis non attēdens q̄ deus illi bona dedit . qui per pauperem
 ea requirit̄ . greḡ . **G**ratuitum putas q̄ impendis pximo
 velis nolis debitores . **A**ug⁹ . dicit̄ . tibi xp̄us . Da michi
 ex eo q̄ dedi tibi . de meo quero . ⁊ michi non donas **S**up
 bia ista valde nociua est homini . hō em̄ superbus aliter viue
 ret . si bona sua a deo sibi data recognosceret quā viuat ⁊
 hoc quo ad multa . **P**rimo si hostem suū se fortōrē videret

ad dominum suum pro succursu orationem. quasi quendam
 nuncium mitteret. et de impetando succursu valde confide-
 ret. sciens illud ap. i. cor. x. fidelis deus qui non pacie-
 tur vos temptari super id quod potestis sed faciet cum tempta-
 tione puenitum ut possitis sustinere. Item si videret quod ca-
 strum corporis sui defendere non posset. domo suo redde-
 ret. ut ipse defenderet illud. sicut quidam cum tempta-
 retur de peccato fornicationis multum resistere vltra non
 posset prosternens se ante crucifixum dixit. Domine terram cor-
 poris quam a te teneo amplius tueri non possum. ego red-
 do eam tibi. defende eam. et statim recessit temptatio. Item
 qui bona sua a deo recognosceret. ipse de iniuriis sibi illa-
 tis se non vindicaret. sed expectaret quod dominus suus sibi iu-
 sticiam faceret ps. xx. Ne dicas reddam malum pro malo. sed
 expecta dominum et liberabit te a labore. scilicet vindicandi et a de-
 bito gehenne. quo te obligas vindicando. Item qui deum so-
 lum omnium bonorum suorum dominum recognosceret. tamen
 eius iudicium formidaret. non enim timenda est sententia
 a non suo iudice lata. Sic nec iudicia hominum sunt timenda
 i. cor. iij. michi pro nullo est ut a vobis iudicet. deinde sub-
 ditur. Qui autem me iudicat. dominus est. Item deo tanquam
 domino. non hominibus placere studeret. Ap. Si hominibus
 placerem. christi servus non essem. figuram illorum qui sibi at-
 tribuunt bona sua. tenent illi qui volebant iohannem vocare
 nomine patris sui. figuram vero illorum qui bona sua deo
 attribuunt tenet elisabeth. que ait. nequaquam sed vocabi-
 tur iohannes. et merito iohannes id est gratia vocatur. qui
 natus est de sterili secundum naturam. Sic bonum opus gratie
 dei debet attribui. cum anima ex se sterilis sit. nec habeat
 nisi ex deo quod bona agat. ps. Qui habitare facit sterilem in
 domo. mat. fi. le. De illa specie superbie qua quis credit
 habere pro meritis suis bona que a deo habet. Cap. ij.

S Equitur de illa specie superbie. qua quis credit habere
 pro meritis suis bona que a deo habet. Ad cuius

vicij dicitur in pmo facit hoc qd viciu illud conuertit
 est grē dei. ⁊ qdānmō euacuat eam. si em̄ quis soluat ope
 ratōnem quam ip̄e meruit in hoc nullam grām ei facit.
Sedō qd liberalissimum largitorem reputat venditores
 dum ea que dominus ei dat credit se p̄ meritis emere. in
 quo deo magnam contumeliā facit. **T**ertō quia obstruit
 homini fontem miē. Si enim laborantes hoc vitō petāt ali
 quid sibi dari a domino. merito dicit eis dominus. **I**te
 post aduēntes ⁊ emite vobis. sicut dicunt virgines
 prudentes fatuus. **M**ath. xxv. **Q**uarto magna fatuitas
 que comittatur hoc viciu que multiplex est. **P**rima est
 quia quantuncūqz conetur homo tamen non sufficit sol
 uere qd deo d̄bet. **S**i me totum debeo. pro me facto
 quid addam p̄ me refecto. nec em̄ tam facile refect⁹ qd
 factus. si quidem non solum de me. sed etiam de quocūqz
 quod factum est. scriptum est. dixit ⁊ facta sunt. at vero
 in reficiendo ⁊ dixit multa ⁊ gessit mira ⁊ p̄tulit dura. n̄
 tantum dura. sed etiam indigna. **I**n pmo ope me dedit.
In sedo se. ⁊ vbi se dedit me michi reddidit. dat⁹ gr̄ ⁊ red
 ditus. me p̄ me debeo. ⁊ bis me debeo. qd deo retribuā p̄
 se. **N**am etiā si me millesies rependere posses. qd sum ego
 ad dominum. **Q**uanta ergo fatuitas est qd homo credat p̄
 meritis suis bona sua habere cum non sufficiat soluere deo
 qd debet. **S**olō enim debiti recipientes non obligat sed de
 bitorem absoluit. **S**ecundo qui bene operando facit ipse
 ppriam vtilitatem non dei. deus enim bonorum nostrorum
 non eget luc. xvij. **C**um feceritis omnia q̄ p̄cepta sūt v
 bis dicitē serui inutiles sumus qd debuimus facere fecim⁹
In quo duo inuicentur. scz qd bene operando soluius qd
 debemus. ⁊ qd deo inutiles sum⁹ vel ad minus reputare de
 bemus. vnde timere debemus quasi serui inutiles. **I**llud
 math. xxv. **I**nutilem seruū p̄cite in tenebras exteriores.
Nō debet homi ex h̄ qd ppriaz vtilitatē facit. **T**ertō qd ip̄e
 n̄ dat deo nisi p̄us h̄ de⁹ dederit illi. **V**nde d̄ns iob. xli qd

γ

22

dedit michi ⁊ reddam ei. ⁊ dicit ad deū. j. palipp. vltimo.
Que de manu tua suscepimus. dedit⁹ tibi. yf. xxvi. **O**mnia
 opera vestra operat⁹ es. aug⁹. domini⁹ sup. errogatur
 tibi vt debeas ⁊ quis habet. quicquā nisi tuum. **R**eddis
 debita nulli debens. dans debita nil pdens. bern. non sunt
 talia merita vt ppter ea vita eterna debeat⁹ ex iure. vt de⁹
 eis iniuriāz faceret nisi eaz donaret. ⁊ ita homo magis pp
 ter ipsa debitor est domini. quam deus homini. **Q**uid sunt
 omnia merita ad tantam glām. non em̄ sūt condigne.
Quarto quia opa bona nostra ex se sūt velut moneta abs
 qz argento. **A** gratia enim dei valor est in operibz sine ea
 sunt opera velut falsa moneta qua nichil potest emi ab eo.
 qui falsitatem illam agnoscat. **Q**uinto in oculis nostris se
 pe vident⁹ merita que in oculis dei sunt demerita. **J**ob. iij.
Ecce qui seruiunt ei non sūt stabiles. ⁊ in angelis suis re
 perit prauitatem. **Q**uanto magis qui habitant in domos
 luteas ⁊c. ⁊ ysa. xliij. **F**acti sum⁹ vt immundi omnes nos
 quasi pannus menstruatae iusticie nostre. greg. **S**epe iu
 sticia nostra ad examen iusticie diuine deducta. iniusticia
 est. ⁊ sordet in conspectu iudicis qz fulget in extimatōne
 operantis. **N**ullus ergo de suis meritis confidat. non mo
 dicum valet ad meritum scire qz non sufficiant merita. ber
Exaggera quantum vis merita ⁊ extolle sudores. **M**eli
 or est misericordia domini super uitas. **I**dem. meū meritū
 est miseratō domini. **I**dem vapulez sane vt male operās si
 forte immeritā verbera cōputentur forte miserabit⁹ flagel
 lato qui in me non inuenit meritū quod remuneret. **I**dem
Nemo sese ducat. quia si bene cogitare voluerit inueniet
 pculdubio. quia nec eum. x. milibus possit occurrere ei
 qui eum. xx. milibus ad se venit. ⁊ est sumptū de luc. xiiij.
Idem spiritus sanctus illos quos repleuerit. ⁊ spū ferue
 re et in veritate agnoscere facit quia sola misericordia est
 que homines preuenit ⁊ perducit. **E**t subdit. **M**ultū sibi
 de hac misericordia vndiqz attraxerat dauid cum diceret

Misericordia ei? puenit me. et misericordia tua subsequetur me. et misericordia tua magna est super me et misericordia tua ante oculos meos est et qui corripit me in misericordia in misericordia et deus meus et misericordia mea. **¶** De tertia spe qua credit se habere bonum quod non habet. **¶** Cap. iij.

Sequitur de tertia spe superbie pertinentem ad intellectum que est quando quis credit se habere bonum quod non habet. Ad cuius detestacionem valet primo commendatio contrarij eius boni. magna et rara virtus profecto est. mirabilem te apparere et deceptibilem te reputare. ego ceteris virtutibus mirabilis habet iudicio. sic e contrario dici potest. quod magnum vicium est. te miserabilem apparere. et laudabilem reputare. hoc ceteris vicijs mirabilius iudicandum est. **¶** Secundo maledictio que fit laborantibus hoc vicio. ysa. v. v. qui sapientes estis in oculis vestris. **¶** Tertio quod hoc viciu impedit hominem a gratia dei per xxvi. vidisti hominem sapientem sibi videri magis illo spes habet insipientes. Est autem triplex ratio quod hoc viciu impeditur sit dei gratia. **¶** Prima est quod laborans hoc vicio gratiam dei non petit cum credit se eam habere. et quod non petit. ideo non accipit. **¶** Secundo ideo mutari non lumus. quod nos optimos credimus. **¶** Secunda est quod tali non libenter dominus dat gratiam suam. quod scit quod non esset gratia cum ipse iam credat eam habere. et sic potest dominus gratiam suam si illi eam daret. **¶** B. nunquam non petit quod dat magis. **¶** Tercia est quod ille qui plenus est de nichilo. ideo non potest capere aliquid bonum non est quod se imisceat vanitas ubi totum occupat caritas. ita non est quod se imisceat veritas. quando aliquid occupat falsitas. **¶** Quarto facit ad deum. huiusmodi delusio magna que fit laborantibus hoc vicio. deludit etiam eis sicut delusum est cuiusdam rustici portanti agnum venales ad forum. quem quidam leccato videns dixit socijs suis. vultis habere agnum quem portat rusticus. illi dixerunt volumus. et ipse disposuit per diversa loca socios. per que rusticus erat transiturus. dicens quod quilibet eorum quereret si rusticus ille vellet vendere canem illum. et cum primus quereret. Respondit rusticus quod non esset canis sed agnus. Sed cum quesiviissent alij simpliciter. deinde credidit de

agno q̄ camis esset. sic superbo plus adulatoribz quā sibi
 credens. deinde credit se habere bonum illud q̄ prius cer-
 tissime sciebat se non habere. **Señ.** Monstrabo tibi quid
 omnia possidentibz desit ista sez hominē q̄ verum sibi dicat
 adultores faciunt de superbo. sicut de vesica pueri. quaz
 vnus aliquantulū inflat. alius plus ⁊ terci⁹ plus. donec
 bene inflata est. Sic vnus adulator inflat superbum. ali⁹
 vero amplius inflat. **Señ.** omniū adulatorum vnum offi-
 cium vna intentō est. quus blandissime fallat. **Quinto** fa-
 cit ad detestatiōnem huius vicij hoc q̄ hominē in tanta ce-
 citate ponit vt etiam cecitatem suam agnoscere non possit
Alij ceci saltem cecitatem suam agnoscūt. licet aliā cogno-
 scere non possint. **Vltimo** facit ad detestatiōnem hui⁹ vi-
 cij hoc q̄ dyabolus facit de tali sacco non solū ad conti-
 nendum vilia. sed etiam ad continendū nulla.

De triplici remedio circa hoc vicium.

Triplex autem potest esse remediū circa hoc vi-
 cium. **Primum** est frequēs meditatio pprii stat⁹
 ber. meditatio quid desit docet. oratione desit ob-
 tinet. ⁊ est illud valde vtile homini ⁊ deo valde placz q̄ ho-
 mo se inspiciat sepe. bern. Illam animam diligit deus. que
 sine cessatiōne se considerat. ⁊ sine simlatōne se considera-
 do iudicat. **Idem** si noueris misteria omnia noueis alta ce-
 li. lata terre. pfunda maris. si te non noueris eis similis
 homini. edificanti sine fundamento ruinaz non structurā
 faciens. **Secundū** vt corrigēti exhibeat facies ylaris. ad-
 ulati tristis. sic enim fiet vt a multis corrigaris ⁊ a nullis
 adulatoribz decipiaris. nēo em̄ inuito auditori libet n̄rat
 vt ait iero. **Conferio** vō mltos inueit adultores q̄ libentē
 eos audit p̄ xxix. p̄nceps q̄ libet audit v̄ba mēdaci⁹ oēs
 mistros hēt impios. **Terciuū** est vt speculū sacre scripture
 faciei mētis sepe opponat gg. sac scriptura tanq̄ speculuz
 mētibz n̄ris opponit vt si q̄ in ea fedū fuit verius vidat.

De quarta spē superbie.

Cap. iij.

Sequitur de quarta spe supbie que est quando ali-
 quis in estimatōne sua preponit se alijs . que est
 magna rusticitas ⁊ magna fatuitas ⁊ magna in-
 quitas . q̄ sic magna rusticitas patet per hoc q̄ laborās h̄
 vitō quasi vult sedere altōz alijs in hospitō proprio ⁊ ibi
 maxime inhonorat homies vbi debet maxime honorare eos
 sez in ppria domo . Non sic faciebat abrahāz qui dicit ge .
 xvij . Loquar ad dominū meum cum sim puluis ⁊ cinis .
 vbi dicit gregor . aperte cernimus in quo loco se posuerat
 quī se puluerem ⁊ cinerem . etiam cum dño loqueret̄ exti-
 mabat . Quia ergo pena ferienda sunt qui ad sūma non p̄-
 ficiunt ⁊ de minimis se extollunt . q̄ autem magna fatuitas
 sit se alijs preponere . patet p̄mo per hoc . quāto quis ma-
 gis se appreciat . tantomin⁹ appreciatur a deo . ⁊ tanto mi-
 nus valet . exemplum in saule . qui cum esset pius in ocu-
 lis suis factus est rex . econuerso autem cum magn⁹ esset
 a regno deiectus est reg . xv . despiciētem autē se deus ap-
 preciat p̄s **C**or contritum ⁊ humiliatum de⁹ non despiciet
Secundo per incertitudines q̄ hnt hoīes in p̄nti vita . de bo-
 nitate sua vel aliena eces . ix . Sunt iusti ⁊ sapientes quo-
 rum opera sunt in manu dī ⁊ tamē nescit homo vtruz ano-
 re an odio dignus sit . ⁊ licet homo p̄ncialiter certe sit de
 bonitate sua . vel malicia aliena . finalr tamen incertus est .
Qui emz hodie est homicida forsitan in dī prudentia est
 de ordīe cherubim . ⁊ licet tu mō sis bonus tñ iudēi p̄sci-
 entia iam es affixus infernali patibulo . eces . viij . **V**idi
 impios sepultos qui cum adhuc viuerēt in loco scō erāt
 ⁊ laudabāt̄ in ciuitate quasi iustoz operū . **V**idit salomō
 spū p̄phero sepultos in inferno . qui in mundo isto sācti
 credebāt̄ . **I**deo nulli debet se homo compare . bern . noli te
 compare maioribz . noli aliqui bz . noli vel vni . nemini te n̄
 dico preponas . sed nec presumas comparare . **E**dem in
 anima . plane non est timenda quantalibet humiliatio hor-
 rendā autem minimumz pauenda vel minima temere .

presump̄ta erectō. exemplum de illo qui ingreditur p̄ ho-
 stium bassum cui non nocet quantumcunq; se inclinet sed
 si eleuauerit se plus debito ledet caput suū. Quod acci-
 dit hijs qui per humile ostiū paradisi volunt ingredi. au-
 gusti. Ostium paradisi est humile qd̄ si sane capite volu-
 mus intrare. oportet nos caput dimittere. Tertio per hoc
 q̄ extimatō qua aliquis p̄fert se alijs apud deum cui cogi-
 tatō locutō est quedam. Ostentatō est p̄p̄riarū diuiciarū
 et obstruit sibi fontem diuine misericordie. bern. pharise-
 us ex sufflat diuinam misericordiam dum dissimulat miseri-
 am. Quarto per hoc q̄ talis vult esse iudex sui p̄p̄rius cum
 p̄p̄rius amor homines fallat in iudicō sui p̄p̄rius. ber. amor
 h̄c nec odium veritatis nescit iudiciū. Idem de legib; hu-
 manis statutū. ⁊ in causis tam ecclesiasticis quas seculari bo-
 scio seruatum homines sp̄ales amicos causancium non debe-
 re admitti in iudicium. ne vel fallant vel fallantur amore
 suorum. Quod si culpam amici tuo iudicō illius amor aut
 minuit aut proorsus abscondit. quantomagis amor tuū tu-
 um contra te iudicium fallit. Sen. Ita ferē comp̄ata est
 omnium natura hominū. vt aliena melius iudicet quam
 sua. Tali potest dici. tu iudiciū de teipso facis iudiciū tu-
 um non est verum. Quinto quia tales credunt solem iu-
 sticie non lucez dare nisi in domo conscientie contra q̄ ber.
 nolo vt nusquam arbitraris lucere diem. nisi in cella tua
 nusquam esse serenum nisi p̄nes te. nusquam operari del-
 nisi in conscientia tua. Malo te cogitare serenū nisi apud
 te. ⁊ pius de te quam de aliquo extimare. Iniquitas etiā
 magna est p̄ferre se alijs ⁊ quo ad deum. ⁊ quo ad p̄ximū
 Quo ad deum p̄mo in hoc q̄ iudicium datum filio dei sibi
 usurpat. Joh. v. Omne iudicium dedit filio. Secundo q̄
 opus ei⁹ despiciat p̄u. xiii. Qui calumpniat egenū expro-
 brat factori ei⁹. q̄ fecit talem. Multū displicet mulieri
 qui despiciat filium suū vel artificem cum quis despiciat opus
 eius. ita deo displicet. cum quis despiciat creaturas eius.

Tertio quia se solum bonus credit quodammodo de deo male sentit. et de sapia dei male sentit qui credit qd deus in vno solo diuicias posuerit. et de bonitate eius male sentit cum credit qd alijs deus non sit bonus nisi sibi vel credit qd alijs sit parum bonus. in quo deo derogat. vñ sup illud math. v. qui dixerit fatue dicit glo. non modicus furor est. qd deus sine sapie condidit infatuatum dicere. et salienti deo derogare. Quarto iniquus est talis in deus. quia dum ipse deus est magnus in se. in eo quodammodo pius est. cum contrario modo oporteat esse. Oportet enim hominem minui vt deus in eo crescat. iuxta illud pcuratoris. ioh. iij. Illud oportet crescere. me autem minui. In primu vo iniquus est qui se pferre alijs dupli. Primo quia psumit proximum iudicare in qd non habet iudiciu. et contra phibitōnem dñi. Mar. viij. Nolite iudicare et non iudicabimini. et apo. Tu quis es qui iudicas seruum alienu. dño suo stat a cadit Sedo quia inique iudicat eum et quasi habet statera dolosaz eum p vno peccato quod scit de proximo suo ei preponit se cum sciat se multa peccata comisisse. Preterea nescit circumstantias peccatorum in proximo que multum possunt diminuere peccatum eius. nescit enim qua intentōne fecit verum ex subreptione vel debilitate. verum ex ignorantia. vel ex certa ignorantia. verum casu vel ex proposito. et verum ex vehemētia temptatōnis. Item p ridiculosa argumētatōne quam non auderet etiaz recitare in scolis proximum suum iudicat malum vel p aliquo leui signo. De hac statera prouerbi. xj. statera dolosa abhomiatio est apud deum. Qui sapiens esset longe peccata sua maiora quam aliorum extimaret eum melius eognoscat circumstantias peccatum suum aggrauantes. quā circumstantias que aggrauāt peccata aliorum. bern. Qui perfecte semetipm examinando intelligit suo peccato nulli peccatu par esse existimat qd non sic suu intelligit. homi qui se pferre alijs qui de se solo bona habz opione qnz ita accidit sic accidit amā qd de se solo edebat

q̄ a rege esset honorandus cum a rege esset suspendēd⁹
 hester. iiii. Cogitans aman in corde suo q̄ nullū alium rex
 nisi seipm̄ vellet honorare. respōdit rē. ⁊ subditur q̄ su
 spēsus est amā in patibulo q̄ parauerat mardocheo. Mar
 docheum vero quem aman suspendere voluit. rex honorari
 p̄cepit. sic ille qui alium iudicat quandoq̄ est condemp
 nandus. ⁊ qui ab eo iudicat ad regnū est sublimand⁹.

De p̄sumptōne.

Capi. Quīntum.

Sequitur de superbia affectus que diuū dīc̄ in p̄e
 sumptōnem ⁊ appetitū pprie excellētie. Et p̄mo
 p̄sequemur de p̄sumptōe. de qua p̄mo ostendem⁹
 quantū p̄sumptō homīni sit timenda. Secundo p̄sumptū
 osos homīes fatuos esse. Tertō distinguemus diuersas
 spēs p̄sumptōnis. Tripliciter pōt ostendi q̄ valde timen
 da est p̄sumptō. Primo per hoc q̄ dominus cum tāto dāp
 no ⁊ iactura animaz voluit hoc morbo mederi. Ideo enim
 distulit incarnari longo tempore vt p̄sumptō in homīne de
 strueret. Noluī enim venire donec homo de lege naturali
 et scripta conuinceret q̄ neutra iuuare potuīset. Secū
 do per hoc q̄ dominus aliquādo viros sanctos permittit ca
 dere in aliq̄d manifestum peccatū mortale ne de se presu
 mant. Aug⁹. audeo dicere. Supbum esse vtile cadere in
 aliquod apertum ⁊ manifestū peccatū. vnde sibi displice
 ant. qui iam sibi placendo ceciderāt. salubrius em̄ sibi pe
 trus quādo fleuit displicuit. quam placuit q̄ p̄sumpsit.
 Tertō per hoc q̄ multiplex dampnum puenit ex p̄sump
 tōne. ⁊ est triplex dampnum quod inde puenit. deus em̄
 p̄sumenti de se. auxilium suum subtrahit subtrahito dī auxi
 lio homo in bono non p̄ficit. ⁊ tandem in malo corruīt. de p̄
 mo iudicib. vi. p̄sumentes de se ⁊ de sua v̄tute gliantes hu
 milias. de se dō aug⁹. sup illud ps. Infirmata est tu vero
 perfecisti eam. non firmaret. dicit aug⁹. nisi infirmaret.
 Idem. multos impedit a firmitate p̄sumptō firmitatis.
 De ruina quam facit p̄sumptō patet in petro qui vilis

omnibus corruit quia p̄ ceteris p̄sumptis. De p̄sumptōe
eius **M**arci .xij. **E**t si omnes scāda .x̄. **E**t luc̄ .xxij. **D**ñe
paratus sum tecum in carcerem ⁊ in mortem ire. De rui
na eius **M**ath̄ .xxvi. qualiter ad vocem ancille x̄pm nega
uerit. vnde aug⁹. loquēs ei. vbi dixisti suffitō. ibi defecisti
vbi tibi placuisti. ibi peristi. **¶** De fatuitate
de se p̄sumentium.

Fatuitas vero de se p̄sumentium ostendit̄ p̄mo p̄
verba scripture que infirmitatē humanā ostēdūt
ij. cor. iij. **N**on q̄ sufficientes simus aliqd cogitā
re ex nobis x̄. **S**i non sufficit homo ad bene cogitandum
q̄ minimuz est inter bona opera. quomodo sufficiet ad alia
Joh̄. vi. **N**emo venit ad me nisi pater meus traxerit illū
Item dicit eccl̄. trahē me post te. vbi dicit bern̄. in persona
ecclesie. **D**omine scio me nequaquam esse puenturum ad
te nisi gradiendo post te. sed neq̄ hoc quidem nisi adiut⁹
a te. ideo precor vt trahas me post te. beatus si quid est
eius⁹ auxiliū abste. ascensionē in corde suo dis. mual. la
peruenturus quādoq̄ ad te in montib⁹ gaudiorū. **D**see
xiiij. **P**erditō tua israhel. tantūmodo ex me auxiliū tu
um. ⁊ p̄s d̄r. homo sp̄s vadens ⁊ non rediens. quia per
se vadit homo ad peccatum. sed per se non redit. nauis p̄
se descendit in rabida aqua. sed per se non ascendit. piscis
per se intrat in nassam. sed non per se exit. terra sp̄neas ⁊
ēbulos. p̄ se p̄fert s̄ n̄ p̄ se p̄fert eticū. **S**ic hō p̄ se p̄ face
re malum. sed non bonum. **J**oh̄. p̄mo. **S**ine me nichil po
testis facere. **A**ug⁹ loquens de negatōne petri. hoc cog
noscitur q̄ verū sit sine me nichil potestis facere. **E**cce ad
ymus aure impulsū firmissima columpna contremuit.
Secundo per collatōnem imbecillitatis nostre ad fortitu
dinem hostium nostrorum. **N**os em̄ sumus quasi locuste
gigantibus infernalibus compati. qui sunt hostes nostri
Valde ergo fatuus est qui de se p̄sumit. **I**n d̄o tamen pos
sumus. etiam gigantes vincere. vnde oriḡ. sup̄r numeri.

ubi loquitur de exploratoribus missis a moysi. Vult dominus
 liberos res mirabiles facere. vult de locustis superare gigan-
 tes. et de hijs qui in terra sunt. celestes vincere nequicias.
 Tertio exemplis viroꝝ fortium qui corruisse leguntur. si-
 cut exemplo petri. d. d. salomonis. et silium. g. g. d. d. caden-
 te nemo superbiat. Multos legimus in monte presumptio-
 nis corruisse. Unde multum fugiendus est mons iste. Aug. .
 multum in strenuis est qui illuc ire contendit. ubi multos
 corruisse conspiciat. In monte hoc ceciderunt qui operantur
 iniquitatem. Precipue potest agnosci fatuitas presumen-
 tium de se per experientiaz proprie imbecillitatis. leuez enim cor-
 rectionem vel modicum verbuz substinere nequimus. Quo-
 modo ergo magna presumimus. qui modicum non possumus.
 Fatuitatem presumen-
 tium de se insinuat nobis salomon pu-
 xiiij. dicens sapiens timet et declinat a malo. Stultus transi-
 lit et confidit. ¶ De speciebus presumptionis.

Quid dicitur autem presumptio in quatuor speciebus. Pri-
 ma est quando aliquis presumit quod alij non presumunt
 sicut illi qui noua presumunt preferentes se antecesso-
 ribus. et qui coram aliquibus sibi equalibus vel maioribus
 presumunt quod non ipsi. Ad hanc speciem presumptionis videtur
 referri illud eec. xxij. Audi tacens simul et querens. et in
 medio magnatoꝝ loqui non presumas. Secunda est quan-
 do aliquis presumit de quo presumendum non esset. ut cum ali-
 quis presumit de viribus suis vel de amicis carnalibus. vel de
 diuicijs. cont. q. Gere. xvij. Maledictus homo qui confi-
 dit in homine et ponit carnem brachium suum. Et subditur
 Benedictus vir qui confidit in domino. ¶ ysa. xxxvj. Ec-
 ce confidis super baculum arundinez confractuz istum su-
 per egiptum. cui si innixus fuerit homo intrabis manum
 eius et perforabis eam pu. xij. Qui confidit in diuicijs suis
 corruet. Tercia est cum quis presumit aliquid ante tem-
 pus. ut cum quis presumit de victoria qui cum adhuc im-
 pugna ad q. refertur illud Job. xij. Memento belli nec

vltra addas loqui ⁊ illud . iij . reg . xx . nō gloriatur accinctus
 eque vt distinctus . ⁊ vocat glo accinctum illuz qui indu
 tus est armis ⁊ adhuc est in acie . distinctum vero qui vi
 ctor est . ⁊ iam arma deposuit . Ad idē potest referri qd dix
 it quidam pater cuiusdam fratri dicenti . ego sum mortuus
 mundo . ⁊ si tu mortuus es ait pater . dyabolus tamen mor
 tuus non est . Ad hanc speciem psumptomis ptinet quan
 do aliquis psumit de pfectōne qui adhuc est in inchoatō
 ne quantumcuqz aliquis . pfecterit semper reputare se de
 bet incipientem . vnde eccl . xviii . cum consumauerit hō tūc
 incipit tē . greg . in mora . nescit mens per torporem vete
 rescere . que semper studet per desiderium inchoare . Idem
 si a bonis inchoatis volumus lacessere . valde necesse est .
 vt semper ea credamus nos inchoare dauid . Et dixi nunc
 cepi . Jere . iij . Patrem vocabis me ⁊ post me ingredi nō
 cessabis . eccl . xliij . Luna signum diei festi luminae minu
 itur in consumatōne mensis . sic vir iustus quanto pfecti
 or efficitur . tanto in oculis suis minuitur . Quarta species
 est quando aliquis psumit qd est supra vires suas . Sicut
 cum aliquis psumit qd exibat a peccato cum voluerit . cum
 tamen casum in peccatum modo cauere nō possit . De qua
 psumptōne . eccl . xxix . repromissio nequissima multos per
 didit . De hac psumptōne dictum est amplius vltimo ca
 pite circa finem de luxuria . Ad hanc etiam spem pertinet quā
 do aliquis insufficientis recipit curam animarum ⁊ pmittit
 se alios a lupo infernali liberare cum ipse iam sit in ore ipi
 us . Ad destruendum vicinm psumptomis posuit dominus
 hominem iam formatum in paradiso . vt legit gen . ij . Ipse
 homo non posuit se ibi . ymo etiam positus a deo . ibi stare
 non potuit . Quomodo ergo in celesti paradiso se uiribus
 suis ponet . ¶ De appetitu dominij . ¶ Ca . vi .

Sequitur de appetitu pprie excellentie . Et diu
 ditur in appetitum dominij . ⁊ appetitum magiste
 rij . ⁊ appetitum pprij excessus . Appetitus autē

domini iam peccatum est. quia locus domini proprie est locus
 eius dei nec debet ab homine appeti. naturaliter enim inter
 homines equalitas esse debet. nec est homo subiectus homi-
 ni nisi per peccatum in bestiam sit conuersus. et sic quodammodo
 homine inferior sit factus. greg. Non est homini data prela-
 tio ut dominetur hominibus. sed bestiis terre et volucribus et
 piscibus. id est hominibus in eo quod induunt faciem hominum. ubi
 enim non delinquimus pares sumus. Et est sumptum de
 gen. primo super hoc verbo. faciamus homines etc. et subdi-
 tur et presit piscibus etc.

Ad detestacionem huius primo possumus uti dissuasi-
 onibus quas faciunt scripture de hoc vitio. Et de
 multis pauca ponamus unde eec. vij. Noli quere-
 re ab homine ducatum. neque a rege cathedram honoris. Si-
 cut ad regem specialiter pertinet ponere aliquem in regno
 suo qui loco eius sit et regi iniuriaretur qui ab alio quam
 a rege sine eius consensu hoc obtinere vellet. Sic deo ini-
 riam facit qui ab alio quam ab ipso dignitatem querit. Itē
 eec. vij. Noli querere fieri iudex nisi ut ut valeas irrum-
 pre iniquitates. Sicut conflictu huius corporali. hostes
 precipue irruunt super regem. Sic hostes spirituales scilicet vicia
 et demones irruunt precipue super illum qui in dignitate est.
 Unde oportet eum virtutem habere dirumpendi eos. Iero.
 Caue honores quos sine culpa tenere non potes. sublimi-
 tas horum magnitudo scelerum est. greg. in pastoralis. pol-
 lens virtutibus inuitus et coactus ad regimen animarum. Si
 ille qui virtutibus pollet inuitus debet accedere. quid de illo
 qui viciis sordet. ille nullo modo debet accedere. et si acce-
 dit dampnosum est et sibi et populo. De dampno populi
 ps. xxviii. regnantibus impiis ruine hominum. Item leo ru-
 giens et versus esuriens princeps impius super populum
 pauperem. Item dux indigens prudentia multos oppri-
 mit per calumpniam. et ps. xxix. Cum impij sumpterint
 principatum gemet populus. Dampnum autem quod incurrit

qui cum indignus sit sublimat. Dicit augu. In nullo
sento deum ita iratu michi. nisi in h q cu indignus esse
pomi. ad remum positus sum ad amplustre siue ad guber-
naculum in capite regiminis ecclesie.

Secundo ad detestatonem huius vicij valent exem-
pla. et primo exemplum xpi de quo dr Jo. vi. q
cum quidam vellent eum regem facere fugit. que-
rentibus autem eum ad mortem. vltimo se obtulit. Joh.
xviii. Querentes autem se ad regimen fugit vt ostenderet
q quibusdam potius expediret esse mortuos quaz esse in
loco dignitatis. hocipm confitent aliqui nobiles et poten-
tes q potius expediret eis esse leprosos quam esse in sta-
tu in quo sunt. hoc exemplo vtitur. apo. hebre. xij. Curra-
mus ad ppositum nobis certamen aspicientes remunerato-
nem fidei. qui pposito sibi gaudio sustinuit crucem. De
aug. simili qui fugiebat ab omni ciuitate que non habe-
bat episcopum ne in episcopum rapretur. Inuenit etiaz
de quodam nomine glafredo ppe clarauallensi q cum ele-
ctus esset in episcopum tornacen. et ab eugenio papa. et
abbate suo sc. ber. cogere onus episcopatus subire. ipse
pstratus ad pedes abbatis et clericorum qui se elegerant
in modum crucis ait. Monachus fugitiuus si me eicitis
esse potero. episcopus vero nunquam ero. cui laboranti in
extremis. quidam monachus ei carus assistens ait. Care
mi oro te vt si potes. statum tuum michi post mortem re-
ueles. Cui oranti post mortem ei coram altari apparuit
in visione gaufridus dicens. monacho. Ecce assum. gau-
fridus frater tuus. Cui ille care mi. quomodo est tibi. cui
ille bene. sed reuelatum est michi a sancta trinitate q si p-
motus essem in episcopum fui ssem in numero reproboruz

Tertio facit ad eius detestatonem. q ambitosis ma-
le est dum ad dignitatem tendunt. prius est cum
ipsam iam adquisierunt. pessime erit cum punientur
quia in dignitate male se habuerunt. q male sit ambitosis

dum ad dignitatem tendunt. p̄mo patet ex verbis sen̄. di-
 centis. Quaecunq; em̄ere videntur quāuis pusilla sint.
 et tantūmodo operatōne humilimoz exercēt p̄ difficiles
 et arduos tramites adēunt locunt̄ cum frugosa fastigiū
 dignitatis via est. Item philosophus. hoc maximū ma-
 lum habet ambitō q̄ non respicit vel deum vel se vel alios
 sed per fas vel nefas ⁊ mille pericula ad dignitatem ten-
 dit quam appetit. Ambitōsus semper est pauius. timet
 enim neqd̄ dicat vel faciat. quod in oculis hominū displi-
 ceat. honestatē mentis. humilitatem simlat. cunctis adu-
 latur. cunctis inclinat. omnium est seruus ⁊ tributari⁹.
 grauem pugnam habet in se dum iniquitas pulsat animuz
 et ambitō continet manum. Quod autem valde male sit
 ambitōso cum iam habet dignitatem multipliciter potest
 ostendi. Primo ex verbis. bern̄ sic dicentis. Ambitio.
 ambicientium crux. quomō omnes torques ⁊ omnib; pla-
 ces. nil acerbius cruciat. nil molestius inquietat. nil tam
 apud miseros mortales celebrius negocijs eius. Idē sen̄
 Nemo ex hijs quos purpuratos iudēs felix est nō magis
 quam ex illis quibus cēptrum vel clamidem in cena fabu-
 le assignant. qui in loco dignitatis sunt. sunt in maiori pe-
 riculo ⁊ quo ad corpus ⁊ quo ad animam frequēter. Idō
 honores secum pericula trahūt. cito periclitatur potestas
 ⁊ quanto maior honor. tanto maiora pericula. Idē altis-
 simi montes crebris fluminibus feriunt̄. aug⁹. quanto in
 loco superiori. tanto in periculo maiori versatur. Interdū
 principes p̄pter magnum periculum in quo sunt nō audēt
 etiam ire in p̄riam ciuitatem nisi ab armatis circumdent̄
 quod non est parua miseria. Tullius Nonne milies meli⁹
 est perire quam in suam ciuitatem sine armorum p̄sidio
 non posse viuere. In maiorib; etiam criminibus sunt fre-
 quenter qui p̄sunt. vnde Jere. v. Ibo ad optimates ⁊ lo-
 quar eis ipi enim cognouerunt viam domini ⁊ iudiciū dei
 sui. ⁊ ecce. magis hi; simul confregerunt iugum. ruperūt

vincula. et in eodem ca. in fine. Inveniunt sunt in populo im-
 piij insidiantes. quasi aucupes laqueos ponentes. et pedica-
 cas ad capiendos viros. sicut decipula plena auibus. sic do-
 mus eorum plene dolo. Ideo magnificati sunt et ditati in ter-
 ra. Incrassati sunt et impignati et perierunt sermones me-
 os pessime. Seneca. Abstrahunt a recto diuicie. honores
 et potentie. et alia que in opinione nostra sunt cara pro sui
 vilia. In maiori etiam labore sunt tales. Unde scripti sunt per
 duo experimenta. superiora que in tabernaculo erant de pelli-
 bus arietum propter estum et ymbrium defensionem. de quibus
 habetur exod. xxv. experimenta illa custodiebant experi-
 mentum inferius quod erat valde pretiosum. sic illi qui presumunt
 custodiunt filios dei quos ipse tenere diligit. nec vult in
 comoditatibus et vexationibus exponi. Unde gregorius. Misericors
 deus quos tenere diligit. ab extremis actionibus abscondit.
 Nam et paterfamilias ad eum laborem seruos mittit. a quo
 subtiles filios suspendit. et inde filij sine vexatione decori
 sunt. unde serui in puluere deturpantur. Cappa pluui-
 alis non ideo superponitur ceteris vestibus quia carior habetur.
 sed ut potius sola deturpetur. nec fit hoc principaliter
 ad utilitatem cappe. sed ceterarum vestium. sic qui superior
 est non debet se reputare ceteris meliorem. debet etiam
 credere se in statu illo positus propter utilitatem populi non
 propter suum honorem. expedit enim ut vnus homo moriatur
 pro populo. id est laboriose vite et periculose exponatur. que est
 velud mors quedam. Mulci tamen sic fatui sunt ut mor-
 tem istam appetant. et dulcedinem quiete vite fastidiant.
 Gregorius. Cessationem a laboribus mundi dominus imperat. sed
 vesana mens plus a se sequi aspera carnali. quam tenere blanda
 spiritualiter gaudet. habentes manna fastidiunt. et cepe de-
 siderant que non sine lacrimis comedunt. **S.** ambitiosi ex
 dignitate quam appetunt non obtinent honorem quez in-
 tendunt. non enim ipsi honorantur ex dignitate. sed potius
 dignitas exhonoretur et deturpatur ab ipsis. Ideo egregie

de cesare tullius ait. Cesar cum quosdam honorare voluit non ipsos honestavit. sed ornamento deturpavit. **Doctus** Quanto maior est dignitas. tanto despectores improbos facit ac non impune. **Reddunt** namque improbi parem dignitatibus vicem quas ipsi sua contagione maculant. et licet valde male sit ambitio dum sunt in dignitate. deterior tamen erit eis. cum per abusione sua punientur. **Yero.** in maiori gradu maior sine dubio pena. sap. vi. **Potentis** potenter tormenta patientur. **Apo.** xviii. quantum glorificavit se et in deliciis fuit. tantum datur illi tormentum et luctum. **Quarto** quod hoc vicius tam efficax est ad homines capiendos. **Vnde** quidam. plurima cum soleant hominum corrumpere mores. fortius euertunt femina census et honor. **Idem** Quem res nec femina vincere possunt. subiugat ambitio. **Quinto** parabola illa. iudicium. ix. **Inerunt** ligna ut vngerent super se regem. dixeruntque olive. **Impera** nobis. que respondit **Nunquid** possim deserere pinguedinem meam qua deo utuntur et homines. et venire ut inter ligna promouear. **Dixeruntque** ligna ad arborem ficum. **Veni** et super nos regnum accipe. que respondit eis. **Nunquid** possum deserere dulcedinem meam fructusque suauissimos et ire ut inter cetera ligna promouear. locutaque sunt ligna ad vitem. **Veni** et impera nobis. **Que** respondit eis. **Nunquid** possim deserere vinum meum quod letificat deum et homines. et inter cetera ligna promoueri. **Dixeruntque** omnia ligna ad ranum. **Veni** et impera super nos. **Que** respondit eis. **Si** vere me regem constituitis. venite et sub umbra mea requiescite. **Ligna** super se regem vngunt. quando aliqui aliquos eligunt. ut eis dominetur. **Notabiliter** autem dicuntur eorum vngere. occasionez enim dant ut vincere et mansuete debeat se habere erga eos in hoc quod eum sibi perficiunt et sibi preponunt. valde enim pruersum est eos exhonore qui eorum in honore posuerunt et potestate de manu aliorum accepta in oppressionem eorum uti. **Que** prueritas est figurata.

Math. xxvii. in hoc qd milites p̄sidis accipientes arūdmē
 de manu x̄pi p̄ueiebāt inde caput ei⁹. **I**n arundine em̄ q̄
 vacua est. intelligit̄ terrena potestas. q̄ nichil soliditatis
 habet. **P**er oliuaz cui⁹ pinguedine de⁹ hominesq; vtūt̄
 fiḡtur aliq̄s vir misericors qui oleo mie sue paup̄tatē ali
 orum cōdit. ⁊ q̄si impinguat. ⁊ lucē diuine gr̄e eodē oleo
 in se nuerit ⁊ conseruat. t̄lis p̄latōnez refugit timens. ne
 occasione eius bonum amittat qd accepit. **I**n ficu intelli
 gitur aliq̄s d̄templatiu⁹ iam dulcedinē d̄i p̄ d̄tēplatiōnē
 fenciēs qui p̄latōnem refugit. quia timet dulcedinē quaz
 sensit p̄dere. **S**cit em̄ qd oportebit eum p̄ sollicitudinē ex
 teriorū extra se exire. **V**n̄ luc. xiiij. **V**illam emi ⁊ necesse
 h̄eo exire. ⁊ dicit̄ in̄eli. ab int̄rna d̄templatiōne ⁊ ibidē d̄i
 cit̄ glo. aug⁹. **I**n empta uilla d̄natō notat̄ ⁊ superbia. vil
 lam possidere h̄oies. sibi subdere. uiciū malū. uiciū p̄mum
Per vitez p̄p̄e vini feruorē intelligit̄ aliq̄s p̄fecte carita
 tis ⁊ feruentis. qui p̄latōnez simili recusat. timēs ne fer
 uor caritatis in eo tepescat p̄p̄e aquā mūdane cure sup̄ma
 fusam. **R**ann⁹ aut̄ est gen⁹ rubi asperū nimis ⁊ aculeatū
 sic sentes. ⁊ sc̄dm iosephū ad impetū venti ignē naturalē
 p̄ducit. ⁊ est p̄mo molle ⁊ post durefcit. vñ signat̄ aliq̄e
 malū ambitōsū qui sp̄imis vitōz sp̄iosus est. qui spoliat
 subditos suos. sicut sp̄ime lana spoliāt oues d̄rigētes eas
 qui ex se emittit ignem p̄uerse cōmūsatōnis. quo se ⁊ sub
 ditos cōburat incendio infernali. **Q**uā p̄mo se subditis su
 is mollē exhibet ⁊ māfuetū. deinde v̄o durū qz tirāidē ex
 ercet. t̄lis regimē nō recusat. **P**oteit̄ tamē videri alicui qd
 appetit⁹ d̄minij mal⁹ nō sit cū dicat apo. ij. ad th̄y. iij. si
 quis ep̄atus desiderat. bonū op⁹ desiderat. **S**ed nulla est
 obiectio ista. **S**i quis verum apostoli consideret d̄iligen
 ter. **N**on enim dicit̄ apostol⁹. qd si quis desideret ep̄isopa
 tum. quod ipse benefaciat. vel qd desiderium eius bonum
 sit. sed vult ostendere quid significetur hoc nomie ep̄a
 tus quia nomē grecū est. **V**nde dicit̄ glo. super illuz locū

Z

Exponere voluit apostolus quid sit episcopatus. quia
 nomē est opis non honoris. grecū em̄ est ⁊ inde dictū vca
 bulum. qz ille qui p̄ficiť sup̄intendit curam eoz gerens.
 Scopos em̄ intentō est. Vnde episcop⁹ grece sup̄inten
 dens latine d̄r. vt intelligat se nō esse episcopū qui p̄esse
 dilexerit non p̄desse. Ep̄us em̄ est sup̄ suam ⁊ alioz vitā
 intentō. Nec valet hoc argumētū. si quis ep̄atum ⁊c. ḡ
 desiderium ep̄atus est bonum. sicut non valet. latro qui
 vult furari bonam capam. desiderat bonā rem. qz bonaz ca
 pam. ḡ desiderū ei⁹ bonuz est. ibi glo. Loc⁹ sup̄ior sine q̄
 populus regi non p̄t. ⁊ si ita teneat atqz adm̄istret⁹ vt
 decet. tamē indecentē appetit⁹. Vero. ocium sanctū que
 rit caritas veritatis. negociū iustuz suscipit necessitas ca
 ritatis. quā sarcinam si nullus imponit p̄cipiēde atqz inu
 ende vacandū est veritati. Si autē imponit suscipiēda est
 p̄pter necessitatē caritatis. ḡ non deserēda est delectatō ve
 ritatis. ne subtrahat⁹ ip̄a suauitas. ⁊ opprimat ista neces
 sitas. Patet ḡ qd non appetēdus est locus dignitatis. i.
 cor. xij. caritas non est ambitōsa. Quid autē in dignitat
 bus homies appetant. vt rū luerū animaz. vt rū lucrum
 bursaz. vt rū laborē vel honorem. satis apparet. Si hono
 res ⁊ diuicie ab officijs ecclesiasticis sepent⁹. vnde legit⁹ qd
 mortuo sexto papa. diu vacauit papat⁹ nec inuent⁹ est
 qui subiret illud on⁹ quomā non habebat ecclia diuicias
 nec p̄pā selārez. h̄is adūctis tpe siluestri illico ābitō na
 scibat⁹ ⁊ late puagabat⁹. De appetitu magisterij Ca viij.
Quid est de appetitu domini. ⁊ sequēter dicen
 dum est de appetitu magisterij. de quo hoc ordie
 dicem⁹. Primo ostēdem⁹ ex quibus causis appeti
 tus magisterij possit esse culpabilis. Secūdo ostēdem⁹ de
 magisterio curiosoz q̄ntē sit v̄xatōis ⁊ afflictōis. Tertō
 ostēdem⁹ q̄ntē m̄ti sit m̄steriuz magisterij qd h̄nt iuri q̄s re
 gie timor ⁊ caritas dei. **¶** Quibus de causis appetit⁹ ma
 gisterij possit esse culpabilis.

Primū igitur notandū est q̄ appetit⁹ magisterij
 culpabilis potest esse quinq; de causis. Primo
 ppter ignorantiaz q̄ se aliq; p̄sumit docere q̄ n̄
 addidit. vnde Jac. iij. Nolite plures magistri fieri fra-
 tres mei. glo. nisi tantum discreti ⁊ in scripturis docti p̄
 xvij. Qui prius r̄ndet quam audiat stultum se esse demō-
 strat ⁊ confusione dignū. Salusti⁹. Postquam honores
 adepti sunt tunc p̄mum acta ⁊ p̄ceptū maiorū legere inci-
 piunt preposterī homines. ecc. xxij. Audi tacens ⁊ p̄ re-
 uerentia accedet tibi bona gratia. Iero. Ceteri qui variā
 suppellectilem ⁊ vilia opuscula fabricant sine doctore eē
 non possunt q̄ cupiūt q̄ medicorū est p̄mittunt medicū
 tractant fabrilis fabri. Sola scripturarū ars est quā sibi
 passim omnes vendicat ⁊ subdit. hanc vniuersi p̄sumunt
 lacerare docēt anteq̄ discāt. ḡg. Turpe est tunc salomonē
 querere cum debem⁹ questionē enodare. Socrates. cuius-
 dam interrogati quō possit optime docere ait. Si n̄l dix-
 ris. nisi q̄ bñ scieris. Sedo potest esse appetit⁹ magisterij
 culpabilis. q̄ honestā vitā indignū eī est celestē doctri-
 nam esse in vase immūdo. vñ d̄d̄ peccatori dixit deus. q̄re
 tu tē. ⁊ p̄. xxvij. Nūo si argēto sordido ornare velis vas
 fictile sic iuncta labia cum pessimo corde sociata. dignus
 irrisione es q̄ argēto vas fictile ornare vellet. ⁊ cū vel-
 let ornare lucum sordidaret argētū. sic irrisione dignus
 est qui cum mal⁹ sit. tñ ad superbiam ⁊ vanas gliaz bona ver-
 ba dicit docēs. bona q̄dammodo obligat se ex doctrina sua ad
 bñfaciēdū. vñ sup illd̄ iob xxxix. circūdabit collo ei⁹ h̄m-
 nitū. diē ḡg. collo eq̄ h̄m̄t⁹ ecūdat⁹ qz ne p̄ diuisa opa p̄de-
 at suis vocib⁹ vita p̄dicātis obsidet⁹ ⁊ sup id̄ p̄. iij. ecūda-
 eas gutturi tuo diē glo. v̄cutes docz ecūdari gutturi eius
 vox peccat⁹ i gutture fieri solet qz l. p̄dicatōis vox de iter-
 nis manat h̄ extē⁹ ecūdat. Nā q̄aliq; ad bñ opandū vniū-
 dū exercitat eo ad bñ agēdū opa p̄dicatōis scipz ligat ḡg.
 Qui verbum dei loquit⁹ p̄us studeat quali viuat ⁊ post ex

a se colligat que et qualiter dicat. et ecc. xxix. **Q**ue in manu
 habes ceteros. **E**a in manu habemus que ope implemus
 et talia debemus predicare alijs. et ecc. xxix. **C**onfirma verbum
 et fideliter age cum illo et in omni tempore inuenies quod necessa-
 rium est. **B**ona operatio est verbi confirmatio. mala vero opera-
 tio infirmatio est. verbi fideliter agit cum verbo. qui quod predicat
 credere se ostendit quod idem ope implet. **Q**ui predicat delec-
 tationem aliquam venenatam esse et toxicatam et tamen eandem
 sumit non videtur credere quod predicat. nec fideliter agit cum ver-
 bo. **E**t notandum quod habere doctrinam bonam et vitam malam
 ipsi habenti valde est verecundum et erubescencia plenum deo
 et displicet. et ecclesie multum nocet. **P**rimum multipliciter potest
 ostendi primo per hoc quod ille qui bene docet et male vivit. qua-
 si defert lucernam ante se quam immunditiam suam alijs ostendit
 dicit. **L**ucerna pedibus meis verbum tuum patrum. **M**andatum
 lucerna est et lex lux est. **I**tem tunc de bello fugit. et cum ad
 pugnandum strenue alios exhortatur. licentiam etiam prope dam-
 nationis publicat. **V**nde apostolus in quo alium iudicas teipsum
 condemnas. **I**tem in libro psalms. **B**ene loqui et male vivere
 nichil aliud est quam seipsum sua voce dampnare. **T**alis
 sibiipsum contradicit et seipsum confundit. **J**ero. **N**on funda-
 vant opera tua sermonem tuum ne cum in ecclesia loqueris taci-
 tus quislibet respondeat. **C**ur ergo hoc quod dicis ipse non facit
 deliquit magister est qui pleno ventre de ieiunijs disputat
Recusare auariciam etiam latro potest. **S**acerdotis cristi-
 mens manusque concordent. **T**alis ope destruit quod verbo
 edificat. ecc. xxiii. **U**nus edificans et alius destruens quid
 proderit enim ei labor. **T**alis habet linguam longe maiorem manu
 quam sine dubio monstruosum est. **g**. **M**onstruosa res est ma-
 nus remissa et lingua magniloqua. et de tali irrisione solet
 dici illud gen. xxvii. **W**x quid est wx iacob est. sed manus
 sunt esau. **Q**uod hoc autem multum displiceat deo. osten-
 di potest ex hoc quod dominus maledixit ficulnee habenti folia sine
 fructu. ut legitur ma. xxi. ficulnea enim habet folia sine fructu

Predicator est habens vba sine bonis operibus. Item ostē
 di potest ex hoc q̄ dñs tot maledictōnes faciebat superb
 et phariseis qui habebāt folia verborū sine fructu bonorū
 operū. quas maledictōes hēs **Math** xxiii. **N**ō autē val
 de nocet hoc ecclie dei. multipl̄ pōt ostendi. p̄mo p̄ hoc
 q̄ doctrina ecclie in eis non habet talem virtutē qualē de
 beret. vñ auctoritas. **C**ui nō ardet nō incendit. **g**reg. ma
 gis valet ad p̄dicandū sancti amoris consciētia quaz exer
 citati sermonis sciētia. **I**dem nulla est dulcedo lingue nisi
 condiat sapore vite. **I**tem **g**reg. sup exo. **S**ermo dulce
 dinem non habet quez vita reproba intra consciam remoz
 det. **I**dem illi soli de deo dulciter loqui voluerūt qui eū cor
 dis visceribus dilexerūt. **I**tem sermo dei contēptibilis red
 ditur hominibus p̄ vitaz malā p̄dicantiū. vñ **g**reg. **C**ui vī
 ta despicit. restat vt ei p̄dicatō contēpnat. **I**pa etiam
 veritas suspecta redditur hominibus. **N**uis enim crederet ali
 cui qui aliquā viā assereret latronibus plenā neminē posse
 transire p̄ eam. absqz spoliatōne et insidiatōne. si post as
 sertōnem illaz eādē viā eligere vellet. **I**te quis non ha
 beret suspectā exhortatōnez insequēdi hostes factā ab eo
 quem scirent esse ex pte hostiū. p̄pter malā vitā eorū qui
 hnt instruere alios. multa mala eueniūt ecclie dei. **V**nde
treñ. iiii. non crediderūt reges terre. et vniuersi habitato
 res regionis q̄ ingrederet hostis et inimicus per portas
 iherusalem p̄pter peccata p̄phetarum eius et iniquitates sa
 cerdotum eius qui effuderunt in medio eius sanguinem
 iustozū. effuderūt in quā suo malo exemplo. **T**ertō potest
 esse culpabilis appetitus magisterij p̄pter hoc q̄ appetit
 q̄ proprium est dei scilicet magisterium. **O**ccasionem ad
 discendi pōt dare homo homini. s̄ p̄e non docet nisi deus.
Vnde **augusti.** **M**agisteria forinsecus adiutoria quedam
 sunt et ammonitōnes. s̄ cathedrā hēt in celo q̄ corda docet
Aliud est oculis materiam ministrare que videat et aliud
 est visum offerre oculis. **A**d doctores forinsecos pertinz

materiam ministrare illis qui addiscunt sed ad interiori-
 rem magistrus pertinet ut ad videndum sensum cordis ape-
 riat et sicut oculus et res abiecta non sufficiunt. ut visus
 in actu fiat nisi oculus illuminet. Unde postquam aliquis
 audit aliud a doctore forinseco ipso antequam acquiescat
 consulit magistrum interiorez. Quod autem dei sit proprie
 magisterium multis testimonijs scripture potest ostendi de
 quibus pauca sufficiant ponere legit **Math. xxiii.** Noli-
 te vocari rabi unus est enim magister vester. ubi dicit ineli-
 ge qd deo debet nobis. presumatis at tribuere. Unde glo.
 Qui illuminat hominem qd non alius homo sed tantum exerez
 docendo non intellectum prestat. Item glo. Magister ex o-
 sorto veri magistri tanquam eius nuncijs et reverentia ip-
 sius a quo mittit honoretur. Item ps. xij. Dominus dat
 sapientiam. et ex ore eius prudentia et scientia. Et eccl. primo
 Omnis sapientia a domino deo est. Et Joh. vi. Et erunt
 omnes docibiles dei. ubi dicit glo. Testant prophete omnes
 homines illius. id est christiane fidei esse docibiles dei. quia et si
 homines foris locuntur tamen solus deus sensus aperiat. Itē
 Jo. xxiii. de spiritu sancto ille vobis docebit omnia. et xvj.
 Docebit vobis omnem veritatem. Interli. Intra sine sono
 sic fit et alijs sanctis. Item. j. io. ij. Non necesse habebit
 tis ut aliquis doceat vobis. sed sicut unctio eius docet vobis
 de omnibus glo. Nemo docenti tribuat qd ex ore docentes in-
 telligit nisi in eis sit qui doceat lingua doctoris exterius
 inuani laborat nec tamen doctor taceat sed qd potest agat
 Ad idem ostendendum valet qd dicit philosophus. Impossi-
 bile est de pellibus caprarum aut ouium haurire sapientiaz
 Ideo hortatio premittenda est ab hijs qui studere volunt.
 Sapientia enim donus dei est nec debet aliquis temptare rape-
 re ea violentia laboris l' studij irreposito domino. Jac. j. si quis indiget
 sapientia postulet a deo et Aug. orem melius soluit dubia qd
 inquisitione alia. Arto potest esse culpabilis appetit magisterij qd
 homo appetit esse superior illo qd natura genuit sibi equalem.

Unde aug⁹. homines homini subdi non natura est hominis
 bene instituti sed pena dampnati. Equalitas multum pla-
 cet deo. unde dauid. Mirabile templum tuum in equita-
 te. Quanto potest esse culpabilis appetitus magisterij si
 propter vanam gloriam appetat. Sic faciunt scribae et pharisaei
 unde mach. xxij. Amant primos recubitus in cemis et pri-
 mas cathedras in synagogis et salutaciones in foro et voca-
 ri ab hominibus rabi. ¶ De afflictione magisterij curiosorum
Certum est ex quibus possit esse culpabilis appeti-
 tus magisterij. Nunc dicendum est quate afflictio
 nis magisterij curiosorum sit quod satis ostendit no-
 bis salomon. eecf. j. dicens proposui in animo meo querere
 et inuestigare sapienter de omnibus que sunt sub sole hanc
 occupationem pessimam dedit deus filiis hominum ut occupa-
 tur in ea alia translatio habet hanc disensionem pessimam
 Studium curiosorum dici potest occupatio mala. peior et pes-
 sima. Mala propter afflictionem tam corporis quam anime.
 et precipue erit ista afflictio ubi parua vel nulla utilitas est
 unde seneca. Quid te torques in illa questione quam subtilis
 est contempsisse quam solvere. ideo nullius rei difficilis est
 inuentio nisi illius cuius inuenta hic nullus est fructus in-
 uenisse. Peior vero est propter contemptores sapientie. et fasti-
 diosos auditores. de contemptu sapientie habet. pub. primo.
 Sapientiam atque doctrinam stulti despiciunt. Ideo despicit-
 tur sapientia a stultis quia ab eis non cognoscitur. De contemp-
 tu sapientie dicit seneca. Ad sapientiam quis accedet quis
 dignam iudicat nisi quam in transitu nouerit. Quis phi-
 losophum aut nullum liberale studium respicit nisi cum aliis
 pluuim inueniat dies quasi perdere libet atque nichil inue-
 niatur ex hijs que parum inuestigata. antiqui reliquerunt
 hic inuentus sobria inueneret. hoc maiores docerent
 minores addisceret. Vix ad fundum veniretur ubi veri-
 tas posita est quam nunc summa et leui manu querimus.
 dicit iterum seneca. Fastidietis stomachus est multa degustare

408

Quidam auditores a deo fastidiosi sunt. ut non possint sustinere quod aliqui d eis dicat quod alias audierint licet illud nesciant. de quibus mirum est quomodo ipsi possint audire missam de beata virgine quas totiens audierunt. **P**essima vero occupatio est propter multiplex periculum quod ibi est. **D**ifficile enim est docentes a superbia et vana gloria non seduci. etiam pedibus apostolorum dicitur pulvis vane glorie adhesisse. de hoc periculo habet **Matth. iij.** super illud et statuit eum supra pinnaculum templi. **I**bi enim dicit gloria. in eo loco christum temptat in quo multos deceperat. et alia gloria. ibi erant sedes doctorum. unde populo loquerentur ubi multos cepit vana gloria honore magistrorum inflatos. **A**liud periculum infidelitatis in deum frequenter enim magistri deo infideles in talento sibi commisso eodem enim pretio quo ipsi emunt aurum quandoque possunt emere aurum. et eodem labore possent habere edificativa quo ipsi acquirunt inflativa. **T**ertium periculum est impietatis in proximum frequenter enim magistri potius volunt cavillationibus inutilibus intendere quas fratres suos qui ad mortem trahunt eripere. **S**en. **S**ecurius est inimica conquerere cum hostis instat a tergo et mouere iussus est se miles. necessitas excoquit quod pax ociosa collegit. **D**emens merito iudicet si cum saxa immunitate mentum senes femineque congererent cum inuentus intrat portas armata expectaret sederem otiosus et huiusmodi que stivunculas ponere quod non perdidisti habes cornua non perdidisti ergo cornua habes. **N**on vacat ad istas ineptias ingens negocium in manibus est mors me sequitur. fugit vita aduersus hec me doce. **D**e merito bonorum doctorum. **E**quit iudicare quanti meriti sit ministerium bonorum doctorum quod timor dei et caritas regit. **A**d cuius rei evidenciam notandum est quod triplex est generum ministerium. **A**lij enim sunt indocti. **A**lij sunt docti. non tamen a deo ut sufficiant docere alios. **T**ercij vero a deo docti sunt ut docere possunt. **P**rimi miseri sunt in vita ista quodammodo

emim brutis inferiores sunt. Unde boe. in li. consol. hūane nature ista cōditō est vt intantū ceteris rebo excellat cum se cognoscit. eadem tamen infra bestias redigat nō se nosse desierit. Nam ceteris animantibus sese ignorare nature est. homini omnino vitō venit. Ad idem facit q̄ legitur canē. p̄mo. Si ignomas te o pulcherrima mē mulieres egredere ⁊ abi post vestigia gregum tuorū. Sponsa si se ignorat post greges vadit. quia quodāmodo uumentis posterior fit. Misericiores autem sunt indocti quando moriuntur. unde p̄u. x. Qui indocti sūt in cordis. egestate moriētur. De merito vō eorū q̄ docti sūt. legitur dan. xij. Qui docti fuerint quasi splendor firmamētī ⁊ qui ad iusticiam erudunt multos quasi stelle in p̄petuas eternitates. Sic stelle valde splendidiores sunt quam firmamentum sic maior est gloria docentū alios quam eorū qui docent. p̄cipue tamen vtile est docere eos qui alios possunt docere. unde seruo pigro ⁊ nequam p̄cipue obicitur Math. xxv. quod oportuit pecuniam domini sui cōmittere nūmularijs. vbi dicit glo. Nūmularij sunt qui p̄dicatōnem auditam volunt verbis ⁊ opere exercere ⁊ q̄ valde vtilia sūt docere tales quam docere alios homines si bene ⁊ fideliter doceantur manifestum potest esse ex hoc q̄ maior vtilitas potest sequi ex eruditōne vnius talium quam ex eruditōne mille aliorum.

¶ De appetitu simplicis excessus. Ca. viij

Quod est de appetitu dominij ⁊ de appetitu magisterij. nunc dicendū est de appetitu simplicis excessus. hoc vitō laborant illi. qui volunt excedere alios in diuicijs ⁊ in pulchritudine vel in aliquo bono nec vellent aliqui d sibi equari. Ad hoc viciū videtur p̄tinere illud quod legitur in luca. xxij. Facta est contētō inter eos quis eorum videret esse maior. Ad detestatiōnem vero huius vicij p̄mo videt facere hoc q̄ istud peccatū est malicie. Malicia enim hic intelligim⁹ affectōnez alieni mali. Qui vult se excedere alios per consequens vult alios

406

excedi. et vult sic malum eorum. Vult enim aliorum par-
uitatem. quia quodammodo facit ad hoc ut sua magnitudo
vel sit vel appareat. Secundo potest facere ad detestatores
huius vicii hoc quod ipsum reddit animum valde mutabilem. quoniam
enim ille qui laborat hoc vitio respicit aliquem a quo ipse
excedit tristatur. et sic modo timet modo dolet modo infla-
tur. modo annihilatur. hanc mutabilitatem insinuat nobis
seneca dicens. Magnitudo certum modum non habet. operatio
autem tollit eam aut depmit. Nauis que in flumine mag-
na est in mari paruula est. Tercium viciu[m] est quod que dicitur
fames insatiabilis nunquam enim implet desiderium eius quod
omnes alios vult excedere quia si excedit ab vno excedit
ab alio. **S.** si excedit aliquem in aliqua gratia excedit ab
eodem in alia gratia. **S.** excessus quem ipse appetit ad ma-
lum suum est. sicut enim habundantia humoris in aliquo me-
bro apostema solet generare. sic excessus in hominibus apo-
stema generat superbie. et sicut fatuus esset qui vellet vnum
oculum alium excedere cum secundum naturam debeant equales
esse. Sic fatuus est qui desiderat ut ipse alios excedat. per-
fectum proprium potest aliquis desiderare. sed etiam debet
ei placere perfectus aliorum quorum ei equentibus debent omnes
filij dei amare se velut fratres equalitatem et similitudinem.
unde legitur de ipso filio dei ad hebr. ij. quod debuit fratribus pro
omnia assilari. et ecc. xxxij. Rectorem te posuerunt noli ex-
tollere. esto in eis quasi vnus ex ipsis.

**¶ De superbia exteriori. et de illa que in ipso corpore ap-
paret. Cap. ix.**

¶ Actum est de superbia interiori consequenter de
est de superbia exteriori. Vocatur superbia exteri-
or aliqui dextrinsecus quod a superbia interiore
procedit et eam ostendit. et potest distingui ista superbia se-
cundum diuersitatem rerum in quibus superbia hominum
potest apparere. vel in ipso corpore. vel in lectis. vel in equis
vel etiam in amplitudine familie. in conuiujs. in edificijs

407
in deauratis libris. et in cantu. Et primo persequamur de superbia illa que in ipso corpore apparet que potest distingui secundum diuersitates membrorum que sunt in corpore scilicet oris oculorum narum colli et sic de ceteris membris. De prima pars. disperdat dominus uniuersa labia dolosa. Et illud psalmi. xxiii. In ore stulti uaga superbie. Stultus enim uerbis superbis quasi quadam uaga homines cedit. De superbia narium. ysa. ii. Quiescite ab homine cuius spiritus est in naribus eius. De superbia oculorum. ecci. xxiii. extollentiam oculorum ne dederis michi. et psalmi. vi. oculos sublimes detestatur dominus. psalmi. Regi elati sunt oculi mei. De superbia colli vel ceruicis. Job. xv. Currit aduersus deum erecto collo. et psalmi. dominus iustus concidet ceruices. De superbia aliorum membrorum. ysa. ii. pro eo quod eleuate sunt filie syon. et ambulauerunt collo extento et nucibus oculorum ibant et plaudabant. ambulabant pedibus suis composito gradu in cedebant. decalcabit dominus verticem filiarum syon. et dominus ceruicem earum nudabit. Contra ezech. primo. pedes eorum pedes rectos. Et loquitur de quatuor animalibus. Quatuor euangelistas prefigurantibus. Doctores enim veteris legis habuerunt pedes curuos dum per terrenis deo seruebant. Sed doctores noue legis habent pedes rectos qui celestia promittunt. unde beati pauperes spiritu. Itaque agite penitentiam rectos. unde de eis dicit ysa. quam speciosi pedes eorum. pacem. annuntia bona. In veteri lege annunciatur uerba bona scilicet eterna. Sicut doctores noue legis. pedes habent rectos can. ii. vi. quam pulchri sunt gressus eius in calci ecci. filia principis. i. celestis regis. cuius ancilla fuit synagoga. ecclesia etiam recipit spiritum adoptionis filiorum synagoga uero spiritum seruitutis. In calciamentis autem sunt pulchri gressus ecclesie. quia calciati sunt exemplo christi et apostolorum. Nota quod sponsus ecclesie uolens totam ecclesiam pulchram esse lauit pedes eius. de quorum inquinacione per se timebat. Unde diligenter debet pedes id est affectus

custodire. **Cant. v.** laui pedes meos: quō inq̄ illos. **Non**
 debet iam ecclesia vel fidelis anima pedes suos ponere. nisi
 vbi sunt florida et virida. florida sūt merita. inflorida em̄
 est spes fructus. virida sunt eterna p̄mia. **In virore em̄**
 intelligit̄ eternitas. vnde pedes sanctorū suorum serua. pe
 des enim custodiendi sunt ne calore adurant̄ q̄ malo exē
 plo frequenter accidit. et ideo discalcandi sunt. **exo. iiii.**
 Solue calciamenta de pedibus t̄. **Qui** tempore negligentie
 frigescunt exemplis sanctorū calcandi sunt **exo. xij.** Cal
 ciamenta in pedibus ha. agnum pascalem comedit. domini
 eā imitat̄ passionem ad q̄ multum valent exempla sancto
 rum. **Si** pedes collisi sunt per iram vel odium ad proximum
 tunc butiro diuine sunt misericordie vnguendi et conside
 rationes misericordie quam nobis deus exhibuit. et est exi
 biturus si misericordiam primo impendam. **Job. xxix.**
Lauabam pedes m. bu. et petra fundebat michi riuos. hec
 petra x̄ps est qui riuos misericordie multiplicis nobis fū
 dit. **Si** luto voluptatis inquinati sunt pedes. lauandi sūt
 aqua lacrimarum vel tribulationis penitentialis. **Jo. xiiij.**
Vos debetis alter alteri? pe. laua. si pedes aspersi fuerint
 puluere manū glorie excucien di sunt. **math. x.** excutite
 puluerem de pedibus. **Legit̄ em̄ de iacob gen. xlix.** q̄ colli
 git pedes suos super lectulum. t̄.

De superbia ornatus.

Cap. x.

Sequit̄ de superbia ornatus. et cum ornatus pos
 sint esse diuersarum rerum vt hominū vel locorū
 et multorum aliorum. **Primo** ponemus ea quibus
 possumus vti contra superbiam ornatus humani et iuorū
 et mulierum. **Contra** hanc superbiam p̄mo possumus vti
 verbis sanctorum et sapientū. de quibus pauca ponere suf
 ficiat **ecc. xj.** **In** vestitu ne glories vnquam nec in die ho
 noris tui extollaris. **j. ad. tit. ij.** **Volo** mulieres orare in
 habitu ornatu cum verecundia et sobrietate ornantes se n̄
 in tortis erimibus aut auro aut margaritis vel veste p̄tosa

sed q. docet mulieres p. n. t. e. n. t. e. s. p. i. e. t. a. t. e. s. p. e. r. o. m. n. i. a. b. o. n. a.
 habitum ornatum. in quo vult apostolus mulieres ornare
 vult glo. religionem earum ornantem eas. Vult etiam
 eas ornatas esse alijs v. t. u. t. i. b. o. cum verecundia vult. vt
 non sint acerrite frontis vt meretrices. et vult eas esse so-
 brie mentis. vult etiam eas esse ornatas non in crimibus
 tortis. id est crispis t. e. vel non ornantes se in crimibus tor-
 tis aut auro t. e. vt scz h. crimibus intorqueant. Item. j. pe.
 iij. Mulieres subdite sint viris suis. et subdit. quaru ta-
 men no sit exteri? capillatura aut circudato auri aut indu-
 menti vestimeto. et cultus. h. qui abscondit? est h. cordis
 et incorruptibilitate modest. et f. e. t. i. sp. u. s. super que locu ta-
 lis glosa. habet. sicut ciprianus ait. Serico et purpura in-
 ducit. xpm induere non possunt auro et margaritis et moni-
 libus adorna te ornamenta cordis et pectoris pdiderunt.
 q. de ill. indubieanter verum est. que ad capiendas animas
 ornant se. Et subdit in glo. q. si petr? etiam mulieres ad-
 monet cohercendas et ad ecclasticam disciplinaz religiosa
 obseruatione moderandas que excusare possunt cult? su-
 os per maritos. quatomagis id obseruare fas est v. g. inem
 cui nulla ornatus sui competat venia. Item. j. ad thy. vj.
 Habentes alimenta et quibus regamur hijs contenti sum? .
 Contenti debem? esse tegumento non querere ornamentuz
 Itz apoc. xviii. v. v. ciuitas illa magna que amicta erat
 purpura et bisso cocceo v. l. cocco. et deaurata est auro vel la-
 pide p. t. o. s. o. et margaritis quam vna hora destitute sunt tan-
 te diuitie. Item aug? tibi vestis purpurea circumdetur
 non ad pulchredinez. sed ppter necessariu tegumentum
 ne dum exquisitis vscieris alteram turpicudine assumas
 Itz d. r. vestis purpura t. e. quia sordes potest homo in ve-
 stimentis vitare. vnde d. r. de aug. vestimenta eius nec miti-
 da nimium. nec abiecta plurimum. Vero. Ornatus et sor-
 des pari modo fugienda sunt. quia alterum delicias. alte-
 rum gloriay redolet. son. Non splendeat toga nec sordeat

710

quidem. **Yero.** Nec affectare sordes nec exquisite delitie
laudem pariunt. **Si** tamē vestem sordidam p̄ xpi amore q̄n
q̄ oporteat ferre. non est curandū cum p̄pheta viderit ihs
sum sacerdotē magnum inducūz sordidis vestimētis. ⁊ cū
dominus immūdiciam corporalē non reputat immūdiciaz
Math. xv. non q̄ intrat in os cōquinat hominē. ⁊ itez
Non lotis manibus manducare non cōquinat hominem
Et in veritate immūdicia corporis vera immūdicia esse non
videt̄. cum sputum quasi mundū iudicat̄ dum est in ore
quam cito est extra immūdum iudicatur. **sen.** **Ar.** bonē
voluntatis grabat⁹ ⁊ pannus vbi apparuerit aliquē non
necessitate hoc pati sed velle **Idem.** Nemo nascitur diues
quisquis exit in lucem visus est lacte ⁊ panno esse cōten
tus.

Exempla cōt̄ sup̄bum ornatū. **Cap. xi.**
Unt etiam multa exempla. que nobis dissuadēt
ornatum superbū ⁊ humilem suadent. **Primo** sua
det nobis hoc ip̄e deus. ⁊ hoc dupliciter. **Primo** in
plasmatione hominis voluit em̄ deus p̄tōsum sp̄m sub vili
sacco carnis abscondere. nec est verisimile q̄ voluerit cor
pus q̄ vile est p̄tōsum tegumentū habere qui p̄tōso sp̄i
tū vile tegumentum dedit. **Secundo** in hoc q̄ parenti bo
nostris post peccatūz tunicas pelliceas fecit gen. iij. **Ad**
idem etiam diuersis mouemur exemplis hominū. **Aug.**
de scīpo dicit. factor de p̄tōsa veste erubescō. **hester. viij.**
Domine tu scis q̄ abhominer signum superbie ⁊ glorie q̄
est super caput meum in diebus ostētionis mee. ⁊ detestor
illud. quasi pannū menstruate et non portem in diebo silē
cij mei merito abhominabat̄ hester. signum superbie. quia
signum est dyabolice subiectōnis. dyabolus em̄ est rex su
per omnes filios superbie vt d̄r iob. ⁊ sicut dicit ḡg. **E**u
dentissimūz signum reproboꝝ est superbia. humilitas elec
torum. **Sicut** ergo aliqua nobilis p̄sona merito dedigna
retur. si vilis p̄sona signum seruitutis poneret in capite
eius ⁊ sic duceret eam per ciuitatem. sic regina hester. q̄

eoz nobile habebat abhominabat signum superbie quod in
 capite suo erat. notabilr dicit qd est sup caput in diebo cste
 lionis mee. ornatum emz suum non ferebat nisi quando re
 gi marito suo se ostendebat. in quo mulieres nostri tempo
 ris multum sunt ei dissimiles que cum sunt cum maritis n
 curant de ornatu quando vero in publico volunt pcedere
 volunt esse ornate & tamē dicunt qd ornant se ppter mari
 tos suos. detestabat etia hester ornatum capitis sui. q. pa
 num menstrui. & merito. melius enim esset ferre vittam
 sanguine alicui animalis cruentataz quam ad vanā glo
 riam vel superbiam croceataz excepto scandalo. vitta em
 ad vanā gliam croceata peccati sanguine quodāmodo mē
 eta est qui sanguinis deterior est. quocūqz sanguine ani
 malis. **Itē. Job. xv.** saccū osui super cutem meā. tllis de
 beret esse vestis admimus penitētium. vnde **Jonas. iiii.** ve
 stiti sunt nimitē saccis a maiore vsqz ad minorem & pue
 nit vbuqz vsqz ad regem niniue. & surrexit de solio suo & ab
 iecit vestimentum suū a se & indutus est sacco. **Itēz mat.**
lii. Ipse iohannes habebat vestimētum de pilis cameloz.
 Antiqui etiam tegebant vel sacco vel cilitō. **Maria** etiaz
 egyptiaca nuda in nemore latitabat. **Si obiciat de pellibz**
tabernaculi rubricatis & iacintinis. Ad hoc respondz **Je**
sie olim ista approbant quando sanguis pcedis remissio
 fuit peccatoz. Nunc autem pauper dominz suam pauper
 tatem & simplicitatem in ecclesia consecrauit. **Et subdit.**
Si hoc iudicando reuocas in templo reuocemz cruozem
ymolatoz. Ad idem etiam mouemur exemplo mercatoz
 qui quando tozsellum est de panno ptofo faciunt ipsi coo
 pteuram de burello. Quis fatuum non iudicet illum qui
 vili tozsello ptofam facit cooperturam. Ad idem etiaz mo
 nemur exemplo ipsius sapiētie que in personis contemp
 tibilibus sepe se abscondit. **Vnde sapiēs.** sepe enim sub pal
 lio sordido sapia. **Vade & tu fac similr.** vt sub humili habi
 tu abscondas te. **Ad hoc etiam monet nos ipsa natura. q**

sub terre vilitate aurum ⁊ alia p̄tōsa abscondit ⁊ sub vilitate corticis dulcedinem nuclei habet. **¶** De multiplici stulticia ornantium se. **¶** Cap. xij.

Ertō valet conera superbiam ornatus si ostendatur multiplices stulticie ornantium se. Prima est q̄ exteriora sua iulia interioribus que p̄tōsa sunt preponunt. vnde quasi paraturaz pomi ipsi pomo p̄eligūt se. Quandoq; vnum pomum dat̄ duob; alter parat. Rōne stultus esset si paraturam decineret alij vō daret totum. Item si paraturam daret suo sotō ⁊ sibi retineret totū residuum. fatuus esset qui portōnem acceptaret. Sed portōnem a dyabolo factam isti similem multi acceptant. Denatum etiam exteriores qui paraturare pomi similis est q̄ quodāmodo est depicta. habet em̄ candorem ⁊ ruborē mlti preponunt anime sue. ⁊ sic quasi iulem cooperturaz p̄tōso torsello preponunt. dyabolus enim curat nisi de torsellis. idest de animab; gen. xiiij. dic̄ rex sodomoz qui figuram tenet dyaboli ad abraham. Da michi animas cet̄ra tolle tibi. Istam stulticiam superbie inuūt glo. super illud Joh. vi. eum qui venit ad me non eiciam foras. supbi est foras eici qui nichil habet in bono interiori nec h̄ nec in futuro. Secunda est q̄ ipsi ord̄nem dei pruerūt in seipsis. volunt enim q̄ ancilla habeat ea que domie sunt et econtrario carnem enim que ancilla est ornant ⁊ delicijs pascunt ⁊ oportet vt fiat q̄ ab ea imparat̄. licet mors anime inde debeat sequi econuerso. anima que domia est fame et siti affligitur ⁊ male induta est. ⁊ ad p̄ceptum carnis opatur q̄ est valde magna prueritas. bern. Domina; ancillari ⁊ ancillam dominari. magna abusio ⁊ nimis magna est. si quis assereret se fuisse in terra aliqua. in qua dñe oīno se haberent vt ancille cum diceret vix crederet sibi. h̄ in veritate terra illa patria ista est. In ea em̄ fere per totū annū fit festum ancillarum. q̄ alicubi consuetum est fieri i festo beati vincenci. tunc enim accipiunt ancille vestes

dominarum suar. **I**sta peruersitas similis est illi quaz poit
 salo. non eces. x. **V**idi seruos in equis et pncipis. q. ler =
 uos ambulantes super terras. et peruersitas ista est magna
 nociua ecclesie dei. **V**nde pu. xxx. **P**er tria mouet terra
 et quartum q. sustinere non potest seruu eum regere cepit
Tercia q. ipsi valde care emunt q. nichil valere sciunt. scilicet
 cet vanam glia que non valet eis nec quo ad animas cu
 anima ho sit valde nociua. nec quo ad corpora. **J**o. viii. **S**i
 glorifico meipm glia mea nichil est nichil inqua in valoze
Quarta est q. ipsi plus expendunt vt pascant oculos alio
 rum quam vt pascant ventres suum. **S**en. **N**on snt homi
 nes ad pompam dentibus et ore et ventre contenti oculis qz
 gulosi sunt. **S**i quis eat per aliquam ciuitate plures arti
 fices inueniet operates vt pascant oculos qua qui pascit
 ventrem. vn dixit quida muduz esse animal mirabile q. ma
 iores habet oculos quaz ventrem. **p**oca? voluit homines bo
 na sua perdere et diuitibus homibus quasi p oculos ponere
 quam os dei in pauperibus famelicum pascere. **ber n.** **I**nue
 nunt curiosi quo delectent. et non inueniunt miseri quo su
 stentent cu periculo anime sue acquirunt. **V**nde oculos ho
 minum delectant. **M**ira fatuitas cum videris in pul. hori
 tudine rerum in se habeat delectari naturaliter potius
 quam res visa. eo qd videt melius videret pertinere ad
 insipientes pulchritudinem eorum qui inspicuntur pro
 uidere. quam ad eos qui inspicuntur. **D**ebet ergo ho
 mo pulchritudinem exteriorem negligere procurrat aut
 tem si voluerit qui habet eam inspicere. **Q**uinta stulticia
 ornantium se est q. ipsi similes sunt illi qui ex decore selle
 et freni equum extimat. **G**regorius. **V**nde. **S**eneca.
Quemadmodum stultus est qui equum empturus non
 ipsum aspicit sed stratum et frenos. **S**ic stultissimus est
 qui hominem ex veste circumdata extimat. **I**dem. **C**um
 voles estimationem in re scire qualis sit nuda inspicere. et
 sicut quidam ait. **E**x auro frenum non meliorat equum.

A

4j 9
Simplicius

Sexta est q̄ omnia sua volunt habere pulchra . ⁊ se turpes . Aug⁹ . Ecce omnia pulchra sunt cum iniquis ⁊ ipsi sunt turpes . Ita accidit peccatoribus ornantibus se extrinsecus . sicut ciuidaz regi qui conuocatis magnatibus terre sue fecit conuiuium magnum ⁊ nō erat locus in domo qui non esset opercus purpura ⁊ alijs pretiosis . ⁊ affuit qui dam philosophus qui uolens spuerē spuit in faciem regis et cum ministri ppter hoc uellent eum suspendere . non permisit rex . sed quesuit ab eo quare hoc fecisset . q̄ ait uidi alia loca plena argento ⁊ auro ⁊ gemmis purpura . ⁊ ideo in barbaz regis que inersata est ciboz pinguedine quam immūdam uidi exui . Non emz uidi locum minus mundū ⁊ compūctus est rex . Sic dyabolus uidens hominem qui debet esse domin⁹ aliaz creaturaz min⁹ pulerū ceteris creaturis in faciem eius spuit uel cōtempnendo uel animā eius maculando . q̄ figuratus est ex spuitōne facta in faciem domini ⁊ in illa que fiebat ei qui uolebat suscitare semen fr̄is defuncti . Vnde de uero . xxv . Frater hominis defuncti sine semie dyabol⁹ est . qui sine spe dampnat⁹ est . Cui homo debet suscitare semen . quia ex homibus angelica ruina est reparanda . Erubescat ergo homo uides se malum ⁊ turpem inter suas res bonas ⁊ pulchras sicut domine habentes ancillas pulchras cum ipse sint turpes erubescunt . Aug⁹ . Nonne uides debere erubescere te de bonis tuis . si domus tua plena est bonis . ⁊ te habet malū . Septima est q̄ cum morte dampnati sint ⁊ iam dicunt ad illā potius tamen cogitant d̄ ornatu quā quomodo liberēt animas suas . Sen . Omnes capitali supplitō cōdempnati sumus ⁊ incessanter ad mortē tendim⁹ . Aug⁹ . Nichil aliud est tempus presentis uite . quaz cursus ad mortem in quo nemo uel paululū uel tardiq̄ ire pmittit s̄ pari motu om̄s urgent . unde cum ornat⁹ subroz sit ornat⁹ hoim mortu ad iudicatoz pot⁹ ē illusio q̄z honor . sic purpuratō xp̄i postq̄ ad iudicat⁹ fuat mortu illusio fuit . b . ois purpura

illusio est postquam domino ihesu in purpura illum fuit
 Octava est quia inde gloriantur unde deberent erubescere.
 Triplici ratione potest ostendi quod homo de veste debet eru-
 bescere. Primo quia vestis signum est peccati parentum no-
 strorum. **Bern.** Qui gloriatur de veste. similis est furi gloria-
 ti de cauterio. quia propter peccatum ad introductum est usus
 vestium. Quis latronem non irrideat si videat eum gloria-
 ri de signo sibi facto pro latrocinio suo quod in fronte por-
 tat. **Secundo** quia vestis remedium est turpitudinis et
 erubescencie quam per peccatum contraximus. ante pecca-
 tum sufficebat homini pulchritudo sua nec habebat ali-
 quam causam erubescencie. **Unde** non oportebat quod abscon-
 deret se sub veste. sicut sol veste non eget. Sufficit enim
 sibi pulchritudo sue lucis per vestimento. **Siliter** rosa non
 eget ornatu. Sufficit enim sibi pulchritudo coloris ad ve-
 stiendum et sic de ceteris floribus. **Math. vi.** Considerate
 lilia agri quomodo crescunt. non laborant nec siciunt. Si
 eunt. dico autem vobis quoniam salomon in omni gloria co-
 operatus non est. sicut unum ex istis. **Sed** per peccatum in-
 currit homo turpitudinem et erubescenciam. nec sarius
 est vestimentum quod est remedium turpitudinis et erube-
 scencie. Sicut ergo ad gloriam loripedis non cedit quod ha-
 bet pedem ligneum cum sit remedium infirmitatis. nec ad
 gloriam scabiosi quod scabiem velat. sic nec ad gloriam hominis
 ornatus. **Aug.** Qui superbit ex habundancia temporalium.
 est tanquam egrotus qui superbit ex habundancia me-
 dicamentorum vel emplastrorum. **A** si possimus dicere
 quod ille qui superbit ex pulchritudine vestium est tanquam
 egrotus qui superbit ex pulchritudine emplastrorum. Et
 sicut ridiculum esset si loripus pedem ligneum depingeret
 vel deauraret. Sic ridiculum est cum hoies se ornant. ridicu-
 lum etiam est depingere domum que semper ruit. **Domus** ta-
 lis est corpus hominis quod vix staret per .xv. dies nisi
 cibo et potibus fulciretur. **Tertio** ostenditur per hoc

q̄ ornantes se mendicant pulchritudinem suam a creatu-
 ris vilioribus quaz ipsi sunt. Nobilis hō erubescet a vilibz
 hominibus mendicare et potius indigentiam sustineret.
 quam mēdicaret ab eis. sic debet homo erubescere a vermi-
 bus et muribus suum mendicare decorez. **Unde fr̄ gvido**
Cartusien̄. Quomodo non gloriabit̄ de pulchritudine quo
 gloriat̄ de turpitudine. Vestes te ornant. pulchritudo es-
 set si tu eas ornares. **Non** stulticia est q̄ ipsi credunt se
 bene indutos et ornatos cum equz eoz sez corpus bene or-
 natum est. cum tamen omnino nudi sint. apoc̄ **Beat⁹** qui
 custodit vestimenta sua. ne nudus ambulet. et videat ho-
 mines turpitudinez eius **Et ezech. xxiii.** Denudabūt te
 vestimentis. et ibidem. dimittent te nudam. et ignominia
 plenam **Ipsi** sunt similes cuiusdam clerico qui in festo stul-
 torum induit equū suū scarleto. et ipse induit̄ erat matta
Decima stulticia est q̄ ipsi turpitudinem suam detegunt
 quando tegere debuerunt quia qui vident superbium or-
 natum eoz male suspiciant̄ de eis. **Unde** super illud. i. thi
 ii. non in torris erimibz. dicit gio. **Superbo** habit⁹ non re-
 eta facit de se credi. et eec̄. xix. **Amict⁹** corporis. et risus
 denciū et ingressus hominis enunciat de illo. **Si** nux relin-
 quat corricem exteriorē ante tempus signum est interio-
 ris corruptōnis. sic si xp̄ian⁹ non habet exterius habituz
 quam xp̄iana religio requirit signum est q̄ vermis alicui⁹
 peccati meus lateat. **Magis** erubescibilis culpa est quam
 nuditas hoīs. cum nuditas hominis a culpa habeat q̄ est
 erubescendū. **Unde** magis erubescere deberent illi quoz
 peccata apparent hominibz quam si ipsi nudi hominibus ap-
 parerent. **Illi** ornantes se dum volunt turpitudinem eoz
 poris. turpitudinem assumunt mentis. et dum se ornare
 volunt inquinant se ad minus quo ad vicia superbie que i-
 gnant omnia bona que sunt in homine. **Unde** illud. **Si** tibi
 gratia si sapientia formaqz detur. **Inquinat** omnia sola su-
 pbia si comitet̄. **Undecima** stulticia est q̄ mulieres volunt

437
videri fatue. licet nolint esse. et peccati voluntulari fatuus
quam matronis. Si equus venalis non est. quare signa
venalitatē portat in fronte. Quare circulus est ante domum
Si ibi non est vinum venale. Quis dei quare vult habere
signum ouis dyaboli. nunquid non merito dicet ei pastor
ecclesie. non noui te. et rapiet a lupo infernali. Signo cru-
cis debent esse signati omnes fideles id est signo penitentie
Apostolus. Stigmata dei ihesu in corpore meo porto. pre-
cipue enim deberent habere in capite signa penitentie et hu-
militatis et ideo illis qui baptizantur vel confirmantur imponit
signum crucis in fronte. in capite enim ieiunij asperguntur
cinere capita fidelium. De significatōne ista. vij. apoc.
Nolite nocere terre et mari quousque signemur seruos dei in
frontibus eorum. Et ezech. ix. Signa thau super frontes vi-
rorum gemencium. thau figura crucis fuit. Crux enim tria
brachia habuit tantum. ad figuram thau postea addita est
quedam tabula a parte superiori ad scribendum titulum. cru-
cem ergo que per thau intelligitur vult dominus figi in fro-
tibus fidelium. sed mulieres abiecto signo domini posuerunt
signum dyaboli in frontibus suis. ps. Posuerunt signa sua
sua. Et apoc. vij. Mulier circumdata est purpura. et sub-
ditur. Et in fronte eius nomen scriptum mysticum. Unde ti-
mendum est eis illud ezech. ix. de non habentibus thau per-
cutite et non parcat oculus vester nec misereamini et sub-
ditur. Omnem super quem videritis thau ne occidatis et
sanctuario modo incipite. Duodecima stulticia ornantium
se est. quod ipsi habent eam pulchritudinem corporis que ad o-
pua est ut pellibus murium et stercoribus vniu adiuuetur. decor
autem anime que similis est diuicie sic vilipendunt quod et
am non reputant cum demones eis aures et nasum preci-
dunt. ezechiel. xxiii. Nasum tuum et aures tuas precipitent
quod non fit sine magna contumelia dei cum homo potius ve-
lit esse similis in decore muribus quam deo. pulchritudinem
forularium suorum bene custodiunt homines. De pulchritudine

autem anime que dei ymago est vix semel in anno cogitās
 Immo q̄ plus est peccatoruz facies que sunt facies d̄mo
 num super induunt ps̄. Facies peccatorum sumitis nō at
 tendentes illud ec̄c̄. iij. Non accipies faciem aduersus fa
 ciem tuam. nec offendit̄ parum deus in hoc contemptū
 ymaginis sue. Vnde super illud ps̄. In ciuitate sua yma
 ginem ip̄oz. dicit glo. merito ymaginem ip̄ozum ad nichil
 illum rediget deus in celesti ciuitate. quia ipsi in sua terre
 stri ciuitate ymaginē ip̄oz ad nichilū redigerūt.

Alia colibentia hoies a supbo ornatu. **Cap. xiiij.**

Peter ista sunt multa alia que deberent homines co
 hibere ab amore superbi ornatus. Primus est dei
 ordīnato que vult vt in p̄nti tempore intendat̄ re
 formatōni animarum. ⁊ ad hoc sp̄ealiter fuit p̄mus ad a
 uentus filij dei in mūclum. In futuro vero vult vt fiet re
 formatō corporum ⁊ ad hoc erit secūdus aduent⁹. Tūc
 enim resurgent corpora sanctorum ⁊ gl̄iam suam hēbunt
 que hic sine gloria fuerunt. **Berū.** Noli corpus p̄ripere
 tempora. potens enim impedire anime tue salutem ⁊ tuaz
 operari non potes. Omnia tempus habent patere vt nunc
 anima p̄ se laborat magis autem collabora ei. quia si com
 pateris ⁊ conregnabis. Secūdum est q̄ ornatu iste tūc
 deficiet quando magis esset necessari⁹ quando sez animam
 mire debet ad illam magnam curiam. in qua congregatā
 erunt. que in terra ⁊ que sub terra ⁊ que in celo sunt. **Vñ**
ysaye. iij. Decalubabit dominus verticem filiarum syon.
Et ibidem. In illa die aufert dominus ornatum calciāmē
 torum et limulas et torques ⁊ monilia ⁊ armillas ⁊ mi
 tras discriminalia ⁊ perichelidas ⁊ murenulas ⁊ olfactori
 ola ⁊ in aures et annulos ⁊ gemmas in fronte pendentes
 ⁊ mutatoria ⁊ pallia et linteamina et acus et specula ⁊
 lindones ⁊ vittas et tristia. et cetera. **Armillas** vocat
 glosa. **Ornamenta brachiorum.** **Perichelidas** vocat̄ or
 namēta talorum silia armillis. **Murenule** sunt catenule

circa collum. **D**ifactoriola vocat illa in quibus contine-
bant mustuz & silia. **T**eristra vocat vestes estiuales valde
subtiles visui per vias que dicuntur a throno qd est est. is.
tunc emz mulieres que se alienis plumis quasi cornix pul-
chras faciebant. amittent plumas & turpissime appare-
bunt. & non solum deficient glia ornat? tuc. sed etia muta-
buntur in ignominia. & que plus habuit de glia plus habie-
de ignominia. **D**see. iiii. **G**loriaz eoz in ignominia opura-
bo. & ysa. iij. & erit p suau odore fetoz. & p zona fumeul?
p crispanti crine caluiciu. p fastia pect orali ciliciu. **T**er-
cium est hoc qd corpa que hic fuerut supbe ornata. a domi-
no tunc non ornabunt. **U**nde bern. nuc eant nuc rideant qd
corpa sua pellico muriu & stercorebo vermii informant. qz
cum domin? ad iudicandū venerit. non reformabit nisi qd
abiectionis & humilitatis inuenerit. **U**nde ad phi. iij. sala-
uatores expectam? te. vbi die bern. **R**equiesce in hac spe
misera caro. qui ppter animā venit. ppter te qz ventur? est
qui reformauit illā tuā qz non obliuiscet saluatore expe-
tamus qui reformauit corpa? humilitatis nostre. **Q**uar-
tum est magn? contempt? eterne glie in eis qui se ornant.
Multū em cōtempnūt eternā gliaz. qui ei preponūt glo-
riam & laudez hominū. **C**ari? em habēt vt pulchri dicant?
quam qd regnū eternū osequant. nec etiā laudē semper hnt
quaz hnt intendūt. **I**n archa em non serata thesaurū suuz
faciūt & ideo leuiter illum amittūt. **U**nde bern. insipiens
tu qui congregas merces in saccoz per tulum qui thesau-
rum tuum in alieno ore constituis. ignoras qd archa ista
non clauditur nec seras habet. **I**ngratitudo
magna que est in eis qui superbe se ornant. **V**alde em in-
grati sunt qui deum inhonorant in hoc in quo ipe voluit
eos p ceteris creatuis honorare. **I**n hoc spēali de? hono-
rauit p ceteris hoiez qd euz ad ymagines & similitudinē suam
creauit. **U**n multū ingrat? est ei qd in ymagine sez ei? de me-
liā facit. **Q**uis em nō timeat irreuerētiā aliq? facē ymagini

beate virginis vel ymagini cristi hominis . scilicet crucifixo
 Quomodo ergo non timent homines ymaginē beate trinita
 tis irreuerenter seruire Qui exteri? se ornant similes sūt
 sepulchris dealbatis que foris apparent hominibz spetō
 sa . intus plena sunt omni spurcicia ⁊ ossibz mortuorum .
 Corpus enim peccatoris anime mortue est sepulchrū . vt
 dicit aug⁹ . ⁊ domin⁹ Math. ¶ Ne vobis scribe ⁊ pha
 risei qui siles estis sepulchris dealbatis que a foris appa
 rent hominibz p̄tōsa . intus vero plena sunt ossibus mortu
 orum ⁊ omni spurcicia . Ad quod potest induci quoddaz
 exemplū barlaam . Rex quidam magnus habuit in itinere
 duos viros obuiam in veste attrita ⁊ sordida . ⁊ facie atte
 nuata ⁊ psallebant domino . Rex autem de curru exiliēs am
 plexatus est eos . quod videntes principes eius indigne
 tulerunt . ⁊ cum per se non auderent corripere eum roga
 uerunt fratrem eius vt quereret ab eo quare tantā reue
 rentiam exhibuisset talibz vilibus p̄sonis . Rex autem vo
 lens ostendere illis errorem suum p̄cepit fieri quatuor ar
 chas . duas deauratas in quibz posuit ossa mortuoz fir
 mans aureis seris . alias duas de pice ⁊ bitumine in quibz
 posuit p̄tōsas margaritas ⁊ vnguenta optima ligās eas
 fimbriis cilicinis . ⁊ posuit eos ante magnates . vt extima
 rent quid singule valerent . At ille deauratas magni p̄e
 cij iudicauerūt . quibus rex ait . Erratis omnia oportz in
 spici interioribz oculis non exterioribz . apertis ergo deau
 ratis archis ait rex . Iste est tipus eoz qui exteri? sunt
 gloriosi . intus repleti mortuis ⁊ fetentibz operibz . deinde
 apertis alijs duabz ait . Iste est tipus eoz qui extra sunt
 sordidis vestibis operti . intus p̄tōsi . bene redolentes
 apud deum . quales fuerunt illi de quoz veneratōne me
 reprehendi fecistis ⁊ sic confudit eos . Item ornantes se
 similes sunt fimo cooperto .
 ¶ Multis de causis superbus habitus potest esse cui
 pabilis ¶ Cap. xliij .

Detraduz autē q̄ sup̄ b̄o habitus p̄t esse culpabilis multis de causis. **P**rima causa est preciositas. **U**nde sup̄ luc̄. xvi. de diuite purpurato. dicit glo. si culpa p̄tōsaz vestium culpa non esset. sermo dei non ita iugl̄ later exp̄meret. q̄ diues purpura ⁊ bysso indutos apud inferos torqueret. **g**reḡ. **N**emo p̄tōsa vestimēta nisi ad inanas gl̄iam querit. videlicet vt honorabilior ceteris videatur. nemo vult p̄tōsis vestibus indui ibi vbi a nemie p̄t videri. **S**ecda est mollicies. **M**ath. xi. Qui molli b̄o vestibus induunt̄ in domib̄o regum sunt. **E**t sup̄ illud mat. iij. **I**pse ioh̄anes habebat vestimēta de pilis cameloz. dicit glo. seru⁹ dei non debet habere vestimētū ad decorē vel ad delectatōnez. s̄ t̄m ad tegendū nuditatem. **g**reḡ. **N**emo estimet in fluxu ac studio p̄tōsaz vestium peccatū de se. quia si hoc culpa non esset. nllō mō domin⁹ ioh̄em de vestimēti sui asperitate laudass̄. **T**ercia est extraneitas. quādo sez aliquis vult h̄re vestes alijs dissimiles vñ sopho. i. **V**isitabo sup̄ omēs qui induci veste pegrina. **Q**uarta est superfluitas que duplex est. vel quo ad multitudinē. vel quo ad magnitudinē. **P**rimo mō est superfluitas in illis qui volūt h̄re vestes longas vt maiores esse iudicent̄. qd̄ viciū multum habūdat in quibusdaz qui pileos longos deferūt in capiti b̄o. colopedia in pedib̄o. ⁊ vestes longas p̄ terram trahūt. volentes sic adicere ad staturā cubicuz vnum. luc̄. xx. **A**tendite a scribis qui volūt ambulare in stolis. stola vestis est longa. **I**lli qui vel magnitudinē vel altitudinē corp̄is sui dignitatē volunt honorare nec iudicant̄ attendere qd̄ legitur de saul q̄ rex malus fuit. ⁊ altior vniūso pp̄lo ab humero ⁊ sursum. i. reḡ. x. tales etiā non attendūt illud ps̄ **N**ec in tibijs viri b̄nplacitum erit ei. ⁊ illud ps̄. xvi. **S**piritu⁹ ponderator est domin⁹. fatiū corpa ponderant ⁊ iudicant hominē in ex ea parte ex qua non est homo. **D**ominus vero spiritum ponderat. **U**nde p̄mo reḡ xvi. dixit domin⁹ samuel cum p̄cepisset ei de vnc̄ōne.

dauid in regem. ne despicias vultu eius. nec altitudinem
 stature eius quoniam abieci eum. nec iuxta intuitu hominis
 iudico. homo enim videt que parent. dominus autem intuetur
 cor. pretiosiores spes aromaticas in minoribus saccis solent
 reponi ut gariopholi et sassafras. **H**oc uero laborant domine
 que longas caudas trahunt post se terribis pretiosis vestibus in-
 duentes et de nuditate christi in pauperibus non curantes. cau-
 dis suis pulices colligunt. puluereque mouent hominibus christus
 vero que in tot pauperibus nudum respiciunt et non operiunt
 timendum est eis ne in caudis eorum dyabolus quiescat. **V**n-
 de legitur de quodam sancto. qui iudicem dyabolus quendam ride-
 rem. et querens ab eo causam risus dixit. **V**idi socium meum
 equitatem super caudam cuiusdam mulieris. que dum re-
 heret caudam cecidit socius meus in lutum et inde risi. **S**e-
 cundo modo est superfluitas in illis qui volunt habere di-
 uersa parua vestium. et potius volunt vestimenta sua a tineis
 comedant. quam christum in pauperibus induant. **I**acobi. v. **A**gite nunc
 diuites. plorate ululantes in miserijs que eueniunt vobis.
Diuicie vestre putrefacta sunt. et vestimenta vestra a tineis
 comesta sunt. **E**t bernardus. **C**lamant nudi. clamant famelici.
 et conqueruntur. **N**obis fame et frigore miserabiliter laboran-
 tibus. quid conferunt tot mutatoria vel extensa in pretiosis.
 vel plicata in manicis. **Q**uinta materia. ut si est sericea vel
 aurea vel argentea. **E**t notandum quod circa materiam vestium
 multum proficit vel potius deficit curiositas humana. **P**rimo
 enim fuit materia vestium pelles cum lana. **V**nde dominus ad
 fecit tunicam pelliceam. **g**en. iij. **P**ostea processit ad lanam
 puram que leuior est quam pelles. **T**ertio ad corticem her-
 barum scilicet ad linum. **Q**uarto ad stercorea vermium scilicet ad se-
 ricum. deinde ad aurifrigium et ad lapides pretiosos. **I**nter
 ornatum vero qui propter materiam reprehensibiles sunt specialiter
 videntur esse reprehensibiles corrigie sericee deaurate vel argen-
 tate. primo quia superbia talium corrigiaz in loco humiliati-
 onis est. **M**ich. vi. **H**umiliatio tua in medio tui superbia

pauperum que habet reprehensiuus plus dominus displicet
 quam superbia diuitis. Sic potius deo displicet circa ven-
 trem. Unde tanta materia est humilitatis quam in alia parte
 hominis. Preterea sicut ignis vehementer est qui ardet
 cum aqua que contraria est ei. sic valde magna est superbia
 que durat, ubi tanta est materia humilitatis. bern. Non est
 magnū humilem esse in abiectōne magna profus et rara vir-
 tus humilitas honorata. Sic econūso magnū iucium su-
 perbie cum humilitate tanta. Ideo humilitas beate virgi-
 nis omnē humilitatem pure creature superauit quia maio-
 rem materiā superbiendi habuit cum dei mater fuerit. Sic
 superbia ventris superbiā aliorū membroz. superat. cū ma-
 iorez materiā humilitatis habeat. Itē saccus bono tritico
 plenus bene ligatus fune vni obuli. non modica fatuitas ē
 ad ligandū saccum immūdiā plenum. querere corrigias
 sericam deauratas vel deargentatas et vasis vinum potissimum
 continentibus circuli lignei sufficiunt. ridiculū ergo est cir-
 culus deauratis vel argentatis ligare saccum ventris ab-
 hominātōne plenus. Preterea quis non irrideat si videat
 ornatum templi poni circa simū vel aliquē locum continen-
 tem immūdiā. sic faciūt mulieres que ornant se circa me-
 dium corporis. vnde ps. Filie eoz composite circūoz. vt
 fili. templi. Est etiam magna stulticia mulierū. q̄ corrigie
 ille care constant eis. et non p̄sunt anime nec corpori ymo
 deus in eis offendit q̄ proximus scandalizat. ip̄e etiam mu-
 lieres ex pondere grauantur. cum interdum magis pon-
 derose sint quam circuli ferrei quos penitentes deferunt.
 Multe mulieres sunt si iniungeretur eis p̄ penitentiā vt
 ita ponderosas ferrent corrigias non acquiescerēt iniun-
 genti. Mira insania mulierū. q̄ tantis dyabolo se ligant et
 q̄ tam care emūt. Unde a dyabolo ligent. Dyabolus enim
 bene scit ligare aliquē suo proprio cingulo. Sexto reprehensi-
 bilis est p̄pter colores. vt in vestibus clericorum color vi-
 ridis rubeus et varius. Cuius rei ratio esse potest q̄ talis

424
/

color in lana ouium naturaliter non inuenitur. Si enim deus
uoluisset lanam ouium talium colorum esse. ipse potuisset
depingere sicut et aues. Et forte in principio non fuit fac-
ta tinctura huiusmodi absque culpa et curiositate. Rudius quā-
dam uirginem quam conscientia remordebat quia habebat ve-
stem alterius coloris quam naturales. allegantem circa se quod
ouis que nunquam peccauit contenta esset naturali colore
ipsa uero que multa peccauerat. pretiosiori colore uteretur
et in ueritate cum homo mendicet vestem ab oue. Juxta il-
lud augustinus. ouis mandatū euangelicū implens de duabus
tunicis dat unam non habenti. sufficere deberet homini men-
dicanti color ille qui sufficit ouium lanam largienti. Superbus
medicus est cui non sufficit illud quod sufficit illi a quo mendicat.
Inter ornatus uero qui propter colorem reprehensibiles sunt
specialiter uidentur esse reprehensibilia populi siue uitae mulierum
croceate quod multiplex potest ostendi. Primo quia displice-
ret alicui principi quando uidet vexillum inimici in terra sua
sed plus displicet ei si uidet in aliqua de uillis suis. Alio
plus si in aliquo de castro suo. et precipue si uideat illud in
superiori parte castris sui. sic deo multum displicet quando ui-
det superbie vexillum quod est dyaboli signum in superiori parte
castris sui scilicet in capite mulieris. et uidet vexillum suum remo-
tum a loco in quo potius uolebat illud esse. humilitate enim
pacientie potius uoluit dominus esse in capite. eze. ix. signa-
tibus. In signum huiusmodi rei fit crucis signum in illis qui bap-
tizantur et illis qui confirmantur in fronte. et in capite ieiunij.
capita cinere asperguntur. Sedo per hoc quod uelut quod est in capi-
te mulieris signum est subiectionis in hoc ostendit quod superi-
orem habet seque virum suum. In hoc enim ostendit quod ab ea
peccatio incepit. et ideo potius mulieres uelamina defe-
runt quam uiri et precipue quando a uiris cognite sunt. unde
super illud. j. ad cor. xj. Capilli mulieris pro uelamine ei da-
ti sunt. dicit glossa. ad hoc habet mulier uelamen ut se ream agnoscat
et subditam. Et iterum in eodem ca. super illud. Non est

vir ppter mulierem sed mulier ppter virum dicit glo. **I**des
 debet mulier super caput suum habere velamen ppter age-
 los dicit **A**mbro. ut se ostēdat subiecta viro. et quia per
 eam pvaricatō cepit. **U**nde cum pplus debeat esse signū
 humilitatis multū deo displicet si superbiat inde mlieres
Iridendus esset fur cui insignū furti bursa suspendi dēt
 ad collū si pteret ut illa bursa purpurea esset. sic irri dē
 de sunt mlieres que volūt habere pepla croceata in obpro-
 brio enim suo querūt gloriam vbi esse non potest. non ee-
 dit ad gloriam furis si bursa a l collum suspensa sit dea u-
 rata. **T**ertō per hoc q mlieres que croceū colozem in pe-
 plis deferūt colozem decentē amabilem deo et anglis et ho-
 minibus mūdi cordis vilipendūt. colozem vero mīm? decē-
 tem contra doctrinaz ecclesie deferūt q croceus coloz mi-
 nus sit decens quam candidum patet q nlla est q n velit
 habere faciem suam candidam poci? quaz crocei coloris.
Quod autem coloz iste placeat deo. patet per hoc q dicitur
Cant. v. dilatus me? candidus. non dicit croce? et
 sapie. vij. de ipso. **C**andor enim est lucis eterne. et bernh.
 loquens de sapia increata. **C**andor est lucis sapia et candi-
 dam oportet esse animā in qua ipsa sedem elegerit. sic etiā
 placet deo candidus coloz in ornatu corporis poci? quam
 croceus. q patet per illud **M**ath. xvij. q in transfigurati-
 one domini vestimenta eius facta sunt alba sicut nix. **M**a-
 gisterio enim spūsanct? institutum est q sanctissimū cor-
 pus domini panno candido inuoluat non croceo vel alteri-
 us coloris. **U**nde bene debet sufficere in mūdo corpori co-
 lor ille ad inuoluen dū qui sufficit dominico corpori. q eti-
 am coloz iste placeat angelis. patet per hoc q legitur mar.
 iij. angelos apparuisse stola candida. **M**ath. vltimo legi-
 tur. vestimēta angeli alba sicut nix. **E**t **J**oh. xx. et
 vidit duos angelos in albis sedentes. q autem hominibz
 mūdi cordis placeat coloz iste patz quia si quis occurrat
 duabz mlieribz quarum vna habet peplū candidū et altera

426
/

erocœum. statim illam quæ defere candidum honestiorẽ
iudicabit ⁊ ita magis ei placebit nisi iniquitas ppria cor
eius subuerterit. Quarto potest idẽ ostendi per hoc qd cū
ornatus ppter vanitatem rephensibilis sit qd vanus ⁊ mu
tabilius erit in ornatu magis rephensibile erit. Vñ cum
erocœus color in ppeplis valde mutabilis sit rephensibilis
est. Si aliqua mulier tunicam suaz qualibet septimana tin
geret ⁊ lauaret satis fatua diceret. Tales sunt que sin
gulis septimanis pepla sua tingunt ⁊ abluunt. Septimo
est rephensibilis habitus vel ornatu ppter psumptõnez
quando scz aliqua psumit facere qd spẽaliter ad deum perti
net sicut faciunt ille que alienos crines apponunt capiti l
colorem innaturalem supfaciem. huiusmodi enim prium
est dei. Vnde tales cum lucifero similes volunt altissimo
esse. Ipe sunt velut symie que dum volunt se decorare spi
ritualiter se vigilat. sunt etiaz angeli tenebrax trãssi gũ
rati in angelos lucis. non attendentes illud eccl. iij. ne ac
cipias faciem quam mulier assumit contra faciem interio
rem anime quia eaz deturpat. duz em mulier exteri⁹ vult
habere pulchram faciem. interi⁹ assumit faciem dyabolicã
Iuxta illud ps. Facies peccatoz sumitis. Facies emz al
sumpta contraria est faciei naturali. quia ante debitũ tem
pus facit eam senescere. ⁊ in futuro p ea puniet. Joel.
ij. Omnes vult⁹ redigent in ollam. Multũ offendit ali
quis artifex quando alius psumit meliorare opus ei⁹ sic
deus in istis. N. magnam contumeliam facit deo que po
cius vult talem faciem habere qualem pictoz facit quam
qualem ei deus fecit. De tali muliere dicit Iero. qua fidu
cia erigit ad celos vult⁹ qis conditor non agnoscit. Dñe
autem cobiteri mulieres ab aliens criminibz sex. si eis dilige
ter ostentant. Primum est pena quam scriptura omiatur
eis. ysa. iij. Decaluabit domin⁹ verticem filiaz syon ⁊ do
min⁹ crines earum nudabit. Et in pñci etiam quandoqz
crines earum nudatur. Vnde parisius accidit in quadaz

processione q̄ quedam symia cuiusdam domine p̄plum cum
 alienis crinibus abstulit coram populo ⁊ turpis ⁊ depilla
 ta sicut cornicula depositis plumis alienis remansit q̄ ut
 sto dei in ditiō accidit iuxta illud ysa. ⁊ qui predaris non
 ne ⁊ tu p̄daberis. **D**e p̄data fuerat illa mulier mulierem
 mortuam crinibus suis. ⁊ ideo merito eam symia dep̄clauit.
Poeta non est lex equior vlla quam necis artifices arte p̄
 ire sua. **S**ecundo fatuitas magna que comitatur hoc vi
 cium q̄ patet ex hoc q̄ pugiles crines suos abbreviant ⁊
 facturi duellum. ne per crines ab hostibus capiant̄. **E**t
 illi sicut qui intrant religionem tanquam pugiles sp̄uales
 fatue tamen mulieres crines suos augēt. licet in bello pe
 riculosissimo sint. quasi nolint d̄ mambus dyaboli euadere
Non defacili euadit mulier de manu dyaboli. ex quo tenet
 eam per crines. quando sc̄z mulier habet nimium amorem ad
 decorem crinium. **I**tem tales materiam periculose infirmi
 tatis quam augent cum poti⁹ deberent eam minuire qua
 si nollent a sua infirmitate curari. **I**nfirmitas autem valde
 periculosa est sicut prius ostensum est. superbia que ma
 teria auget̄ quando crines alieni p̄p̄rijs crinibus addūtur.
Satis sunt superbe que parum habent de crinibus. **T**er
 tiō prueritas magna. faciunt enim tales ad contumelias
 et dampnum animarum suarum q̄ non facerent p̄pter amo
 rem dei ⁊ salutem p̄p̄riam. **S**i inuingeret̄ alicui mulieri p̄
 penitentia q̄ haberet per noctem ad caput suuz manū mu
 lieris mortue nullo modo vellet habere. diceret enim terro
 re se amentē fieri. **C**rines autē mortue mulieris vult habere
 in nocte ad caput suum in contumeliā dei. ⁊ contra volū
 tatem ecclie. **N**ec terret̄ inde. nescio quo dyabolico mira
 culo. **Q**uarto ingratitudo magna que est ibi quando scilicet
 cet ipse volunt habere in loco illo crines ad dei contumeli
 am vbi xp̄us p̄ amore eaz tulit spineam coronā. **Q**uinto
 contemptus d̄i. valde enim deum contempnunt que ca
 pillos ei preponunt cum capilli videant̄ esse supfluitates

hominis sicut et angues. de receptaculo lenituz et predicti
 locum faciunt mulieres thesaurum suum ymo deum suum. quia
 hoc ab homine colitur quod per ceteris diligit sicut dicit glossa
 ad plin. iij. Quorum deus venter est. De maria legit luc. vii
 quod capillis capitis sui terat pedes domini sui. non amabat eos
 sicut domine nostre amant. Sexto multiplex malum quod in
 de puenit tam eis quam proximis eorum proximis malum puenit
 quia pulchritudo erines sunt velud laquei qui bene fatum capiunt.
 Unde legit iudic. xiiij. quod ipsa colligauit cincinnos suos
 ad capiendum holofernem. Cincinni sunt capilli dependentes
 a capite mulieris. Sicut pueri laqueos faciunt de pilis
 caude equi ad capiendum aues. sic dyabolus facit laqueos
 de pilis mulierum ad capiendum viros. Ipsi etiam mulieri
 bus multiplex malum facit pulchritudo criminum. Accidit enim
 ei sicut legit absolon accidit illi de pulchritudine criminum ei
 sicut legitur. ii. reg. xiiij. Porro sic absolon vir non erat
 pulchrior in omni israhel. Et subdit. A vestigio pedis usque
 ad verticem non erat in eo vlla macula et quanto magis tunc
 debet capillos. tanto plus crescebant. Semel autem in an
 no tondetur. qui a grauabat eum cesaries et ponderabat ca
 pillos capitis sui ducentis siclis pondere publico. Quid au
 tem ei acciderit legit. ii. reg. xxviii. scilicet quod caput eius quer
 eius adhaesit. et illo suspeso inter celum et terram mulier in quo
 insidebat pertransit. et veniens ioab tres lanceas infixit in
 corde ipsius. Sic per pulchritudinem criminum adhaeret fatua
 mulier alicui luxurioso qui per quercum designat. Quere
 enim fructum facit porcorum et luxuriosi opera faciunt quibus
 infernales porci delectantur. et veniens dyabolus infigit tres
 lanceas in cor fatue mulieris. Prima lancea est viciu super
 bie. Secunda viciu luxurie. Tercia discordie propter ipsam
 inter mulierem et virum suum. De hoc requirere in tractatu lux
 urie in ca. de choreis ubi ponitur illud verbum apoc. ix. et filis
 locustarum. Et. Octauo potest esse reprehensibilis habitus vel
 ornatus propter formam vel compositionem. In forma vero

reprehensibilia sunt ista • incisio ex parte inferiori sicut in
 vestibus ioculatoꝝ • corrugatio ex parte superiori • **U**tinā
 si deo placeret • facies earū corrugate fierent • que vestes
 suas corrugarent • **R**eprehensibile etiā est q̄ caudē ibi assu-
 mantur • natura caudā negavit hominibꝝ • sed miseri homi-
 nes eam sibi assumunt • p̄cipue autē sunt reprehensibiles q̄
 ad formas ⁊ oppositōnem sotulares rostrati ⁊ perforati et
 stricti • **R**ostruz in sotularibꝝ dyabolica videt̄ esse inuentō
 eum non inueniat̄ simile in rerū natura • cum nullū animal
 sit q̄ in pede rostrū habeat • ⁊ si habeat aliqd̄ in capite • mu-
 lieres vero que nulq̄ rostrū deberent habere volūt habere
 in pedibꝝ • perforatō etiā in sotularibꝝ magna videt̄ fa-
 tiuitas • cum sotulares integri meliores sunt quā perfora-
 ti • **S**ilicet strictura in sotularibꝝ magna fatiuitas est euz
 deus in hoc offendat̄ ⁊ pedes grauent̄ • non em̄ ita ostrin-
 gerent̄ pedes si essent in compedibꝝ sicut q̄ndoz a sotula-
 ribꝝ • multi sunt qui non recipēt p̄ penitentia tale gra-
 uamen • si sacerdos eoz vellet hoc eis iniungere • magna
 etiā ingratitudo est deferre foramina ad contumeliā dei in
 pedibꝝ suis • euz deus p̄ amore suo pedes suos voluerit per-
 forari • **M**agna etiā fatiuitas est querere pulchritudines
 in sotularibꝝ cum ad hoc inueniuntur ut inquinent̄ ⁊ pe-
 des ab inquinatōne seruent̄ nec in radicibꝝ arborū vel fun-
 damentis domoz pulchritudo solet requiri • **N**ono quia
 de re iniuste acquisita sicut accidit in vxoribꝝ vsurarioꝝ
 et raptorum q̄ vestes p̄tōsas dferūt de lacrimis pauperū
Vestes tales sanguinolente sunt • **I**ere • ij • **I**n alis tuis
 inuentꝝ est sanguis animaz pauperꝝ • **A**le sunt extremi-
 tates superboꝝ pallioꝝ • alis istis volat̄ in infernū • **I**n
 alis istis inuenit̄ duplex sanguis • scz sanguis pauperum •
Spolia enim pauperꝝ ex quibꝝ est vestis iudicō scripture
 sunt sanguis pauperum ⁊ vita eozum • eccl̄ • xxxiiij • panis
 egeniū vita pauperꝝ qui defraudat illuz homo sanguinis
 est • **A**lius est ipius mulieris • que defert pallium emptū

de re iniuste acquisita. **Mors** enim sua latet ibi cū ad suā dampnatōnem illud deferat. **Cruentatō** ista que est in vestibus diuinum figurata est per clamidem coccineam in qua illusus est dominus. **Illusione** enim illa ostensus est statim principum huius mundi. **Decimo** propter amorem nimium quem habent mulieres ad pulchritudinem. tantus enim potest esse amor ille qui est mortale peccatum et quasi ydolatria ut quando amor ille dei amorem superat. hoc enim ab homine colitur qui pro ceteris diligit sicut prius dictum est. **Quinque** autem sunt que debent cohibere mulieres a nimio amore pulchritudinis. **Primum** est vanitas ipsius pulchritudinis pulchritudinis. **Fallax** ergo et vana pulchritudo est. **Vana** enim est que nichil valet ei que habet eam peccati iudicium valere illis qui vident eam et in eo visu delectantur. potest etiam dici vana quia vadit in nichilum. propter quod flori comparatur. **ysaie**. omnis caro fenum et omnis gloria eius tanquam flos agri. licet flores sine magni decoris tamen parum amantur quia cito transit decor. sic parum amanda est pulchritudo corporis quia cito perditur ad minus in morte quando maxime necessaria esset eius deo debeat presentari. et angelis eius cum irentur ad curiam celestis regis. **Secundum** est quod pulchritudo talis maledicitur. **Job**. v. **Vidi** stultum firma radice et maledixi pulchritudini eius statim. **Unde** dicit glossa super hoc verbum statim **Infirmus** cum inequalitate reum variatur. dum videt prospera laudat. cum mutantur nichil esse iudicat. **Sed** sanus cum gloria ipsam penam sequentem considerat et statim dampnat. male fuerunt pulchre ille mulieres que propter pulchritudinem suam dampnabuntur. **Maledicta** est talis pulchritudo mulieris. **Mitis** peccati expeditis qui fuissent leprose vel naso vel auribus mutilate. quam quod essent pulchre. **Tercium** est turpitudine et immundicia que sepe decorem corporis comitat. **ezechiel**. xvi. ad fatuam mulierem abhominabilem fecisti decorem tuam hoc est de quo multum dolendum est quod mulieres pulchre que plene debent horrere

immūdiāz amplius se inquinant per peccatū ppter q̄ dē
 p̄i. xj. circulus aureus in naribus suis. mulier pulchra et fa-
 tua. idest pulchritudo mulieris fatue. **S**us circulum aure-
 um habens in naribus ip̄m trahit per quodlibet voluta-
 brum luci. **S**imiliter mulieres fatue pulchritudine suā distra-
 hunt per quodcumq̄ volutabrum luxurie. **S**us non parit
 ori sicut nec pedi quin illud in lucū infigat. **S**ic nec mulier
 fatua faciei sue ymmo illa p̄ ceteris membris. operit iniq̄-
 tate et in pietate sua. **V**el aureus circulus est mulier pulchra
 et fatua quam dyabolus trahit per omnem immūdiā qua
 habet eam in potestate sua sicut sus circulus aureū trahit
 per lucū quam haberet in naribus suis. **Q**uarto q̄ pulchri-
 tudo earum valde nociua est. **E**st enim pulchritudo illa pul-
 chritudo exurens qualis est pulchritudo carbonis minui. et
 est etiam pulchritudo vulnerans qualis est pulchritudo sple-
 dentis gladii. **V**nde **J**ero. **G**ladius igneus est spes mulie-
 ris et p̄i. v. **D**e fatua muliere dicit q̄ nouissima illius amara
 sunt velud absinthium. et acuta quasi gladius biceps
 sicut puer in gladio fulgenti. p̄mo solū aduertit pulchri-
 tudinem. et ideo gladius amplectitur. sed nouissime sentit
 lesionem. **S**ic fatui homines p̄mo solū decorem mulieris ad-
 uertunt s̄ postquā tetigerit per amorē ex vulnere cordis
 perpendunt illam esse gladium acutum. **B**iceps autē gladius
 potest dici decore iste quia ip̄am mulierem in quo est ledit.
 per superbiam et ip̄os aspicientes per luxurias. vel gladius
 potest dici biceps. quia corpori et anime occasio est mortis
 eterne. et vere gladius igneus est decore mulieris. potes ad
 exurendū cor hominis. **V**nde barlaam rex habuit filium de
 quo dictū est ei a medicis q̄ cecus fieret si infra decem an-
 nos solem videret. **V**nde rex ip̄m fecit includi. x. annis.
 et egredienti ei de spelunca ostensa sunt ei multa p̄tiosa et
 concupiscibilia. et ad interrogatōnem eius nominata sunt
 singula. euz autem inquireret de mulieribus que aderāt ubi
 dixit ei quidam iocose eas esse demones qui hoīes seducūt

et cum reductus ad reges querebatur ab eo quid magis
 cuperet dixit se super omnia que videat desiderare demones
 qui seducunt homines et miratus est rex quod tam tyrannici
 res esset spes mulieris. Quintum est decor qui aduersat
 bonitati. Non enim defacili habetur bonitas cum decore.
Poeta his est cum forma magna pudicie. Non auferat bo
 nitatem que longe melior est quam decor. non est cupienda
 immo valde timenda. In magno periculo est pulchritu
 do mulieris. est enim quasi thesaurus in aperto qui a multis
 concupiscitur. greg. de pdari desiderat qui thesaurum publi
 ce in via portat. fati sunt qui neglecta bonitate pulchri
 tudinem querunt. Silles sunt pulis qui pira vel poma ver
 mes habentia qui a pulchra ceteris sunt perligunt. precipue
 aut fatue sunt que naturaliter deformes sunt et non laborant ad
 hoc quod sint pulchre qui consequi non valent et ut bone sine
 non laborant quod defacili consequi possunt quod tamen melius est.
Mulier que laborat amplius ad hoc quod sit pulchra quam
 bona videtur plus amare alterius utilitatem quam sua. Si
 enim pulchra fuerit. alij pulchra erit. Pulchritudo enim
 eius alienos oculos pascit. Si autem bona fuerit. sibi bona
 erit. publi. ix. Si sapiens fueris tibi metipsum eris. Unde
 mum est culpabilis ornatus mulieris quia multis nocet.
Primo nocet viro suo quem interficit spiritualiter dans ei oc
 casionem quod usurarius sit vel raptor. Secundo illis quibus
 debuit restituere. Tertio sibi ipsi et hoc multis modis quia
 materia est infirmitatis in igne scilicet superbie et auferit ei unde
 debuit redimere animam mortis eterne condemnata et et
 am tempus quod debuit expendere in seruitio dei. Item auferit
 ei orationes quas facit ecclesia. non enim exaudit deus ora
 tiones quas facit mulier ipsa superbe ornata. cum ipsa fi
 lios dei occidat ex alia parte. Unde super. i. thy. ij. Non
 in tortis criminibus. dici. glo. Superbus habitus non impe
 trat. Non est paruum dampnum mulieri que pauper est
 spiritualiter. si orationes quas in ecclesia facit amittat. orones

enim sunt magna pars bonorum que ipsa facit frequenter
 potius utile esset eis humiliter esse in domo . quam super
 be in ecclesia . **S**i aliqua mulier esset que in nulla sollemp
 nitate iret ad ecclesiam ipsa reputaretur heretica . **Q**uid
 ergo est de ea que facit quod deterius est . **Q**uomodo ta
 lis mulier remissionem peccatorum suorum consequetur
 que in ecclesia deum offendit . ubi eum placere debuit .
Item nocet eis superbus habitus quia bonam famam au
 fert ei . **U**nde super illud . i . th . ii . Non in tortis criminibus
 re . dicit glo . superbus habitus non recta facit de se cre
 di . **I**tem facit homines sollicitari sicut equus . ex quo enim
 equus habet signum venalitatis in fronte non querit ut
 sit venalis . sed pro constanti habetur et de pretio queri
 tur . **S**ic mulier habens ornatum meretricum sollicitat
 et sollicitata nisi valde fortis sit facile labitur . **Q**uia ca
 sta est quam nemo rogavit . **Q**uarto nocet superbus or
 natus alijs mulieribus . quia ministrat eis exemplum sup
 bie . dat etiam eis occasionem invidie et discordie ad viros
 earum et quandoque occasionem adulterij quia si non possunt
 habere similes ornatus a viris suis rixantur cum eis et quoniam
 eos habere volunt ab alijs et sic adulterium committunt .
Quinto nocet maritis aliarum mulierum . reddit eis ux
 ores eorum molestas . et quandoque aufert eas illis . **S**ex
 to domino cuius templum exurit . **T**emplum dei est vnus
 quisque fidelis . plus diligit deus vnum templum spirituale
 quam omnia templa materialia mundi . **U**nde magna dei of
 fensio est incendere huiusmodi templa . **S**eptimo nocet
 sanctis . quia festa eorum non observant . quia tunc ma
 gis peccant quam in alijs diebus cum magis superbe se ha
 beant . tunc etiam quandoque violant festa preparando or
 natus suos . **O**ctavo angelis nocet . quia filios dei in eo
 rum positos custodia occidunt . **I**deo dicitur ad .
Corinthios vndecimo . **Q**uod mulier debet habere vela
 men super caput suum . propter angelos ne scilicet .

B

offendat angelos occidendo homines quos ipsi custodiunt.
 Et ut breuiter dicam deo et angelis eius non timet contu-
 meliam facere etiam in ecclesia quoniam corpus christi presens est et an-
 geli assunt. et populus ibi est congregatus sed quoniam missa cele-
 bratur. quod angeli ibi assint. patet ex verbis greg. sic dicentis
Quod fidelium dubium habere possit in ipsa ymolationis hora ad-
 uentum sacerdotis celos aperiri. atque in illo christi misterio cho-
 ros angelorum adesse. sumis yma sociari. terrena celestibus
 iungi. Et super illud. **1. Cor. xj.** ubi dicit apostolus quod mulier
 debet habere velamen super caput. dicit glo. Angelici spiritus
 nobis adesse credendi sunt maxime cum diuinis obsequiis
 mancipemur. id est cum ecclesiam ingressi lectionibus sacris
 aure comodam vel psalmodie operam damus vel orationi inuen-
 timus vel missarum sollempnia celebramus. Ideo monet aposto-
 lus habere propter angelos. Nec dubitari debet ubi dominici cor-
 poris et sanguinis misteria geruntur. superciliosorum ciuium con-
 uentus adesse. qui monumentum quo venerabile corpus posi-
 tum fuerat et vnde resurgendo abscesserat. tam sedulis ex-
 cubiis seruabatur. **U**ltio potest esse culpabilis ornatus propter in-
 tentum. **M**ultiplex potest esse intentio mulierum ornatum se. **Q**u-
 dam enim ornant se ut concupiscant ab alijs quam a viris suis quod
 constat esse mortale peccatum licet non habeant voluntatem offencien-
 di illis qui eas concupiscunt. quod sed et aug. non solum appetere sed
 etiam appeti velle criminiosum est. **A**lie vero ornant se ex superbia.
 ut pulchiores sint alijs vel saltem non excedant ab alijs vel ex
 amore vane glorie et laudis ut dicatur quod ipse sunt pulchre. **I**ste
 videtur multum impie esse non curantes de morte fratrum
 suorum dum solum habeant ventum vanitatis ut pulchre
 reputentur. **N**on videtur quod tales mulieres caritatem
 habeant. quia verba vane laudis cariora habent quam fra-
 tres suos. **A**lie vero ideo se ornant. ut viris suis placeant ut
 sic contineant ab alijs mulieribus. sed de tribus accidit quod sic quicquid
 occidunt eos spiritualiter dum dant eis occasiones. quod nimis amant eas
 quia nimis amator uxoris proprie adulter est sicut dicit ambrosius

Ex quo amor iste non sit citra deum. iam iudicatur peccatum mortale. **P**. si ornatu suo velud quoddam rethæ voluit capere virum suum ne capiat ab alijs mulieribus quare illud rethæ expandit ubi non est vir eius. Multe enim potius ornant se quando predeunt in publicum quam quando sunt cum viris suis in domo. similes sunt illis qui dicunt se velie capere aves siluestres et capiunt domesticas. **P**. Sic mulier cauet ne perdat virum suum. sic vir debet cauere uxorem suam. Unde debet velle quod moderate ornatur. sicut mulier iligus siluestris fit et fugit quando habet pulchram pellem et quando per hac de causa amittit. aliquis enim propter pulchram pellem vellet eum habere. Sic mulier ornata libentius vadit ad spectacula ut ab aliquo concupiscat. et a viro quamquam amittitur. potius deberet velle vir eam habere minus pulchram quam alijs pulchriorem. Item si non placet viro quod vultures idest luxuriosi sequantur uxorem suam quare vult eam esse absque pelle conuersationis honeste. Item cum non vult uxorem suam meretricem esse. querere vult eam similem meretrici esse. et in habitu meretricio. De hoc habitu propheta. vii. Ecce occurrit ei mulier ornatu meretricio preparata ad capiendas animas. et cum ex hoc verbo constet aliquem ornatu meretricum esse. non video quid sit meretricius habitus nisi croceus sit et similia. ezech. xvi. habens fiduciam in pulchritudine tua fornicata es ad omne caput vie erat signum prostitutionis tue. solent caupones in domibus suis ex diuersis partibus circulos ponere. quando diuersae vie sunt circa domus ut transientes per quamecumque viam sciant ibi vinum esse venale. Sic fatue mulieres signa venalitatis ponunt in capite in pedibus et in brachijs et tamen se dicunt esse castas et castitatem amare. volentes quod magis credatur vni testi assueti mendacibus quam multis testibus veris quod mentiri non nouerunt. Testis assueti mendacibus lingua est eorum. Testes veri sunt cetera membra quae impudiciam ostendunt. Jer. a loquendum nobis est ut vestiti sumus a vestiendo ut loquimur

736

Quod autem pollicemur et aliud ostendim? lingua pro-
nat castitatem. et totum corpus profert impudiciam. debe-
ret esse mulier viro suo adiutorium salutis. Gen. .ij. Non
est bonum hominem esse solum factum. ei adiutorium sibi. Si-
militer et vir debet uxorem iuuare ut saluari possint. et euz
mulieres ut sepius pene sint ad nimium amorem pulchritu-
dinis et gloriam ornatum. Vir debet iuuare in hac parte et co-
hibere eam ab ornatu inhonesto. pmitas ista mulierum ad-
ornatum insinuat. Math. xxv. de decem virginibus. quarum
quinq; que laudem quesierunt celestem ianuam clausam in-
uenerunt. Similiter cum viri promi sint ad nimium amorem di-
uiciarum. quia habent providere familijs suis. uxores de-
bent iuuare eos et prohibere a cupiditatibus suis et dice-
re eis se contentas esse paruo victu et humili vestitu si ipsi
cessauerint ab usuris et alijs generibus cupiditatum. Sed
hodie remedium versum est in venenum. uxores enim im-
pellunt viros ad infernum dando eis occasionem male ac-
quirendi. dum superfluas expensas ab eis requirunt. Vi-
ri etiam impellunt uxores ad infernum dum eas consenti-
re faciunt usuris suis et dum pmittunt eas facere bonum
quod ipse possent. Unde quo ad multa societas coniuga-
lis est. quasi complexus spirituum que simul in ignem mittun-
tur quia non possunt separari. Est etiam velud complexus ali-
quorum simul inuicem submergentium. Mulieres pro vicis
et plateas spiritum ostendentes incendiarie sunt sacrorum loco-
rum scilicet virorum. quia verum enim fidelis est templum ope-
re sancti spiritus in baptismo dedicatum. Sicut dicit glo-
super illud prima Corinth. .ij. Templum dei sanctum est quod
estis vos. Ipse etiam sunt homicide fratrum suorum et
filiorum dei. Sunt etiam venatrices dyaboli in filios dei
ad mortem. dyabolus etiam utitur eis tanquam esca ad
capiendos viros sicut euz cattis et alijs animalibus excoria-
tis vultures solent capi. Utitur etiam eis tanquam laqueis
Unde eccle. vij. Inveni amariorum morte mulierem que

laqueus venatorū est. **V**nde bēn. Cum quedam soror ei⁹
 venisset cum superbo habitu ad abbaciam suam noluit exi
 re ad eam asserens eam esse rethē dyaboli que confusa et
 compuncta mandavit ei vt non despiceret animam eius .
 et si carnem despiciebat . parata tñ in oīb⁹ eius facere vo
 luntatem. **Q**uo audito gaudens venit ad eam p̄cipiens ei
 vt illum superbū habitū de cetero non portaret . **Q**ue
 illi acquiescens ita mutata est . vt homines eius mutatoz
 mirarent. **V**titur etiam dyabolus illis tanquāz gladio ad
 occidendū filios dī . etiam si dicant se non habere malā
 intentōnem . quia nec gladius habet malam intentōnem
 quando illo aliquis occidit . licet vtens eo habeat malā in
 tentōnem . ⁊ licet nullus habeat malā intentōnem . nichilo
 min⁹ mortu⁹ est qui occiditur . ⁊ sedum leges qui occasio
 nem dampni dat dampnum dēdi sse videtur . in exo . xxi .
Si quis aperuerit cisternam ⁊ foderit ⁊ non operuerit eaz
 cecideritqz bos vel asin⁹ in eaz . reddet dño cisterne p̄ciū iu
 mentoz . **C**isterna que habet aquā ad remediū sitis . **I**n
 cautis tamen potest esse occasio mortis vel p̄cipicij . sic vx
 oz alicui⁹ que ei remediū est fornicatōnis . alij est occa
 sio mortis . p̄i . v . **B**ibe aquam de cisterna tua idest de p̄pa
 vxoze . hęc cisterna aperitur quando mulier ornatur . in eā
 non coopertam bos vel asinus cadit . quando ostensione de
 coris quāz mulier ostendit aliquis perit . ⁊ in hoc casu aīa
 pereuntis de manu mulieris requiritur . **S**i quis incau
 te deferendo ignem aliquam domum incendat . nonne tene
 bitur ad emendam . **Q**uomodo ergo innocens erit q̄ pul
 chritudinem suam incaute ostendendo domus spūales eru
 rit . **Q**uedam etiam ideo se ornant quia erubescūt nō defer
 re ornat⁹ osuetos . vel q̄s alie mulieres deferūt . vel quia
 timent derideri si ornat⁹ dimiserint .

De erubescencia bona. Cap. xv.
Quia verecundia hic multuz nocet ecclesie del
 ideo tractabim⁹ hic de verecundia . **E**t quia q̄dā

bona quedam mala est. **Eccl.** .iiiij. Est confusio adducens
 peccatum. et est confusio adducens gloriam. **Primo** de bona
 erubescencia dicemus. **Secundo** de mala. **Tertio** tangem⁹
 de irridenti⁹ eos qui benefaciunt. **Notandum** ergo qd erube-
 scencia bona est quoddam frenum quo aliquis regit⁹ in vias
 paradisi. dum aliquis habet hoc frenum sperari potest de
 eius correctōne. **Vnde sapiēs.** Erubescencia salua res est.
Ad hui⁹ cōmendatōnem facit illud. **eccl.** .xxij. Ante grā-
 diam p̄bit coruscato. ⁊ ante verecundiā p̄bit gratia.
Precipue verecundia placet in mulieribus. **eccl.** .vij. grā
 verecundia mulieris sensate super aurum. placet etiam deo
 sp̄aliter in penitenti⁹. **berū.** Quanteū displicet deo impu-
 dencia peccatoris. tantum placet erubescencia penitentis
De non habente erubescencia **Yere.** .iiij. Frons mulieris me-
 retricis facta est tibi. nolūsti erubescere. **ysa.** .iiij. peccatū
 suum quasi sodoma p̄dicauerūt nec absconderūt. **Yere.** .vi
Confusi sunt quia abhominatōne fecerūt. quoniam poic⁹ con-
 fusione non sunt confusi ⁊ erubescere nescierunt. **Vere**
 erubescere nescit. qui de peccato non erubescit. peccatum
 enim magis erubescibile est quam nuditas totius corpis.
 qd patet quia peccatum nuditate fecit irascibile. **Paren-**
 tes enim nostri non erubescēbāt ante peccatū licet essent
 nudi. **Vnde** cum illud propter quod aliquid est tale ma-
 gis erit tale magis erubescibile videtur esse peccatū quā
 nuditas. **Ps.** Cum erubescencia sit fuga rei indecentis.
Peccatum autem indecentius sit quam aliquid qd sit in
 mundo cum sit opus dyaboli. ⁊ ipso a motu omnia decētia
 essent. constat peccatum magis erubescibile esse. ymmo cō-
 paratione ipsius. alia non sunt erubescibilia. **Gregorius.**
 de mag⁹. quia seipsam graui⁹ erubescat. intus nichil esse
 credidit. quod verecundaretur foris. **Preterea.** Pecca-
 tum est immundicia. et comparatione ipsius immundicia
 corporalis nō reputatur immundicia. **Math.** .xv. Que p̄-
 cedunt de ore de corde exeunt ⁊ ea cōmquinant homines.

et quibusdam interpolatis subditur Non lotis manibus
 manduca. non. eo. homi. Est etiam peccatum abhominatio
 magna. **P**s. Corrupti sunt et abhominabiles facti sunt.
Potest autem multipliciter peccatum ostendi erubescibile
 esse. et quia hominem proditorem reddit apud deum. et
 quia facit eum valde vilem. facit etiam inferiorem brutis
 animalibus que tantum vnam mortem soluunt. sed pec-
 cator debitor est duplicis mortis. et quia peccatum fums
 est quo quis in inferno suspendat. Non habet dyabolus
 unde hominem suspendat nisi ipsemet finem istum ei attu-
 lerit. Est etiam peccatum illud cum quo fustigabitur ho-
 mo in die iudicii coram toto mundo. **1**reñ. j. Vigilauit in
 gum iniquitatum mearum. in manu eius conuolue sunt et
 imposite collo meo. **I**lla de quibus erubescendum est
 enumerantur nobis. **eccl.** x. j. Erubescite a patre et a matre
 de fornicatione etc. Et sunt. xvi. que ibi tanguntur. de qui-
 bus multum erubescere debemus. **P**rimo fornicatio que est
 duplici ratione valde erubescibilis est. quia tam vilium me-
 brozum et quia anima et corpus in ea maculantur. et quia
 mulier ibi venditur dat animam suam quandoque pro duobus de-
 nariis dyabolus et corpus leccatori non faceret tale foru-
 de secularibus suis. **N**otabiliter etiam dicit erubescite a pa-
 tre et a matre. pater est deus. et ecclesia est mater. de qui-
 us debet multum erubescere fornicans. **P**otest multum eru-
 bescere filia diuitis dum fornicatur. quia pater suus pote-
 rat eam honorifice maritare. nonne erubescere debet filia
 dei de tanto patre si fornicetur cum ipse possit eam optime
 maritare. **A** presidente et a potente demum erubescere. debet
 homo de mendatio. quia potior est fur quam assiduitas vi-
 ri mendacis. **Eccl.** xx. et quia mentiens non seruat fidem.
 licet velit sibi fidem adhibere. et fallit eum qui confidit in
 eo. **E**rubescendum est enim propter deum presidentem. id est
 propter et potestate vindictam sumere de mentiente. et potest illud intel-
 ligi specialiter de mendatio promissionis in baptismo facti. **T**ertio

de delicto idest de negligentia et pigritia. Seneca. Turpis
 summa iactura est que per negligentiam fit. Ecclesiast. xxij
 In lapide luteo lapidabat piger. A principe autem ideo
 erubescendum est de delicto. quia multum displicet ei pigritia
 serui. sic velocitas multum placet ei. ps. xxij. Vidisti virum
 velocem in ope suo coram rege stabit. Precipue tamen a
 summo principe erubescendum est de delicto. et ab illo iudice
 cui cuncta aperta sunt et cuncta que fiunt adducunt in iudi-
 cium et de quolibet momento temporis negligentem expenso exi-
 get rationem. Quarto de iniquitate synagoga et a plebe et de
 hoc quod homo sibi iniquum appropriat quod debet esse commune ut faci-
 ciunt usurarii qui tempore omnibus commune sibi appropriant
 quod dominus voluit ab omnibus equaliter possideri. et mali dispensa-
 tores qui sibi retinent quod pauperibus debent diuidere quibus di-
 citur luc. xvi. Facite vobis amicos de mamona iniquitatis.
 idest de pecunia iniqua vel inequaliter detenta. Quinto eru-
 bescendum est a socio et amico de iniusticia. idest de hoc quod in-
 iuste agit erga socium et amicum. hoc valde iniquum est. ps.
 iij. Ne moliaris amico tuo malum cum in te habeat fiduciam
 Sexto de furto. tob. vi. Non licet nobis aliquid edere de
 furto aut contingere. Et precipue erubescendum est si quis
 furtum fecerit vel sustinuerit fieri in loco in quo habitat.
 Septimo de veritate dei et testimonio. idest de veritate quam
 deus docuit et totum testimonium confirmavit si aliquis illi
 fidem non adhibuit. Octavo de discubitu in pambus. si
 quis inhoneste se habuit. vel si ei ad cuius mensam comedit
 fidem postea non seruauerit. sic faciunt qui postquam ad men-
 sam domini sederunt vel spirituali vel temporaliter non timet ei contumeliam
 inferre. Nono ab obfuscatione dati et accepti. datum
 obfuscatur qui eum tristitia dat. Eccl. xxxv. In omni dato hi-
 larem facit vultum vel qui dat cum dilatione ps. iij. ne dicas ami-
 co tuo vade et revertere eras enim dabo tibi cum statim possis da-
 re. datum etiam obfuscatur qui illud extollit cum postquam datur id diminuet
 Unde gen. xxxij. dixit iacob ad esau. Si inueni gratiam

77i
in oculis tuis accipe munusculū de manū mea **A**ceptū eti
am obfuscat qui de beneficio est ingratus vel ipm attenu
ando vel obliuioni tradendo. **Sen.** Lex beneficij est q̄ alē
oblitiſei d̄z dati. alter debet memor esse accepti. **Cato.**
Exiguū munus cū dat tibi pauper amicus. accipito pla
cide ⁊ plene laudare memento. **D**ecimo erubescendū est
a salutantibus de silentō. q̄ in duobz casibz p̄cipue intelli
gendū est quando se3 aliquis non vult reddere salute3 ali
cui causa supbie vel causa odij. **Sapie.** Saluta libenter.
Ec̄. xxij. Amicum salutare non confundaris. ⁊ a facie il
lius non te abscondas. **N**ec obstat illud luc. x. Reminez
per viam salutaueris. ⁊ illud. iij. reg. iij. q̄ dixit elisens
ad giezi. Si occurrerit tibi homo non salutes eum. ⁊ si sa
lutauerit te. ne respondeas ei. **P**er hoc eniz phibetur p̄lix
itas vel curiositas salutatio nis. q̄ autē bonum sit salutare
patet per illud **Mat̄h.** x. Intrantes autē in domū salutate
Vndecimo erubescendum a respectu mulieris fornicarie.
quia sc̄dm augu. **I**mpudic⁹ oculus impudici cordis est
nunci⁹. **D**uodecimo erubescendū est ab auersione vult⁹
cognati. j. thi. v. Si quis suorum ⁊ maxie domesticorum
curam non habet fidem negauit. ⁊ est in fideli deterioꝝ **N**ec
solū erubescendū est ab auersione vult⁹ cognati. **S**3 etiā
p̄ximī p̄cipue pauperis. **V**nde tho. iij. **N**oli auertere fa
ciem tuaz ab villo paupre ita enim fiet vt nec a te auerta
tur facies d̄ni. vñ sequit̄ in v̄bo p̄posito ec̄. **N**e auras fa
ciem a p̄ximo tuo. **T**ertōdecimo erubescendū est ab aufer
rendo partē ⁊ nō restituēdo. **S**ic honorabile est dare. sic
erubescibile est valde auferre ⁊ p̄cipue fratri suo fideli. se3
partē quā p̄ celestis dedit eis de rebz hui⁹ mūdi. **S**p̄aliē
non restituere ablata videt̄ esse erubescibile in vsurarijs et
raptōibz quī cū sint iam odempnati suspēdio inferni pro
male acquiritis potius vult ea recipe ⁊ suspendi quā red
dere ⁊ liberari. in quo sunt p̄iores latromibus. qui omnia
libenter restituerent si scirent se per hoc posse liberari.

Quarto decimo a respectu mulieris alieni viri. periculosus
 est enim valde respectus talis. ipse respectus fuit occasio
 dauid adulterij et homicidij vt dicitur in tractatu de amicitia
 ij. reg. xi. Nec solum a respectu isto erubescendum est. sed
 etiam a quacumque familiaritate. vel ad ipsam vel ad ancillam
 eius bene possit oriri mala suspitio. Unde sequitur. Ne serui-
 teris ancillam eius. et ne steteris ad lectum eius. Quinto
 decimo erubescendum est ab amicis et a sermonibus impro-
 perij. et si amicus debet arguere amicum. tamen absque im-
 pperio. Tullius in tractatu de amicitia. monere et moni
 est officium vere amicitie. ita tamen quod adulatione careat
 ammonitio. et contumelia careat obiurgatio. Sexto decimo
 erubescendum est ab improprietate dandi. Imitari debet il-
 lum qui dat omnibus affluentem. et non improprietat. vt legi-
 gitur Jac. i. De fatuo vero legitur eec. xx. exigua dabit et
 multum improprietabit. Qui enim non erubescit male age-
 re. est sicut equus absque freno qui defacili regi non potest.
 duo solebant homines cohibere a malo. scilicet timor dei. et pu-
 dor mundi. Sed timor dei multos iam parum cohibet a ma-
 lo. benignitate enim dei et misericordia abutuntur homines
 male agentes. quia deus benigne eos ad penitentiam expec-
 tat eec. viij. quia non profertur cito contra malos sententia
 absque timore filij hominum perpetrare mala. non attendentes
 quod misericordia ista superexaltat iudicium. Juxta verbum Jac.
 Quia quanto misericordius hic pareit. tanto iusticia in
 futuro durius ferit. vt dicit Jeromus. Quanto amplius
 matheus eleuatur. tanto postea durius percutit. et quanto
 arcus plus curuat. tanto vehementius sagittam emittit.
 Similiter se habet iusticia dei. Augustinus. Lento gradu
 diuina procedit seueritas. sed tarditatez compensat gra-
 uitas. Pudor etiam iam peius impellit homines ad ma-
 lum. quam cohibeat a malo. quia qui solebant erubescere
 male agere iam erubescunt benefacere.

¶ De erubescencia mala.

. Cap. xvi.

Sequitur de erubescencia mala. de qua hodie modo dice-
 mus. **P**rimo ponemus ea que possunt valere ad
 detestacionem eius. **S**ecundo ponemus remedia
 quibus uti possimus contra eam. **P**rimo potest valere
 ad detestacionem eius si ostendat quanta sit timiditas eo-
 rum et ignorantia qui propter erubescenciam non audent hu-
 facere. ipsi sunt sicut equi umbram timentes. vera mala non
 sunt presentis vite sed future. **P**resentia enim mala sunt
 sicut umbra futurorum. **T**repidauerunt ait dds. ubi non erat
 timor. **U**nde qui erubescenciam presentem timent. ipsi time-
 nt umbram non veritatem. **I**psi sunt sicut paruuli qui terre-
 tur latratu canulorum qui mordere non possunt. **S**eneca
Auctoritatem habemus senum et vicia puerorum. non pue-
 rorum tantum. sed etiam infantium. **I**lli leuia formidant
 hij falsa. nos vtriusque. **Q**uis verba irrisoris timet. leuia for-
 midat. falsa formidat qui reputat dedecus quod est honor.
Mundus velut canul latrat irridendo eos qui bene agunt
 sed mordere nescit. quia non eos percutit. et cum satis la-
 traueit tacebit. **V**iles milites qui propter latratum relin-
 quunt domum suam bene relinquerent eam si viderent mili-
 tes insequentes armatos. **S**i aliquis miles diceret se non
 audere seruire regi francie. quia homines inde loquerentur fri-
 uola et ridiculosa esset excusatio. tales sunt qui propter ver-
 ba hominum dimittunt seruire deo. **I**psi etiam sunt timi-
 di ut lepores. **N**tinam tamen essent leporibus in alijs si-
 miles. **L**eopus in petra cubile suum collocat. **p**u. xxx. **L**a-
 bia habet in motu. aures longas. pedes veloces. timor enim
 addit alas pedibus. sic facere debet qui debilem se nouit
In petra cubile collocat qui in petra christo fiduciam habet
Labia habet in motu qui sepe orat. **L**ongas habet aures.
Et qui iuxta verbum **I**ac. i. **V**elox est ad audiendum et
 tarde ad loquendum. ad respondendum seque obprobrijs que
 sibi dicuntur. pedes veloces habet quem timor dei occu-
 pat. quia qui timet deum nichil negligit. **ecc**. vii. **C**ausa

444
/

huius timoris est duplex **P**rima est amor placendi mū
do. **S**eneca. **D**elines timere si sperare desieris. **C**ontra
tales dī iac. iij. adulteri nescitis quia amicitia huius mū
di inimica est deo. quicumq; ergo voluerit amic⁹ hui⁹ se
culi esse. inimicus constituit⁹ dei. ps. **C**onfusi sunt qui ho
minibus placēt. quoniam deus spernit eos. **E**t apostolus
Si hominibus placerem xpī seruus non essem. **S**ecunda
causa potest esse hęc. q; deus forsitan recessit ab eis. **V**ix
enim posset esse taretī timiditas in eo cum quo esset deus
ps. **S**i ambulauero in medio umbra mortis non timebo
mala quoniam tu mecum es. **Q**uod autem aliquis timid⁹
fiat postquam dominus recessit ab eo. patet ex eo q; cayn
caput tremulum habuit ⁊ adeo timidus fuit vt domino
diceret. omnis qui inuenit me occidit me. **D**en. iij. **A**d
idem facit illud leuit. xxvi. **S**i spreueritis leges meas
et iudicia etiam mea contempseritis vt nō faciatis ea que
a me constituta sunt ⁊ ad irritum perducatis pactū meū.
ego quoq; hęc faciam vobis. corruetis coram hostibus ve
stris ⁊ subiciemini hijs qui oderunt vos. fugietis nemine
persequente. tanta timiditas erubescenciū q; ex hoc q; sūt
coram hostibus suis corruunt. **N**on possunt sufficere aspe
ctum irridentium. ymmo sicut fluit cera a facie ignis. et
nix a facie solis. sic corda erubescencium a facie irridencium
Ipsi etiaz subditi sunt hostibus suis. **C**um enim irrisores
sunt hostes eorum ipi facere non auderent q; eis displiceat
quod tamen deberent libentius facere quam eis placere.
Ipsi etiam fugiunt. nemine persequente. **I**rrisoz enim
non persequitur. sed obsequitur. ministrat enim materiam
vnde corona cēna fabricetur. **I**rrisiones enim sunt velud
aurum ⁊ argentum. ⁊ lapides p̄tosi ex quibus fit corona
paradisi. p̄b. xxxij. **F**ugit impius nemine persequente
mala pene quidē succursus sunt a deo missi contra mala cul
pe. **M**im fatuitas q; homines fugiunt mala pene ⁊ sequū
tur mala culpe. succursus a deo missum timēt ⁊ fugiunt.

et mortem suam secuntur. sed peccatum. Eccl. xxi. quasi a fa-
 cie colubri fuge peccatum. Et iudicatur. Dentes leonis
 dentes eius interficientes animas hominum. Item de timore
 re eorum quos deseruit dominus dr leui. xxvi. Terrebit
 eos somitus folij volantis et ita fugiunt quasi gladium ca-
 denti nullo persequente et corruente singuli super fratres
 suos. Foliolum volans est verbum irrisiomis qd terret erube-
 scentes. Foliolum illud plus timet quam dei gladium qd pa-
 ratus est interficere eos. Deutero. xxxiiij. Si accuero vt
 fulgur gladium meum et arripuerint iudicium manus me-
 as. reddam ultionem hostibus meis. Et Job. fugite a fa-
 cie gladij. quia ultor iniquitatis est gladius. Exo. xv. Eua-
 ginabo gladium meum et interficiet eos manus mea. Di-
 cunt erubescens quid dicunt de me si hoc facerem. tamen
 non attendunt quid fiet de eis si hoc non fecerint. pl⁹ di-
 cta hominum timent quam facta dei et plus timent verba
 hominum quam gladius dei euaginatum Dicit erubescens
 non possum pati vt hoc de me dicatur non erubescit con-
 fiteri tantam ignauiam de se qd tam facile sibi hominum d-
 i-ciatur. Vere de illis est de quibus dicit ps. Tanquam pul-
 uis quam proicit rē. ¶ De fatiutate erubescencium
 bene agere.

Secundo potest valere ad detestacionem erubescen-
 cium se male. Si ostendatur quanta sit fatiuitas
 eorum qui erubescunt bene agere. que fatiuitas p-
 mo potest ostendi vt per hoc qd ipsi permittunt se vinci ab
 irrisoribus quos tam facile vincere possunt quia solum taci-
 turmitate vincerentur irrisores. ysa. In silentio et spe erit
 fortitudo tua si enim qui irrident tacerent et animum habe-
 rent ad mercedem quam expectant p- tollerancia irrisoruz
 confusi essent irrisores. Sidonius. Garrulo non respon-
 dere. conuicium est. Sicut enim garrulus vincitur a non
 respondente. atq; contra ignem pugnandum est aqua eius
 sic ei contraria. sic taciturnitate pugnandum est contra

garrulitatem. Cogitare debet erubescens quando irridet
 q̄ plus potest audire duabus auribus quam irrisor loqui
 vno ore. **Sapiēs.** Vnum os a natura. ⁊ duas aures ac-
 cepimus. ac si diceret. plus debemus audire quam loqui
Docta. quus labor est inquam quam tacuisse mimos. **Se-**
 cundo quia timent ab eis irrideri qui in risione sunt digni
 quando mali irrident bonos de bonis opribus que agunt
 idem est ac si ceci irriderent. vidētes de hoc q̄ ipsi vidēt. ⁊
 elaudi recte incedētes. ideo ipsa irrisio irridēda est. **Sen**
Equo animo audienda sunt impitorum conuicia. **Contēp-**
 nendus est ip̄e contēptus. **Quis** sane mentis non con-
 tempnat claudicantem si videat se derideri ab ipso eo q̄ re-
 cte incedat. **Et** quis talem non iudicet fatuū si ideo clau-
 dicanti velit assimilari. q̄ ab eo deridet. deridēdi sunt ergo
 irrisores non imitandi. **Quidam** senex in iuitis patruz ait
Aut fuge homines aut irridēs mundum. aut que in mun-
 do sunt. stultum te ipsum facito in pluribus. **Si** dicat aliq̄s
 q̄ derisio malozum p̄ualebit. quia plures sunt. **h̄o.** q̄ de
 et sancti sui inuabunt bonos irridēdo malos. **p̄s.** **Qui** has
 bitat in celis irridebit eos. **Et** iterum. **Videbunt** iusti et
 timebunt ⁊ super eum ridebunt. **ꝛc.** **Non** est vituperius so-
 lis qui noctua non appreciat eum. nec vituperium auri et
 argenti q̄ iumenta non appreciant ea. **Iumenta** enim ne-
 sciunt estimare nisi fenum ⁊ similia. ⁊ porci nisi furfur et
 similia. **Sic** non est vituperium bonozum. si a malis deride-
 tur. **Mali** enim sunt velud noctue. **Vnde** boeci⁹ de eis di-
 cit. **Hij** sunt similes aubus quoz oculos nox illuminat
 et lux cecat. **Non** est curandum de vituperio eozum qui
 dicunt malum bonū ⁊ bonum malum. **ysa. v.** **Ipsi** etiā sūt
 sicut iumenta qui viros sanctos qui sunt sicut aurum et
 argentum ⁊ lapides p̄tosi despiciunt p̄u. **xxix.** ab hominan-
 tur impij eos qui in recta sunt via. **Et. xliij.** **Ambulās** re-
 cto itinere ⁊ timens deum despicitur ab eo qui infami gra-
 ditur via. **Aristip⁹** euz q̄dam ei dicerēt. **hoies** te stēpnūt

inquit. et illos asini. sed nec illi asinos nec illos ego curo.
Vituperium talium laus est. et laus vituperium. **S**eneca
Malis dispicere laudari est. non potest ullam auctorita-
 tem sententia habere. ubi qui dampnat? est dampnat. **I**dem
 tam turpe sit tibi laudari a turpibus quaz si lauderis ob tur-
 pia. **T**ertio quia erubescunt bene agere eo quod consueverunt
 male agere. vel quia vident alios male agere. **H**oc enim val-
 de gloriosum est cum aliquis bene agit inter male agentes.
 vel vitare illum qui male agere consuevit. **T**ales sunt simi-
 les illi qui erubesceret. de hoc quod de naufragio euasisset vel
 de hoc quod sanus esset. alijs existentibus leprosis. vel mundus
 alijs inquinatis. tales derisiones non solum non sunt time-
 de. sed etiam sunt appetende. **S**eneca. **N**ondum felix es si non
 dum turba deridet te. **M**atth. v. **B**eati eritis cum male
 dixerint vobis homines et persecuti vos fuerint et dixerint
 omne malum aduersum vos micientes propter me. **Q**ui vi-
 tuperatur et laudat attendat. quis est qui eum laudat
 vel vituperat. et tunc placeat ei laus vel vituperium displi-
 ceat. **S**eneca. **N**unquam multis sed quibus placeas cogitato
Male erubescens inique se habet ad deum et opa eius.
Tertio valet ad detestationem male erubescens si
Ostendat quam male et inique se habeat erubescens
 ad deum. et ad ea que dei sunt. **A**d deum male se ha-
 bet triplex. et in quantum sponsus est anime. in quantum domini?
 est. et in quantum pater. **I**n quantum domini? est dum ipse
 erubescit dominum confiteri. dyabolum autem non erubescit do-
 minum confiteri seruicium dyaboli palam faciendo nulla enim
 certior domini confessio. quam seruicij redditio. **S**i autem deum
 dominum habet **N**on tamen ut primum vel maiorem sed ut
 secundum. **S**olum enim seruicium vult ei reddere in quo mundus
 prebet assensum. non attendens quod deus rex est et regaliter et
 libere vult dominari. **E**rubescens adeo negauerunt christum
 quod nec etiam leui signo volunt videri eius discipuli. **E**ru-
 bescentes signa dyaboli libere portant. verum illi vero christi non

volunt portare nisi occulte. non attendentes illud **Yer. iij**
Leuate signum in syon et confortamini. et eiusdem. **vj. Le-**
uamini vexillum etc. In quantum pater se male habet eru-
 bescens ad deum. dum eum negat. **Vix** aliquis negat pa-
 trem suum licet pauperem. **Quantam** ergo contumeliam
 facit tanto patri qui eum negat. merito ipse negabit ab
 eo **Math. x.** Qui autem me negauerit coram hominibus
 negabo et eum etc. Ita accidit fatuo erubescēti sic euidā sco-
 laris qui cum esset indutus p̄tōsis vestibus et a socijs suis
 honoratus. **Cum** visitasset eum pater suus in humili habi-
 tu timens ne socij contempnerent eum si scirent eum ha-
 bere talem patrem rogauit patrem vt nullomodo hoc in-
 dicaret eis. et simulās ipm esse vnum deseruentibz pa-
 tris sui. fecit eum comedere cum gartōne domus. sed ta-
 men finito prandito scolaris duxisset eum in cameram suā
 secreto. et quesisset ab eo quid ei attulisset. **Respondit** ei pa-
 ter denarios quos attulerat. asserens ait. q̄ nec vllum de
 illis haberet. tu negasti me fili ait pater. et ego nego te. de
 cetero non comedes vel bibes de eo q̄ tibi mittam. **Erube-**
scens etiam male se habet ad deum. in quantum est sponsus
 anime. dum de tanto sponso erubescit. **D** anima nō est ita
 ignobilis iste sponsus vt de eius ignobilitate erubescas. **h**
nobil est p̄i. vlt. **Nobilis** in portis vir ei? nō est etiā ita
 deformis q̄ de eius deformitate erubescere debeat. **p̄s** sp̄ti
 osus forma p̄e filijs hominum. et candor est lucis eterne.
Sapiē. vij. **Splendor** glorie. ad hebre. **j.** **Legittim?** etiā
 sponsus est nō adulter. **Sed** mira insania legitimum sp̄sū
 confiteri de deus creditur. adulterum vero mūdum scilicet
 et absqz verecūdia confitetur. sed quando dicūt q̄ ideo se
 ornāt vt mundo placeant. **Vñ Yere. iij.** **Quomodo** si cō-
 tempnat mulier amatorem suum. sic cōtemplit me dom?
 israhel dicit dominus. **Hūc** sponsum n̄ erubescēbat q̄ dice-
 bat ipsi. **huz** eū angeli seruūne eū? pulchritudinem sol
 et lunā mirantur. **D** anima sp̄sus iste te singulari pugna

449.
acquisiuit. ipse est quez nec mors ab amore tuo separauit
Male etiam se habet erubescens ad opera bona dum ea cō
tempnit ⁊ ea facere erubescit. Iniquum est valde bona ope
ra inhonorare a quibus homo sic honorat. eccl. xiiij. Dñe
opus electum iustificabit. ⁊ qui operatur illud. honora
bitur in illo. Quando glia hui⁹ mūdi deficiet. tunc glia da
bit. p bonis opib⁹. de defectu pñtis glie. dicit ps. quoniā
cum interierit non sum⁹ omnia. nec des. cum eo g. d. eius

De homine quē bona opera glificant.

Bona opera tripliciter glificant hominem. Pri
mo faciendo ei societate in morte quando relinqui
tur ab amicis carnalibus. Apoc. Opera enim illo
rum sequuntur illos. Secundo ministrando materi
am corone eterne. bern. Penitentia nostra si crudeli mise
ratione minuitur. paulatim gemis corona nostra p̄uatur.
Terco ad modum vestis hominem decorando. ps. Ascendit
regina ad dexteris tuis inue. deau. circū. vari. Vestis deau
rata sunt bona opera ex caritate facta. hec tria sunt que so
lent hominem facere glōsum. honorabilis societas. decor
vestium. ⁊ nobilitas. Hec tria vt ostēsū est vir iustus ex
bonis operibus consequitur. ad hūc statum puenit cristia
na religio q̄ hodie inter xpianos xpiane viuere obprobr
ium est. ⁊ facilius posset xpianus viuere inter aliquos pa
ganos quam inter multos xpianos. Mira insania ipsi pa
gani fidem xpianam honorabilez reputant. ipsi vero xpiani
vitaz xpianā a qua fides habet valorez suum obprobrio ha
bent. bern. Quid diuidis opus a fide inique diuidis fidez
tuam perimens. Naz si fides sine operibus mortua est. mu
nus mortuum offers deo. ydes. Quid fides que non opā
tur ex dilectōne nisi cadauer exanime. bene honoras deum
munere fetido. bene placas deuz fidei tue interfectoz. Jac
ij. Sicut corpus sine spiritu mortuuz est. Veritas xpia
ne religionis a deo oditur. a multis etiā qui dicunt se xpi
ros. vt se3 signa eius videre nō possunt quoniā eñ veritatē

deberent amare super omnem thesaurum terrenum. ymmo
adoranda esset eis veritas ista. quantumcuq; fatuus cōtēp
tibilis esset. Unde frater guido Carculienſi. Sine aspe
ctu ⁊ dicore cruci affixa adoranda est veritas. In signis
huius osculant ⁊ adorant fideles crucem. multi tamē ado
rantes crucem exterius. crucem spūalem interius per con
temptum conculcant. ⁊ in eam expuunt. ⁊ magnū viden
tur habere odium ad veritatem xpiane religionis. qui et
am signis ei bellum indixerunt. ¶ De remedijs contra
malam erubescenciam.

Nunt autem quatuor meditātes valentes ostra
erubescenciam malam. Prima meditāto est erube
scencia seu obprobrium qd xps p nobis sustinuit
qd obprobrium pdixerat. Jer. tre. iij. Saturabitur ob
probrijs. Qui attenderet obprobriū xpi qd passus est pat
na reputaretur verecundia quam patitur p xpo. Solep
nitas enim pasce tunc erat ppter quam de diuersis parti
bus mundi iudei conuenerant in iherusalem qui viderūt eū
pendentem in cruce. bern. Orata ignominia crucis sed ei q
crucifixo ingrat⁹ non est. hebr. xij. Curramus per paciēti
am ad ppositum nobis certamen aspicientes in auctorem
fidei. ⁊ consummatorem dei. ihesum qui pposito sibi gaudio
sustinuit crucem confusione contempta. Secunda est me
ditatō erubescencie seu obprobrii qd sancti sustinuerunt.
hebr. xj. Fide moyses grandis factus est negauit se filiū
filie platonis. voluit magis affligi euz populo dei quā tem
poralis peccati habere iocunditatē. maiores diuicias est
mans thesauro egyptozum in obprobrium xpi. Et. iij. act
Ibant apostoli gaudentes a conspectu concii. quoniā dig
ni sunt habiti p nomine ihesu pati contumeliam. Tercia e
meditatō illius erubescencie. quam paciuntur in futuro.
illi qui hic fugiunt eam pū. x. Quod timet impius. veni
et super eum. Et iob. vi. Qui timet priuam. irruet sup
eum mix. Greg. De repugnantibus voluntatē dei dicit.

Hinc voluntatem peragunt • unde mutare contendunt et
 consilio dei resistentes obsequuntur • quia dispositio ei
 militat quod per studium humanum reluctat • Qui vere
 cundiam vel egestatem vel aliam tribulationem a deo missam
 nolunt recipere modo • habebunt in futuro eam longe ma
 iorem • tunc veniet • q. viator egestas et pauperies • q. vir
 armatus • p. vi. • Tunc non poterit homo effugere nec ei
 resistere • De verecundia malorum in futuro Gere. xx. co
 fundentur vehementer qui non intellexerunt obprobrium
 sempiternum quod nunquam delebitur • Et. xxij. Dabo vos
 in obprobrium sempiternum • et ignominiam eternam que
 nunquam oblivione delebitur • Quarta est meditatio illius
 verecundie • de qua luc. ix. dicit dominus • Qui me erubue
 rit et sermones meos hunc filius hominis erubescet eum ve
 nerit in maiestate sua et patris et sanctorum angelorum •
 Tunc illi qui contempnunt modo alios • contempnentur
 a deo ut mors eorum non reputetur sicut ne mors unius
 canis • ipse enim deus ridebit de morte eorum • p. i. Ego qui
 quod in merito vestro ridebo •

De malicia irrisorum. Cap. xvij.

Ultimo loco in tractatu de erubescencia tangendum
 est aliquid de malicia irrisorum que multum noci
 ua est ecclesie dei • etiam plusquam heresis • Cuius ratio
 hec est • quia dyabolus per irrisores filios dei suffocat duos
 paruuli sunt • hec est vna de astutijs dyaboli suffocare bonum
 inceptum in germine • unde per serpentem religionem incho
 atam in paradiso suffocavit et per platonem populum isra
 heliticum destruere voluit • submersione paruulorum • exo
 ij. et per herodem christum paruulum occidere voluit • et ut eum
 occideret paruulos innocentes occidit • Math. ij. Unde
 malicia irrisorum malicia hodierna est que filios dei paruu
 los occidit • bern. malicia hodierna est nascentem persequi
 religionem • Vmmo maior quam hodierna videtur esse mali
 cia irrisorum quo ad hoc quod herodes occidit paruulos iam

natos. Irisores vero occidunt filios matris pprie. idest
 ecclesie in vtero adhuc existentes. non enim expectant
 q̄ ecclesia pariat eos in sacramento penitentie. ymmo quā
 cito apparēt in eis signa bone voluntatis ipsi suffocāt eos
 verecundiā eis faciendo. Irisores piores sūt quā draco
 de quo d̄r. apoc. xij. q̄ stetit ante mlierez q̄ erat pictura vt
 cū p̄pisset filium ei⁹ deuoraret. ip̄i autē ptum matris ec-
 clesie non expectāt sunt etiam vulpēule vineaz demolien-
 tes. cā. ij. capite vobis vulpes puulas q̄ demoliunt vineas
 Sūt etiaz vt. bufones venenati q̄ pati nequeunt odorē vi-
 nee domini florentis. Ipsi vident esse soch̄ demonū. ⁊ in lu-
 ero ⁊ in dampno. Si dyabolus aliquem amittit dolet tan-
 quam de pprio dampno. Si autē dyabolus lucrat aliquē
 sicut cum aliquis vadit ad p̄stibulum vel ad tabernaz gau-
 dent tanq̄ de pprio luero. Irisores sunt adūsarij saluato-
 ris. quia qui summe saluatori placent ipsi odio habent. s.
 sal. animarum Greg. Nullum sacrificium ita placet deo.
 sicut zelus animarum. ergo sic deo nichil displicet sicut i
 pedire salutem animarum. Beatum petrum vocauit domi-
 nus satham quia salutem animarum volebat impedire. vt
 dicitur math. xvi. Wade inquit post me sathana. Iudi-
 tio ergo dei irisoz sathanas fit quando irisombus suis i
 pedire salutem animarum. Maius dampnum videtur face-
 re irisoz deo quando aufert ei vnā animam quam si au-
 ferret ei mille corpora euzyna aīa p̄ualeat mille corporibus
 hominum. Item cum tota curia celestis gaudeat de conu-
 sione vnus peccatoris irisores domino suo dyabolo se ofor-
 mantes de illa tristantur ipsi vident xp̄iani. ⁊ potius sūt
 aīxp̄i. idest xp̄o contrarij ⁊ inimici. j. Jo. ij. Nunc aīxp̄i
 multi facti sunt. Et subditur. Hic est antixpus qui ne-
 gat patrem ⁊ filium. Irisores apostate sunt vexillum cri-
 sti habentes odio. nunquid apostata iudicaret qui nō p-
 mitteret crucem esse in templo materiali. quanto maius
 apostata iudicandus est qui nō permittit crucē penitentie

e se in templo spūali. **D**erisores facti sunt p̄ditores eodez
ore x̄p̄m per sequentes quo ad mensam eius comedūc. **I**p
si su te noctue lucem odientes ⁊ cum claudicēt ⁊ ceci sine
irrident tamen recte incedentes ⁊ videntes. **S**unt etiam
lupi agnos dei ⁊ oues clamoribus exterrentes. **I**tem ip
si impij sunt in deum in matrem ecclesiam in p̄ximū ⁊ in
se p̄sos. **I**n deum dum filios eius occidunt. **I**n matrem
ecclesiam tam militantem quam triumphante in dum de
fraudent eam gaudio quod habere debuit de conuersione
peccatorum. **N**onne impius esset in matrem suam qui p̄
eius quam p̄perisset filium cum magno cruciatu quando
deberet consolari in filio suo nato occideret ei illum. sic fia
cit irrisor matri ecclesie. **J**o. xvj. **M**ulier cum parit tri
sticiam habet quia venit hora eius. cum autem p̄perit pu
erum iam me. p̄ressure p̄pter gaudiu ⁊ quia natus est hō
in mundum. **I**tem impij sunt in deum quia rursum crucis
figunt filium dei ⁊ super dolores eius addunt dum animā s̄
pro quibz mortē sustinuit ei auferūt. **I**mpij sūt in p̄ximū
dum vulnus sp̄rituale ipsius iam per penitentiā sanatus
iterum concidunt. **J**ob. xvj. concidit me vulnere su per
vulnus. **D**erisores fratres suos a dyaboli carcere liberatos
iterum capi faciunt. **N**on reputaretur cristianus ille qui
cristianos liberatos a careeribus paganorum iterum capi
faceret. **Q**uid ergo dicendum est de hijs qui liberatos a
carcere dyaboli iterum capi faciunt. **H**ij retrogar de dya
boli videntur esse. maiorem compassionem haberent de
risores de cane vno vel asino. quam habeant de fratribus
suis. **S**i enim canis portaretur a lupo liberarent eum si
possent. ⁊ si asinus alicuius cecidisset in lutum ipsi iu
uarent ad leuandum eum. **F**rattes vero suos impediunt
ne a lupis infernalibus liberentur. vel ne a luto peccati
subleuēt fratres suos a naufragio liberatos itez s̄mergi
faciunt. **I**mpij etiā sūt in seip̄s qz cū in mari hui⁹ mūdi

C

naufragentur tamen penitentiam q̄ sc̄dm iero. est secūda
 tabula post naufragiū sine quo euadere nequeūt odio ha
 bent Ex quo aliquis est in mortali peccato si omnes ange
 li ⁊ omnes sancti rogarent p̄ eo non posset saluari nisi pe
 nitentia p̄ eo intercedat. Vnde mirabiliter esset penitētia
 amanda peccatoribz tanquam singulare remedium ipso =
 rum. Irriores ad paradisu transire volūt. ⁊ tamē pōtes
 per quem solum transire possūt se3 penitentiam odiūt Ip
 si ppitiatōne indigent cum rei sint eterne dampnatōnis.
 tamē ppitiatorum odiūt se3 penitētia per quam solaz de
 um possunt habere ppiciū. De ppitiatorio legitur exo.
 xxxv. vsqz hic. ¶ De supbo ornatu lectoz. ¶ Ca. xviii

Post superbiam ornatu humani dicendum est de
 supbo ornatu lectoz. Notādum ergo q̄ tria pos
 sunt esse rephensibilia in lectis se3 nimia mollici
 es. p̄tōlitas. ⁊ magnitudo. aliqui enim tam magnos lec
 tos faciunt q̄ dyabolus bene posset quiescere ibi cum eis
 In paruo lecto pauperis non inuenit dyabolus vbi quie
 scat. ysa. xxviii. Coangustatū est stratum ita vt alter deci
 dat ⁊ pallium breue vtrunqz oprire non potest. ⁊ math
 xij. Cum immundus spūs exibat ab homine ambulat per lo
 ca arida querens requiez et non inuenit. Loca arida sunt
 pauper lectus ⁊ pauper domus pauperis. vbi nō inuenit
 requiem dyabolus. Debent autem cohibere homines a le
 ctis superbis. Primo maledictio. que fit eis. Amos. vi.
 Ne vobis qui dormitis in lectis eburneis ⁊ lasciuicis in
 stratis vestris. pauper intrans lectum suum benedictione
 premissa facit signum crucis super lectum suum. superbo
 intrat lectum suum superbum. maledictōne dei premissa.
 ¶ Secundo consideratio lecti dominici crucis. scilicet de
 quo lecto. Augustinus. Lectum suum dimisit cristus di
 scipulis suis. q̄cūqz vult eū illo q̄scere in celo. cum illo in
 isto iaceat lecto. moriat in cruce si vult crucifixū placatū
 videre. crucē at̄ xp̄i itelligo totā ritā ei⁹ cruciatu plenaz

Superbus minister est cui non sufficit lectus domini sui.
 bernh. Circuire possum celum terram mare ⁊ omnia que in
 eis sunt. ⁊ non inuenio te nisi in cruce. o bone ihesu ibi iac
 ces. ibi dormis in meridie. Idem. Omnem reuolue vitaz
 saluatoris ab utero virginis vsq; ad patibulum crucis. n̄
 inuenies in eo nisi stigmata paupertatis. Tertio timor lec
 ti infernalis. De quo lecto ysa. xiiij. Detracta est ad in
 feros. superbia tua concidet cadauer tuum. Sube te ster
 netur tinea. et oprimentum tuum erunt vermes. Interli
 Cui prius pallia auro gemmisq; distincta satis moleste
 sustinebunt superbi qui nunc nullo modo iacerent in lecto
 in quo alius iacuisset qui nunc pati non possunt q̄ in lec
 to eorum esset pulex quando in lectis eorum tinee sub eis
 et vermes super eos. ad augmentum vero molestie eic q̄
 nunquam consueti fuerunt talibus. Ad augmentum eti
 am pene erit q̄ lecti illi nunquam mutabuntur. Nō est ita
 pulcher lectus in mundo in quo aliquis non grauaret iac
 cere per octo dies continue. quam graue erit iacere in taz
 horribili lecto homini delicato pluribus annis quam sint
 aque gutte in mari. Quarto amor lecti interioris. amore
 enim illius lecti deberent negligere lectum exteriorē In
 lecto conscientie quiescerent ipi de nocte ⁊ de die. ⁊ etiā
 deus cum illis. si diligentiam debitam haberent circa illū
 Vdo lauandus esset per singulas noctes exemplo dauid
 sicut viri delicati volunt habere candida linteamina quasi
 singulis noctibus. De lecto isto canē. Lectus noster flori
 dus. e conuerso lectus aliquorum p negligentia eoz non
 floridus est sed sordidus. ⁊ vbi quiescere debuerunt cū
 deo ibi inq̄nant ⁊ cruciat cū dyabolo. Quinto osidatō lec
 ti in q̄ corp⁹ ponet in morte. I. osidatō sepulchri in q̄ a
 vermibus corrodetur. Eccl. x. Cum moritur homo heredi
 tabit serpentes pessimas et vermes. Incongruum est ca
 dauer pomii taz supbo leo. qd̄ penē d̄ est in tā vii sepulero
 Sexto osidatō illi⁹ lecti in q̄ nobilior ps hois iacz sez eoz

Nelut nolit superbus. cor illius iacet super lectum immundicia plenum sez stomachum. **¶** De superbia que apparet in equitaturis. **¶** Cap. xix.

Sequitur de superbia que apparet in equitaturis. que quadrupliciter apparet. Primo in multiplicatōne equoz que phibita est etiam regi. deut. xvij. Cum fuerit rex constitutus non multiplicabit sibi equos nec reducet populum in egiptū equitat? numero subleuat? Secundo in non necessario vsu equoz sicut accidit illis qui per modicam leucā nolunt ire nisi equitent qui p nichilo vident? pedes habere cum non ambulent ex illis. Pedes habent et non ambulabūt. Impotentiores videntur esse paltricis cum ire non possunt nisi habeant multos eqs. Tertio in pulchritudine equoz sicut accidit illi qui eqs volūt habere impinguatos ad pascēdum oculos hominū. Quarto in nimia exquisitōne vel ornatu equozū. sicut illi qui dimittūt xpm nudum in pauperibus et famelicis cum et eqs suos argento vel auro falerant. Multa sunt que deberent hominem colibere a superbia ista. Primum est multiplex comminatio quā facit scriptura talibus zach. x. Confundentur ascensores equozum. Et zach. xij. Percuciam omnem equum in stupore. et ascensorem eius in amentia. In stupore dicit glosa. ita vt qui viderint percussos stupcant. et ascensores eozum pressi magnitudine periculi vertantur in amentiam. Et ysaie. xxxi. Ne qui descendunt in egiptum in equis sperantes. Secundus est exemplum cristi. qui non legitur equitasse sed semel tantum asinasse. et tunc ibat ad mortem suam. insignum qd multi equitando tendunt ad mortem eternam. Multus debet mouere homines exempluz illud. zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi sedes sup asinā. et disperdā quadrigā ex efraym et equū de iherusalē. dispgere deberet exēplū istud de ecclia equū. Mirū est qd seruus non erubescit ire eques ex quo dominus vadit pedes. ter. Magna impudētia est vt

ubi se eximantur maiestas vilis vermiculus intumescat.
Tercium est exemplum sanctorum. Indecens enim est ex quo
 filii dei scilicet viri iusti pedes incedunt. servos dyaboli. equos
 incedere. Hanc perversitatem dicit salomon se vidisse. ecci
 x. Vidi filios in equis et principes quasi servos ambulantes
 super terram. **Q**uartum est hoc quod cum equitatu habeatur
 a superbis ad gloriam tamen diligenti aspiciendi potest ce
 dere ad ignominiam. **V**nde fratris guido Cartusien. Nunc non glo
 riatur de fortitudine qui de infirmitate gloriatur. Equus qui te
 fert infirmitas tua est fortitudo est si eum ferres. **Q**uintum
 est quod superbia hec apostasia est in fidelibus. abrenunciaverunt
 enim pompe dyaboli in baptismo. **V**nde pompeice incedere a
 postasia est eis. Amos. vi. **V**e vobis qui opulenti estis
 in syon et confiditis in monte samarie. optimates capita po
 pulorum. ingredientes pompeice domum israhel. **S**extum est quod
 superbia ista multum constat et parum utilis est. **Q**uantum constat
 hec superbia multum aperitur legitur in libro experientie quare in li
 bris scripture. **M**ulti enim de paupertate sunt hanc de causa.
 et merito quia care emunt equos et voluntarie super eos come
 dunt equi. hic est enim unus de velotibus modis depaupe
 randi aliquem. quando equi comedunt super eum nec solum superbo
 rum comedunt super eos. immo etiam comedunt eos quando illi equi
 pascuntur de rapina. **Q**ui enim comedunt super aias raptorum est
 eo modo loquendi quod aliquis dicit comedere pallium suum quando comedit
 illud pro quod impignoratuz est pallium possumus dicere quod equi su
 perborum raptorum comedunt eos. non sunt etiam superbo utiles homini
 equi cum facilius sine equo perveniret ad celestem patriam quam
 in equo facilius etiam effugit aliquis manus hostium infernalium si
 ne equo quam cum equo. ysaye. xxx. Dicunt mali super
 equos ascendemus. **E**t subditur. **I**deo velotores erunt
 equi qui persequuntur vos. **N**ec solum parum utiles
 sunt equi superbis. immo etiam valde nocivi sunt eis.
Cum enim alligati sint illis. vinculo navis amoris ipsi trahunt
 eos ad patibulum infernale. **M**erito in inferno punietur

quā p̄p̄is expensis equos pascit a quibus illuc trahitur
 Septimum est amor pauperū timendum est ne deus offē
 datur multū quando subtrahit̄ ori suo in pauperib⁹ unde
 equi impinguntur. ¶ De superbia que apparet
 in familia. ¶ Cap. xx.

Sequitur de superbia que in familia apparet. et sūt
 tria reprehensibilia in familia alicuius potentis.
 Primū est multitudo eces v. ubi mltē sūt opes mul
 ti sunt qui comedūt eas. et quid p̄dest possessori nisi qd̄
 cernit diuicias oculis suis. Secundū est vita inhonesta
 bern. Ne dixeris sanum dolentem latera. hoc est vte dixe
 ris bonum mal' imitentem. Nō est tuta bonitas tua obsel
 sa malis. non magis quam sanitas vicina serpenti. ps. Nō
 habitabit in medio domus mee qui facit superbiā rē. Ter
 tium est inutilitas. faruum est enim habere familiam inu
 tilem sibi p̄. xiiij. Inuidiam regis minister inutilis su
 stinebit. Et Math. xxv. seruū inutilem picite in tenebras.
 exteriores. Et sicut dixim⁹ p̄us qui p̄p̄atici sūt quātū
 ad multitudinē equoz. apostatas eē et trās gressozes bap
 tismatis quo p̄miserūt renūciare pompis dyaboli. sic p̄f
 sum⁹ dicere de illis qui p̄p̄atici sūt. quātū ad magnaz fa
 miliaz q̄ gaudēt de multitudine familie sequētes eos. Sunt
 em sic facii q̄ deferrēt mel et gauderēt. eo q̄ multe musce
 irent post eos. Sen' Mlti aliq̄z omittāt. mel musce secū
 tur. lupi cadauera frumta formice. p̄da sequit̄ ista turba
 non hoiez. q̄q̄ familia q̄ credit supbo esse suā p̄ci⁹ fami
 lia dyaboli est. custodiēs eaz dyabolo. Nē dit etiā eam dya
 bolo dū peurat q̄ ipa corrupat̄ in iudic̄o vel alio mō. Nū
 q̄ etiā viuū sepelit eū. dū ei adulat̄. gg. loquēs d̄ illo vbo
 Math. viij. sinite mortuos sepelire mortuos. s. Dic̄ mor
 tuus mortuum sepelit. cum peccator peccatorem aggere
 adulatōnis p̄mit. familia etiam superbi ei comedit duz tē
 poralia q̄ ei vmea sunt p̄ amorem consumit. Aug⁹. Nimi⁹
 amatores temporaliz fecerūt mēbra sua. vñ solēt dicere

auari. cum bona eorum comeduntur se comedi

De superbia conuiuorum. Cap. xxi.

Superbia conuiuorum apparet. Primo in hoc qd magni et diuites inuitant qui non indigent et pauperes relinquuntur. contra illud luc. xiiij. Quis facis conuiuium uestra pauperes. debiles. claudos. cecos. et beatus eris quia non habent unde retribuere tibi. retribuetur enim tibi in retributione iustorum.

Secundo in hoc qd multi sunt ministri in superbo apparatu. Qui autem gaudet de multitudine superborum ministrorum ueniet hora cum uellet habere unum leprosum ministrum nec habere poterunt. sicut patet in diuitis epulatione. Luc. xvi. Lazarus erat ulceribus plenus et diuites eius ministerium desiderabat pro superbis ministris quos hic habuerat. non gaudebat deus de talibus ministris. cum diceret. Non habitabit in medio domus mee qui facit superbiam.

Tertio in uarietate ferculorum et de auratione et splendore eorum ad uanam gloriam. Sen. Non magna nobis constat fames. sed ambitio. Idem iaz non sunt homines dentibus ore et uentre ad pompas contenti oculis quibus gulosi sunt. Quarto in uasis aureis et argenteis. magna stulticia est acquirere uasa aurea et argentea. ad replendum uentre quod est uas immundicie. tamen ad replendum uasa uinaria que munda sunt mediocria sufficiant uasa uel lignea.

Quinto in multitudine musicorum instrumentorum. Job. xxi. Tenent tympanum et cytharam. et gaudent ad sonitum organi. ducunt in bonis dies suos. et in puncto ad inferna descendunt. ysaie quinto. Et lyra et tympanum et cythra et uinum in conuiujs uestris et opus domini non respicitis sed iusticiam quam faciet in die iudicij.

De superbia edificatorum. Cap. xxii.

Sequitur de superbia edificatorum. Notandum ergo quod circa edificia primo est reprehensibile multitudinem domorum. ysaie quinto. Ne qui coniungitis domum ad domum. Item magnitudo. sumptuositas.

delectabilitas Delectabilitas vero attenditur circa colo-
 res picturarum . et quantum ad caliditatem in hyeme et
 frigiditatem in estate . **Iere . xxij .** **Ne** qui dicit . **Edifica-**
bo michi domū latam et cenacula spetōsa . ecce magnitudo
 qui apit sibi fenestras . ecce delectabilitas . et facit laquea
 ria cedrina . ecce sūptuositas . pungitq; synopide . interl . j .
 xpi sanguine . **Secundo** quādo de rebo iniuste acquisitis
 fiunt . **Iere . xxij .** **Ne** qui edificat domū suam in iniusticiā
Tertō intentō malā sez quādo fiunt ad vanitatem non ad
 necessitatē **Sen .** Dom⁹ monumentū fit aduersus infesta
 corpori . hanc utrū sepes erexerit an varius lapis gentis
 aliene nichil interest scito te homines tam bene culmo quaz
 auro tegit . **Contempnite** cetera q̄ supuacuis labor velud
 ornamentū et decus ponit . **Memēte** nichil p̄ter animuz
 esse mirabile . cui magno nichil est magnū **Deberet** aut co
 hibere homines a supbia edificatōz **Primo** male dictō que
 fit eis . **ysa . v .** **Ne** qui cōiungitis domū ad domum rē . et
 ex illo . **Iere . xxij .** **Ne** qui dicit edificabo michi domū latā
 multum timenda est maledictō dei . cum tantum timeatur
 maledictō vnius sancti . cum dom⁹ dicturus sit maledi
 ctis . **Ite** in ignem eternū . **Math . xxv .** **Secundo** hoc q̄
 superba edificia exosa sunt deo . **Amos . vi .** detestor ego su
 perbiam iacob . et dom⁹ eius odi . **Magna** perūstas est q̄
 homo amat q̄ deus odit . **Tertō** exempla et p̄cipue xpi q̄
 in natiuitate sua p̄ domo habuit diuersorium . in morte se
 pulchrū in vita sua nō habuit vbi caput reclinaret **Mat .**
viii . **Vulpes** foueas habent et volu . ce . ni . fi . aut ho . non
 hab . vbi cap su . reclinar . bern . **Intolerabilis** impudentie
 est vt vbi eximāuit se maiestas ibi vermīs intumescat .
Ad idem valent exempla sanctorum qui in casulis habita
 uerunt **Ad hebre . xj .** **fide** abraham demoratus est abra
 hā in era repromissiōis tāq̄ in aliēa in casul hitādo cū ysa
 ac et iacob et coheredi bo suis repromissionis eius dē . **expecta**
 bat em fūdamta hntē ciuitatē e⁹ artifex et dditoz est de⁹

461

Item paulus heremita uisitatus a beato anthonio quesitum
an adhuc xpiana religio ritus gentium in edificijs sumptuosis
imitaretur. et audito quod sic flens deplaxit hanc superfluitatem
conquestus homines tante uanitati deditos cum xpianorum
deberet esse coartatio dicentium non habemus hic manentem
ciuitatem sed fuisse inquit. **Quidam** etiam antiqui
habitabant in cauernis petrarum alij in concauitatibus
arborum. **Legitur** etiam de quodam heremita qui habebat hospiti-
cium ad modum sui sepulchri. cum impator eum interrogasset
cur hospitiu suum commensurasset corpori suo. **Respondit.**
Sufficit hoc homini morituro sic paruum sepulchrum. et addi-
dit. idest melius proficit de tugurio in celum quam de pallatio.
Oratio quod superbia edificia sepe fiunt de iniurijs pauperum. **Ibi**
enim ponuntur que deberent dari pauperibus. **Sermo** loquens de paulo.
Notabat inquit in hijs lapidibus pecuniam effundere. qui
cum terra et seculo transiunt. sed in uuis lapidibus
qui uolunt super terram ex quibus magni regis ciuitas ex-
trahitur. **Quinto** quia sepe ex rapinis et alijs iniuste acquisi-
tis fiunt. **Unde** lapides et huiusmodi que in edificijs sunt
accusabunt dominum domus apud deum. **Abacuc** ij. **Lapis** de
pariete clamabit. lapis qui inter iuncturas edificatorum est
respondebit. **Sexto** fatuitas que est in extruendis hominum
edificijs. quod patet primo quod cum uita hominis breuior nunc sit
quam antiquorum. ipsi tamen magis sumptuosas domos uolunt
habere quam antiqui habuerint. **Ipsi** sed; **Sermo** sic edi-
fiant quasi semper uicturi sint. sic autem comedunt et bi-
bunt quasi cras morituri dicentes. comedamus et bibamus
cras enim moriemur. **Secundo** quod pulchrum stabulum
sed habitaculum corporis uolunt habere de domo uero consci-
entie in qua deus debet habitare non curant. **Ipsi** pulchras
domos edificiant in uia. cum potius deberent edificare in
patria. **Ipsi** domos edificiant quas sciunt ex necessitate
ruinas. **Mathei** uicesimo quarto. **Amen** dico uobis.
Non relinquetur lapis super lapidem. qui non destruetur.

et signa .xv. dierum que p̄cedent inter diem iudicij enu-
 merat. **V**ero istud quod omnia edificia ruent. **A**mos .iiij.
 percuciam domum hiemalez . cum domo estiuā . ⁊ peribunt
 eburnee domus ⁊ dissipabunt edes multe . **S**p̄aliter autē
 deberent cohibere claustrales a superbis edificijs ista que
 sequūt . **P**rimo hoc q̄ ipsi cū sint iam mortui mūdo neces-
 saria sunt eis sepulchra potius quam palacia . **S**ecūdo hoc
 q̄ sollicitudinem circa huiusmodi solet sequi morum ne-
 gligentia . **B**erñ . **V**ideo quod non sine magno dolore vi-
 deri debet quosdam post aggressam x̄pi miliciam . rursum
 secularibus implicari negocijs . rursum terrenis cupidita-
 tibus immergi . cum magna cura erigere muros negligere
 mores . **P**reterea negligentia exteriorz edificioꝝ lignum
 est q̄ claustralis diligentiam habeat circa interiora . **B**erñ
Animum intentum interioribus . magis deceret inculta ⁊ ne-
 glecta exteriora quibus incolā domus sepius alibi conuer-
 sari d̄moseit . qui circa exteriora vilis se denunciat . **I**teꝝ
 conuersatio claustralium in celis debet esse . idō non ita sol-
 licite debent edificare in terra sicut illi quoz conuersatio
 est in terra . **S** . superbia edificioꝝ est quedam inuitatio
 superbōꝝ hospitem a quibus claustrales superbiam addi-
 scunt . **E**ccl̄ . xiiij . **Q**ui cōmunicauerit superbo induet superbi-
 am . **V**erisimile est q̄ sic oportet claustrales habere domos
 humiliores alijs . sicut ⁊ humiliores vestes alijs . **E**t sicut
 color viridis ⁊ rubeus ⁊ varius intollerabiles sunt in vesti-
 bus claustralium . **S**ic huiusmodi colores intollerabiles
 videntur esse in domibus eoz . q̄ si aliquis dicat q̄ in hu-
 iusmodi condescendit infirmitatibus hominū . **R** . q̄ tantū
 condescensus est in aliquibus claustris carnalibus hominibus
 et infirmis vt pene omnes carnales facti sint . **V**n̄ . berñ .
Abiecta sancta simplicitate quasi religiosas nobis qual-
 dam curamus habitatio num honestates . in quibus tantū
 est compassum animabus . vt pene in hoc omnes effecti si-
 mus animales . **I**dem . **A**dmittantur animales suscipiantur

263

in omni beniuolentia caritatis . portent in omni patientia
benignitatis . sed qui eis compaciuntur . non eis conformen-
tur . nec sic querant eorum profectum . ut propter eos cogantur
incurrere propositi rigoris in religione defectum . **I**te
claustrales ut veri israelite vel veri hebrei debent esse et re-
putare se peregrinos super terram . **U**nde edificare debent
non domos ad habitandum sed tabernacula ad deferendum
Unde bernardus . Obsecro in peregrinatione huius seculi in mili-
cia super terram . non edificemus nobis domos ad inhabitandum
sed tabernacula ad deferendum . utpote cito euocandi
et migraturi in patriam et ciuitatem . **I**n castris quippe sumus .
in alieno militamus . in alieno laboramus . facile est quicquid
quod naturale est . **N**unquid non facile est solitario et suf-
ficiens nature et congruum conscientie ipsum sibi cellam de
saxis contexere . de luto plasmare **U**nde oportet operire et
decentissime inhabitare . **Q**uid amplius querendum . **E**t si
usu sapiant huius delectationes . etiam sint qui utantur tan-
quam non utentes . tamen contemptu melius quam usu utuntur
huiusmodi affectiones . **I**dem ipsi de quibus sollicitudo
suorum vitiorum inducit contemptum . et negligentiam
omnium exteriorum ipsi sibi edificent formam paupertatis et
sanctae simplicitatis species . nulla sic artabit artificium indu-
stria sicut eorum negligentia . debent etiam claustrales ab
huiusmodi cauere propter bonum exemplum . humiles enim
domus eorum et pauperes . in alijs frenant concupiscentiam
in alijs vero circa amorem paupertatis afficiunt consci-
entiam . **P** . quando claustrales construunt superba edificia ac-
cidit frequenter quod construunt ea de mendacijs . mittunt enim
questuarios predicatores **C**onstruunt etiam ea de bonis ma-
le acceptis ab usurarijs et raptoribus . a quo periculo liberi
sunt . quando domos humiles construere volunt . **S**i vero
aliquis dicat pulchritudines domorum esse necessarias clau-
stralibus ad recreationem . **R** . quod viri spirituales potius debent
delectari in aspectu celi quam in aspectu tecti . et potius

deberent ammirari opera dei quam opera hominum. Legit de
beato bern. q. ipse fleuerit cum videret tuguria pastorum
et eta culmo filia casulis p̄stinis cisterciē. qui tūc incipie
bant habitare in magnis edificijs. pulchritudines iste fo
renses sunt honestates sicut dicit bern. p̄positum eneruat
et masculinum animum effemmat.

De superbia librorum. **Cap. xxiij.**

Sequit̄ de superbia librorum que est de aurato libro
rum. Primo valēt contra hęc exempla. et p̄cipue
exemplum filij dei qui liber vite est qui humiliari
voluit vsq; ad hoc q. nouissimus esset. Intollerabilis est
superbia in alijs libris. ex quo liber vite tantum humiliat̄
est. Et vero. in p̄logo super iob. habeant qui volunt vete
res libros vel in mēbris purpureis auro argentoq; de
scriptos vel inicialibus vt vulgo aunt litteris onera maḡ
exarata quam codices dummodo nichil meis permittant
pauperes habere cedula. et non tam pulchros codices
quam emendatos. apostolus. ij. thym. iij. Affer autem te
cum libros maxime membranas. Secūdo hoc q. sapientia
dei amat corda humilia. Vnde math. xi. Abscondisti hoc
a sapi. et pru. et. Amat enim corpa humilia. Vnde sapi
entes hoies sepe parui sunt. Vnde sapi. Sepe ē sub palli
olo sordido sapientia. p̄. xi. Vbi humilitas ibi sapientia
Eodem modo sapientia amat humilem scripturam. Tertio
quia scriptura humilitatem docet. vnde humilitatem dēt
habere. Patre legem ait sapiens quam ipse tuleris. Legē
humilitatis p̄cipit sacra scriptura. vnde debet eaz seruire
Quarto hoc q. puerilitas est litteras aureas et argenteas
amare et in hijs delectari. Sene. Plurimumq; est q. non pu
ericia sed quod grauius est puerilitas remanet. Quinto
quia hoc quasi quoddam adulterium spirituale est. ama
re pulchritudinem scripture. cum amare deberent ipsam
sapientiam. vnde de illis potest exponi illud. ij. pe. ij. habē
tes oculos plenos adulterij et incessabilis delicti. Sponsa

em est sapia nostri intellectus? Sap. viij. **Q**uesivi eam spō
 sam assumere michi rē. Scriptura autem quasi ancilla est
 ipsius sapiētie. **U**nde plus debet amari sponsa quam ancil
 la idest sapientia quam pulchritudo scripture. **U**nde cauē
 dum est ne ancilla tante pulchritudinis sit. q̄ relicta pul
 chritudine sapientie animi? cum scripture pulchritudine
 fornicetur. **S**exto q̄ valde impium est oculos pascere au
 ro ⁊ argento quando homo videt tot filios dei famelicos
 visus plura habet vnde pasci potest quam gustus. **H**abet
 enim solem ⁊ lunam ⁊ stellas ⁊ flores in numeros ⁊ mltā
 alia vnde pasci potest. vnde valde impium videt esse xpian
 no ori dei subtrahere in pauperibus. vnde oculi eius delectē
 tur. ad quid depingit aliquis vel flores in libro suo. **N**on
 ne sufficiunt ei homines ⁊ flores quos deus creavit. **S**ep
 timo quia tales contumeliam inferunt sapientie cum non
 reputant dulcedinem eius sufficientem ad consolatiōnem
 studentium. cum scriptum sit. eccl. xxij. nichil dulcius q̄
 inspicere in mandatis domini. **E**t. sapie. viij. **I**ntrans in
 domum meam conuiuēscam cum illa. scz sapia. non habet
 amaritudinē conuersatiō illius. nec tedium conuiētus illi
 us sed leticiam ⁊ gaudium. **D**ctauo quia parum valet
 ipsa pulchritudo scripture. non enim hominem faciat eccl
 j. non faciat oculus visu. nec auris auditu rē.

De superbia cantus. Cap. xxiiij.

Sequitur de superbia cantus. **P**rimo reprehensi
 bile in cantu est. cum quis nimis blandam vocem
 querit. vel ad gloriamdum vel ad delectandum.
Unde grego. **C**um blanda vox queritur. sobria vita descri
 tur **A**ug. **Q**uociens me plus delectat cantus quaz res
 que cantat toclens me graūter peccasse confiteor. **S**ecū
 do vocis fractō. **U**nde in legendā sancti sebastiani putas
 ne illum inter xpicolos numerandū. qui tonsuram diligit
 comam comit. saporis querit ⁊ vocem frangit. fractō vo
 cis signū est fractō animi sicut crispato criniuz in homibz

corrugatio vestium in mulieribus. sic reprehensibilis est fractio vocis in cantoribus et sicut ventus facit in aqua crispationem. sic ventus vanitatis hanc crispationem vel fractionem vocis ut frequenter facit. Cantus talium oblatiui factus. silis est cantus. de quo legitur exo. xxxij. Voces canentium ego audio ait moyses. Cuius appropinquasset ad castra vidit vitulum et choros. In vitulo qui est animal lasciuum. lasciuia intelligitur. Unde cantus adorantium vitulum est cantus eorum qui vocem frangunt oblatiuam. Tertio nimia exaltatio vocis sicut faciunt qui potius volunt cantare alte quam apte qui tantum volunt ascendere cantando quod quandoque frangunt sibi collum spiritualem. vel quandoque ad litteram rumpunt se quod ex superbia puenit. Superbia enim plus audeat quam possit. Reprehensibilis est etiam in cantu additio punctorum vel subtractio. quasi enim quedam species barbarismi videtur hec esse in cantu sicut in dictione barbarismus fit ex additione vel subtractione littere vel sillabe. In cantu etiam non videtur approbanda vox falsa precipue in cantu claustralium et mirum est quomodo talis vox quibusdam tantum placet cum ipsa a deo deformis videatur esse quod eam oportet abscondi inter alias voces alioquin non esset decens vel decora. Ex quibus bonis nascatur superbia.

Cap. xxv.

Superbia quandoque oritur ex bonis nature. quandoque ex bonis fortune. quandoque ex bonis gratie. bona nature quedam sunt corporis ut sanitas. fortitudo. agilitas. pulchritudo. nobilitas. libertas. Quedam vero anime ut rectitudo ingenij. velocitas bonitas memoria potestas. tollerandi exercitium spirituale. naturalis dispositio ad virtutes seu virtus naturalis. Bona fortune sunt bona exteriora que sunt in potestate hominum que ab hominibus possunt auferri. ut sunt diuicie delicie. et dignitates. laus seu gloria et gratia humana. Bona gratie sunt scientia et virtutes. ex istis bonis nascitur superbia. nascitur enim ex

264
pulchritudine. Poeta. Fastus inest pulchris. sequitur superbia formam ex nobilitate. Salustius. Omne malum nobilitatis est superbia. similiter nascitur ex alijs bonis nature. Item nascitur ex bonis fortune sicut ex diuitijs. Aug. vermis diuitum est superbia. Eccl. xl. Facultas et virtutes exaltant cor. Item ex bonis gratie vt ex scientia. scientia enim inflat sedum apostolum. Quod fatuus sit qui de bonis suis superbit. Cap. xxvi.

Possunt autem quinque rationes assignari quare fatuus sit et impius qui de bonis suis superbit. Prima quia ipse quodammodo inferior est etiam irrationalibus creaturis quia ille tantum sunt in miseria pene. homo vero in miseria culpe et pene. B. creature irrationales unicam debent mortem postquam nichil mali omnino sentient. homo vero impius debitor est duplicis mortis. quia post transitoriam habebit eternam. unde non parum fatuus est peccator qui superbit se alijs superiorem reputando cum brutis sit inferior. Secunda quia de quibus bonis superbit. ipsa bruta eum excedunt. sicut fortitudo corporis et agilitas. Ipsi etiam iudei et sarraceni et alij pessimi homines plus habent de illis bonis quam ipse habeat. ipsi etiam demones plus habent scientia quam ipse. quod videtur esse vnum de maximis bonis que habent impij. Unde valde fatuus est qui de bonis illis superabit in quibus ademonibus superat. Tercia quia bona sunt illis ad verecundiam verius quam ad gloriam Aug. ad impium inquit. Nonne vides te debere erubescere de bonis tuis. si domus tua plena est bonis et te habet malum. Quarta quia ipsius ei bona non sunt. Sen. Nichil est homini bonum sine se bono. Est enim bonum homini quod est ei materia infirmitatis et impedimentum salutis. Sap. Omnia que extra nos sunt bona quecumque hominibus sorte contingunt non ideo laudantur quod habuit quis ea. sed quod hijs honeste sit usus. Ideo dicit sen. quod stulto nulla res est opus. Nulla enim re scit uti. Quinta quia de quibus

Superbit habet tantum dispensationem in eis et periculum imminet ei duplex. periculum enim est ei si sortem amiserit. et etiam si lucrum non reportauerit. et de utroque districta ratio exiget ab eo. Unde qui de multitudine bonorum istorum superbit de magnitudine honoris sui superbit.

Quod fatuum est superbire de bonis corporis ut de sanitate. et huiusmodi. **Cap. xxvij.**

Specialiter tamen fatuum est superbire de sanitate corporis. Primo quia momentanea est. homo enim qui sanus est hodie cras infirmus vel mortuus est. Iaco. iij. Breue est vita nostra vapor est ad modicum parens etc. Secundo quia hostis familiaris est corpus. et ideo multum nociuus. Nulla enim pestis efficacior est ad nocendum quam familiaris mimicus ait sapiens. Non debet ergo aliquis superbire propter sanitatem corporis sed potius timere. quia in maiori periculo est homo cum hostis eius sanus est. Tertio quia sepe est occasio infirmitatis anime sicut econuerso. scriptum est eccl. xxij. Infirmitas grauis sobriam reddit animam. Non est superbiendum de sanitate pedis si caput infirmatur ad mortem. Sic non est superbiendum de sanitate corporis. ex quo infirmitas in anima est ad mortem. homo sanus corpore et infirmus mente similis est pomo exterius sano interius putrido. De fortitudine etiam corporis fatuum est superbiere cum scriptum sit. Sap. vi. Fortioribus fortior instat cruciatio. et cum lucta continua sit inter corpus et spiritum. Caro enim concupiscit aduersus spiritum. et spiritus aduersus carnem quanto corpus fortius. tanto plus timendum est spiritum et ad litteras hic sepe videmus quod fortiores corpore infirmiores sunt mente. Animus enim resistere possunt ire luxurie et ceteris viciis. Fatius est superbiere de corporis velocitate. cum corpus sit velud equus quidam in quo hostes infernales ut frequenter ducunt spiritum ad mortem ipsius. et ideo quanto equus velozior tanto citius venit ad mortem. In velocitate

etiam ista a canibus superatur. unde fatuum est quod homo de hoc superbiat. in quo canibus inferiores se videt. De pulchritudine etiam corporis fatuum est superbire. cum corpus sit quasi quoddam sepulchrum. **Aug⁹.** Corpus peccatoris mortue anime est sepulchrum. Unde cum quis de pulchritudine corporis superbit idem est ac si mortuus de pictura sepulchri superbiat. Idem etiam est ac si superbiat de sterco limo nive cooperato. **¶** Quare nobilitas carnis sit contempnenda. **¶** Cap. xxviii.

O nobilitate etiam generis fatuum est superbire. Primo quia nobilitas carnis sepe meliorem nobilitatem seque anime aufert. Sapiens non est qui sibi aliquis de nobilitate generis blandiatur si ex meliori parte sit famulus. multo indignius est seruire mente quam corpore. Secundo quia ex eodem patre et eadem matre sumus. Non legit dominus fecisse unum adam aureum unde essent nobiles. et unum luteum unde essent ignobiles sed unicum et illum ex luto plasmauit ex quo omnes exiimus. unde si aliquis ex hoc solo nobilis est. quia ex nobili patre aut nobili matre aut omnes erimus nobiles aut omnes ignobiles. quia aut primi parentes fuerunt nobiles. si ipsi fuerunt nobiles. ergo et omnes nos nobiles sumus. et etiam eque nobiles sumus. cum geniti ex eque nobilibus eque nobiles iudicentur. Si vero fuerunt ignobiles ergo omnes nos ignobiles sumus. cum geniti sumus ex eque ignobilibus. **Mal. ii.** Nunquid non pater vnus omnium nostrum. Nunquid non deus vnus creauit nos. quare ergo despicit fratrem suum vnus quisque. Tertio contempnenda est nobilitas carnis quia ipse deus contempsit eam. Noluit enim ex nobilibus reges eligere in principio synagoge. Vnde primum regem seque saul deposuit asinas assumptis. sedum regem seque dauid deposuit fetantes accepit. tempe etiam gratie ignobiles elegit potius quam nobiles. **i. Co. pmo.** Ignobilia et contempnibilia mundi elegit deus. Quarto quia

470

nobilitas non est illius qui de ea gloriatur sed potius est illorum a quibus ipse descendit. Seneca. Nemo in gloriam nostram vixit. nec quod ante nos fuit nostrum est animus nobilem facit. Quinto quia in veritate non est nobilitas sicut philosophi dicunt. Seneca. Nemo altero nobilior nisi enim rectius est ingenium et bonis artibus apertius. Ideo. Nichil aliud est nobilitas quam antiquae diuicie. Idem. quid est eques aut seruus aut libertinus nisi nomina ex ambitione vel iniuria nata. Sexto quod illud vix contingitur nobilitas vile et erubescibile et immundum est. Unde quomodo ratione illius modo quis nobilitatem habebit cum illa materia tam vilis fuerit. Unde Job. putredini dixi. pater meus es. et cetera. Ideo nobilitas carnis merito contempnenda est ymmo etiam abhominanda est. luc. xiiij. Quod autem est hominibus abhominatio est apud deum. Item ex eadem radice procedunt spina et rosa. Rosa creatura nobilis est quia non cessat tamen facere hijs qui sunt iuxta eam. suum odorem gratum vix dispergendo. Spina vero quoddam vile est et pungit ea que circa eam sunt. Sic ex eodem patre et matre possunt esse duo. Num beneficiens. aliud malefaciens. vnus nobile aliud ignobile. vnus ad modum rose non cessabit benefacere vicinis suis iste nobiliter erit. Alius erit spina in ignem infernale mittenda que non cessat pungere vicinos suos hic erit ignobilis. Item ex eadem arbore nascuntur poma vnum putridum vel vermes habens. et aliud sanum. Item ex eodem libero arbitrio procedit bonum et malum. Item si nobile esset quicquid a nobili procederet omnes nobiles essent. euz omnes sumus a deo qui nobilissimus est. Malach. secundo. Numquid non deus vnus creauit nos. Item si nobile esset quicquid a nobili procedit. igitur pediculi et alie superfluitates essent nobiles. que ex nobilibus procedunt. Septimo quia rei contempnibilis est. scilicet. corporis quod est quasi quidam sacculus immundicia plenus sicut ea ostendunt que de sacco isto exeunt perforamina quicquid sensuum. Deitauo quod ridiculum

441

est vnum seruum nobiliozem alijs seruis esse dicere . vel
vnum rusticum alijs rusticis nobilioz . sicut filio cuius da
diuicijs burgenis derisorie dictus est a quodam qd ipe de
nobilioz rusticis esset sue ciuitatis . sic cum corp⁹ na
turaliter seruus sit . datum est enim spiritui ad seruendu
et naturaliter rusticum sic cum tot rusticitates exeant ab
eo cottidie . ridiculum est vnum corpus nobilius altero .
vel vnum hominem nobiliozem altero ex parte corporis .
Nono contempnenda est nobilitas carnis ppter on⁹ mag
num qd ei est annexum . Nobilitas carnis quedaz possessio
est que tanto censu onerata est . qd magni comitatus vel ar
chiepiscopatus non sufficiunt ad soluendum censum illu
ymmo pter hoc necesse est sicut ipsi nobiles dicunt qd ipi
impingnerent regnum celoꝝ ⁊ scipos dyabolo p censu isto
soluendo . Unde multis nobilib⁹ magis expediret qd ipi es
sent leprosi quam qd essent in statu in quo sunt sicut aliq
ex eis etiam recognoscunt . Decimo quia inferior videtur
nobilitas hominis quam nobilitas canis . quia nobilitas
canum certa signa exteriora habet quibus agnoscat . nobi
les vero homines non habent certa signa a quibus dimoscā
tur . Vnum tamen bonum est in hac nobilitate quod est qd
si quoddam frenum qd debet eos cohibere ne male agant .
Tero . Nichil aliud video in nobilitate appetendum nisi qd
nobiles quadam necessitate astringuntur ne ab antiquoꝝ
pbitate degenerent . Philosoph⁹ Nobilitatis ad hoc ra
tum memineris . vt cum nobilitate generis morum sancti
tate contendas ⁊ cum nobilitate corporis animi nobilitas
te pficias Idē Laudatur in quibusdam qd nobiles sūt ge
niti in alijs qd nobilitatem vte sunt assecuti . pulchꝝ est
respondisse nobilitati . pulchrius humilium genus factis
illustrasse . Idem . Quidam vituperabat alium de genere
suo dicens . tu es caput generis tui . cui ille ⁊ tu es cauda
generis tui . Idem Quidam sapiens cum quidam ex pa
trito genere factus inferior ignobilitate generis illi obiecit .

inquit. Gaudeo quod ego ex me surrexi tu ex te ceci disti. generis nostri uterque sumus decus et dedecus. Et alius philosophus. alij similiter obiurgati respondit. Michi obicis profecisse crimen meum imputas glorie dum tuum imputas ignaue. Et nota quod vera nobilitas animi est. Unde illud Nobilitas sola animi est que moribus ornat.

De duplici nobilitate animi. Cap. xxix.

Humani vero nobilitas duplex est. quedam naturalis de qua Seneca. Quis est generosus ad virtutem bene a natura compositus. Alia gratuita quando aliquis dei habet que dei filium facit. et custodit eum ne vili turpitudinis seruiat. Tullius Liber extimandus est qui nulli turpitudinis seruiat. Item quidam sapiens. de illa nobilitate gloriaris que filios dei facit et echedes. tunc ille nobilitate suam integram seruare se putet. si dedignetur seruire vicis et ab illis superari. A quo enim quis superat eius et seruus est. bernardus. An non seruus cui dominatur iniquitas. Quam tunc inquit aliquis ex nobilibus ortus sit. tamen ignobilis est si deum contempnat et noluerit ei seruire et ecomiso. unde i reg. ii. dicit dominus ad hely. absit hoc a me. sed quicumque honorificauerit me glorificabo eum. qui autem contempnunt me. illi erunt ignobiles.

De sex signis vere nobilitatis.

Et notandum quod sex sunt signa vere nobilitatis. Primus est liberalitas. unde deus qui nobilissimus est. summe liberalis est ut non solum det sua. sed etiam am seipsum. et non solum seruientibus sed etiam hostibus suis Math. v. Qui solem suum oriri facit super bonos et malos et pluit super iustos et iniustos. ipse propter liberalitatem suam fecit quecumque facta sunt. ad dandum ea fecit quecumque fecit. Creaturas enim rationabiles fecit ut eis daret. Leo etiam quod dicitur rex animalium quod animal nobilis est liberalis est. Unde ari. dicit ipsum esse communicatum. Sicut liberalitas signum est nobilitatis. ita rapina signum est rusticitatis.

Unde multi hodie qui reputantur nobiles rusticissimi sunt cum non cessent auferre pauperibus et illis qui non possunt defendere se. Magister alanus cum esset apud montem pessulanum et audissent vicini et milites quod tantus clericus esset. et ad omnia interrogata responderet. de communi consilio euntes quesierunt que esset magna curialitas. Qui respondit. dare. Qui omnes consenserunt. et dixit eis. que esset maior rusticitas. qui non potuerunt in idem conuenire. et increpauit eos dicens. ego posueram vos in via ad questionis mee solutionem. Si enim dare curialissimum est. auferre rusticissimum est. unde vos qui in celanter auferitis pauperibus rusticissimi estis. Sed est gratitudo siue beneficij recognitio. Rusticitas autem signum est ingratitude. unde patet quod illi qui nobiles reputantur quia deum qui eos pre ceteris hominibus honorauit pre ceteris hominibus inhonorant. Subditos etiam suos qui multo sudore lucrantur. unde ipsi viuunt. et propter quod ipsi sunt in honore. incessanter opprimunt. rusticissimi tunc. etiam videntur esse feris deteriores. Fere enim sic Seneca ait. officia siue beneficia sentiunt. Tercium est mansuetudo siue misericordia in ea que sunt ei subiecta. et hoc valde decet eos qui potestatem habent. Seneca. nullum ex omnibus magis clementia regem et principem decet. Idem. Incaudum sic ac per captum pugnatissimum sunt apes et aculeum in vulnere reliquunt. Rex ipse sine aculeo est. noluit ipsum natura. nec seuius esse nec ultorem que magno constaret patere. telumque detrahit et iram eius in membra reliquit. exemplar hoc omnibus regibus ingerens. Pudeat ab exiguis animalibus non contumere mores. Insignum huius mansuetudinis inunguntur christiani. Philosophus. Maximam potestatem habens. creatorem potestatis iuxta possibilitatem suam deberet imitari. In hoc autem deum maxime imitabitur. si nichil indicauerit quod misereri potest suus. et sic mansuetudo in subiectos signum est nobilitatis. sic crudelitas in subditos signum est rusticitatis. In huiusmodi. xxxi. prope tria mouet etiam.

D

quartum q' non potest sustinere per seruum cum regnare
 ceperit. **Poeta.** Nichil est asperius humili cum surgit in
 altum. **Poeta.** Cuncta ferit dum cuncta timet desciuit
 in om̄s vt se posse putet nec belua rex or vlla est quam ser
 ui rabies in libera terga furentis. **Quartus** est strenuitas
 in eos qui repugnat. **In cuius** signu dat' ensis militibus
 nouis quo gladio debent vti in hostes non in subditos.
Muli heu hodie faciunt contrariuz ecclie ⁊ dei hostibus ⁊ pe
 catis. scilicet demonibus vel etiā in p̄is persecutoribus ecclie se con
 iungentes. t̄lis impietas nobilitas dyabolica est. dyabolus
 em̄ impius est in eos qui sibi seruiunt. **Quintus** est timere
 obprobriū vel seruitutis vel p̄ditōnis vel alieius turpitu
 dinis. **Multos** tamē q' nobiles reputat' videmus pati pess
 imā seruitutē vitōrum scilicet demonū qz nō erubescunt se ostendi
 vilissimos seruos membrorum illoꝝ. scilicet q' libidini deseruiunt
 non erubescunt etiā p̄ditōse impugnare dñm cuius expens
 viuunt ⁊ vscuntur nō erubescunt etiā omni immūdicie pecca
 ti se exponere ex q' parte eos esse rusticissimos. **Sextus** est
 cordis magnitudo q' q̄s modica contempnit. ⁊ magna appe
 tit. conerariū v̄o est signū rusticitatis. **Amorē** suū in mo
 dicis ponere. magna v̄o negligere. vñ patet dñas illas q'
 potius ponunt amorē suū in homine vno quā in rege gl'e val
 de rusticas esse. **Sic** ⁊ milites qui ponunt amorē suū in ter
 ra regno celoꝝ contempto. cum tota terra p̄dictū sit respec
 tu celi. ⁊ qz plus hñt de terra quam alij nichil volūt hñe de
 celo. **Si** ad aliquē p̄tineret terra vnius paupis militis ex
 parte m̄ris regnū v̄o ex parte p̄ris. nūquid nō infelix esset
 si contempto regno adhereret illi terre que eum contingeret
 ex parte matris. **Sic** infelices sūt illi milites. qui de reg
 no celo nō curāt qd ad eos p̄tinet ex parte p̄ris. contenti
 terra ista paupertatis que ad illos p̄tinet ex parte matris
 nostre eue. pater n̄r deus est. mater n̄ra eua. non sic facie
 bat dauid. vnde in ps. **Quid** enim michi est in celo et a te
 quid volui sup̄ terram. **¶ De** consuetudine eccliarū illarū

475
que nō nisi nobiles volunt canonicare. **C**a. xxx.
Ostenso qd nobilitas carnis contempnēda sit vel nō
reputāda. tāgendū est aliq̄ de consuetudine illarū
eccliarū q̄ nolūt canonicare nisi nobiles. vñ notan
dum qd consuetudo ista videt̄ esse rephensibilis. **E**t videt̄
posse assignare sex cause huius rephensibilitatis. **P**rima cā
est pūritas q̄ videt̄ esse in hac consuetudine. q̄ pūritas app
parebit si respiciat̄. causa huius consuetudinis quā ip̄i assign
nant. **D**icūt enim qd cū multa t̄palia h̄ant que defensione
indigēt nec p̄ncipē secularē habeāt qui ea defendat. **I**deo
oportet nobiles canonicari q̄ ea defendant. **Q**uibus r̄ndeo qd
sicut ecclie eorum h̄nt t̄palia ita h̄nt et spūalia q̄ in infini
tum meliora sūt. **U**nde si oportet aliq̄s nobiles canonicari
ad defensionē t̄paliū. n̄ h̄nt oportet canonicari aliq̄s
l̄ratos et sanctos q̄ spūalia defendāt. **S**i v̄o dicāt qd ibi sūt
aliqui nobiles l̄rati ad defensionē spūaliū s̄ non canonicari.
Ex hoc apparet qd ibi bona t̄palia preponūt spūalibz. ex q̄
defensores t̄paliū canonicos constituit et superiores alijs.
Et p̄nt assignari quicq̄ pūritates in h̄mōi ecclis. **P**rima est
qd ibi sursum est terra et celū deorsū. celestia em̄ contempnūt ter
rena v̄o multū appreciāt. **C**onē illud p̄. xxv. **C**elū sursum et
terra deorsū. **S**ecūda qd pedes sūt ibi vbi debet esse caput.
et e converso. pedes ecclie sūt. q̄ circa t̄rena solliciti sūt. ca
put v̄o qui eccliam regere h̄nt s̄z viri l̄rati. s̄ in h̄mōi ec
clesiis pedes sūt in capite. ymmo ip̄i hostes in capite ponū
tur. **t**re. j. **F**acti sūt hostes ei⁹ in capite. **T**erciū est qd hu
iusmodi ecclie faciē h̄nt ad posteriora et deorsū ad anteriora.
Spl̄i iuxta v̄bū iere. **F**acti sūt in retro et nō in ante. **Q**uar
ta pūritas est qd ip̄i latitudinē scuti q̄ debebat esse ex pte
superiori. posuerūt ex parte inferiori. et ideo contingit qd fere
omne caput languidum est. **J**uxta verbū ysa. **Q**uinta p
ueritas est qd sacerdotes inferiores sūt subdiaconibz qd ri
diculū est. **h**er. **A**d eugeniū papā. ridiculū est qd ministri
v̄ri v̄ris p̄ spiritis auferre se conāt̄. n̄ h̄ rō h̄z n̄ antiq̄t̄ h̄nt

476

non consentit auctoritas. et si de sua consuetudine calump
nia striuit. melius profecto illa quam sumus ordo detempnit. Se
cunda causa reprehensibilis est indiscretio que videtur esse in con
suetudine hominum. quae indiscretio primo consistit in his quae ipsi de
berent querere quae sit ydonea ad hoc ut sit canonica. id est regula
ris reges se et ad regnum plebis episcopum iuuas ipsi querunt quae
sit ydonea ad miliciam. Item quae querere deberent an persona
ydonea sit quae canonicanda est. ipsi querunt quibus pater eius fu
erit. unde in his potest dici quod dicit angelus thobie. v. Veneris quae
tis mercenarii. an ipsum mercenarium. Indiscretio etiam eorum
in hoc est quod ipsi credunt illud qualis pater talis filius quod ve
rum est in personis in creatis extendunt ad personas creatas. et
ubi frequenter fallit. Frequenter etiam est pater sapiens. et fi
lius fatuus. ut patet in salomone et reboam filio eius. Item ta
lis consuetudo valde nociua est ecclesiae dei. Canonici enim mili
tares non bene custodiunt christum. sic figuratum videtur esse per
quod milites male custodierunt christum in sepulchro. Lapidem se
pulchri bene custodierunt milites. sed christum perdidit. Unde cau
teat ecclesia. Dicant nunc iudei. Sed milites canonici lapi
des castrorum bene custodiunt sed christum amittunt. Item hominum con
suetudo in magna parte exhereditat christum. quia ubi deberent in
nitium filii dei. instituant filii dyaboli. Item est occasio ru
inae in ecclesiis illis. quo ad spiritualia. per. xvij. Qui altera facie
domus suae querit ruinam. Talis consuetudo contraria est christo.
christus enim ignobiles elegit in ecclesia sua ut essent humiles. et
per. i. Isti vero nobiles canonicant quasi velint ipsos esse sup
erbos. Christus ex pastoribus et bubulcis elegit reges. Isti vero
ex regibus eligunt canonicos. christus fundamentum ecclesiae posuit
humilitate. isti vero superbiam. tale fundamentum poneret dyab
lus si edificaret. non implent illud. Io. xij. qui michi ministrat
me sequatur. Non sunt imitatores christi. sed potius antichristi.
Et. i. Joh. ij. Qui dicit se in christo manere. debet sic ille am
bulare et ipse ambulare. bern. Si omnis qui dicit se in christo
manere debet sicut ipse ambulauit et ipse ambulare.

Multomag qui p eo se ambulare dicit. q p eo legatōe fū
 git. Qui ei mīstrat. si eum nō sequit̄ inexcusabil̄ est. Ter
 rere pōt tales illud Math. xviii. Nisi conūsi fueritis et
 efficiamini sicut puuli nō mēbitis in regnū celoz. Paruu
 lus quātūcūqz nobilis sit societate paupz non refugie
 Sic quātūcūqz aliq̄s nobilis sit in ecclia dei. societate ig
 nobiliū nō debet refugere. De societate hominū diuerso
 rum generū in ecclia dei. videt̄ esse dictū illud ysa. vi. ha
 bitabit lupus cum agno. ⁊ pard⁹ cum hēdo accubabit.
 Itē talis osuetudo abhomiabil̄ est deo. sed alitudo secula
 ris. Luc. xvj. Nō alium est hominū abhomiatio est apud
 deum. Abhominatōes q̄ deo offerūt. qui nobiles tātū ca
 nomicāt. exo. viij. Abhominatōes egyptoz ymolabimus
 deo nro. Itē tales filios dyaboli preponūt filijs dei. ⁊ ge
 nera tōnē immūda celestī gnarōni. ⁊ nobilitatē putredis
 preponūt ciuicūqz grē dei. Nullā aut sapiam nullā gratiaz
 nobilitati carnis equāt. vñ osuetudo eoz non recipit dis
 putatōz qz sedz eoz iudiciū n̄ iueit recōpensatōnē. qd nō
 est absqz magna contumelia dei. Sic porz⁹ preponeret lutū
 auro ⁊ lapidibz p̄tōsis. Ad sola t̄palia vident̄ h̄re oculus
 ecclie iste nō solū in canonicoz institutōne. s̄ etiā in plato
 rum p̄fectōne. qd oīno intollerabile videt̄. saltē in altero
 hoz deberet respect⁹ h̄ri ad spūalia. ¶ Nō fatuū sit su
 perbiere de libertate corpis scia ⁊ habit⁹. ¶ Cap. xxxi.

Uso qd fatuū sit supbiere de nobilitate carnis. cō
 sequēs q̄ est q fatuū sit supbiere de alijs bonis q̄
 p̄us nominata sunt. Notandū est q̄ fatuū est su
 perbiere de libertate corpis. cum corpus sit seru⁹ maluo
 lus ⁊ ideo tortura ⁊ compedibz dign⁹. eccl. xxxiii. Seruo
 maluolo torera ⁊ cōpedes tē. De bonis etiā naturalibz
 aīe fatuū est supbiere quia bona illa pōt h̄re hō ad maluz
 suū sicut ad bonum. Vnde bern. In professore religiōis
 nouus homo callidus ingenio si viget arte. si premimet in
 tellectu. instrumenta sunt h̄c tam vitōrum quā virtutum.

Non ergo refugiat doceri uti eo in bono quo et in malo
 uti potest. **F**atuum est etiam superbire de diuicijs hoc em̄
 est superbire de hoc q̄ homo maiorem molam habet ad col
 lum quam alij. **F**atuum est etiam superbire de potestate.
 quia dicitur sapie. vi. **P**otentes potenter tormenta paciētes.
Idem legitur durissimuꝝ iudiciuꝝ huius qui p̄sunt. fiet. **E**t
Aug⁹ dicit. q̄ quāto in loco superiori tanto in periculo ma
 jori versatur. **F**atuum est etiā superbire de gratia huma
 na. cum scriptū sit p̄u. vlt. **N**ō fallax gratia. **F**atuuꝝ
 est superbire de gloria huius mūdi. vel de gloria humana.
 cum talis sit gloria decidens. ysa xxviii. erit flos decidens
 gloria exultationis. **P**uerorū est flores colligere que ex
 arborib⁹ decidūt et inde letari. **S**ic pueriles sūt qui de glo
 ria mundi letant. **F**atuuꝝ est superbire de scientia cū scrip
 tum sit eccl. i. qui addit scientiam addit et dolorem. **D**e sciē
 tia superbire est de lumine excecari. **F**atuum est superbire
 de virtutib⁹. hoc est de medicamento vulnerari. **B**regō.
Qui de virtutibus habitis extollitur. quasi de medicame
 to vulneratur. **D**e superbia ministrorum
 ecclesie.

Capit. xxxij.

Postis duabus diuisionib⁹ superbie. consequen
 ter ponenda est tertia que sumpta est sed⁹ diuer
 sitatem personarū in quib⁹ est supbia. **N**otandū
 ergo est q̄ supbia diuidi potest in superbiā laycorū. et sup
 biā ministrorū ecclesie. supbia vō ministrorū ecclesie pot̄ subdivi
 di in superbiā p̄latorū et subditorū. vel in superbiā claustralium
 et supbiā secularium clericorū. **D**e superbia laycorū nō sp̄ali dice
 mus. **S**ed de superbia ministrorū ecclesie h̄ mō tractabim⁹. **P**riō
 dicem⁹ aliq̄ de ea in om̄iū. **S**ecūdo vō aliq̄ t̄gē⁹ sp̄ali de
 superbia p̄latorū. **T**ertō vō dicē⁹ aliq̄ de superbia claustralium.
Notād⁹ q̄ supbia multū tūda ē ministris ecclē qz multas oc
 casiones h̄nt superbiēdi. **P**riā occō ē qz ip̄i excepti a labore a
 liorū hoim. p̄s. i labore hoim n̄ sūt. iō t̄uit eos s̄bia. sed a
 est libtas q̄ h̄nt q̄ q̄busdā ē velamē malicie. et illud p̄. ij

179
quali liberi et non quali velamen habentes malam libertate
Tercia est reuerentia que exhibetur eis eo quod ministri summi regis
et vicem eius gerunt in terris. et contemptum eorum reputa-
ret suum. Luc. x. Qui vos spernit me spernit. Secundo
timenda est superbia ministris ecclesie. quia multum displicet
deo in eis. ps. vi. Sex sunt que odit deus. septimum detesta-
tur anima eius. Deulos sublimes. oculi sublimes clerici su-
perbi sunt. et sopho. j. Erunt in die hostie domini visitabo super
omnem qui arroganter ingreditur super limum. Dies hostie domini
erit dies iudicii quia dominus mactabit incassatos impigua-
tos dilatatos. tunc dominus visitabit super clericos superbos.
nec mirum si dominus odit superbiam in ministris suis. cum sit
proprium signum ministroz dyaboli. greg. Euidencissimum sig-
num reproborum est superbia. humilitas electorum. Non parum
doleret princeps aliquis. si in castro suo videret inimici sui
vexillum. Tertio valde timenda est eis superbia quia detaria
est officio eorum. ipsi enim sunt quasi custodes scie et vasa gra-
tiaz. Mala. iij. Labia sacerdotis custodiunt sciam. et legem
requirunt ex ore eius. quia angelus domini exercituum est. propter
hoc quod custodes sunt scie. necessaria est eis magna humili-
tas. aqua enim sapie ad valem humilitatis confluit ps. xi.
Vbi humilitas ibi sapia. Item vas non est idoneum reci-
pere aliquid absque concauitate. sic aliquis non est contem-
pibilis gratie absque humilitate. vnde illud ps. vlt. Deus superbis
resistit. humilibus autem dat gratiam. N. oportet ministros ec-
clesie familiares esse deo. ad quod etiam multum valet humili-
tas. vnde glo. super illud. iuxta est dominus hiis qui tribulato
sunt corde. Aliter quidem est dominus sed vicinat humilibus et non
se erigenti. Necessaria est eis humilitas propter seruitium quod
deberet hominibus exhibere eorum enim est abluere sordes spiri-
tales hominum quod figuratum est. Jo. xiiij. In ablutione pedum
Iohannes summus inter ministros ecclesie seruum seruorum se vo-
cat. humiliter ergo oportet quod se habeant ut pauperes et humi-
les ad eos accedere valeant confidenter. magnam enim solacium

700
est subditis qui humiles sunt si videret platos suos in liti
vel maiori humilitate Aug⁹. magnū solaciū ē mēbris de ca-
pite. **A**rto timēda est supbia q̄ multi ex eis non hñt vñ
hñt vñ pascāt supbiam. nisi hoc faciāt de spolijs pauperū
Bona em ecclie bona pauperū sūt. **S**. valde indecens est
supbia in eis. cū ipi de elemosinis viuāt. ⁊ elemosine pau-
perū sint ⁊ miserabilū psonaz. Quanto timēda est eis su-
pbia qz peccatū supbie in eis scādalizat populū euz sit ma-
nifestū. Incontinentiā ⁊ alia peccata pñt abscondere sed su-
pbiam exteriorē q̄ in vestibz ⁊ silijs cōsistit nō pñt absco-
dere. Sed cont̄ has p̄ualsiōes ⁊ siles q̄ fiūt mīstris ecclie
ut caueāt superbiā exteriorē solet dari quadruplex re-
spōsio. Prima est qz dñs intuet̄ cor ⁊ humilitatē cordis
requirit ⁊ humilitatis interioris magistrū se p̄fitet̄. vnde
Math. xj. Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. ⁊
ideo videt̄ quibus dā nō necessaria esse humilitas exterior
Secūda est qz licz homini pulchritudines istas extēiores
hñt Sedm modū p̄sone sue ⁊ mores eoz inē q̄s viuunt
qd̄ videt̄ sūptū esse ex glo. sup illud. j. thy. ij. Nō in tor-
tis criminibz. q̄ dicit sic. ut in hñs omibz vlt̄ moduz p̄sone
sue ⁊ mores ecclie mouēde cōcupie studeat. Tercia est qz
in hñs nōi honoz ecclie querit̄. Quarta est qz ipi faciūt hoc
non amore vane glie. sed vtūt̄ talibz tanq̄ nō vtētes. **S**
cont̄ p̄mā rñsiōnē est hoc qz nō potest esse defacili qz a cor-
de p̄fecte humilitatis. exterior superbia p̄cedat. arbor em
bona non p̄t fructus malos facere. Math. vij. Sic nec
cor humile a se superbiā producit. Ex fructu enim ar-
bor cognoscitur. Math. xij. Nunquid colligūt ex spinis
vvas. sic nec ex humilitate cordis procedit superbia ope-
ris. Sicut dicitur vulgariter. non potest exire de sacco
qz ibi non continetur. quis erēdat mulieri si asserat se cas-
tam mente cum videat eam fornicari corpore. Sic quomō
credi alicuū d̄ humilitate cordis. ex q̄ tāta supbia apparz ex-
teri. **S**. nō videt̄ clics sufficere inēior humilitas mlt̄plici

rōne. **P**rimo quia oportet eos vitare scandala infirmozū
Et sicut dicit apostolus de illo qui coram infirmo comedebat
 ydolis. ymolatum qz peccatū scādalizādo ipm infirmuz
 q̄ credebatur hoc fieri ob reuerētiā ydoli licet ille qui sciens
 erat ydolu nō veneret h̄ dēpneret. **S**ic ille q̄ vestes su-
 p̄bas defert corā illo qui credit q̄ ip̄e faciat h̄ pp̄e vanaz
 gliaz. licet ip̄e nō faciat h̄ tali cā. tñ ip̄e peccat vt v̄r scādali-
 sando infirmū. j. cor. viij. **S**i q̄s videt eum q̄ h̄t sciam in
 ydolo recubentē. nōne scia eius eum sit infirma edifica-
 bit ad māducāduz ydolatras. ⁊ pibit in tua scia frat̄ pp̄e
 quē xp̄s mortu⁹ est. sic emz peccātes in fr̄es ⁊ peccātes
 cōsciam eoz infirmā in xp̄m peccatis. **Q**uia pp̄ter si scia scā-
 dalizat fr̄em meū. nō māduco carnes in eternū. **S**e mi-
 nister ecclie debet dicere. si vestis p̄tosa scādalizat fr̄em me-
 um. nō deferā eam in eternū. **S**ecundo qz nō sufficit humilitas
 interior elicit. qz ip̄i dēnt xp̄m imitari q̄ hūilitatē hūit in
 teriore ⁊ exteriorē. **I**p̄e emz ad l̄ram pedes iuit. regnū fu-
 git. **J**o. vi. pedes discipuloz lauit. **J**o. xij. societate pau-
 perum elegit vbi caput reclinarēt nō habuit. **M**atth. viij.
Ad imitādū xp̄m mouent ministri xp̄i. **J**o. xij. **S**i q̄s mi-
 chi ministrat me sequat. **E**t. j. **J**o. ij. qui dicit se in xp̄o ma-
 nere. dēt sicut ille ambulauit ⁊ ip̄e ambulare. **T**ertio quia
 nō sufficit clericis humilitas interior. qz oportet eos exem-
 pluz hūilitatis dare alijs. vñ **J**o. vlt. vbi dictū est petro
 pascere oues meas. pascere v̄bo ⁊ exēplo. ⁊ tpali subsidio. ex
 emplo aut̄ hūilitatis quō pascet. q̄ humilitatē exteriorē nō
 habz. **A**d humilitatē exteriorē monemur. j. pe. v. cōm̄s in
 uicē humilitatē insinuat. qz de⁹ sup̄bis resistit. hu. aut̄
 d. g. ⁊ ibidē pauloan. neqz dñantes in clero. h̄ forma fcl̄
 greḡ ex aimo. ondere exēplum sup̄bie hoibz. h̄ est pascere
 demones ⁊ nō oues. tñ. ad euge. papam. tu pastor p̄ce-
 dis deauratus. tam multa circumdatus varietate. oues
 quid capiunt. si auderem dicere demonum magis quam
 ouium pascua. h̄c sic faciebat petr⁹ sicut paul⁹ videbat.

Idem petrus nescitur pcellisse aliquādo cum gemmis or
natus vel sericis nō tect? auro nec vect? equo albo. nec sit
pat? milite nec circūstrepentib? sepe ministris neq? h tū
credidit satis posse impleri salutare mādatū pasce oues
meas. Quarto nō sufficit interior humilitas clicis. qz nō
solum a malo sed ab omni spē mali eos abstinere oportet
Juxta anōitōnē pauli. j. ad thess. vlt. Ab omni inquit
spē mala abstinete vs Ad hoc aut q dñs dic. discite a me
quia mitis sum &c. d d d est q hoc dr ad oñdendū q humili
tas cordis necessaria sit & non ideo q sufficiat sola. h dr h
contē ypocritas q solā iusticiā exteriorem hre solebāt. Mat
xxij. Ne vobis & pharisei ypocrite q mūdatis q deforis
est calicis & carini. int? aut pleni estis rapia & immūdicia
Et in eccl. Est qui nequiter se humiliat. mēiora aut ei?
plena sunt dolo. Contē hre vō q dr q licet alicui hre has
pulchritudines exteriores sez modulū sue psonē. videtur
esse illud eccl. Quanto maior es humiliat te in omnib?. qui
dixit in omnib? nichil excepit. & luc. xiiij. recūbe in nouissio
loco. nō dixit in medio loco h in nouissio. N q pmet dig
nitate dēt pmmere vtutib?. Vñ debet eē excellētōris hu
militatis. vrutes em sūt equales. Contē hoc q dr q hō dēt
se conformare morib? hominū inē q s viuit. est illud nolite
conformari huic seculo. N. qñ aliqs est in aliq religione
dissoluta. non dēt respicere ad ea que ibi seruāt. h ad ea
que instituerūt antiq ptes vt ibi seruarent. Ordinaue
runt em petrus & paul? etiā de mulierib? q cauerēt de pto
so ornatu. j. thy. ij. non in tortis erimib? auro vel margari
tis vel veste ptofa. & illud hntes alimēta & quib? tegamur
hijs otenti sum? nō dicat quib? ornem. h quib? tegamur
Et. j. pe. iij. Quaz nō sit exterior capillatura aut circum
datō auri aut indumētū vestimētōz cult?. Ad ea g q scd?
ordīmatōnez eozū dēt fieri. respiciēdū est n ad ea q fiunt
N. si qs episcop? vel pspit in tali habitu in pncipio eccle
sie fuisset. multū repñderet & hret? p magno peccato eē

magna supbia. **N**ūo g̃ deliſe eſſe peccatū qđ ſupbia erat. **N**ūquid oſuetudo peccādi aufert vl̃ minuit peccatū. ymo poſi? hominē magis peccatorē oſtēdit. **N**ūquid qđ tūc fuit ſupfluitas ⁊ vanitas. nō factū eſt neceſſitas. **S**. ſi viuedū eſt alicui ſedꝫ mores eoz̃ inē q̃s viuit. ſedꝫ hoc ſi om̃s ſupbi efficiūt. om̃es deſinēt eſſe ſupbi. iam em̃ oſfor maūt ſe morbo eoz̃ inē q̃s viuit. ⁊ ſi om̃es fetidi fiūt iaz̃ nullus fetet. qđ oſtat eſſe falſū. **S**z̃ h̃ bñ ṽm eſt vbi oēs fetidi ſūt. min⁹ fetoz̃ ſentit̃ ſedꝫ ṽbum bñ. **S**. ſi liceret etiā eſt̃ṽti cauedū eēt ei q̃ ṽtit̃ ne licētia ſua alijs offēdiculū fieret. vñ. j. cor. viij. dicit apo. illis. q̃ ymolat a ydol̃ comedebāt ſine veneratōne ydoloꝝ. **V**idete inquit ne licētia ṽra offēdiculū fiat infirmis. ⁊. j. cor. vj. om̃ia michi licent ſz̃ nō oia expediūt. bñ. **S**apiēs op⁹ ſuū crina oſide tōne p̃uenit. **P**rimo oſiderat an liceat **S**ecūdo an deceat **T**ertō an expediat **S**z̃ de h̃ dictū ē in t̃tatu de auaritia in capit̃lo de p̃tate bñfitōꝝ. **E**t in veritate non decēt p̃ſonas autēticas q̃ quali qđdā ſpeculū debent eſſe m̃morib⁹ veſtes p̃tōſe. **A**ugu⁹. fatoz̃ de p̃tōſa veſte erubeſco non eniz̃ decz̃ h̃ac p̃feſſionē nō decz̃ amonitōnē. nō decet h̃ mēbra. non decet hos canos. **C**onē r̃nſionē eoz̃ qui dicūt ſe tali bo ṽti p̃pter honozē ecclie. **P**rimo eſſe videt̃ q̃ dic̃ g̃g̃ **N**emo p̃tōſa veſtimenta. niſi ad inanā gl̃iam querit. **S**. nō cedit ad honozē ecclie q̃ miſter ip̃i⁹ ſpēm ſupbie exteri⁹ oñdat homi bo ſz̃ poſi⁹ humilitatē xp̃i. cum ſcriptū ſit eccl̃e xxij. **M**agna gl̃ia eſt ſeq̃ dominū. neq̃ ſponſus ecclie decorem exteriorem in ecclia requirit ſz̃ poſi⁹ interiōrē. **V**ñ poſtq̃ dauid dixit regem oꝝcupiſcere decorem ecclie ip̃e volens innuere. de quo decore intelligit̃. ſubdit. **O**mmis gl̃ia elus. ſ. filie regis ab int⁹. **E**cclia etiā dicit de ſe. **C**anē. j. **N**igra ſum ſz̃ formoſa. nigra eſt ecclia exteri⁹ ſz̃ formoſa interi⁹. **Q**đ etiā. h̃ic⁹ miſtroꝝ eccleſie manifeſte exp̃mit habent enim cappas nigras exteri⁹ deferentes ſuppelliciu candi dū ſub cappis in quo oſtēdūt ſe contempnere gl̃iam

et pulchritudinē exteriorē ⁊ amare pulchritudinē interi-
 orem. Sed multi si veritatē habitu suo ostendere vellēt poti-
 us cappam nigram sub candido suppelliceo deferrent quā
 eromiso. **P** honor terren⁹ ad dignitatē ecclesie se habet ve-
 lutū ad aurū. **F**atuū autē est ornare aurū luto. i. dignita-
 tem ecclesie honore terreno. **E**tia videt cōtumeliam facere
 nature humane ⁊ deo ad cui⁹ similitudinē homo creat⁹ est.
 qui talib⁹ hominem ornare vult vel honorare. **S**en Sci-
 tote tam bñ homines culmo quā auro tegi. **C**ontēpnite oia
 q̄ supuacu⁹ labor vel ornamētū aut decus poterit cogita-
 re. **N**ichil p̄ter animū est mirabile. **I**tē cum aliquis nō de-
 beat sibi terrenā gloriā amare sic nec pximo. cum debeat p̄-
 ximū diligere sic seipm. ḡ nec dēt eam amare ecclesie cum
 ecclesia nō sit nisi collectō fidelū. **I**tē mīstri ecclesie in hu-
 iusmodi pulchritudinib⁹ exteriorib⁹ aut querūt bñplacitū
 dei aut vtilitatē ppriā aut pximi. **S**i bñplacitum dei fatuē
 agūt. de⁹ emz spūs est ⁊ decoz spūalis placet ei. **J**erom⁹.
Non tenera vestis s̄ mūdicia mentis ornatū facit clericum.
Multa etiā sunt q̄ dstat placere deo. vt sunt opa pieta-
 tis in quib⁹ possent expendi. q̄ in extiori pulchritudie ex-
 pendūt. ⁊ de hmōi expensis q̄ p hmōi pulchritudine fiūt
 incertū est vtrū deo placeat. **T**ene certū scd⁹ v̄bū augu-
 et dimitte incertū. **I**tē sanctitas deo placet. illam emz ex-
 p̄sse requirit domin⁹ sancti estote inquit. q̄a ego sanctus
 sum. **E**t aposto. eph. iij. **H**ec est volūtas dei sanctificatō
 v̄ra. **S**anctitas ḡ honori non honor sanctitati dēt p̄ferri.
 cui⁹ conēriū in multis hodie est. **V**idem⁹ omnē ee-
 clesiasticū zelū feruere p̄ sola dignitate tuē da. honori totū
 dat sanctitati nichil. **V**mmo q̄ plus est de placitis dei nō
 curāt. nec de pp̄a salute ⁊ plus ḡuarent⁹ expendere nūmz
 p̄ amore dei ⁊ pp̄a salute. quā. x. lib p̄ amore hui⁹ mundi
 bernh. **D**e placito dei vltima mentō est p̄ iactura salu-
 tis. nulla cogitatō nisi q̄ sublime est hęc salutare dicam⁹
 et q̄ glām redolet hoc iustū. **C**onstat etiā q̄ nō vtilitatem

p̄mi in hoc querūt euz videant q̄ in hoc p̄ciō p̄rim⁹ scan
 dalizeſ quā edificet. **V**tilitas etiā p̄pa non apparet quod
 multū constat talia. s̄ fructū quē diequāt ex h̄mōi expen
 sis nō videm⁹ q̄ hoc solū deberet sufficere ministris ecclie
 sic ad contēptū talū. **S**en. **D**annib⁹ osilijs ⁊ reb⁹ facias
 mus qd̄ solem⁹ facere q̄ciens ad m̄stitorē alicui⁹ mercis
 accessim⁹ videam⁹ hoc qd̄ cōcupiscim⁹ quāti deferat. **V**
Videam⁹ diuersas intentōnes q̄ in tali b⁹ pulchritudib⁹
 p̄nt incidere. **S**i em̄ fiant p̄pter luxuriā vel manez glaz vl
 superbiā. s̄. desiderio excellēdi alios illicita sūt. **S**i vō p̄
 ter erubescēciam nec sine culpa esse videt. **N**ō enim debet
 xp̄ian⁹ humilitatē xp̄i erubescere. bern. **O**rata ignominia
 crucifixi sed ei q̄ crucifixo ingrat⁹ non est. **E**t dñs luc. ix
Qui aut erubuerit me ⁊ sermones meos hūc filius homī
 erubescet cum venerit in maiestate sua ⁊ p̄ris ⁊ scōz ange
 loz. **S**i aut fiant vt ab homib⁹ honozēt. hoc est ponere
 laqueū simplicib⁹ q̄ eos p̄pter honozē vestiū honozāt. **D**zee.
v. **L**aque⁹ facti estis spectatōm. **Q**ui homies p̄pter vestes
 vel diuicias honozāt vident⁹ contempnere humanā naturā
 cui vestes ⁊ diuicias preponūt. **V**ident⁹ etiā contempnere
 deum ad cui⁹ similitudinē hō fact⁹ est **Ja. ij.** **S**i introierit
 in conspectu vestro vir aureū annulū hñs in veste cādda
 introierit aut pauper in sordido habitu. ⁊ intēdatis in eū
 qui indut⁹ est veste p̄tōsa. ⁊ dixeritis tu sede hic bene.
Paupi aut dicatis tu sta illic aut sede s̄b scabello pedū me
 oz nōne iudicatis apud nosmetipos ⁊ facti estis iudices
 cogitatōnum iniquaz. **S**i vō hoc faciāt ministri ecclie. ne
 dissimilitudine a se homies fugēt. licet hęc intentō recta vi
 deatur. eam nec si laudabiles sunt omio. **S**ic em̄ humilis
 habitus aliquos diuites fugaret. sic p̄ciosus habit⁹ pau
 peres ab eis fugat ne ad eos audeant accedere. **S**i vō
 hoc faciant ne ab homib⁹ cōtempnātur. nec in hoc lauda
 biles sunt cum ad p̄fectiōez p̄tineat spernere seipm. sper
 nere m̄dm. spernere sese spernere se sperni. **S**en. **E**quo

animo audiēda sūt impitorū conuicia ⁊ ad honesta vaden
 ti contempnēdus est ipse contemp⁹. **bn.** Ver⁹ hūilis non
 vult humil' p'dicari s; vilis reputari. **S**i vō tlia faciūt ne
 vilescat dignitas ecclie. dico q; plus vilescit cum aspiciē
 in homib; q; supbi apparēt. hoies em̄ illicitati nō credūt
 q; potestas ecclie sit in homib; q; vidēt esse male uite. vñ
 dicūt heretici q; prauū sac'dotes non dāt vā sacramēta. **S**
 si dignitas eccliaistica sic seruāda fuit ne vilesceret nūqd
 hoc ignorauit xp̄s. quare ḡ xp̄s nō instituit q; apli ⁊ disci
 puli sui equitaret ⁊ purpura ⁊ bysso indueret. **N**ōne q;
 stultū est dā sapiētī est homib;. i. cor. i. **S**tez q; nesciat
 q; displiceat sponsi videat sponsam suam multas facere
 expensas ad ornandū se vt placeat suo adulterio ⁊ inimic
 eo sp̄si p̄cipue si filij sponsi egent illis q; sic expendūt. f.
 paupes xp̄i qui esuriūt. **S**ponsus etiā xp̄s est. adulē vō
 mund⁹ iste qui inimic⁹ dei est vt q; amic⁹ vult esse mūdi
 inimic⁹ dei constituat. **Yac.** iij. **A**dulteri nescitis qz amici
 cia hui⁹ mūdi inimica est deo. vñ vñsile est q; multū displi
 ceat deo qm̄ ministri ecclesie tot ⁊ tāta expendūt vt place
 ant mūdo cum videāt tot filios dei esurire ⁊ sitire ⁊ nudos
 esse. **M**irū est etiā cum q; scia multi p̄lati dicāt illū verū sū
 in hortis suis. nō habitabit in medio dom⁹ mee q; fecit supbiā
 cum corā deo apte videāt mētiri ex q; pmittunt ministros
 suos florib; coronatos ⁊ alio mō ornatos sibi mīstrare. **S**
 querit' quare dñs vili sacco carnis hominē induit si sacco
 illū purpura sup induit. q; illū mercatorē nō reputa
 ret factū q; tro sellū de scarleto burello coopiret si volun
 tas sua eēt q; itez sup burellū scarleto poneret. **C**ōt illud
 vō q; dicūt q; non amāt hūmī pulchritudines ad vanā glo
 riam s; hūc tanquā nō hūtes. p̄mo est illud greg. **N**emo p̄
 tōsas vestes nisi ad manē glām q̄rit. vt sez ceteris honora
 bilior videat. **N**emo p̄tōsis ibi vult indui vestib;. vbi a
 nemine possit videri. **S**ecūdo qz tam care emūt vanā glāz
 si eam nō amāt. **V**idem⁹ q; multi qui nō libens expēderēt

407

pro eterna gloria decē solidos p vana glā centū solidos ex
pendūt. **S**ed si nō amāt vanā glā n quare oñdūt homībo
in habitu q amāt eū in hoc ipō scā dahzēt eos **Q**uid pdest
sermone monere ad humilitatē r ope ad supbiam. cu scōz
berū. efficacōz sit vox opis q vox sermons. **S**. nonne mī
ster ecclie exemplū dēt dare hoībo contēpnēdi glām mun
di sicut r xp̄s fecit. **A**ug⁹. **O**mnia terrena dēp̄sit homo
xp̄s dē vt ab homībo dēpnēda mōstraret r omnia adūsa
sustinuit vt sustiñda docerz. **Q**uere etiā qdā alia p̄ntia ad
hanc materiā in tractatu de auaricia in ca. de pdigalitate
clicoz. **I**lla etiā que dicta sūt circa superbū ornatū r cir
ca alias spēs supbie exterioris p̄nt valere dē s̄biā clicoz.

De superbia platorum. Cap. xxxiiij.

Sequit de superbia platorz. **E**t notādum q multum
est cogitandū p̄latis contē superbiā ad humilitatē
Primo qz multū monet eos sacra scriptura ad h̄
Unde deut. xvij. p̄cipit de rege vt non eleuet cor ei⁹ in
supbiam contra fratres suos. eccl. iij. **Q**uanto magn⁹ es
humilia te in omībo. **E**t eius dē. xxxiiij. **R**ectorē posuerunt
te noli extolli sed esto in eis q. vn⁹ ex illis. **E**t **M**at. xvij
dicit dñs ad ap̄los q̄rū locū tenēt p̄lati. **A**mē dico vobis
nisi conūsi fueritis a v̄ra elatōne. dicit in h̄. r efficiamini
sicut puuli nō inēbitis in regnū celoꝝ. **S**edō monet eos
de hoc ipa natura. aurū autes inē metalla p̄tōsissimū. locuz
dēndit infimū h̄re. p̄dērosissimū em̄ est. sic quāto aliq̄s
supior est. tāto ad hūilitatē conari dēt. **T**ertō qz ip̄e auc
tor nature monet eos ad hoc qui cum esset sūm⁹ nouiss
mus viroz eē voluit. ysa. liij. **D**esiderauim⁹ eū d̄spectū
et nouissimū viroz. berū. **Q**uid magis admirandū. quid
amplius detestandū. q̄ graui⁹ puniendū q̄ q̄ videns dei fi
lium sūmū in regno angloꝝ. nouissimū factū in regno ho
minū vt quid apponat se homo magnificare se sup terram
Quarto quia valde p̄tōsa est r magne virtutis in talibus
p̄rsonis humilitas. berū. **C**um omni in d̄fferentē persone

humilitas sit quedam currie fortitudinis a facie inimici
 nescio quo pacto vis ei? maior in maioribus et clarior in cla
 rioribus probatur. Idem Non est magnū esse humilē in ab
 iectōne magna prorsus. et rara v̄tus humilitas honorata.
 Quanto quia ex hac pte p̄cipue mūmēdum est castrum.
 v̄n debili? est. Sic quādo quis videt se p̄num ad aliqd̄ vi
 cium. vel a natura vel alia occasione d̄t se multū flectē ad
 oppositū. Sic em̄ faciūt sc̄dm̄ verbū sapiētis. qui tortu
 osa lignozū dirigūt. Superbia em̄ multū infestat p̄latos
 perflant em̄ altissima venti. Supbia in alto loco nata. sez
 in celo alta petit. v̄n pauci sūt qui in dignitate verā humi
 litatez seruēt. q̄ p̄tz in li. reg. vbi de tot regibz legit q̄ ex
 celsa nō abstulerūt. Sexto qz p̄lati maiori sc̄ia et gr̄a ind̄i
 gente quaz alijs. et ideo maius vas humilitatis eis est neces
 sariū. S. p̄lati custodes sūt sponse. et ideo necesse est. vt
 nec in habitu nec in alio appareāt in eis aliqua signa vel las
 citie vel luxurie. qd̄ tamē valde male hodie seruat. bern.
 Intruere quō incedūt mitidi et ornati. circūamicti varia
 tibus tāquā sponsa p̄cedens de thalamo suo. Nempe si quē
 p̄iam taliū rep̄te em̄ p̄cedētes aspexeris sp̄sam poti?
 putabis quā sp̄se custodem. Et notandū qz ad hoc duo p̄
 lati multū deberēt miti vt p̄essent vtilit̄ et humilit̄. et infra
 hec duo limitata deberēt esse ea q̄ ip̄i inuigunt subditis.
 Sed sicut dicit. bern. pauci p̄fecto qui vtilit̄. p̄uiores
 qui et hūilit̄ p̄sūt. ¶ De s̄rbia claustralū. Ca. xxxiiij.
Sequit̄ de supbia claustralū que quadruplex est.
 Prima sp̄s supbie eoz est qui sapientes se cre
 dunt. et ideo sensu suo se regere volūt et multū sūt
 sue volūtatis. bñ. Supbia q̄uis prudens videat eē dimi
 tendā est et abiciēda. Si em̄ admittat supbia p̄ma die q̄
 incipit habitare incipit leges dare. p̄u. xxvi. Vidisti ho
 minē sibi sapiētē videri magis sp̄m illo h̄bit insipies. tā
 les volunt qd̄ de eis dicit greg. Supba mens ad ea q̄ non
 appetit nullis exhortatōibz flectit. ad ea v̄o q̄ appetit.

Sponte etiam cogi querle. et hæc spes superbie precipue piculo
 sa est in nouicijs. unde bern. nouiciū prudentem et insipie
 tem in cella dui posse consistere impossibile est. Stultus
 igitur fiat ut sit sapiēs. et hæc omnis ei discretō. hæc om
 nis sapiētia eius sit ut in hac parte ei nulla. Secūda spe
 cies superbie eoz est qui despiciūt seclares et peccatores
 credentes se inquinari ex consortio eoz. similes iudeis q̄ nō
 introierunt in p̄torium ut non contaminarent sed mandu
 carent pascha. Jo. xvij. Timebant enim se inquinari co
 inquinatōne infidelium. et non timebāt se inquinari sanguie
 xp̄i. duces ceci excolantes culicem. camelum autē gluciē
 tes. De talibz ysa. lxxv. qui dicunt recede a me. non appro
 pinquas michi quia immundus es. isti fumus erūt in furo
 re meo ignis ardens tota. Deut. xxij. Non abominaberis
 ydumeum. quia frater tuus est. nec egipciū. quia ad
 uena fuisti in terra eius. Isti non attendūt q̄ in seculo po
 test aliquis viuere religiose et in claustrō mundane. Quod
 figuratū videt esse. Josue. iij. Vbi p̄cepit dominus q̄
 xij. lapides sumerent de medio iordanis et ponerent in lo
 co castrorum. Alios etiam lapides. xij. de sicco posuit io
 sue in medio iordanis. Aliqui enim seculares quo ad meri
 tum sunt claustrales et econuerso. Per lapides qui in flu
 uio erant intellige illos qui sunt in fluxu huius mundi.
 Per illos qui in arido intellige eos qui sunt in claustrō.
 Greg. In examie recti iudicis mittat merita ordinū qua
 litas actōnum. Et quidam in meliori ordine deteriores
 sunt. et isti sortem extremi habitus bene viuendo transcen
 dunt. et illi superioris loci meritum non exequendo diminu
 unt. Sancto pafantō oranti cuius sanctoz similis esset Re
 sponsum est p̄mo q̄ cuiusdam symphoniaeo qui querebat vi
 ctum arte cācandi. et cum inuemisset eum quesitū eum si
 alicuius meriti esset apud deuz. qui respondit se nichil me
 muisse fecisse. nisi q̄ cum ipse latro esset et quedam esset
 capta quam socij volebant violare. restitit eis et eripiuit.

eam . et alio tempore cum quedam altera lamentaretur pro de
 fertur eo quod maritus et filij sui tenerentur in captiuitate ip
 se errantem reduxit ad refectorem . et dedit ei crecento s
 solidos quibus redemit maritum et filios . postea ille sympho
 niacus dimissa arca cantandi intrauit heremum hortatu pas
 nuchij . factus vir sanctus . post cuius mortem orauit iterum pas
 nuchius cui sanctorum similis haberetur . et responsum est
 ei . similis es primario viri huius qui est in proximo . Cumque
 venisset ad eum inquirere de vita eius . dixit se esse conui
 gatium . libenter sedantem lites hospitalem qui non cogno
 sceret uxorem . nisi causa proles . non raptorem . non leden
 tem famulos . vel greges vel fruges aliorum . et idem horta
 tu pasnuchij venit ad heremum . Cum mortuus fuisset iterum di
 ctum est ei quod similis esset cuidam negociatori venienti ad
 se . cui cum occurrisset pasnuchius hortatus est eum ad here
 mum . qui acquieuit ei et omnia dedit pauperibus . post cuius
 mortem reuelatum est pasnuchio quod cito esset moriturus et assit
 medius in celo et mortuus est et alijs videntibus anima eius an
 gelis psallentibus delata est in celum . Tercia spes eorum qui
 volunt habere in claustris quod non habebant in seculo . ut delicia
 as vel magnum nomen . contra illud aug . Nemo ea querat
 in monasterio que nec foris habere poterunt . Idem non eri
 gant ceruicem quia sociantur eis ad quos foris accedere non
 audebant . sed sursus cor habeant et terrena vana non querant
 ne incipiant monasteria diuitibus esse utilia non pauperibus
 . dum diuites illic humiliantur et pauperes illic inflantur
 . Quidam autem qui ante ingressum claustris vix in suo op
 do erant cogniti post circueuntes prouincias . et curias frequen
 tantes regum noticiam et principum assecuntur . Quarta
 spes est eorum qui in claustris gloriantur vel superbiunt de di
 uitijs quas habuerunt in seculo . vel de hoc quod contulerunt eas
 claustris . vel de aliquibus que strennue egerunt in seculo .
 Aug . nec extollantur si communi vite aliquid de suis facul
 tatibus contulerunt . Nec de suis diuitijs magis supbiant

si eas monasterio percuciant quam eis in seculo fruerent.
 Et iterum. Quid prodest dispergendo dare pauperibus et
 pauperem fieri. cuius anima misera superbiore efficitur diuitias
 contempnendo quam fuerat possidendo. bern. Non nunquam audiui
 aliquos de hijs qui religiose vestiti religionem professi sunt re
 minisci et iactare mala sua preterita. Que verbi gratia vel
 fortiter aliquando in gladiatorio vel argute in litatorio gessere
 conflictu. seu aliud quod secundum mundi facultatem fauora
 bile. secundum vero anime salutem nociuum pernitiosum et dampno
 sum est. secularis adhuc animi iudicium est hoc. et humilis
 habitus qui gestatur a talibus non sancte nouitatis est me
 ritum. sed pristine vetustatis opculum. ¶ De. xij. gradibus
 superbie secundum bern.

Cap. xxxv.

Proter tres diuisiones superbie prius positas sunt
 alie due diuisiones que videntur quodammodo per
 tinere ad peccatum superbie. Prima est graduum
 superbie. Secunda vero est quorundam vitiorum que pro
 cedunt ex superbia. De vtrisque ergo tractabimus. sed primo de
 gradibus superbie. quos beatus bern. distinguit. Primus gra
 dus est curiositas que secundum bern. hijs indicijs deprehendi
 tur. Si videris monachum de quo prius bene confidebas
 ubi stat ambulat sedet. oculis insipienter vagari. caput erectum
 aures portare suspensas. hijs ex motibus exterioris ho
 minis interiorum immutatum hominem agnoscas. Dicit autem
 secundum bern. ista curiositas in alios ex incuria sui. Unde ipse
 ait. Dum anima sui circumspectione torquetur in incuria sui in
 alios curiosam equo facit. Idem quo a te curioso recedis
 tibi te interim committis. Nunquid audes oculos leuare
 in celum qui peccasti in celum terram intueri ut cognoscas
 teipsum ipsa te tibi representabit. quia terra es et in terram ibis
 Secundus gradus est leuitas que secundum bern. sic oritur ex
 gradu precedenti. Monachus qui sui negligens alios curi
 ose circumspicit. dum quosdam suscipit superiores quosdam
 despicit inferiores in alijs qui deus videt quod inuidet in alijs

quod irridet inde animus nulla curia sui grauat? per super-
 biam ad alta se erigens mō per inuidiam tabescit nunc per
 excellentiā pueriliter hylarescit et q̄ superari se dolet et q̄
 superare se gaudet. **A**mor pprie excellētie facit. **A**nimo vō
 iudicij grad? iste p̄pendat? berñ ostendit dicens. has
 animi vicissitudines nunc pauca et mordacia. nunc multa et
 in amaro vsu. nunc lueta plena semper vō irratōabilia in
 dicant verba. **T**ercius gradus est inanis leticia. q̄ scdm
 berñ. sic orit? ex gradu p̄cedenti. **M**onachus q̄ duos gra-
 dus superbie ascendit cum gaudiū videt inē polari tristitia
 quā de bonis alteri? contrahit impaciēs sue humiliatōnis
 fugit ad consilium false consolatōnis ex illa parte qua sua
 sibi vilitas et aliena excellentia monstrat restringit curiosi-
 tatem vt in quo ip̄e videt? excellere notz. in quo alter pre-
 cellit semper dissimulat. vt dum deuit at q̄ triste putatur
 leticia continet?. **D**e p̄hendit? iste gradus hīs iudicij se-
 cundū berñ. **R**ari vel nulli gemit? sūt vel lacrimae pure si
 attendas aut sui oblitum aut ablutuz a culpis in signis
 scurrilitas. in frōte hylaitas. vanitas apparet in incessu. p̄-
 nus ad iocū. facilis et prompt? ad risū. silis est vesice ter-
 gide vento pūcto forate exiguo que si stringit? crepitat et
 crebro sonit? reddit vento non passim. sed strictim egre-
 diente sic vent? vanitatis a monacho non valens libere e-
 gredi p̄pter disciplinaz silencij inter angustias faucium p̄-
 sacchinos emittit? et cum os obstruxerit. per nares sternu-
 tare auditur. **Q**uartus grad? est iactantia in multiloq̄o
 que scdm berñ. ex p̄cedenti gradu sic orit?. postquā varie-
 tas crescere et vesica grescere incepit necesse est vt am-
 pliori foramine laxato sinu ventositas eruetur alioq̄n
 rumperit. **D**e p̄henditur autem grad? iste hīs iudicij
 qui in isto gradu est esurit et sitit quib? omne q̄ sentit ef-
 fundat. p̄uenit interrogatē. nō querētī respondet. ip̄e q̄
 rit ip̄e et soluit et verba collocutoris imp̄fecti p̄cidit pul-
 fato signo breue oquerit intervalū. **S**i de religiōe agitur

statim visiones et sompna pferunt laudent ieiunia omen
 dat vigilias super omnia oratōes exaltat. **S**i ad lubrica
 sermo conuertitur in hijs quanto assuetōz tanto loquat
 or inuenitur vt dicas si audias fluiuum esse scurrilitatis
 eius ita vt serenos et graues animos in leuitatem cōcidet
 et risum. **Quintus** gradus est singularitas que a pcedenti
 gradu sic orit sedz bern. **Turpe** est ei qui se supra ceteros
 iactitat sed nō plus ceteris agat aliud vt vltra ceteros ap
 pareat perpendit autem gradus iste hijs iudicijs **Qui** in
 hoc gradu est sibi plus blandit de vno ieiunio quas ceteris
 prandentibus facit quam si ceteris vii. dies ieiunauerit o
 modioz sibi videtur vna oraciuncula peculiaris. quā tota
 psalmodia vnius noctis. **Dolet** aliquem se pallidiorē et
 mīm? cōmedentem pallorem suum et maciem in mambus et
 cetera que potest videri specularur. ad omnia sua strenu?
 et ad communia piger. **Vigilat** in lecto dormit in choro.
Sextus gradus est arrogancia que sedm bern. sic orit ex
 pcedenti cum ex hijs talis que singlariter agit apud sim
 plitōres eius opinio exereueit qui opera que cernūt sed
 vnde pdeant non discernūt dum miserum beatificant in er
 rorem mouent credit qd audit. quid intendat non attēdit
 obliuiscit intentōnem quequid de omni alia re plus sibi
 quā alij credit vt non solum verbo aut operum ostentō
 ne suā pferat religionez sed intimo cordis affectu credat
 se omnibz superiorē. et quequid de se laudatur agnoue
 rit non ignorantie aut beniuolentie laudatoris sed suis me
 ritis ascribat. **Septimus** gradus est psumptō que ex p
 ccedenti orit sedm bern. qui alios pcellere putat quomō
 plus de se quam de alijs non psumat. p̄mus in conuentibz
 residet in consilijs. **Primus** respondet non vocatus ac
 cedit non iussus se intromittit deordinat ordinata reficere
 refecta quequid ipse non fecit aut ordinauerit non rec
 te factum vl' pulchre ordinatum estimat. iudicat iudi
 cantes preiudicat iudicaturis. **Si** cum tempus aduenit

E

non promoueat ad prioratum / suum abbatem aut inu-
 dum iudicat aut deceptum . Quod si medioeris aliqua
 obedientia eis inuincta fuerit indignatur arbitrans non
 minoribus se esse occupandum qui ad maiora se sentit
 idoneum . ¶ Octauus gradus est defensio peccati qui se-
 cundum bernhardum sic oritur ex precedenti . Qui pmp-
 tus ad omnia se consuevit ingerere . impossibile est ali-
 quando non errare . ¶ Ad prelatum autem pertinet er-
 rantem arguere . Sed quomodo culpam suam confitebi-
 tur qui nec esse putat . Preterea . Cum culpa imputat-
 crescit non amputatur . Multis enim modis fiunt excusa-
 tones in peccatis . aut feci quidem et bene feci . Aut si ma-
 le non multum male . Aut si multum male . non mala in-
 tentione . Si autem de illa conuincitur aliena se nititur
 excusare suasionem . Sed qui aperte defendit quando oc-
 cultas et malas cogitationes cordi suo aduenientes humi-
 liter reuelet abbati . ¶ Nonus gradus est simulata con-
 fessio qui gradus quomodo ex precedenti oriatur . Bern-
 hardus ostendit dicens . Nonnulli cum de appetitionibus
 arguuntur scientes quod si se defenderent non crederet-
 subtilius inueniunt argumentum defensionis verba re-
 spondentes dolose confessionis vultus demittitur proster-
 nit corpus aliquas lacrimulas si possunt sibi extorquet-
 vocem suspirijs . verba genitibus interrumpunt . nec so-
 lum talis obiecta non excusat . sed ipsam quoque culpam
 exaggerat vt dum impossibile aliquid aut incredibile cul-
 pe sue ore suo additum audis etiam illud quod ratum pu-
 tabas . vix credere possis . Quomodo autem hec simulatio
 perpendatur . Bernhardus . ostendit dicens . Vasa figuli
 probat fornax et tribulatio vere penitens discernit . Qui
 veraciter penitet labores penitentie non abhorret . Cuius
 simulata confessio est vna vel leui contumelia aut exigua
 pena interrogatus iam humilitatem simulare iam simula-
 tionem dissimulare non potest murmurat frendet irascitur

quanta putas tunc fit confusio in corde superbi eius fraus
 decipitur pax amittitur. Laus minuitur nec culpa dilu-
 tur et tandem notatur ab hominibus iudicatur ab omni-
 bus eo quod vehementius omnes indignantur quo falsum con-
 spiciunt quicquid de eo prius opinabatur tunc opus est
 prelato ut eo minus illi parendum putent quo magis of-
 fendit si illi parcat. ¶ Decimus gradus est rebellio qui
 quomodo oritur ex precedenti. bern. ostendit dicens de il-
 lo qui est in nono gradu nisi miseratio diuina eum respici-
 at ut quod valde difficile est talibus vniuersorum iudicij ta-
 citus acquiescat frontosus mons et impudens factus tan-
 to deterius quanto desperacius in decimum gradum per re-
 bellionem corruat quem prius arrogans factus contemp-
 serat iam patet inobediens etiam magistrum contempne-
 Sciendum namque quod gradus .xij. in tres tantum colligi pos-
 sunt ut in sex superioribus. In quatuor sequentibus sit
 contemptus magistri et in duobus que restant contemptus
 dei. Item notandum quod duo ultimi casus in congregatio-
 defendi non possunt idemque ubi firmam concordiam aut magi-
 stri sententiam monachus spernit quid ultra in monaste-
 rio nisi scandalum facit. ¶ Undecimus gradus est liber-
 tas peccandi per quam monachus cum iam nec magistrum
 videt quem timeat nec fratres quos vereatur quanto se-
 curius tanto liberius sua desideria implere delectatur a
 quibus in monasterio tam pudore quam timore prohibeat.
 sed etiam iam fratres et abbatem non timet nondum tamen
 penitus dei formidine caret. hanc rationem tenuit submuru-
 rans adhuc voluntati preponit non sine aliqua dubitatio-
 ne. Primum allicita perficit. sed sicut illi qui vadum temptat
 pedetentim non cursim vitorum gurgitem intrat. ¶ Duo-
 decimus gradus est consuetudo peccandi qui sic oritur ex
 precedenti secundum bernhardum. postquam terribili dei iudi-
 cio prima flagitia impunitas sequitur expea voluntas libe-
 ter expetitur repetita blandit concupiscentia reminiscendo

sepitur ratio ligat consuetudo trahitur miser in profundis
 malorum trahitur captiuus tyrannidi victorum ita ut car-
 nalium voragine desideriorum absorptis sue rationis diuiniq[ue]
 timoris oblitus quasi dicat insipiens in corde suo non est
 deus iam indifferenter libetis p[ro] licitis vitur iam ab illici-
 tis cogitandis patrandis inuestigandis animus man[us] vel
 pedes non phibentur Sed quicquid in cor imbutum ad
 malum venerit machinat garrir et operatur magniloquus
 malivolus facinorosus. ¶ De quinque erroribus qui sa-
 ne fidei aduersari videntur. ¶ Cap. xxxvi.

Octo de. xij. gradibus superbie consequenter dice-
 dum est de quibusdam vicijis que pcedunt ex su-
 perbia. dicem[us] autem de illorum quinque tantum li-
 cet sint multo plura. Primo dicem[us] de quibusdam erroribus
 qui sane fidei aduersant[ur]. errores enim ex superbia pcedere
 solent. quia dicit aug[ustinus]. superbia meretur illud. et su-
 per illud Gere. Arrogantia tua et superbia cordis tui de-
 cepit te. dicit glo. omnis hereticus arrogans. superbia fa-
 cit hereticum non arrogantia. Secundo dicemus de pec-
 cato irreuerentie. Tertio de peccato inobedientie. Quar-
 to de peccato vane glorie. Quinto de peccato ypocrisis.
 In primo capitulo non preponimus dicere de omnibus er-
 roribus qui contrarij sunt sane fidei quia hoc nimis longu[m]
 esset sed solum de quibusdam qui inueniunt[ur] etiam in eis
 qui fideles esse vident[ur]. ¶ Quare dyabolus multum
 conatur seminare errores in ecclesia dei.

In primis vero notandum quod dyabolus multum conatur
 seminare errores in ecclesia dei. ipse enim est quasi
 coruus qui primo currit ad oculum cadaueris. lu-
 men enim fidei in homine multum conatur extinguere. Cuius
 rei est prima causa. quia ipse scit postquam oculum fidei excec-
 auerit in homine potest hominem inducere in omne peccatum
 Unde quidam senex in vitis patrum dixit quod quando operi-
 untur oculi animalis tunc circuit ad molendum. Alioquin

non ambulat in circuitu mole. sic dyabolus qui operuerit
 oculos mentis in omne peccatum inclinat hominem. **Ad**
 figuratum est **Judicum**. xvij. in sampsonem quaz phylistei
 fecerunt molere postquam ei eruerunt oculos. **Secūda**
 est q̄ dyabolus odit lucem fidei. vnde d̄ ip̄o sp̄aliter dicit
 illud **Jo. iij.** Qui male agit odit lucē. ip̄e enim est falsus
 mercator. volens homines decipere dum tenebras procurat.
Ip̄se est etiam deformis adulter. **Vnde** ne deformitas ei
 videatur procurat tenebras. **Job.** Oculus adulteri obser
 uat caliginem. **Tercia** causa est q̄ dyabolus eos qui sibi
 seruiunt ducit ad patibulum infernale. **Ip̄se** enim sic re
 munerat seruientes suos ⁊ ideo velat eis oculos vt furiba
 ne videant quo ducant. **Quarta** causa quia scit q̄ si potest
 aliquem extra viam fidei ponere. quicquid postea faciet
 inutile erit sibi. quo ad vitam eternam. **De** via ista **ps.** Er
 rauerunt in solitudine in iniquo viam ciuitatis habitacu
 li non inuenerunt. **Aug.** Dona opera p̄ter fidem vident
 michi esse velocissimi cursus extra vias. **Quinta** est quia
 fides est dexter oculus anime quem si dyabolus homi eru
 erit ip̄m inutilem ad pugnam reddit. **Ad** figuratum est
 p̄mo **reg.** xi. in naas qui voluit eruere oculos dextros ip̄
 sis de iabes galaad. **Cuius** int̄tō erat q̄ dextris oculis eru
 tis cum operiretur sinistri scutis ip̄i inutiles fierēt ad pug
 nam. **Item** fides ē fundamentū totius edificij sp̄ualis q̄
 destructo scit dyabolus q̄ edificium sp̄uale destructus est
Item scit dyabolus q̄ extra fidem non sit locus p̄piciatō
 nis. **Vnde** cum ip̄i p̄piciatōnem homini inuadat. nollet
 enim q̄ homo eam haberet cum ip̄e non sit habiturus eaz
 ip̄se mulcum laborat ad hoc q̄ extra fidem hominē ponat
 quis quis extra fidem est gladium ire dei habet euaginatū
 super se. **Jo. iij.** Qui incredulus est filio dei non videbit
 vitam. sed ira dei manet super eum. **Item** quicquid est ex
 tra fidem in mundo quasi in diluuiō perit. **Quicquid** in hoc
 mundo est extra fidem est sicut mare mortuū in quo nichil

viunt. Vnde bona hereticorum sunt velut poma que cre-
scunt in arboribus circa mare mortuum que ante maturita-
tem sunt viridia. matura vero et incissa fauillam inter hunc
Sic bona hereticorum vana bona videntur. sed ad vltimum in eis
cinis infernalis erit. Extra fidem nichil est in hoc mundo quod
placeat deo. quia secundum apostolum. Sine fide impossibile est
placere deo. Et Iere. iij. Domine oculi tui respiciunt fidem
nichil etiam est bonum homini in mundo isto absque fide.

Propter has causas multum conatur dyabolus errores fi-
dei contrarios seminare in ecclesia et propter hoc debemus mul-
tum circa errores conari. et precipue plati quorum negligen-
tia errores ut sepius subintrant sicut dominus ostendit.
Math. xij. Simile est regnum homini qui seminauit bo-
num semen in agro suo. Cum autem dormirent homines ve-
nit inimicus eius et superseminauit zizaniam in medio tritici.
In dormitione hominum negligentia platorum intelligitur.

De erroribus per quos dyabolus multas animas trahit ad inferos
quatuor vobis errores inueniuntur in hijs qui fideles videntur.
Primo per quos dyabolus multas animas trahit ad inferos.
Primo error est diuinationis. Sedes maleficorum
Tercio superstitiosorum remediorum. Quare earum personarum que
credunt ea que fiunt in sompno et in spiritu fieri in veritate et
corpore sic error illarum maliciorum que se dicunt ambulare domino nocte cum
herodiade. Circa primum vobis notandum est quod diuini dicuntur qui deo
pleni Isti sibi attribuunt quod dei est. presumunt etiam predicere fu-
tura. et reuelare occulta. que duo ad deum spirituale pertinent.
Sunt autem multe species diuinationis ex quibus. xiiij. numerare suffi-
ciat. hec sunt multo plures. prima fit in igne et vocatur pyromancia a
pyro que est ignis. et mancia que est diuinatione. Alia fit in aere que vocatur
aeremancia. Tercia fit in aqua que vocatur ydromancia. ab ydoro que est
aqua. Quarta fit in terra que vocatur geomancia a geos que est terra. Quinta
fit per phytones in quibus malignus spiritus loquitur. Dicuntur autem
phytones ventiloqui a phytone appolline sic dicti et cetera.
Sexta fit per mortuos suscitatos que nigromancia dicitur

Rigros enim grece mortuus dicitur latine. Mancina idem est q̄ diuinito. Septima est augurium que attenditur in cantu et gestu ⁊ volatu auium. Octaua attenditur circa sternutationes. Nonna circa somnia. Decima circa sortes quas falso dicunt apostolorum. Undecima circa varias inspectioez psalterij euangelioz et alia scripturaz. Duodecima est mathematicoꝝ qui constellationes considerant qui etiaz dicuntur magi. Tredecima est eoz qui arioli dicuntur. qui in aris ydoloꝝ demonum responsa recipiunt. Decimaquarta est eorum qui uentur auruspices. quasi horarum vel aure spectatores. qui dies ⁊ horas in operibus agendis custodiunt. Regulariter autem tenendum est quod omnis diuinito quocumq; modorum predictorum fiat. aut alio modo simili prohibita est ⁊ maledicta a deo. ⁊ a sancta ecclesia. Sunt autem multa que debent homines cohibere ab hoc peccato. Primus est. quia peccatum illud dyabolicum est. diuini enim ad modum luciferi uolunt similes esse altissimo. dum futura predicere uolunt que ad deum specialiter pertinent. Unde ysa. Piora ⁊ nouissima nunciate michi. ⁊ dicam q̄ dñi estis. ⁊ est inuentus hoc peccatum a demonibus in mundo isto. Augustinus. Hec uanitas magycarum arcium ex traditione malorum angeloz in toto orbe terrarū pluribus seculis inualuit. ⁊ per inuentiones eozum iumenta sunt auruspicia ⁊ auguriatōnes. et ipsa que dicuntur oracula. Qui autem diuinis fidem adhibent. similes sunt illis angelis qui lucifero superbienti consenserunt. ⁊ sicut lucifer eo quod uoluit esse deus factus est sathan. ⁊ dei aduersarius. Similiter ⁊ angeli qui ei consenserunt. dei aduersarii facti sunt. Sic et diuinus qui uult esse deus. ⁊ qui ei fidem adhibent. dei aduersarii ⁊ sathane fiunt. Multus offenderet rex francie ab eo qui se uellet facere regem in regno suo. ⁊ ab eis qui ei consentirent. oporteret enim eum cum rege pugnare. ut uideretur quis potentior esset. Sic deus pugnabit cū diuinis.

⁊ sic illis qui sentiunt illis. sapientie. v. Pugnabit euz il
 lo orbis terrarum contra insensatos. Et ibidem. Accipiet
 armaturam zelus illius ⁊ armabit creaturaz adulatōnem
 inimicorū. ⁊ q̄ acuet iracundiaz in lanceam. et tunc appa
 rebit quis potentior sit. an ipse an diuini. Secundum est
 hoc. quod sacra scriptura ita dissuadet illud. leuitici. xix.
 ne declinetis ad magos. nec ab ariolis aliquid sciscitemi
 ni. Et ibidem. Non anguriabitis nec obseruabitis somnia
 Deut. xvij. Non inueniatur in te qui ariolos sciscitetur.
 ⁊ obseruet somnia atq; auguria. ne sis maleficus nec in
 cantator nec phitones consulas vel diuinos. nec queras a
 mortuis veritatem. Et apostolus ad gal. iij. Dies obser
 uatis ⁊ tempa ⁊ annos ⁊ menses. timeo ne forte sine cau
 sa laboramini in vobis. Tercium est multiplex pena. qua
 dominus legitur punisse hoc peccatum. ⁊ pene que in lege
 diuina ⁊ iure positio huius peccato taxantur. Notanduz
 ergo est. quod peccatum diuinorum simile est peccato eue
 que scientiam diuinam appetit. volens esse sicut deus bo
 num et malum sciens. Gen. iij. Mulieres que diuinis fi
 dem adhibent. quemadmodum matris eue scientiam affe
 ctant. attendere debent multiplicem penā. qua totus mundus
 pro peccato isto punitus est. De pena etiam hac legitur.
 quarto reguz primo. quod mandauit helyas ochozie. Nū
 quid non est deus in israhel. vt eatis ad consulendum bel
 zebub deum astaron. quamobrem dicit dominus. de lectulo
 huius per quem ascendisti non descendes. sed morte morieris.
 Et. ij. pal. x. sic mortuus est saul propter iniquitates su
 as. eo quod preuaricat⁹ sit preceptum domini quod pre
 cepit. et non custodiuit illud. sed insuper etiam phyto
 nissam consuluit. nec sperauit in domino propter quod in
 terfecit eum. et transtulit regnum ad dauid filium ysai.
 De pena huius peccato taxata. leuit. xix. Anima q̄ declina
 uerit ad magos ⁊ ariolos. ⁊ fornicata fuerit in eis. ⁊ naz
 faciem meaz contra eaz. ⁊ interficiat⁹ eaz de medio ppli sui.

Et leuit. xxvij. Vir siue mulier in quibus phytome? vel
 diuinationis fuerit spiritus morte moriatur lapidibus ob
 ruat eos. sanguis eorum sit super eos. Pena talium in can
 tonicum secundum canones multiplex est. Sunt enim in
 famas nec debent recipi ad eucharistiam. si notorium est pec
 catum sicut nec hystriones. Item non debent admitti ad
 accusationem. Item debent excommunicari. Item si post am
 monitionem vel correctionem nolunt se corrigere. si serui
 sunt debent verberibus castigari. si liberi includi in carcere
 vel uterque de parrochia turpiter de honestati id est con
 forati vel devaluati eiciendi. et hoc potest episcopus sua
 auctoritate facere. dum tamen caueat a membrorum de
 truncatione. et morte et sanguinis effusione. vel si necesse
 fuerit inuocet brachium seculare. Secundum vero leges
 tales capite puniuntur. Quartum est hoc quod legitur.
 deut. xvij. ubi hec peccata prohibentur. quod omnia hec ab
 hominatur dominus. Quinto vero hoc. quod hoc pecca
 tum ab augustino apostasia reputatur. Unde ipse ait. Non
 obseruabitis dies qui dicuntur egyptiaci. aut kalendas
 ianuarij. in quibus quedam cantilene et comestiones ad
 inuicem donandi donantur. quasi in principio boni anni faci
 unt augurio aut aliquos menses aut tempora dies aut an
 nos. aut lune et solis cursus. quia qui has et quale scilicet di
 uinationes. aut fata aut auguria obseruat. aut incedit aut
 consentit obseruantibus. aut talibus credit aut ad domu
 eorum vadit. aut in sua domo interducit. aut interrogat.
 sciat se fidem christianam et baptismum preuaticasse. et paga
 num et apostatam et dei inimicum. iram dei grauiter inete
 rum incurzere. nisi canonica penitencia emendatus recon
 cilietur. Videtur tamen quod sortibus liceat uti. quod sor
 te iosue exquisiuit peccatum achor. Sorte etiam depre
 hensus est ionathas a saul comediisse fauuz mellis. Jonas
 etiam sorte a nautis deprehensus est. dicit etiam Augustinus.
 quod fors non est aliquid mali. sed res inhumana dubietate diuina

indicans voluntate. Ad exempla vero obiecta dici potest quod hec et multa alia permittebantur ante euangelium: que postea tempore perfectioris discipline sunt eliminata. Item sic dicit Jeronimus. Præiulia singula communem leges facere non possunt. Ad illud vero quod dicit augustinus. quod sortis non est aliquid mali. potest dici quod verum est in sui natura. prohibetur tamen quia per assiduitatem posset homo labi in ydolatriam. Unde si esset causa honesta. et subesset necessitas. ut si esset ostentio de electione aliquorum. et esset paritas utrobique. videtur quod exemplo matthei possent sortes fieri. Unde beatus dauid. Si quod necessitate aliqua impulsus deum putant sortibus apostolorum consulendum esse. videant ipsos apostolos non nisi collecto cetero fratrum et precibus ad deum fuisse hoc egisse. Item eius quedam ciuitas esset obsessa et dubitaret clericus qui deberent fugere et qui manere. consulens augustinus. dixit illud sorte esse dirimendum. Item obicitur de somniis. que videntur esse obseruanda. cum quandoque per somnia ostendat dominus hominibus quid futurum sit. ut per somnium pharaonis patet quod somnium Ioseph exposuit. Genesim. xli. et per somnium nabuchodonosor. quod exposuit daniel. dan. iij. et math. ij. Apparuit angelus domini ioseph in somniis dicens. Ioseph fili dauid. Ad hoc dicimus. quod in veritate somnia non sunt obseruanda. Sapiens. Somnia ne cures. Ecclesiastici. xxxiiij. Somnia extollunt imprudentem. Ibidem. Multos errare fecerunt somnia. et exciderunt sperantes in illis. Unde quidam somniis multum attendens somniauit se multum victurum. et cum multa bona congregasset. repente defunctus est. Ad solutionem vero obiectorum notandum. quod sex modis fiunt ymaginationes somniorum. sicut dicit gregorius in dialogo. Aliquando ventris plenitudine. Aliquando ventris et capitis exinanitione. Aliquando demonis illusionis. Aliquando cogitatione tantum. Aliquando cogitatione simul et illusionis. Aliquando dei reuelatione. Aliquando

cogitatōe sū et reuelatione. Duo prima gēna somniorū ex
 perimento cognouimus. Cetera in scripturis inuenimus.
 De tercio eccl̄i. xxiiij. illud multos errare fecerūt somnia.
 De quarto eccl̄as. v. vbi multa sunt somnia. ibi multe sunt
 vanitates. Et parā supra. multas curas sequent̄ somnia.
 De quinto gen̄. xxxvj. Audite somnuz meus ꝛ. De sex-
 to legitur dan̄. iij. somnum tuuz ꝛ visiones capitis tui in
 cubili tuo hūdi sunt. q̄ post differens daniel a radice co-
 gitacionis inchoauit dicens. Tu rex in stratu tuo cepisti
 cogitare ꝛ. non est enim credenduz somnis. quia quo im-
 pulsu fiant facile non elucet. tamen sancti illusiones ꝛ re-
 uelationes quodaz intimo sapore disternunt. vt sciāt quid
 a bono spū p̄cipiant. vel quid ab illusione paciant̄. Vnde
 de somno ꝛ illusione demonis facto dicit Gregorius su-
 per illud Job. vii. Terrebis me per somnia. dyabolus cu-
 pidis prospera. timidis aduersa per somnia ingerit vt ma-
 gis afficiat eis eos. Et sanctos dei quos minus valet vi-
 gilantes. grauius temptat dormientes quod deus benigne
 permittit. ne saltez in somnis a passionis premio vacent.
Stez queritur quomodo sepe eueniant que predicūt di-
 uini ex quo fides eis adhibenda non est. Ad hoc respon-
 dit Augustinus. quod hoc fit dei permissione vt probetur
 qualem fidem homines ad deuz habeant. Quod probat au-
 gustinus illo verbo deut̄. xij. Si surrexerit in medio tui
 propheta. aut qui somniuz vidisse se dicat ꝛ predixerit si-
 gnum ac portentum et euenierit quod locutus est. et dixe-
 rit enim tibi eamus ꝛ sequamur. deos alienos quos igno-
 ras et seruiamus eis. non audies verba illius prophete
 aut somniatoris. quia temptat vos dominus deus vester.
 vt palam sciāt an diligatis eum an non ꝛ. Preterea. di-
 uini solent quibusdaz signis futura comicere. Vnde quan-
 do inquirunt de aliqua muliere. vtrum grauidā sit solent
 zonam suaz inspicere. in qua aliqua grauiditatis signa pos-
 sunt p̄cipere. Vnde que daz decepta fuit a q̄daz p̄bitero.

qui non poterat corrigere parochianos suos. quin crederent
 cuiusdam diuine. sed tandem misit zonas scilicet ad eas
 que zona inspecta cum presbiter esset pinguis ipsa indi-
 cauit presbiterus esse impregnante. **P**reterea a casu quan-
 doque dicunt ea que futura sunt. **D**yabolus enim sicut di-
 cit **R**abanus. nonnunquam solet vera multa predicere
 re. ut ad extremum valeat animarum aliqua falsitate laquea-
 re. quomodo autem dyabolus futura predicat dicit augu-
 stinus. **D**emonibus predicti acuminis sensus et celeritate mo-
 tus nunciant. que homines per sensus terreni tarditate mi-
 rentur. **A**ccessit etiam demonibus rerum longe maior expe-
 rientia. quam potest hominibus propter breuitatem vite pre-
 mire. per has efficacias non solum futura multa predicunt.
 verum etiam multa faciunt. que quandoque homines dice-
 re aut facere non possunt. **U**nde eos dignos quibus ser-
 uiant. et quibus diuinos honores proferant arbitrantur. **P**re-
 nunciant etiam que ipsi facturi sunt. **A**ccipiunt enim sepe
 potestatem et morbos immittere. et ipsum aere vicinando mor-
 bidum reddere. et pueris atque amatoribus terrenorum co-
 modorum malefacta suadere. de quorum moribus certi sunt eis ta-
 lia suadentibus consensuri. **A**liquando predicunt non quod ipsi faciunt
 sed quod naturalibus signis futura prenoscent. quod signa in hominum sen-
 sus venire non possunt. non tamen propter hoc dicendi sunt demones
 diuini. licet preuideant aliqua que homines non preuideant. sic
 nec medicus diuinus dicendus est. **U**nde augustinus. **N**on quod pre-
 uidet medicus quod preuidere nescit huiusmodi artis ignarus. non
 tamen ideo diuinus habendus est. **F**allunt etiam demones sic di-
 cit augustinus. studio fallendi et inuidia voluntate. quod homines et
 rore letantur. **S**ed ne apud cultores suos pondus auctori-
 tatis amittant aliqui agunt ut interpretibus suis signorumque
 suorum dictoribus ibi culpa tribuat quando ipsi decepti fue-
 runt mentiti. **I**tem queritur quomodo potuit phytomissa samue-
 les suscitare. ut videtur dicere. i. reg. xxviii. de quo scriptum sic
 augustinus. sentire videtur quod dyabolus appuit in specie

samuelis. licet sint diuerse opiniones super hoc. Aug⁹. lo-
 quens de suscitatioe illa ait. **D**yabol⁹ vt errorem faceret in
 quo glorificaret. habitu viri iusti et nomine se subornauit.
Item quomodo poterat esse quod arte magica attraheret vir a na-
 ciuitate sancta. et vite opibus iustis. **I**tem Aug⁹. Si samuel
 vere appiulsi. non utique vir iustus promississet se adorari. qui
 predicauerat solum deum adorandum. **I**tem quomodo homo dei qui cum
 abraham in refrigerio erat diceret ad virum pestilentie. et di-
 gnus ardore gehenne. eras mecum eris. **E**t subdit Aug⁹.
In his duobus titulis subtilitate fallacie sue perdidit impro-
 dus sathanas. **I**tem querit de hoc quod dictum est. quod tempora ob-
 seruanda non sunt. cuius ipsum medici obseruent medicinis
 suis dandis et minutis faciendis. **A**d hoc dicit quod talis
 obseruatio temporum reprehensibilis non est. cum ratio naturalis
 possit de hoc reddi. **N**on sunt reprehensibiles etiam agricole
 qui obseruant tempora ad seminandum. et arbores incidunt vel
 familia cuius hoc habeat certas rationes. **S**equitur de erro-
 re maleficorum. **N**otandum ergo quod malefici sunt qui promi-
 ssum dei elementa decipiunt. hominum mentes turbant minus con-
 fidentium in deo. ac sine ulla veneni haustu violentia carnis
 interimunt. **V**ocantur autem tales malefici ob facinororum mag-
 nitudinem. **V**nde cuius facere malum ad omnes peccantes per-
 tinet. maleficis tamen appropriat. eo quod multum sint mali.
Sequitur de errore supersticiosorum remediorum. **D**e quo erro-
 re Aug⁹. in li. de doct. christiana. **A**d superstitionem pertinent
 omnes ligature atque remedia que medicorum quoque di-
 sciplina condemnat. **I**nter remedia vero talia. quedam sunt
 nugatoria quedam noxia. **I**tem quedam sunt contumelio-
 sa homini et quedam deo. **N**ugatoria sunt vt cuius sella auer-
 titur vt tempestas auertatur et multa alia talia. **I**tem cuius
 mulier que in partu laborat. nouem utensilibus tangi-
 tur vt facilius pariat. et multa alia his similia. que indiscre-
 te mulieres facere consueuerunt. **N**oxia vero sunt. vt cuius
 mulier facit vt conceptus eius impediat sic cum asseres

tangit stube in aqua balneat se in diebus purificatiois sue
 hac intentōe . vt quot asses stube tetigerit tot annis non
 concipiat . que apud deū tot homicidioꝝ videtur rea esse
 quod conceptus illo facto voluit impedire . nec quorum-
 eunqꝫ homicidioꝝ . sed videtur interfecitrix esse ppriozum
 infantiuꝫ . **C**ontumeliosa vero sunt homini sic illa que ho-
 mimibus aliqꝫ mulieres solent dare ad alliciendum eos
 ad amorem earum . **C**ontumeliosa vero deo sūt sicut illa que
 fiūt de crismate vel de corpore cristi . vel de alijs sacramen-
 tis ecclesie . **I**tem possunt diuidi ista remedia secundꝫ
 diuersitatem eozꝫ circa que fiunt . **A**lia emꝫ fiunt contra
 infirmitates vel hominum vel pecozꝫ . alia contra sterilita-
 tem . alia contra pariendi difficultatem . alia contra nimis
 frequentes partus . alia contra lupozꝫ crudelitatem . cum
 bestie amisse includunt . ne a lupis deuorent . **C**auet ta-
 men predicator ne . dum species taliꝫ remedioꝝ in pdi-
 catōe tangit . erubescibilia muliez hominibꝫ apiat in scan-
 dalum eazꝫ . **I**tem ne mulieres doceat remedia que ipse ne-
 sciunt . si credit qꝫ ipse ea facture sint . **I**tem peccatꝫ ill-
 lud multum habet fatuitatis . **C**uilibet enim sanum caput
 habenti . naturalis racio dictare deberet . quod remedia ta-
 lia illam efficaciam non habent qm̄ credunt habere . **I**tem
 infidelitas siue ydolatria que est in peccato isto deterior vi-
 detur ydolatria paganozꝫ . **I**lla enim a quibus deo dereli-
 cto fatue mulieres sperant sanitatem vel plem vel similia
 minus videt deus esse quam ydola paganozꝫ . **I**lla emꝫ ad-
 minꝫ hnt formas hūanā ista vō non . **N** istud peccatū nec
 deum nec homines reuereri videtur quo ad hoc quod ho-
 mini multa vilia ⁊ abhominabilia dant ad comedendū que
 hoc vicio laborant . **S**acramenta etiaz ecclesie stemit il-
 lud peccatum cum de istis sacramentis sepe fiat . etiaz d̄ cor-
 pore cristi quod est horrendum dictu sit sepe . **I**n hoc vi-
 dentur mulieres . que talia remedia agunt deteriores esse
 ipsis demombꝫ . qui credunt ⁊ stemiscunt illū ad quez

ipse absq[ue] timore accedunt ⁊ de corpore ei[us] peccatus suis
 faciunt. Sed queri potest unde maleficia ⁊ talia remedia
 efficaciam habent frequenter sicut videt[ur]. Ad hoc potest
 dici quod habent talia remedia efficaciaz pluribus de cau-
 sis. Primo quia homines paruas fiducia[rum] habent in deo ⁊
 ideo dominus permittit eos a demombus impedi. Sec-
 cundo. error qui in hominib[us] est quor[um] pena frequenter est
 hoc q[uo]d creditur esse effectus malefici[um]. Tercio probato
 fidei in bonis. sicut dictum est prius. Quarto pactum est
 societas mala demonum et hominum. Aug[ustinus]. Omnes artes
 hui[us]modi. vel nugatorie s[un]t vel noxie superstitionis. ex quadam
 pestifera societate demonum ⁊ hominum. quasi pacta infide-
 lis ⁊ dolose amicitie constituta. penit[entia] s[un]t repudiande et fu-
 giende xp[ist]iano. Quinto desideriu[m] lucrandi animas q[uo]d dya-
 bolus habet. ideo enim dyabolus talia efficit. quia tot a[n]i-
 mae occasione illa lucrari se videt. qui eni[m] talia facit. ⁊ qui ta-
 libus fidem adhibet. ipso facto dyabolo seip[s]um dat. Hic
 tamen notandus est. quod si aliquis colligat herbam me-
 dicinalem. eius simbolo d[omi]no vel oratione d[omi]nica. vel scri-
 bat in carta symbolum vel d[omi]nicaz oracionem. ut ponat
 super aliquem infirmus. ut sic in istis tantum deus creator
 omniu[m] honoret[ur]. non reprobat[ur] du[m] nulla alia supersticio
 admisceat[ur]. Tria sunt quibus non prohibetur homines uti
 ad remedi[um]. scilicet herbe ⁊ similia que naturalem habent
 virtutes. de quibus ratio secundum medicina[m] reddi potest.
 Item ieiunia ⁊ oraciones ⁊ elemosine ⁊ hui[us]modi. q[uo]d certus
 est placere deo. que s[un]t de g[ra]tie bonor[um]. hec enim valent ad
 optinenda[m] a deo salutem ⁊ alia quib[us] indig[ent]. Item p[otes]t ho-
 mines uti verbis sacris. q[ua]e alienis auertis s[un]t et alijs sacris
 reb[us]. Sequit[ur] de errore illar[um] p[er]sonar[um]. q[ua]e credunt corpo-
 raliter ⁊ vere fieri. q[ua]e t[ame]n in somno fu[er]unt. sic credunt quedam
 mulieres q[ua]e p[ro]fitent[ur] se e[ss]e e[ss]e dyana dea paganor[um]. vel e[ss]e he-
 rodiade vel in numerosa multitudine mulier[um] super quasdam
 bestias nocturnis horis multa terrar[um] spacia p[er]transire ei[us]

iussibus velut dñe obedire certis noctibus ad eis seru-
 eius euocari. **A**sserunt etiaz ab illis creaturas posse in me-
 lius vel in deterius comutari. aut in aliam species vel simili-
 tudinem transformari. de his dicit decretum. quod non a
 diuino spiritu sed maligno mentibus fidelium talia fanta-
 smata irrogant. **D**yabolus enim eius animas alicui per ta-
 lem crudelitatem sibi subiugauerit. menti quam captiuam
 tenet multipliciter illudit. nec debz aliquis in tantaz stul-
 ticiaz deuenire. vt credat omnia que in somnis et spiritu tan-
 tum fiunt. etiam in corpore accidere cum et paulus non au-
 deat asserere quod fuerit raptus in corpore. **D**e his etiaz
 dicit decretus. quisquis credit aliquaz creaturaz aut in de-
 terius posse aut in meli? comutari. aut transformari in ali-
 am species vel similitudinez. nisi a creatore per quez facta
 sunt omnia peuldubio infidelis est. et infideli deterior. **V**al-
 de stulte sūt mulieres hui? quibus suaderi non potest qñ
 in veritate fiat qd videtur fieri eis duz constat multa vide-
 ri homibz dormiendo. que postea sciunt falsa fuisse. **A**ñ qz
 videtur dormienti qd multu comedat. cum aut expgefact?
 fuerit famelic? est. **P**sa. xxix. sicut somniat esuriens et co-
 medit. cum autem fuerit expgefact?. vacua est anima ei?
 et sicut somniat sitiens et bibit. eius tamen expgefact? fu-
 erit lassus adhuc sitit et anima ei? vacua est. **S**ic erit mul-
 titudo omnium gentium. qui dimicauerunt contra montem
 syon. **I**tem videtur alicui cum dormit. quod sit cum muli-
 ere. cum tamen excitatus est a somno scit nullam mulie-
 rem affuisse. **I**tem videtur alicui layco cum dormit quod
 ipse sit sacerdos. nuquid ppter hoc cum excitat? sit a som-
 no sacerdos est. vt possit missam celebrare. **P**reterea si ve-
 rum esset quod ipsi dicunt. quomodo auderent herod ya-
 dem sequi. que fuit adultera illa. qm abstulit herodes fra-
 tri suo philippo. que etiam fecit amputari caput **J**ohan-
 nis baptiste. **Q**uomodo audent asserere bonam rem que ca-
 pte illi? qui in vtero sanctificatus est. et quo maior inter

natos mulierum non surzexit fecit amputari. euz in sacra
 scriptura nichil omnino legatur de eius ouersione. Con-
 tra hunc errorem valet. quod in vita beati Germani al-
 tiff. odorenfis. legitur. qui cum declinasset ad quoddam
 hospiciu[m] vidit cum omnes de domo cenassent mensam
 iterum preparari. qui cum admiratus quesiuisset qui
 bus talia prepararent. indicatum est ei quod bonis ho-
 mibus qui de nocte incedebant. Unde vir sanctus vigi-
 lans cum demones venissent ad mensam illam et scidissent.
 vir sanctus surzexit et demones abire non sinens. excitauit
 eos qui de domo erant inquirens ab eis si psonas illas ag-
 noscerent. qui responderunt q[uo]d sic. addentes q[uo]d vicini eo-
 rum essent. Unde vir sanctus misit illos ad domum vicino-
 rum. et inuenerunt eos ibi. que cu[m] retulissent viro sancto
 ipse coegit demones indicare scipsos. et confessi sunt se de-
 mones esse. et sic hominibus illudere.

De peccato irreuerentie. Tricesimuseptimū capitulū.

Sequitur de peccato irreuerentie. que est quando ali-
 quis negat honorem illi cui debet exhibere eum.
Nota quod quatuor sunt quibus debemus reue-
 rentiam exhibere scilicet deus. angelus. res deo consecrate vt
 ecclesie. et homines. Deo reuerentiam debemus. vt coram
 eo peccare erubescamus. et coram eo strenue bona agamus.
Unde quidam. Cum quid turpe facis quod me spectante
 ruberes. cur spectante deo. non magis ipse rubes. Boetius.
Magna nobis si dissimulare non volumus. indicta est pro-
 bitatis necessitas. cum ante oculos iudicis agimus cun-
 cta cernētis. De reuerentia angeli. Bernhardus. In quo
 uis diuersorio. in quouis angulo. reuerentiam habe ange-
 lo tuo. nec audeas eo presente. quod me presente non au-
 deres. De reuerentia sacris locis exhibenda. Gen. xxviii
 Quam terribilis est locus iste. non est hic aliud nisi domus

dei et porta celi. **P**recipue reuerenda est ecclesia propter
 presentiam dominici corporis. **S**ed qui dam sunt qui nec
 propter hoc reuerentur ecclesias. cum hac de causa eccle-
 sie demonibus sint terribiles. **V**identur tales homines in
 hoc esse demonibus deteriores. cum domini sit terra et ple-
 nitudo eius. bene deberent saltē loca sibi consecrata pacifice
 possidere. bene dērent hoies cessare a contūacia dei in locis
 huiōi. que facta sunt ad seruiciū dei. bene deberet suffi-
 cere eis quod in alijs locis seruiciū dyaboli facerent. et
 in his soli deo seruirent. **Q**uomodo oratio eius in ecclesia
 exaudietur. qui in ea non timet deum offendere. **D**eberēt
 etiaz ecclesie terribiles esse hominibus ppter sanctos illos
 in quoz honore dedicate sunt. q̄ offendunt euz eoz eccle-
 sie franguntur. **C**ontra fractionem ecclesiarum valet illud
 quod legitur. ij. machab. iij. de elyodoro qui locum sacroz
 volebat spoliare pecunijs commendatis. **S**icut enim ibi
 legitur. **A**pparuit quidam equus terribilem habens fello-
 rem optimis oprimentis adornatus. **I**sq; euz impreu ely-
 odoro priores calces elisit. qui autem insidebat videbat ha-
 bere arma aurea. **A**lij etiaz apparuerunt duo iuuenes qui
 circumsteterunt euz. et ex utraq; parte flagellabant sine in-
 termissione. subito autem elyodorus concidit in terram. et
 in sella gestatoria deportatus est ex erario. et iacebat mu-
 tus atq; omni spe et salute destitutus. sed precibus omie
 sacerdotis vita ei donata est. **H**ominibus vero reuerentia
 exhibenda est. et hec omnibus. **E**t. i. ps. ij. **O**mnes hono-
 rate. **E**t ibidem. **S**ubiecti estote omni humane creature
 ppter deum. **A**postolus. **H**onorem inuicem preuenientes
Specialiter autem in hominibus debem⁹ dei ymagines ho-
 norare. non vestes vel diuitias vel aliquid simile. **S**i yma-
 gini beate virginis honor exhibendus est. quomodo ymagi-
 ni beate trinitatis que homini est. honor exhibendus non
 est. **B**ernhard⁹. **C**onscientie tue debes honorem eoz qua
 peccare erubescas. **E**cclēstici. x. **D**a anime tue honorem

531
secundum meritum suum. Honorandi etiam sunt homines
propter angelos eis ad custodiam deputatos. Unde mat
xviii. **V.** de te ne contempnatis unum ex hijs pusillis. An
geli enim eorum semper vident faciem patris mei qui in
celis est. **F**atum est inhonorare hominem qui ita ab ange
lis honorat. luc. xvj. **F**actum est ut moreret mendicus
et portaretur ab angelis in sinum abrahe. Honorandi sunt
etiam homines propter humanam naturam unitam diuine. **F**a
tuum est etiam inhonorare illud quod deus honorauit. **E**tiam
serui contempnendi non sunt. **C**yprianus. **Q**uales cupis
te erga deum esse. talis esto erga seruum tuum. **S**en. **C**u
inferiore sic viuas. quemadmodum superiorem viuere ve
lis tecum. **I**dem. quemadmodum stultus est qui equum
temptatur? non ipsum aspicit sed stratum et frenos. sic stul
tissimus est qui homines ex veste aut ex odore qua circunda
tus est existimat honorandum. **I**tem. **S**en. **S**erui sunt
ymmo homines serui. ymmo oserui. serui sunt. ymmo hui
les amici. rideo istos qui turpe existimant cum seruo suo ce
nare. **V**irga murmur omne compescitur tota nocte ieiuni
prestant. **S**ic fit ut isti de domino loquantur quibus co
ram dominis vel domino loqui non licet. **A**t illi quibus
non tamen coram dominis sed cum ipsis homo erat quoniam os non obueba
tur pati erant coram domino porrigere ceruicem. **I**n diuini loqu
bantur sed in tormentis tacebant. **A**d col. iij. **D**omi quod iustum est
et equum seruis prestare. sciens quoniam et vos dominum habetis in celo.
Precipue autem honorandi sunt huius si sunt boni et fideles. ecc.
vij. **S**eruus sensatus sit tibi dilectus quasi anima tua.
Et. xxij. eiusdem. **S**i est tibi seruus fidelis sic tibi sicut
anima tua quasi fratrem sic eum tracta. **N**on sunt etiam
contempnendi peccatores quia ille qui valde malus modo est
forsitan in dei prudentia bonus homo est. **D**eut. xxij. **N**on ab
hominaberis ydumeum quia frater tuus est. **P**recipue
tamen sunt illi honorandi qui sunt bone vite cum ut vide
tur attineant deo omni genere parentele. **M**atth. duodeci

Quicumque fecerit voluntatem patris mei qui in celis est ipse meus frater et soror et mater est. **Preterea** in viris iustis honoratur ipse deus qui in eis habitat. **Unde** quidam religiosus dicebat adorari debere fratres aduenientes cum certum sit in aduentu eorum. aduentum domini nostri ihesu christi habere. quod videtur intellexisse abraham qui tres viros qui sibi apparuerunt in hospitio suo adoratione premissa suscepit. **Genes. xviii.** **In** viris etiam patrum legitur quod dyabolus pertimescat recte viuentes. dominus etiam contemptum talium suum reputat. **Luce. x.** **Qui** vos spernit me spernit. **Pauperes** etiam despiciendi non sunt. **Greg.** **Pauperes** non sunt despiciendi ut egeri. sed exorandi ut patrum. **Honor** qui pauperibus exhibetur deo specialiter exhibetur. **Qui** sunt honorandi.

Et licet omnes homines honorandi sint. quedam tamen persone magis sunt honorande quam alie ut vidue. **vii. i. thym. v.** **Viduas** honora. **Domini** etiam multum honorandi sunt a seruis. **Ro. xiiij.** **Omnia** aia potestati sublimioribus subdita sit. **Et ad colo. iij.** **Serui** obedite per omnia dominis vestris carnalibus. **Et. i. pet. ij.** **Serui** subditi estote in omni timore dominis. **Et gen. xvi.** **dictum** est agar ancille. **Revertere** ad dominam tuam et humiliate sub manibus eius. **Et ezech. xvij.** **Multa** mala pre dixit regi iuda quod tributum quod promiserat regi babilonis soluere noluit. **Et Math. xvij.** **Solut** dominus tributum licet non deberet eo quod filius regis esset. **Item** adolescentes debent honorare senes. **i. petri. ij.** **Adolescentes** subditi estote senibus. **Tren. quarto.** **Facies** domini dimisit eos non addet ut respiciat eos. **facies** enim sacerdotum non erubuerunt nec senum miseri sunt. **Sap. ij.** **dicunt** mali nec vereantur etiam canos multum tempus. **Leui. xix.** **Coram** cano capite con surge et honora personam senis. **Et. i. thim. iij.** **Senorem** ne merepaueris sed obsecra ut patrem. **Sen. cum** veterano peragendum est. **Item** viri honorandi sunt ab vxoribus. **i. pet. iij.**

Similiter et mulieres subdite sint viris suis et viri debent
 honorare uxores. Et ibidem. similiter et viri cohabitantes
 secundum scientiam quasi infirmiora vasculo mulieri impediētes
 honorem. Ideo dominus non de pede viri sed de costa mulie
 rem formavit ne a viro contempneretur. Mulier tamen
 debet obedire viro quia vir caput est mulieris. Non possit
 esse pax inter coniuges si uterque vellet dominari et esse ca
 put. Insignum huiusmodi cum in corpore humano sint duo pe
 des et due manus et duo oculi. non est tamen ibi nisi unum
 caput. Si enim ibi essent duo capita. quando unum caput
 vellet esse a dextris. aliud vellet ire a sinistris. Sicut in do
 mo ubi sunt duo capita nunquam erit pax. Item honoran
 di sunt parentes et spirituales et carnales. De spiritualibus eccl.
 vij. Honorifica sacerdotes. Ad hebr. vi. Obedite prepo
 sitis vestris et subiaceite eis. ipsi enim pugilant. quod rationem
 pro animabus vestris reddaturi ut cum gaudio hoc faciant et non
 gemētes. et i. thym. v. Qui bene prestant prestanti duplici ho
 noze habeantur digni. maxime qui laborant in verbo et doc
 trina. Ad idem facit illud. treñ. iij. Non addet dominus ut
 respiciat eos facies sacerdotum non erubuerunt. Glo. No
 tandus quod supra sacerdotes quasi homicidas planxit et hic
 separantur a facie domini quia non detulerunt eis. Quam
 ius enim mali sint non sunt contempnendi. sed ille in illis
 colendus et honorandus a quo missi sunt. Et alia glo. no.
 quam terribile sit sacerdotem contempnere nec faciem eo
 rum erubescere. id est illis monentibus et vidētibz a scele
 ribz non cessare. De hijs dicit dominus. qui vos audie
 me audit etc. Ideo magis displicet deo contemptus eorum
 qui vicem dei retinent et propter dignitates sacerdotale qua
 nec ipsi angeli creduntur habere. Non enim credo quod fieri
 transsubstantiatio si verba illa que profert sacerdos in
 missa ab angelo proferentur. Parentes etiam carnales
 honorandi sunt. Exodi vicesimo. Honora patrem tuum
 et matrem etc. Iste honor attendit in verbis et in factis siue

beneficijs. **V**ero Honor in scripturis non tam in salutatio-
 bus et verbis quam in collationibus munerum sentitur.
Sunt autem multa que excitant ad honorem parentum
Primo exemplo christi. qui cum esset in angustia passionis
 non est oblitus matris sue. immo curam ipsius habuit et
 iohanni eam commendauit. **Jo. xix.** **M**odo facit eam hono-
 rari a deo in ecclesia sua. ut multi videantur magis deuotiores
 quam ipsi filio. **Q**uod credo ideo fieri ut ostendat quan-
 tum sibi placeat quod parentes a filiis honorentur. **E**t infide-
 les parentes suos honorant edocti a lege naturali. **U**nde
 infideli deterior est qui parentes non honorat. **i. thymo. 5.**
quinto. **S**i quis suorum et maxime domesticorum curam
 non habet fidem negauit et est infideli deterior. **I**psa etiam
 irrationabilia animalia de hoc dant nobis exemplum. **D**i-
 citur enim de grue. quod quando pater et mater eius depilari
 sunt filij querunt eis necessaria donec habeant pilos vel
 moriantur. **P**reterea valde ingratus esset qui parentibus
 non prouideret quando sibi prouidere nequeunt. **C**uius ip-
 si prouiderit eis in puericia. **I**deo dicit ad eph. **F**ilij red-
 dite vicem parentibus. quia hoc acceptum est coram deo.
Qui parentibus carnalibus ingratus est de beneficijs ac-
 ceptis indignus est recipere aliquod beneficium a patre
 celesti. **I**tem iustum est ut ipsi in sua senectute filios suos
 sibi duos inueniant. quod multociens iusto dei iudicio fit.
Unde refertur quod quidam pater senex hereditatem totam
 dimisit filio. filius vero ille primo benigne se habuit apud
 patrem sed post expulit eum a thalamo suo. ad ultimum fe-
 cit sibi fieri lectum post ostium. et cum yemps esset. et
 pater eius frigore grauaretur. quia filius abstulerat
 sibi bona coopertoria. ipse rogauit filium filij. ut ro-
 garet patrem suum ut daret ei aliquid ad tegendum
 se. puer autem vix obtinuit a patre suo duas vlnas bu-
 relli ad opus auu sui. et cum alie due remanerent patri
 pueri. puer flendo rogauit eum ut et eas sibi daret. **Q**ui

fletibus illius victus dedit querens quid inde faceret .
Qui respondit serua bo eas donec sis talis qualis est pa
 ter tuus nec tibi dabo amplius sicut tu non vis modo pa
 tri tuo . **Qui** sine pietate est erga parentes suos non vi
 detur pietatem habere erga alios . **Vnde** simpliciter videt
 sine pietate esse . vñ vix misericordiã consequet . **Possu**
 mus vti etiam verbis scripture ad excitandum homines
 vt honorent . parentes que suadent hec que in dicant quã
 tum placeat deo hoc ⁊ quam vrile sit homini ⁊ quam op
 positum displiceat deo . ⁊ quãtum homini noceat **Ad** que
 pertinent que sequunt . eccl . iij . **Fili** suscipe senectam p̄ris
 tui et non contristes eum in via illius ⁊ si defecerit sensu
 veniam da ⁊ ne spernas eum tua v̄tute . **Ibidem** . **Sicut** q̄
 thesaurizat . sic qui honorificat m̄res suam . **Ibidem** . **Qui** ho
 norat patrẽ suũ iocundabit̄ in filijs ⁊ in die oratõis sue
 exaudiet̄ . **Ibidem** . **Qui** honorat patrem suũ vita viuet lō
 giori . **Itē** . **Honora** patrẽ tuum vt veniat tibi benedictio
Et post benedictõ p̄ris firmat domos filioꝝ . **Maledictõ**
 aut̄ matris eradicat fundamenta . vbi dicit glo . **Cham**
 nudicatem patris irrisit . ⁊ semen suum in seruitutem per
 petuam dampnauit . gen . ix . **Absolon** dauid de regno ex
 pulit concubinas eius incestuauit sed morte cord gras
 penas liit . ii . reg . xviii . **Helisei** caluiciũ pueri bethel irris
 serunt . et duo vrsi . xl . ex eis lacerauerunt . iiii . regum
 secundo . **Item** ecclesiastici . iij . **Gloria** patris non erit in
 obliuione . **Nam** pro peccato matris restituetur tibi bo
 num . per peccatum notatur illud quod datur pro dilecti
 one peccatorum . **Et** subditur in die tribulatõis comme
 morabitur tuũ . et sicut in sereno glacies soluentur pe
 cata tua . **Item** ibidem quã male fame est qui relinquit
 patrem . ⁊ est maledictus a deo qui exasperat matrem .
Et p̄ . xix . **Qui** affligit patres ⁊ fugit matres ignominio
 sus erit ⁊ infelix . **Et** p̄ . xxviii . **Qui** subtrahit aliquid a
 p̄re suo ⁊ m̄re ⁊ dicit hoc nõ est p̄t̄m princeps homicidij e

Remuerat autē q̄drupli qui bñ dat decimas sc̄z habūdaciā
 fructuū et sanitate corporis remissione p̄coꝝ et celesti re
 gno De duobꝫ primis Aug⁹ Si decimas dederis n̄ solū ha
 bundanciaz fructuuz inde recipies. s̄ ⁊ sanitatem corporis
 cōsequeris De alijs duobꝫ idem. qui premiū desiderat opa
 rare. aut indulgenciam peccatoꝝ p̄mereri reddat decimā
 et de nouem residuis partibꝫ studeat dare p̄aueribus Et
 Malach. iij. dicit dñs Infer omnē decimā in horreuz meū
 ut cibo sit in domo mea et probate me super hoc dicit dñs
 et non apperuerō vobis caracteres celi et effūderō vobis
 bene vsqꝫ ad habundanciaz. ⁊ increpabo pro vobis deuo
 rantem Et dicit interli. vermez vel viciū aeris. Et subdit
 Et non corrumpet fructum terre vestre. nec erit steril' vi
 neā in agro Econuerso vero qui non dant bene decimas pu
 niuntur in paupertate Vñ mal. iij Si affigit homo deū qz
 vos me configitis. ⁊ dixistis in quo ofigimus te. In deci
 mis et primicijs et penuria vos maledicti estis / ecce pena
 vbi dicit glosa. Ideo sciatis vos perdidisse habundanciaz
 quia fraudastis me parte meā. Aug⁹ Cū decimas dando ⁊
 ērena sil' ⁊ celestia posses p̄mereri p̄ auaricia duplici bñdi
 ctione te fraudas. s̄ est emz ofuetudo dñi iustissima. ut si
 illi decimam non dederis. tu ad decimaz reuoceras / dabis im
 pio militi. q̄ non vis dare sacerdoti. Idem. Maiores no
 stri i deo omnibꝫ copijs habūdabant. qz decimas deo dabāt
 et cesari censum reddebant. Modo autē quia discessit deuo
 tio dei. accessit indictō visci Secūdo deberet homines mo
 uere ad soluenduz decimas et alia ministris ecclē ipsū mi
 nisteriū eoz In infimituz em̄ sunt meliora spūalia que ipz
 si dant q̄m carnalia que ipsi recipiūt 7. Cor. ix. Si vobis
 spūalia seminamus non magnum est si nos carnalia uestra
 metam⁹. Tertō debet hōmes mouē ad soluēdū magitudo
 p̄ci q̄ est in retinēdo ea Vñ. au⁹ Decime ex debito requi
 runt' ⁊ q̄ eas dare noluit res alienas inuadit Et q̄ti pau
 peres in locis suis vbi ip̄e habitat ip̄o decimas non dante

F

mortuū fuerint tantoꝝ hōicidiorum reus. ante eterni iudicis tribunal hētur qꝫ rem a dño delegatam pauperibꝫ suis vlibꝫ resuauit. talis non solum est fur ymo eciam sacrilegꝫ
Yer. Amico rapere quippiāz furtum est. eciam fraudare sacrilegiū est. **A**ut qđ apertissimi sceleris aliquid inde subtrahere omniuz predonum crudelitatz exuprat. **Q**uarto deberet hōmes mouere ad soluendum talia hoc qꝫ qñ talia soluunt non sua dant deo. sꝫ eciaz que dei erāt reddunt deo
Vnde glosa super numeri. Omnia que offerimus di sunt. nich em damus deo. sꝫ reddimꝫ. **E**t **Au**ꝫ in pꝫsona dmini **D**a michi ex eo qđ dedi tibi. **H**abuiſti me largitorem. habeto me feñatorem **P**rouerbi. ix. **F**enat dño qui paupꝫ miseret. **Q**uinto debet homines mouere ad talia soluendum qꝫ qđ ei datur sibiꝫpsi in saluo ponit et in futurꝫ resuatur **E**ccl. xiiii. **F**ili si habes bene fac tecum. ⁊ deo dignas oblatōes offer **E**t nota qꝫ decime ⁊ filia soluenda sunt de melioribꝫ et non de deterioribꝫ. **E**t eccl. xxxv. **N**oli offerre mūera praua. non enim suscipiet illa **E**t gen. iij. legitur de abel qꝫ obtulit deo de primogenitis gregis sui. et de adipibus eorum et respexit dominus ad abel. et ad munera eiꝫ ad caym et ad munera eius non respexit cuiꝫ cā fuit qꝫ deterioribꝫ obtulit **E**t mal. i. **S**i offeratis tec ad ymmolād nonne malum est offer illud duci tuo si placuerit illi aut si susceperit facies tuam dicit dñs exercituuꝫ **E**t post in eod **M**aledictus dolosus qui hēt in grege suo masculuz et vatum faciens immolat debile dño **E**t in numeri. Omnia que offertis de decimis et i domo dñi sepabitis optima et elca erūt debēt ec solui atꝫ moza **E**xo xxij. decimas ⁊ pꝫcias n̄ tardabis offerre. integre ⁊ soluēda sūt talia. **E**ccl. xxxv. **B**ono aio redde glaz deo ⁊ non minuas pꝫcias manuū tuaz **E**t eccl. vij. **D**a illis partē sic mandatū est tibi pꝫciaꝫ. **E**t leuitici vltimo. **O**mnes decime terre siue de fructu siue de pomis arboruz dñi sūt et illi dsecrāt **N**ota qꝫ scđm aliquos mgꝫorum de solutōne decimarꝫ standū est dsecrāmi

520
ideo caute predicandus est. tucius enim est silere quam dubia
asserere. **Dicit. Jer.** de primiciis maiorum traditioe intro
ductus est quod qui plurimum xl. et lx. licebat offerre quod volu
issent. et hoc in aridis et liquidis. in fetibus vero primogeni
tum dabatur **Ego tamen credo quod standum sit consuetudini. liben
ter etiam. et hilariter. soluenda sunt talia. Vñ. ij. Corin.
vñ. Anus quisque putat destinauit non ex tristitia. aut ex ne
cessitate. hilarem enim datorem diligit deus. Thob. iij.
Quo poteris ita esto misericors. si exiguum tibi fuerit im
partire stude. Si multum tibi fuerit habundanter tribue. hoc
deberent mouere pauperes ad libenter dandum pro deo. quod
plus merentur obulo. quam diues quinquaginta centum solidis. Si ali
qua pauper mulier crederet. quod tantam habitura esset de car
nibus ad macellum pro vno obulo sicut diues burgenis
pro centum solidis. tunc ipse mitteret libenter obulum illud. quod
sicut vulgare dicitur bonum forum trahit argentum de bur
sa. Sic pauperes deberent libenter dare pro deo. cuius tamen ap
preciet dominus munera eorum respectu eorum que a diuitibus da
tur ut patet Lu. xxi. dicit dominus de vidua que miserat duo
era minuta in gazophilatium **Vere dico vobis. quod vidua hoc
pauper plus quam omnes misit. De inobediencia in omni
ni capitulum xxxviii.****

Sequitur de peccato inobediencie **De quo hoc modo
agemus** Primo ponemus ea que faciunt ad dete
statorem huius peccati generaliter. **Secundo** agemus
specialiter de inobediencia eorum qui solennitates non obser
uant. et de inobediencia eorum qui contempnunt. quando excommunicantur
et de peccato eorum quod cum excommunicatis non timet communicare
Terto agemus aliquot de peccato eorum quod indiscrete precipiunt vel
excommunicant. **Ad detestatores vero huius peccati potest valere multiplex
pena qua precipitum legitur hoc peccatum in sacra scriptura** **Primi**
timum autem est hoc peccatum in primis parentibus in hoc quod
propter illud eieci sunt de paradiso **Si illi qui iam erant in
paradiso terrestri propter inobedienciam eieci sunt. quomodo**

intrabunt paradysum celestes inobedientes **S**ecundo p̄s
 tum est in vxore loth que p̄pter inobedienciaz versa est in
 statuam salis **Vñ** genesi. xxxix **S**tatua videt hō esse cū nō
 sit. sic claustralis inobediens licet videatur claustralis eē
 non tñ est **T**ertō punctum ecia est p̄ctm istud in saul m̄ b̄
 p̄pterea illud q̄ eiectus est d̄ regno. 1° Reg. xv. pro eo q̄
 abiecasti sermonez dñi. abiecit te dominus ne sis rex **E**t iii
 Reg. xiiij. p̄pheta inobediens a leone occisus est. **E**t eius
 dem xx. **Q**uidaz qui noluit obedire cui daz de filiis p̄pha
 rum dicente sibi p̄cure me. a leone postea percussus est.
Et deus. xxi. **H**abetur sic de illo qui parentibz nollet obe
 dire **S**i genuerit hō filius contumax et p̄teruum qui non
 audit p̄ris et m̄ris imperiū et cohcitus obedire contempse
 rit **A**pprehendet eum et ducent ad seniores ciuitatis illi
 et ad portam iudicij dicentes ad eos. filius noster ille p̄
 teruus et contumax est. monita nostra audire contempit **C**ō
 mellatōm̄bz vacat et luxurie atq; diuinijs. lapidibus eum
 obruat populus ciuitatis et morietur ut auferatur malum
 de medio vestri **I**tez omnis inobediencia morte eterna dig
 na est puniri. p̄ceptum q̄si quid laqueus est **Vñ** eccl. vi
Vincula sapiencie alligatura salutaris. t̄nsgressio vero p̄
 cepti siue inobediencia t̄nsgladiatō est sui ipsius pena in
 obediencie est miseria p̄ntis sc̄li in qua sumus **V**nde mirus
 est quō vltra moduz non odimus inobedienciaz que in tan
 tam miseriaz nos posuit. pro qua oēs morti adiudicati su
 mus **I**sta interfecit oēs inimicos nostros qui mortui sūt
 et illos qui nobis remaserūt. et nosipos interficiet. vix
 habet homo ita bonū amicum quē non odiret. si tot ma
 la ei feciss̄. et adhuc faceret c̄nta fecit. et hoc facit inobe
 diencia nobis. **S**ecūdo valet ad huius detestatiōnem ma
 gnitudo t̄medij q̄ indiguit illud p̄m ad sui curatiōz **D**por
 tuū ei ut filiū d̄ fieri cōns vsq; ad mortē. vt illud sanare
 tur **E**x cōsideratiōne remedij p̄riculi nostri estimo q̄ntita
 tez morbi. **I**n veritate p̄ciū debem̄ timere inobedienciaz

q̄ mortem. **E**xemplo filij d̄i de quo. **B**ernhardus **M**em̄tote
 fratres xp̄s ne perderet obediēciāz perdidit vitā. **I**dem
 non dabit inobediēti copiam sui. tantū obediēcie ama-
 tor. qui maluit mori q̄ non obedire. **T**ercio potest valē ad-
 det. huius peccati si ostendant mala que ex inobediēcia se-
 quunt̄. **N**otandū ergo q̄ inobediēcia primo hominēz fa-
 cit ydolatriā. **U**nde 1° Reḡ xv. Quasi scelus ydolatrie est
 nolle acquiescere. **I**nobediēs negat d̄m inquantū ipse
 est d̄s. **L**uce vi. Quid vœatis me d̄ne d̄ne. ⁊ non facitis
 que dico. **V**era recognitiō d̄ni est obediēcia fidei. **I**nobe-
 diēcia vero potius cedit ad otumeliāz d̄i quāz ad hono-
 rem. **M**aiorem enī otumeliāz facit d̄no ih̄u xp̄o qui non
 vult obedire licet credat eum esse deūz tūc enīz peccaret
 p̄r ignoranciāz que culpam eius aliquantulūz dimīnuerz.
Secundo inobediēcia reddit hominēz maledēm. **N**ū deus
 xxvij. **M**aledictūz qui non permanet in sermōibz legis h̄z
 nec eas opere perficit. **E**t xxvij. **S**i nolueris audire vocēz
 domini d̄i tui ut custodias et facias omnia mandatā eius
 et cum venient super te omnes maledictiōes iste ⁊ app̄ h̄z
 dent te. **M**aledictūz eris in ciuitate. maledcūz in agro mā-
 ledcūz horreuz tuuz ⁊ maldcē reliquie tue maledictūz fru-
 ctus vtri tui ⁊ fructus terre tue armentuz boum tuoz
 et greges ouīū tuaz. maledictus eris ingrediens ⁊ ma-
 ledictus egrediens. **E**t p̄s maledicti qui declīnant a man-
 datis tuis. **E**t ec̄. xli. **N**e vobis viri impij qui dereliqui-
 stis legem altissimi d̄i. **E**t si nati fueritis in maledictiō-
 ne nascemini. **E**t si mortui fueritis in maledictiōne.
 erit pars vestra. **H**ec maledictiō figurata est. **M**athei xxi.
In h̄z q̄ d̄ns maledixit ficulnee fructum non h̄nti. **T**ercio.
 vero vere feze omnia mala scli ex inobediēcia pueniunt si
 eut potest habere. **D**eutrono xxvij. **U**bi post illud. **S**i audi-
 re vlueris vocē d̄ni d̄i tui ⁊ fa. oīa mādata ei⁹ quibus
 d̄a interpolitis s̄bdit̄. **M**ittet d̄ns sup te famē ⁊ esuriē et
 increpatōz ⁊ omnia opa tua q̄ tu facies donec otērat te ḡg

ancille sue scz carni ⁊ vilissimis mēbris ip̄i⁹ carnis illis scz
 que genaratom̄i d̄seruiūt **O**bedit eciaz d̄nis terrenis. obe-
 dit eciaz hostib⁹. eciaz demonib⁹. ⁊ t̄m creatoꝝi suo nō vult
 obedire **V**nde ter̄n. loquēs i persona domini q̄ cā est. q̄ mi-
 nico meo vobis libet potius seruire q̄ michi. nō ille uos
 pascit nec creauit **S**i parua hęc vident̄ ḡtis n̄ ille s̄ ego re-
 dem̄i v̄s. non auro vel argento. non sole vel luna nec aliq̄
 angeloz. s̄ p̄o cruore **S**c̄tē non est mir⁹ si displicet deo.
 hoc q̄ homines sibi non obediūt cū eoz obediēciam regnū
 celoz velint emere nec sic eam h̄re possit q̄ demones ⁊ ter-
 reni domini q̄si p̄ nullo h̄nt. **S**ctz nolūt deo obedire ad le-
 uia et vtilia. dyabolo vero vel vilissimis mēbris suis obedi-
 unt ad mortem eoz **A**ug⁹. **L**euiā iubet deus vt meter-
 num viuam⁹ ⁊ obedire negligim⁹ **S**c̄t̄e creature deo
 obediūt eciaz sol ⁊ luna et alia corpa celestia. iuxta illud
 preceptum posuit et non p̄teribit. **Q**uibus t̄n deus nō tot
 bona fecit. nō em̄z creauit ea ad ymaginem ⁊ similitudinē sua
 ita exp̄sse sicut homines non redemit ea sanguine suo. non
 timent eciaz p̄iri ab eo si ei non obdierint. nec sperāt re-
 munerari ab eo si ei obdierint. et t̄n non deo n̄ obdit qui
 tot bona accepit a deo ⁊ tot bona sperat si ei obdierit cū
 illa ei obdiant. **Q**uinto p̄t valere ad deū. h̄ p̄ccati hoc
 q̄ inobediētes socij demorū sunt **I**nter omnes em̄z creatu-
 ras non inueniunt̄ nisi due que non obediūt deo. scz demo-
 nes et mali homines. **V**n̄ **J**ob. **H**abitēt in tabernaclo ei⁹
 socij eius qui nō est ymmo inobediētes dya⁹ at tinere. sic
 et inobediētes d̄ns reputat suos at tinētes **V**n̄ **m**ath. xij
Quicūqz fecit v. p̄is mei. **A**d obediēciaz monēt homi-
 nez vniuersa. **M**onet enim deus **J**o. vj. **D**escendi de celo
 non ut facerem voluntatem meam. s̄ voluntatem eius qui
 misit me. **A**d phil. ij. **H**umiliauit semetipsum factus o-
 bediēs x̄. **A**d obediēciaz monēt eciaz angli ex⁹ suo cū deo
 obediāt custodiēdo hōmes ab ortu em̄ hoim custodiūt eos
 q̄ntumeūqz sunt homines despectū vsqz ad horā mortis ⁊

tunc si dignus est deportant eum in paradysus ut hatur de
 lazaro Luc. xvj. in ps Angelis suis deus mā. rē Ipse etiā
 creature exemplo suo mouent ad obedientiaz Vnde ultra
 modum durus videtur esse. qui ammonitōni vniuersitatis
 non acquiescit precipue cum tot flagellis diuinis quasi
 incessanter stimulet ad obediētā Omnes emz misie prez
 sentis vite quasi quedaz flagella sūt qui bō dñs inobediē
 tiaz excitat. Vnde inobedientes homines duriores asinis
 videtur esse. illi emz flagell' et aculeis obediūt **C** De in
 obedientia non obſuatū solempnitates.

S Equit' de inobediētia eoz. qui solempnitates nō ob
 ſuant de qua hoc mō agemus. Primo ostēdemus
 que sint ea que pertinet ad obſuatōm solempnita
 tum Secūdo tangemus aliquid de peruerſitate hominuz.
 qui in solempnitatibz faciūt otaria eis ad que ipse institu
 te sunt Notanduz ergo q' q̄tuor sūt que pertinent ad ob
 ſeruaciāz solempnitatuz. Primū est. vacare a terrenis ope
 ribz Vñ exo. xx. Sex diebz opaberis et faties omia ope
 ra tua Septima attēde sabbatū dñi dei tui ē. non faties in
 eo opus tu et filius tuus et ancilla tua Mouemur etiā ad
 hoc exem^o dñi. Genesi. ij. Vbi legit' q' requieuit dñs ab
 omni opre q' pa Nec solū vacandū est a terrenis operibz
 exterius ymo etiāz interius a sollicitudine terrenoz Vnde
 Eze. iij. Qui quiescit quiescat qui quiescit inq̄ corpe qui
 eseat et mente. Secundū est de peccati Vnde Je
 xvij. Nolite pōdera portare die sabbati si vigilia solempni
 tatis debet quilibet at tēdere. vtz aliqd peccatū h̄ret in se
 et si h̄ret per veram confessionem remouere deberet illud.
 Vñ b̄rñ. Ad h̄ nobis vigilie p̄ponunt' ut vigilemus. si in
 aliq̄ p̄co l' negligētia dormim' et p̄occupem' faties scōz in
 cōfessione Tercū est vt caueam' ne p̄ca omittam' Vñ
 xx. Memto ut diē sabbati scilicet h̄ ē sem' obſues diligētē
 i eo a p̄ctis cauēdo Quartū ē ut utilitati aīe itē das spūalia
 epa faciēdo Quinqz nō sūt q̄bz spūali vacandū ē in festis sez

laus dei fuitō dei sancta meditatio oratio elemosinarum largitō. **L**audi dei ideo tunc vacandum est. quia observatio solemnitatum quasi quedam inchoatio est beate vite quam expectamus. **U**nde ibi erit oratio assidua dei laudatio. sicut infesto debemus intendere laudi diuine. **Bern.** Nichil adeo in terris representat quādam celestis habitatiois status sic alacritas laudantium deus. **S**ermone et diuino in festis vacandum est. **U**nde ecc. xxxviii. **S**apientiam scribe in tempore vacuitatis et qui minorat actu participet eam. **H**omo multis occupatus lumen sapientie a se repellit sic arbor ramosa lumen solis solet repellere. **I**deo dr ecc. xi. **F**ili nemo in multis sint actus tui. **Q**uidam ait pluribus intentus minor est ad singula sensus. **M**editationi sancte etiam vacandum est. **S**eneca **D**imitte omnia impedimenta et vacare bene mentis. nemo ad ea peruenit occupatus. **M**editatio sancta in solemnitatibus circa quatuor precipue debet versari circa deum qui sic sanctum illum remunerauit cuius solemnitates agitur pro modico seruitio sibi exhibito et debet homo amari ad seruandus tam liberali deo. **U**n in psal. **V**acate et videte quia ego sum deus. **S**atis apparet in remuneratione sanctorum quoniam ipse est deus. **D**ebet etiam meditatio sancta versari circa solemnitates illas quam expectamus cuius figura sunt solemnitates presertim vite. **E**t sicut in festis istis non est tempus congregandi sed congregatis intendi sic neque in illa solemnitate tempus erit ad congregandum. **U**nde magna indigentia tunc habebunt qui sibi non prouiderunt precipue cum non sit ibi locus mendicandi nec aliquid accipiendi mutuo. **I**n festo deberet homo ammirari delicias illius solemnitatis et accedere ad desiderium illarum. **Bern.** **Q**uid est quod non optamus etiam per medios enses si oporteat declinare tantam misiam et ad tantam accelerare gloriam. **Breg.** **Q**uid prodest interesse festis hominum si desse contingat festis angelorum. **Eze.** xlvj. **N**ec dicit dominus deus. **P**orta atrij interioris que respicit ad orientem erit clausa sex diebus in quibus operatur fit die autem sabati aperietur.

Porta est respiciens ad orientes est meditatio de deo a quo
 ortus habemus cui meditationi non possunt homines intē
 dere sicut in alijs diebus preterea terrena opera idō debent
 ei intendere diebus q̄etis. Et sicut solēmitates p̄ntes figu
 re sunt eterne solēpnitatis sic et vigilie que preponun
 tur figure sūt tēporis p̄ntie. Unde in hoc q̄ vigilie vestis p̄
 ponunt /ōnditur qua via sancti ad gloriā illius solēpnis
 tatis venerunt ⁊ qua via oportet nos ire si ad eam volu
 mus peruenire. **Quedā** vigilia est solēpnitatis future ⁊
 eterne sabbati. q̄d postulamus nec causabimur diuturnitate
 vigilie s̄ eternitate solēpnitatis attendas sic beatus **Bern**
 tangit in festis istis **Vigilia** equalis est festo. festus eni di
 urnus precedit vigilia diurna **Sed** festus illud eternum
 precedit vigilia quasi vni⁹ dei op̄atōe illius festi. p̄s mil
 le anni ante oculos tuos rē. **Sed** sunt quidē qui uolūt
 facere festum stultorum. prius em̄ volūt facere festus q̄m
 vigiliam **Illorum** festum quasi diurnū est vigilia vero erit
 eterna **Ipsi** vero facient vigiliam cum dyabolo in inferno n̄
 in pane ⁊ aqua immo erunt per infinita milia annorū q̄ lin
 gua eorum ardebit igne. et vnicam guttas aque habere n̄
 poterunt **Argumentus** ad hoc **Luce xvi.** De diuīte epu
 lone qui tot annis trāfactis p̄c̄it guttas aque ⁊ nōdū ha
 buit. **Tercio** debet versari meditatio circa tēplū ut vide
 as in quo statu es **Gen. iij.** **Adā** vbi es. vt recogites de
 factus tuos. ⁊ quō poteris facilius ad salutē peruenire.
Quarto debet versari meditatio circa sanctum e⁹ festū cele
 brat⁹. **Circa** quē tria debemus attendere. auxiliū sancti. ex
 emplum eius ofusionem nostrā sicut dicit beatus **Bern.**
Auxilium sancti. quia potens in terra potēti⁹ in celis est
 ante faciem dñi dei sui. **Si** dum adhuc viueret mis̄tus est
 p̄ccatozib⁹ et orauit pro eis. nūc tanto amplius q̄nto vi
 us cognoscit miserias nostras orat pro nobis ad patrem.
 quia caritatem eius beata illa patria non immutauit s̄ aug
 mentauit neq̄ quia impassibilis factus est. sed nūc potius

induit sibi viscera misericordie eius ante fontem misericordie
 assistit **E**st et alia causa que magis urget sanctos ut solli-
 citi sint de nobis. quia iuxta vocem apostoli deus providet pro
 nobis ne sine nobis consumantur. **D**e exemplo planius est
 sed et diligentiori intuitu consuetudines nostras inspiciamus quia
 homo ille similis fuit nobis passibilis ex eodem luto for-
 matus ex quo et nos **Q**uid est ergo quod non solum difficile
 sed impossibile creditur ut faciamus opera que fecit. **S**ic
 igitur in solemnitate sanctorum gaudere et confundi debe-
 mus gaudere. quia tales et tantos personos premisimus con-
 fundi quod eos imitari non possumus. ita semper gaudium
 nostrum in hac valle lacrimarum mixtum esse debet pane la-
 crimarum. **O**rationi etiam vacandum est in festis sicut et san-
 cte meditationi. **M**editatio et oratio sunt quasi duo pedes quibus
 in celum ascendendum est **A**scendamus duobus pedibus
 meditatione et oratione. meditationi quid desit deest. oratio-
 ne desit obviet. **T**unc etiam intueendum est elemosinarum lar-
 gitioni illud 2° esdre viij **C**omedite pignora et bibite mulsum
 et mittite partes hijs qui non preparaverunt sibi **M**ulti ho-
 die nichil horum observant propterea que solemnitates institute
 sunt. quod nec a terreno opere vacant. nec pondera peccato-
 rum deponunt sed amplius peccant in festis quam in alijs diebus
 et neglecta utilitate anime delicijs corporalibus intendunt.
Contra illos qui a terreno opere non cessant. primo potest
 valere quod legitur de illo qui colligebat ligna in sabbato quod
 moyses et aaron recluserunt in carcere requirentes a domino.
Dixit quoque dominus ad moysen morte moriat homo ille obruat eum
 lapidibus omnis turba extra castra. quod factum mysticum est. li-
 gna spiritualiter seminat qui manam infernalis ignis sibi col-
 ligit qui lapidandus est. quia duris increpationibus increpa-
 dus est qui non vult cessare in festis qui materiam in sui incen-
 dium colligit **P**otest etiam valere contra peccatum horum si ostendatur
 ingratitudo magna et peruersitas que sunt in hoc pec-
 cato **N**otandum ergo quod illi qui diem dominicum non observant

ingrati sunt deo et de creacione mundi et hoc quod pro eo vo-
 luit nasci in valle huius miserie et de beneficio quod mundo
 contulit in die sue resurrectionis et in die pentecostes. qua
 do spiritum suum misit in discipulos suos. Omnia enim ista
 die dominica facta sunt propterea quod dies illa celebris haberi
 da est. Tales peccant in patrem et filium et spiritum sanctum
 In patrem cuius potentia mundum creauit. In filium cuius
 potentia mundum redemit. In spiritum sanctum qui tali die mi-
 ssus est in mundum. Ipsi ingrati sunt suo creatori redemp-
 tori et consolatori bene deberent aliquid pro
 deo facere die illa qua deus mundum fecit pro ipsis bene de-
 berent cauere a morte propterea in die qua filius dei natus est pro
 eis. Deberent etiam cauere a casu in honorem dominice resur-
 rectionis nec deberent se in sanctum ab hospicio suo repellere
 in die illa qua ecclesie datus est. Et notandum quod sic qua-
 druplex ratio assignatur quare dies dominica celebris habetur sic po-
 test quadruplex ratio assignari quare beate virginis in sabbato potius
 honor exhibeat quod alijs diebus. Prima ratio est quod beata vir-
 go in sabbato in quo deus fuit in sepulchro sola in fide
 stetit. apostolis descenditibus. Secunda ratio est quia a ieiunio
 sexte ferie fit transitus per sabbatum ad solemnitatem domini-
 ce ita a miseria presentis vite vel peccati fit transitus ad statum
 glorie vel gratie per beatam virginem. Tercia est quod tali die
 multociens legitur beata virgo miracula fecisse et beneficia pec-
 catoribus prestasse. Quarta ratio est apud grecos fuit quod-
 dam ymago beate virginis cuius velamen a nona sexte ferie
 diuina virtute recedebat. Et post nonam sabbati sicut dei vir-
 tute redibat cuius miracula hec ratio potuit esse. ut ostens-
 dere quod precipue tali die facies beatissime virginis peccatori-
 bus orationibus intendebat. propter quod greci diem illam solemp-
 nem dixerunt deinde consuetudo illa ad latinum transiit quod tunc
 ad hoc ut in illa die specialiter honor beatissime virginis exhibe-
 retur. Valde peruersi videntur esse qui nolunt in festis di-
 ebus a terreno opere cessare qui potius volunt laborare in

520

seruitorum dyaboli qui quiescere in seruitorum christi / potius eligunt
statum miserie / ut in sudore vultus sui pane vescantur quam sta-
tum ante peccatum / ut sine sudore panem suum comedant. po-
tius volunt habere inchoare infernum suum quam paradisum. **Q**ue-
dam inchoatio paradisi est quies sollemnitate / potius volunt la-
borando ire ad infernum quam quiescendo in paradisu. **E**cceia per
quietem sollemnitatum vadit celerius in paradisu quam per labo-
rem filium diei et figuratus est in libro qui legitur actuus. **A**d
mons oliueti erat iuxta ierusalem sabbati huius iter. ut per mo-
tem oliueti ecceia designat qui per quietem sollemnitatum in
ierusalem celestem tendit. **C**ontra illos qui pondus peccati no-
lunt deponere in festis. **P**rimo videtur esse quod legitur esdre
ultimo quod neemias die sabbati clausit portas ierusalem ne in-
ferrerent venalia. et ornatus est eis si modo hoc facerent
ponerent in eos manus. **T**res que pondera peccatorum in festis volunt portare
valde peruersi sunt peccati ei volunt portare onus dyaboli que est
onus christi leue. **A**d onus christi est leue habetur matth. xj. **A**d
onus dyaboli sepe peccatum sit que habetur in illo verbo psalmi. **S**i-
cut onus que graue sunt super me. **E**t ex libro qui zacharie v. **F**i-
gurat iniquitas per talentum plumbi tales potius volunt
portare onus quod demergat eos in profundum inferni quam onus
pro quo datur eis gloria paradisi. et cum ipsi non permitte-
rent alium suum honoratum esse ultra quam debeat sibi ipsis in hoc
nullo modo operari ut nec in festis nec in aliis diebus portato-
res ad collum videtur esse dyaboli bene apparet quod malum dominum ha-
bet qui nec festis diebus permittit eis quiescere dyabolo videtur
esse dominus eorum de quo scriptum est **C**rudelis est et non mi-
sererebitur. peccator non solum seruus dyaboli est immo est quasi pec-
cus ipsius. **V**nde super illud. **M**isit in eos iram indigna-
tionis sue. dicit gloria tamen preter dyabolo in homine malo quantum
homo in peccato suo. **C**ontricio et infelicitas in vultu eorum et
viam pacis non agunt. **I**mpietas que in eis est non permittit
eos qui escere. **V**n. ysay. lvij. **I**mpius quasi mare feruens qui
quiescere non potest. **T**ren. j. **P**eccatum peccauit ierusalem

529
propterea instabilis facta est. **M**ulcae que vexauerunt egipti
os eos vexare videntur. **U**nde greg. **E**gyptus percutitur mulca
rum multitudine magis bestiales videntur esse tales quam asina
balaam in libro quod illa conquesta est de domino suo qui inique agebat
in eam ut legitur numeri xxij ipsi autem nesciunt queri de domi
no suo qui inique ad deo agit in eos secundum dyabolus. **F**atuus videtur es
se qui pro talibus perire requiem eternam post mortem eorum
cum ipsi in vita sua nunquam requiem amauerint precipue cum subscri
ptum sit in fine ysa. **E**rit sabbatum ex sabbato. **E**x quieto
enim mentis in presentia sequitur quies in futuro dicit dominus. **M**a
xi. **V**enite ad me omnes qui laborem et onera estis et ego refici
am vos. **E**t miseri homines fugiunt eum. **C**lamat autem diabo
lus deterrum et miseri homines currunt ad eam. **D**e illis au
tem qui amplius peccant in festis quam in aliis diebus. **N**ota
dum est quod ipsi sunt valde fatui et pusi qui in tempore sancto non sancte vo
lunt vivere. **S**ilens illi qui ex ecclesia cauent a peccato et in ecclesia
se omni immundicie exponeret. **S**icut loco sancto deferen
dum est ita et tempore sancto. **S**iquis in omnibus festis araret
et foderet ipse valde malus reputaretur. **Q**uod ergo non mul
tum peccat qui in diebus dominicis fornicat. **C**icuius enim
posset occedi quam aliquis in omnibus festis araret vel foderet
quam quod scilicet in die dominica fornicaret. **N**on ideo instituit ec
clesia ut in festis cessaret a terrenis officiis que bona sunt
ut malis intenderetur sed ut intenderet spiritualibus que meliora
sunt festa instituta sunt ad gratiam sanctorum acquirendam et ip
si eorum iram prouocant. **T**empus illud quod dei fructu a peccatum
est diabulo dedicant. nec a peccato cupiditatis tunc cessant
uel in aliquo sibi cauent et ebrietati et luxurie et superbie
et lasciuie et ceteris viciis se exponunt. **A**mplius offendunt
deum in dominica vna quam per totam septimanam. **N**on videtur
talia festa esse dei. iam videtur impleuisse demones in ma
gna parte quod intendebant. iam enim in magna parte quiescere
fecerunt dies festos dei a terra. **S**olempnitates iam per ma
gna parte similes illis facte sunt de quibus legitur ysaia 10.

Solempnitates vestras odit aia mea. facta sunt michi molesta laboravi sustinens Et treñ. j°. **V**iderunt eam hostes et deriserunt sabbata eius **I**lli vero q̄ i festis vtilitati corporis vacat in delicijs corporalibz et onatu corporz sibi valde pruerli sunt de ancilla emz dñam faciunt. et festuz q̄ d deberent facere deo celi faciunt suo v̄cri **H**ij sunt quorum deus venter est vt legitur ad. **P**hil. .ij°. **H**ij non dñio ihesu cristo. sed v̄cri suo seruiunt **A**d rom. xvj. **C**ontra solempnitates eoz dicit **Y**ero. **V**alde absurdus est honorare ventrem nimia saturitate. qm̄ sc̄os scimus deo placuisse p̄ ieiuniuz. et **L**euiti. xxij. **S**abbatū requietōnis est affligetis animas vestras. ipsi credūt vt vidr. q̄ festa ideo instituta sint vt refectōne vni⁹ sacci possint vacare et impletōi vni⁹ pas immūdi sez ventris ideo dñs om̄inat eis miro mō **M**ak. ij°. **V**ix auderem om̄inatōm illaz dicere nisi sp̄s sanctus eam per pphetam dret **S**ic emz legit̄ ibi. dispergas super vultum vestrum stercus solempnitatum nostraz dicit dñs **M**aior excomunicatō q̄re sit timenda

Sequit̄ de inobediencia eoz qui otempnūt qñ ab ecclesia om̄unicant̄ **E**t notandū in primis q̄ due sunt species excomunicatōnis. scz maior et minor. **S**eparat minor a sacramētis ecclesie. maior sepat ab ingresu ecclesie et a om̄unione fidelū et a sacramētis. et h̄ dicit̄ anathema **E**t possunt duo decim ratōnes ostendi q̄re timenda sit multum excomunicatō **I**n primo timenda est qz est ictus gladij sp̄ualis qui magis timendus est q̄ materialis **D**e h̄is gladijs legit̄ **L**uce xxij. **E**cce duo gladij h̄. **A**uḡ eciam dicit. de illo qui excomunicat̄ q̄ ḡuius est h̄ illi qm̄ si feriretur gladio si a feris deuorat̄ si in flammis exuraretur **S**ecdo timenda est excomunicatō qz excomunicatus hō mo est valde infirmus qui nullum remediuz vel medicinz potest habere. ipse emz sepatus est a sacramētis ecclesie que sumit quasi medicine. et quibz medicinis legit̄ ecē xxxvij. **V**ngētaria faciēs pigmēta suauitatis et yndōes

conficiens sanitatis. **Tertio** vero timenda est qz ex com-
 municatus est velut homo captus ab hostibus suis omni au-
 xilio destitutus et omni succursu qz priuatus est a comuni-
 one fidelium. nec habet partem in aliquibus bonis que sunt ab
 ecclesia ipse est sicut illi qui cecidit in foueam vel sub one-
 re nec habet qui subleuet. et ideo v. illi ecc. iij. **De** soli qz
 si ceciderit non habet subleuantem. **Contrario** vero dicitur
 puerb. xvij. frater. qz adiuuat a fratre quasi ciuitas firma.
Quarto timenda est qz excommunicatus est quasi infirmus
 huius morbum infectiuum qui consortio hominum eicit. ideo le-
 pra ab omnibus timetur qz morbo contagiosus est. et multi
 sunt qui dicunt alias infirmitates deus michi deus si placuerit
 h. a lepra me custodiat. **Excommunicatio** velut lepra spiritualis
 est. vnde per lepram marie figurata est. **Numeri** xij. **Et** in
 hoc excommunicatus deterior est ceteris peccatoribus qz si alij
 peccatori loquor vel alij communito. Quicumque fit ex quo non
 est excommunicatus non est michi periculus. **Vnde** aliqui sunt
 qui potius eligerent mori quam se communito cum delibera-
 tione alicui excommunicato vel in casu non concessio. et in veri-
 tate melius esset comedere eum porco. quam cum excommunicato
Deterioris oditio in h. videtur esse excommunicatus quasi
 infidelis. **Vñ.** ad cor. v. **Si** quis frater nominatur inter
 vos. et est fornicator aut auarus. **Cum** huius nec cibum
 sumere. **Aug.** eam nominatam intelligi voluit apostolus
 que fit in quibus eius prima ordine iudicario et integritate pro-
 fertur pri. **Corin.** x. sic legitur. **Si** quis fidelium vocat nos
 ad cenam et vultis ire omne quod nobis appositum fuerit man-
 ducate. **Quinto** timenda est excommunicatio. qz excommuni-
 catus est quasi canis immundus cui non licet intrare ad ec-
 clesiam. et in veritate magis offendit deus quam intrat ecclesiam
 quam si vnus canis intraret. **Apoc.** vlt. foris canes. **Et** eccle-
 xij. **Que** communitio sancti ad canem. **Sexto** timenda est
 excommunicatio quia excommunicatus est quasi membrum ab-
 scissum a corpore quod nullius valoris est. **Quid** valet precisa

a corpe Et sicut sup omnia timēda abscisio mēbri a corpe
 eius sic nich mag timere debet xpianus q̄ supari a corpore
 cristi qd̄ est ecclia **Vnde Aug⁹** . super iohem **Nich** sic debz
 Formidare xpianus q̄ separi a corpe xpi iam non est mem
 brum eius iam non vegetat spū eius **Septimo** timenda ē
 excommunicatō quia homo excomunicatus sicut est palmi
 ti absciso a vite qui minoris valoris est q̄ ceteri rami postq̄
 abscisus est cum valde utilis sit cum viti adheret **Abscisus**
 valet ad hoc q̄ igne ponatur **Et** alijs ramis mltā utilia fi
 eri possint sed non sic ex palmitē **Vñ eze . xv** **Fili** hōmis qd̄
 fiet de ligno vite ex omnibz lignis nemoz . que sunt inter
 ligna siluaz **Nūquid** tolletur de ea lignum vt fiat opus .
 aut fabricat̄ de ea parillus vt d̄ p̄deat in eo q̄cūqz vas .
Ecce igni datus est in escam . 7 in **Joh . xv** . **Sicut** palmes
 non p̄t facere fructuz a semetipso nisi manserit in vite . sic
 neqz vos nisi in me manseritis . **Octauo** timenda est excon
 municatō quia ille qui excomunicat̄ sathane tradit̄ . sicut
 ecclia hereticos conuictos relinqt̄ seclari potestati . ita il
 los qui excomunicant̄ potestati sathane tradit̄ **Vñ . Aug⁹**
Omnis xpianus qui a sacerdote excomunicat̄ sathane tra
 ditur **Quō** quia . extra eccliaz dyabolus . sicut in ecclia xps
 ac per hoc dyabolo tradit̄ qz ab ecclesiastica cōmunionē re
 mouetur **Et** apostol⁹ . i . ad corin . v . **Ego** quid̄ absēs cor
 pore iam iudicauī vt p̄ns euz qui sic op̄atus est in nomi
 ne dñi nostri ihesu xpi tradere huiusmodi hominez sathane
 et loquebat̄ de corintheo fornicatore qui erat excommu
 nicatus **Nono** timenda est excommunicatō quia excommu
 nicatus est sicuti infidelis . **Vñ Math . xviii** . dicit dñs de
 excommunicatō . **Si** ecclesiaz non audierit **Sit** tibi sicut
 ethnicus et publicanus . **Decimo** timenda est excommu
 nicatō qz excommunicatus videtur esse deterior q̄ genti
 lis . est emz quasi apostata a xpiana religione . **Vnde** omni
 niter dicunt̄ excomunicati esse extra legem et extra cristia
 nitatē et sicuti deterioris aditōis est qui ab aliq̄ religione

apostataint. q̄ ille qui nūq̄ in religione fuit. ⁊ ille qui de-
 gradatus ab ordinibꝫ susceptis deterioris videt̄ esse con-
 ditōis q̄m qui nūq̄m ordines suscepit ita qui extra cristi-
 anitatem positus est p̄pter culpaz suam deterioris conditō-
 nis est q̄ qui nūq̄ xpianus fuit. Vñ super illud sit tibi sic
 ethnicus. et publicanus. Dicit glo. detestabilior est qui
 sub nomine fidel' agit opera infidelū q̄ aperte infidel' iude-
 us aliq̄ legem habet saltem naturalem. sed excomunicat⁹
 nullam videt̄ h̄re cum extra legem xpianoz dicatur esse.
 et non iudeus vel gentilis. Inutil' eciam videt̄ esse quo ad
 deum et quo ad munduz. Homo em̄ apostata vir inutilis.
 vt legit̄ p̄. xvj. Undecimo qz timenda est. qz isto pecca-
 to dya⁹. multos lnerat. Unde quid dyabolus loq̄ns in q̄-
 dam demoniaco p̄st mltas adiuratōes cuiusdam boni vi-
 ri dixit ei q̄ hoc erat p̄ctm quo plures lucrabat. Vnus ei
 excomunicatus vna die q̄qz facit peccare centuz personas
 dum facit eas om̄i care sibi. Duodecimo timenda est ex-
 comunicatō qz valde damnosa est aufert em̄ hōmi partes
 suam de omnibꝫ missis. ⁊ alijs bonis. que fuit in ecclia dei.
 q̄ non est paruum damnu. Quis em̄ digne sufficeret esti-
 mare valorem vnus misse et h̄ que dicta sunt de maiori ex-
 comunicatōne intelligenda sunt. ¶ Minorem excom-
 municatōem contempnens in quot personis peccet.

Sequitur de peccato eccl' qui contempnunt minorem ex-
 communicatōnem. Et ideo non timent om̄nicare
 cum excomunicatis licet om̄nicatō minores exco-
 municatōem incurrant. Et notandum q̄ ille qui om̄nicat
 cum excomunicato. peccat in se. et in eum cui om̄nicat
 et in illius pro cuius iniuria excomunicatō lata est. et in
 matrem suam ecclesiam. ⁊ in patrem spūalē qui fert s̄iaz
 et eciam in patrem celestem. In se peccat. quia non cauet
 sibi ab eo qui habet morbum contagiosum in quo videt̄ mi-
 nus se amare q̄ porcu suum. porco em̄ suo bene cauent ab
 alio porco qui mortuum contagiosuz h̄ret. In eum eccl'z cui

excommunicat peccat. quia cum ipse sit infirmus ad mortem ipse aufert ei rem vel saltem minus efficac reddit dum confusione ipsius minuit per quam corrigi debuit. **Ecci iij.** Est confusio adducens gloriam. **Et dd.** Imple facta eorum igno. **Et mich. iij.** egredieris de ciuitate et veniens in babilonem ibique liberaberis. Peccat etiam in eorum pro cuius iniuria excoicatio lata est. quia aufert ei res suas. Peccat etiam in ecclesiam quam malo exemplo corrumpit et cuius societati preponit societatem eorum qui sunt ut leprosi ymmo sicut canes et porci. peccat etiam in presbiteros spirituales cuius iniurias contempnit. Peccat etiam in deum quam in ministro sue spernit. **Luc. x.** Qui vos spernit me spernit. Ipse potius amat priuari mensa dei id est altari. quam mensa excommunicati et potius amat societatem dyaboli. quam filiorum dei. ideo merito in inferno socius erit dyaboli. **Quidam ait in vi. pa.** Qui non vult ecclesie ianuam humilitatis ingredi. **Necesse habet in ianuam inferni non sponte dampnatus intrudi.** **De indiscrete precipientibus et de cohibentibus eos a multitudinis precepto.**

Sequitur de peccato indiscrete precipientium. Et notandum quod multis modis aliquis indiscrete precipit vel eorum superbe precipit iuxta illud. **eze xxxiiij.** quod praeferat non quesistis et eum austeritate impabitis eis. et cum potentia. **Genes.** Remissius imperati melius paretur id est natura. otumax est animus humanus et in contrarium atque in arduum nitens facilius sequitur quam ducatur. Itaque indiscrete precipit qui nimia vel nimis graua precipit. **Mat. xxxiiij.** Alligant onera graua et importabilia et imponunt in humeros hominum. **Act. xv.** Quid temptatis iugum imponere super ceruices discipulorum quod neque vos neque patres vestri potestis. Itaque indiscrete precipit qui precipiendo sensum sequitur sicut illi quibus dominus dicit. **Mat. xv.** Criticum fecisti mandatum domini propterea traditiones vestras et postea sine causa colunt me docentes doctrinas et mandata hominum. Itaque indiscrete precipit qui non beneplacitum dei nec utilitatem

462
595

subditoꝝ. h̄ p̄am vtilitateꝝ in precipiendo quēre. Et no-
tandum q̄ prelatuꝝ deberet esse minister d̄i et deferre mā-
datum eius ad subditos et mandando deberet deo seruire
et subditis. Vnde aug⁹. in libro de morib⁹ eccl̄ie. vbi osten-
dit omnē v̄tutem esse amorem d̄i dicit q̄ iusticia est amor
sibi amaro seruiens et ideo recte imperās. Sex vero sunt
que deberent prelatos cohibere a mltitudine preceptorū
Primū est hoc q̄ primis parentib⁹ legunt⁹ duo precepta
fuisse facta Gen. 2°. Ex omni ligno paradisi comedes. De
ligno autē sciencie boni ⁊ mali ne comedas. ⁊ alter⁹ eorum
trāsgressi sunt. Sedm̄ est hoc q̄ n̄timur inuetituz semp cu-
pimusq; negatum. Sicut impetus aque crescit obice in-
uento sic desideriu crescit in illis qui non habēt grām pp̄
prohibitōm. de nullo alio fructu paradisi leguntur primi
parentes comedisse nisi de fructo vitato. ad roma. viii. Si-
ne lege p̄ctm̄ mortuū fuerat. Et subdit⁹ paulo post. Sed
cum veniss̄ mandatū p̄ctm̄ reuixit. Itē ap⁹. Lex subm̄
trauit vt habūdaret delictū. Terciuū est hoc q̄ prelati po-
tius debent onera subditoꝝ portare q̄m grauare. Vñ b̄r
loquēs prelati. Quia iugū v̄m super eos grauat⁹ quo-
rum onera potius portare deberetis. Et iiii. Reg. ij. Dic
heliseus ad heliā. Pater mi currus isrl' ⁊ auriga eius. pre-
latus debet esse vt auriga vt subditos regat ⁊ currus vt
onera portet. Quartum est hoc q̄ qui nimis emungit eli-
cit sanguinez. Vt legit⁹. Proū. xix. Prelati deberent esse
vt matres lac dulcis doctrinē subditis pp̄mando. h̄ aliqui
hodie pro lacte pp̄mant sanguinez peccati. Quinque est ex
emplū xp̄i dicētis. Marci xi. Jugū meū suauē est. ⁊ on⁹
meū leue. Sp̄e eciaz legē nouaz dedit. Math. v. Non im-
perādo. h̄ dulcedine premij ad legis amorē attrahēdo. Bea-
ti inquit paupes sp̄u. q̄m ipsoꝝ ē regnum celorū. Sextū
est q̄ prelati adiutores debent esse salutis. qui auteꝝ mltā
precipiūt potius salutem impediūt. Et notandū q̄ valde
impj sunt tales prelati ipsi enim iugulant filios pp̄rios

quot emz pcepta eis faciunt tot eis laqueos ponunt. vñ ac-
 cidit q̄ quez non strāgulat vn̄ laque? stranglat ali? . r
 quez non capit dya? laqueo vno capit alio. **I**psi occasio-
 nes mortis ponunt iuxta filios suos q̄ q̄si frenetici sūt cuz
 deberēt eos elōgare ab eis . **E**x morſu pomi venenati sunt
 hōmes q̄si frenetici nisi p̄ grāz dei sanati sint . et i deo noxia
 appetūt . **T**les eciaz p̄lati adeo artāt vias paradisi q̄ n̄ ali
 quis vult pedem ponere in via ipse ponit extra viam **I**pi
 eciaz paruulos vn̄ius diei et oualescētes a maḡ infirmita-
 te ita honorat̄ q̄si essēt fortes r̄ sani / paruuli vn̄ diei sūt
 qui ad p̄mittēciā veniūt ip̄i eē oualescūt a maḡ infirmitate
 nullus tyrannus tot immergit sub pena mortis eterne .
Speciali vero reprehēbilis est nimietas preceptorum in
 claustris hoc est emz vn̄us illoz que solent religionem de-
 ſtruerē **A**rgumētuz habemus de hoc **Deñ . ij .** in p̄ima re-
 ligione que fuit in paradiso terrestri in qua duo precep-
 ta data fuerāt r̄ vtra vn̄ eoz factuz est **S**ecūduz est sin-
 glaritas . de qua exēpluz hēmus ysa . xiiij . de religione sup̄-
 na a qua lucifer hoc p̄tō eiecit? est **S**edebō inquit in mō-
 te testamenti r̄ **A**lia ministrabāt iuxta illud **M**ilia milium
 ministrabant ei r̄ . **T**erciū est amor tp̄alium . de quo habe-
 mus exemplum actuz . v . de anania et saphira aut qui de
 abbacia p̄teri ocōne temp̄alium pierunt . **S**icut claustra
 les cauēt ab alijs occasionibz p̄candi sicut a multiloquo
 in quo non dērit p̄ccatum vt legitur p̄uer . x . r̄ a iuram̄-
 to ex quo sequitur frequenter p̄r iuruz . sic deberent ca-
 uere a nimietate preceptorum ex qua frequenter sequit̄
 transgressio **D**e hijs qui nimis defacili excom̄iū cāt
Sequitur de peccato eorum qui nimis defacili ex-
 com̄unicāt a quo p̄tō deberēt cohibere ista quat u-
 or sez q̄ excom̄unicatō est abscisio membri a cor-
 pore ecclē **N**ñ omnia alia remedia debent adhibere ante q̄
 excom̄unicatō fiat sic mēbro infirmo adhibentur . **P**rimum
 mlt̄a remedia et si valere non possunt remedia rescindit̄

G

307 1209

537
ne pars sana corrumpatur. Secundum est nobilitas corporis a quo per excommunicatōnem membrorum rescinditur. Corpus enim illud corpus cristi est mysticum. scilicet ecclesia. Si rex francie haberet infirmitatem in membro non defacili rescinderetur membrum illud. Cum quanta igitur cautela abscindendum est membrum de corpore cristi. Totum corpus ecclesie contremiscere deberet. Quando unum membrum debet inde abscedi. sicut accidit in corpore humano quod totum corpus contremiscit si unum membrum sit amputandum. Tertio vero hoc est quando aliquis excommunicatur ipse gladio ex quo preuitur sathane traditur. sine consilio et auxilio relinquitur. ut prius ostensum est. Non debet autem parua causa esse pro qua mater filium percutit lupis infernalibus exponit. et infirmum ad mortem sine consilio et auxilio relinquit. Quarto vero hoc quod frequentius ex excommunicatōne utilitas quam solebat consequi excommunicatō. Solebat autem fieri ad hoc ut illi qui excommunicabantur corripentur. ne populus exemplo eorum corrumpere tur. Hodie autem contrariuz accidit quasi frequenter quod excommunicatus excommunicatōnes contempnit et ad peccata frena relaxat. Alij etiam corrumpunt quod comunicant ei. Unde remediuz versuz est inuenenum. idcirco rare essent faciende excommunicatōnes precipue generales et raro essent constituendi canones late sentencie. Et notandum quod ad hoc quod sententia sit iusta requiruntur tria. scilicet. Quod fiat ex certa causa sufficente / et zelo iusticie / et ordine iuris obseruato. Deficiente vero aliquo istorum iniusta est tamen ligat. ex quo lata est ab illo iudice qui habet super hoc iurisdictiones canonicas et seruanda est ab ecclesia militate. Fallit tamen hoc in duobus casibus. Vnus quoniam lata est post legitimas appellatōnem. Alius est quoniam continet intollerabilem errorem. Intollerabilem errorem intelligo euz sic dicitur excommunicatō te / quia credis in deum / quia non fornicaris / quia obediens est prelati tuis et filia. Excommunicat?

vero iniuste sustinere debet patienter et humiliter sustinere
excommunicationez et punire se excommunicato / Offerens
canonicam satisfactōz si in aliquo offendit et sic instanter
postulare satisfactōz si sic fecerit erit ei ad meritū. vñ aug?
Qui iniustus est et iniuste maledicitur p̄m̄ium illi reddi
tur Itēz aug? aliud est sella terrena. aliud est tribunal
celestē ab inferiori accipit s̄n̄iaz a superiorē coronaz.

De vana gl̄ia. Capitulum tricesimum nonum

Sequitur de peccato vane gl̄ie de qua hoc mō ege-
mus. Primo ponem? ea que possūt valere ad det̄
huius peccati. Secdo ponem? diuisionē vane gl̄ie.
Tertō vero remedia contra illud peccatū. Est autē vana gl̄ia s̄m̄
aug? iudiciū hōm̄ū de aliquo bene opinancū. Secdm̄ tuli
um vero / gl̄ia vana ē magni dicti et magni facti frequens
fama cū laude ad det̄. vñ hui? peccati possūt valē verba sacre
scripturę q̄ illud dissuadet vt ē illud p̄. xxvij. ne gl̄eris in
crastinū. Et illud jer. Non q̄ras gl̄iaz et non dolebis cum in
glorius fueris. Qui laudē nō appetit de ueliis non sentit.
Secd̄ vero p̄nt valere ad hoc exēpla inter que p̄cipuū est
exēpluz xp̄i. Exēplū vane gl̄ie vitāde dat xp̄c. math. ix.
Vbi duobz cecis quibz ocl̄os aperuit dixit videte ne q̄s
sciat. Et math. viij. Dixit leproso curato. vide nemini dix-
eris. Et euāḡ. de xiiij. Vbi miraclo factō de quinqz panibz. et
duobz piscibz opulit discipulos statim ascēdere. ne vanā gl̄iaz
h̄rent de aliquibz q̄ audirēt de miraclo illo. Et luc. x. vbi re-
p̄ssit discipulos q̄ gl̄abant de miraclo factis. Videbaz inq̄t
sathanā sic fulgur de celo cadentē. Et jo. viij. Ego gl̄iaz meā
non q̄ro tē. Alti eē antiqui p̄res fatuos se silauerūt vt ca-
uere sibi possēt a vana gloria. Vnde cum quidam senex in
spelunca sua requiescens rogaretur multis precibz a quo-
dam seculari sibi ministrante. vt veniret oratōnem factu-
rus super filium suum defunctum et ille iret ad funus.
Decurrunt ei mlti cum lampadibz suis in occursum suum
q̄ sanctus hō erat. et cū sentiret senex silauit se stultum

expoliāns se. mittēs vestimenta in Flumine et stans nudus
 lauabat ea **S**ecularis autē qui ministrabat semi erubuit. di
 cens pplo **R**euertimini senex noster perdidit sensum/ et ve
 mēs ad senē quesuit quare hoc fecistis. qz omēs dicerent de
 moniū habz senex **C**ui respondit senex. ⁊ ego nolebaz h̄ au
 dire. **T**ertō pōt valere ad deū. hui⁹ peccati vanitas que
 in eo est. tante autē vanitatis est pēt̄m istud. q̄ licet om̄ia
 que sub sole sūt vanitas sint **T**amen vana gl̄a q̄si vanissi
 ma hoc nomē sibi appropriauit **P**ōt autē dici vana gloria.
 et qz valet nichilū. qz vadit ad nichilū. **N**ichiluz valet. qz
 nec corpori nec anime valet. ymo plimū anime nocet **N**at
 urale est q̄ apprehēdens in re apphēsa delectet̄ ⁊ nō econ
 uerso vt visus delectetur in virido colore ⁊ non color viri
 dis delectatur ex eo q̄ videtur **S**icut vidr q̄ aliquis nō
 debeat delectari ex eo q̄ credit̄ t̄lis ⁊ t̄lis ⁊ t̄lis. s̄ potius
 illi qui vident euz bonū. debēt in eo delectari. **N**ō q̄ utilitas
 est in chimera ex eo q̄ est in opinione hōmū. vel montibus
 aureis ex hoc q̄ fingunt̄ vel ymagināt̄ ex hōmibz sic nul
 la utilitas videtur esse hōmi ex hoc q̄ magn⁹ est in opini
 one hōmū/ qui autē appetit q̄ sit magn⁹ vel bonus in opini
 one hōmūz appetit vt videtur q̄ h̄at t̄le esse quale habet
 chimera **N**ed nichilū eciā vadit vana gl̄a. cito emz fit igno
 minia supbo gl̄a. vt dicit **S**en. **S**icut pōt apparere in do
 mino ihu xp̄o qui in tanta gl̄a in ramis palmarū in iherusa
 lem susceptus est. ⁊ post ab eod̄ pplo in eodē loco ⁊ in eo
 dem tpe paucissimis dieb⁹ interpolitis crucifix⁹ est. vt di
 cit **B**er. vbi prius dēt̄m fuerat ei **B**ndictus qui venit in
 noīe dñi/ dictum est postea. crucifige. tolle tolle crucifige
 eum/ et qui prius vocatus fuerat rex israhel postea au
 diuit non h̄emus regem nisi cesarē/ et eū prius vestimēta
 psternebant̄ aliena. suis postea spoliatus est **Q**uarto pōt
 valere ad deū hui⁹ peccati fatuitas magna que est in ea.
 quam fatuitatem insinuat dominus. **M**athei. xxv. **U**bi
 per fatuas virgines amatores vane glorie intelliguntur

590
Et possunt octo fatiuitates assignari que inueniuntur in
eo qui amat vanam glam. **P**rima est qd ipse permittit sibi
illudi vilius qd illuderetur alicui ceco. **D**icit em dyabolus
ei aperit ostium. et ego implebo illud et imponit ei dyabolus
cum os desiderij aperuerit vanam glam que nichil est iuxta
illud verbum domini. **S**i ego glam meam quero. gla mea
nichil est. et facius credit os desiderij sui posse impleri. **S**e
cunda fatiuitas est. qd glaz vanā q̄ admittat pūcti glē eterne
preponit. **V**nde gg. **S**tultus est inde transitoria querere
vnde possumus eternā habere. **T**ercia fatiuitas est. qd ipse
thesaurū suū in archa securissima scz in archa sciēcie. **S**er.
Fidelissimus custos nō tucū arbitrat labijs hōmū diuince
re glaz suaz arche siue clauē siue serā. nulle.3 omnino clau
sure nocere volenti. **N**on tucum plane. sed stultus ibi the
saurū recordare. vbi non valeas resumere euz volueris. si
ponis in os meuz. nō in tua sed in mea ē potestate. euz vtiqz
pro meo libitu l' te laudare possim vel derogare tibi. **S**anū
vas et inconcussū sciēcia et seruandis secretis ydoneū nul
lis patēs insidijs. nulli violentie cedens. nulli quippe ocū
lo vel manu accessibilis excepto dūtaxat spū qui scrutat.
eciam pfunda dē quicquid ibi reposuero securus sū quia
non perdas seruauit vniuo defūcto restituet. **N**az quocūqz
vado ipsa meuz iter facit secū ferēs depositū qd seruandū
acceperat vniuo adest mortuū sequitur. vbiqz gla vel ofu
sio inseparabil' p qualitate depositi. **Q**uarta fatiuitas est qd
precio illo quo potuit emere regnū eternū emit infernale
patibulū. **Q**uinta fatiuitas est. qd ipse nō curat qualis sit
sed qualis dicat. **C**riso. yperita. **V**t quid non vis esse
laudabil' qui vis vt lauderis. qd formosus est apparere for
mosus est esse. **S**exta fatiuitas est. qd ipse care emit qd nichil
scit valere scz qd homines ferant bonum testimonium de ip
so. cū testimonium illud a deo qui est eius iudex nō debeat re
cipi. **S**er. vt quid alieno vel meipsum testimonio dēt' sū
cuius nec vitupio reprobz nec laude dign' inueniar si an

tribunal vrm iudicandus astare. merito de laude vestra glo
 riarer. Nunc aut cum solus cristi iudicio sum presentandus qn
 te infame est mei vel alterius iudicio glari. sic dicit Joh.
Tres sunt qui testimonium dant in celo. pater. verbum et
 spu sanctus. et horum testimonio scribitur in omnibus. **S**epti
 ma fatuitas est q volunt se regere secundum verba eorum
 quos sciunt fatuos esse. sed hystrionum et aliarum vilium per
 sonarum. **D**ecima fatuitas est q amator vane glie rem illam
 amat quam melius possit habere si non amaret. quia secundum
 verbum phi h solum habet vana glia. q se appetentes fugit
 et se fugientes appetit. **Q**uinto potest valere ad deum. huius
 vicij. si ostendatur quam contumeliosus sit illud petm deo
 et q nocivum homini. **A** amator enim vane glie contempto deo
 creaturam deificat et se facit principium et unum de christis. fa
 ctis glatur quasi a se ea habuerit et proximum suum sine co
 stitit ut. dum omnia opera sua facit ut videatur ab hominibus
 et sic ydolatriat eum creaturam alpha et o. constituat. **J**o. v.
Quomodo potestis in deum credere qui glam ad invicem que
 ritis. et gliaz que a deo solo est non vultis. **A** amator vane glo
 rie de ribaldo vno iudicem suum facit et gliaz que ab eo est
 glie dei preponit q non est sine magna otuelia dei. **A** amator
 eciaz vane glie ipsu pulverez vane glie deo preponit. **N**oes
 autem h petm homini. quia aufert ei bona temporalia et spualia.
De temporalibus autem p3 eius quotidie multi expendant sua ppter va
 nam gliaz. **N**on quod eciam corpora sua ppter hoc exponunt morti
 in bellis. **S**pualia eciaz bona aufert. licet enim amator vane
 glie habeat similitudinem bonorum tamen non habet vera bona. **S**a
 pientes. apud sapientes sunt honesta. apud vero vulgus s lachry
 ra rerum honestarum. **Q**ui da senex in vicis prim. sic fieri non potest
 ut herba similis nascatur et semine. ita impossibile est ut laudem et
 gliaz seclariu habentes similis et fructu habeant celeste bonu esse
 in mala conuertit et in fuitute magis. hoes ponit. est enim servus
 amator. **V**ane glie omnium illorum quorum iudicia timent secundum illud
 apoli. **Q**ui me iudicat dominus est. in potestate esse est hystrionum

Fugit em̄ eum talem qualem volunt. q̄ndocq; enim annich
 ilant eum. q̄nq; magnificant. Seruus eciaz est eozudez vt
 det eis censum veteres vestes super se et redimat se ab eis
Membra eciaz dei. id est pauperes spoliat. vt tles qui sūt
 membra dyaboli induat. **P**om̄t eciam hoc pctm̄ hōmez in
 magna instabilitate. **B**er. Qui cōsciēcias suas in alienis līn
 guis posuerunt. modo parui. modo magni. modo nulli vi
 dentur. prout linguis hominū eos laudare vl̄ vituperare
 placuerit. **I**psi iuxta verbum ps̄. Ascendūt vsq; ad celū
 et descendunt vsq; ad abyssos. **I**psi decidūt frequēter a co
 gitatōibz suis et frequenter faciūt ad tlem saltū ad qua
 lem voluerunt iudei cogere cristuz. **L**u. iiii. **I**psi sūt quasi
 galli in turribz ecclesiaz. positi qui ad omnez vētuz mouē
 tur. **E**cē. v. Non te ventiles in omem vētuz. **I**psi sunt arū
 do vēto agitata. **I**psi sūt palee. **J**uxta illud job. xxi. Erūt
 sicut palee ante faciez vēti. **E**t aug. **A**cbibe oris iudiciū
 et scies q̄d palea. quid granuz. **I**stud viciū magnas vires
 habet. **A**ug. Quas vires nocendi habet vana glā non sen
 tit nisi qui bellū ei indixerit. **N**d et si cuiq; facile est laudē
 non appetere cum negatur. difficile est tñ ea non delectari
 dum offertur. **G**reg. Aliquantulū facile est. humanaz lau
 dem non appetere. difficilimuz oblatam respuere. vana glo
 ria illos vincit qui cetera vicia vincunt. **Z**ero. **D**ifficili
 arrogancia caremus. q̄ auro et gemmis. **I**nter dū em̄z hīs
 abiectis glōsis tumemus sordibus. **A**ugustinus. **S**unt
 qui de contemptu inanis glē vanius glāneur. amator enim
 vane glē maledictus est. qui partem suam facie deteriore
 q̄ facit dum vanaz glāz pre ceteris rebus eligit. vana glā
 est deterior ceteris passionibz. ⁊ qz breuior. **J**ob. xx. **D**au
 dium ypocrite ad instar pūcti. et quia mltos dominos ha
 bet hō de possessione illa. vñ ab vno auferē euz alijs deedi
 tur. et ideo nūq; pacifice possidet. **N**ñ em̄z q̄s ab vno lau
 dat ip̄e vitupat̄ a mltis. **N** nichil p̄dest ista possessio ⁊
 vl̄ mod̄ ostat nec solū p̄dit̄ ymo eē p̄dit̄ possessore suum

Dsee. iij. **G**lam eorum in ignominiaz ouertam **E**t in apoc
 Quantū glorificauit se et in delicijs fuit tantū date ei tor
 mentum et luctuz hoc uiciuz post alia remanet **V**nde in li
 bro psperi. euz omnia vicia supauerit homo manet pericu
 luz. ne mens bene sibi conscia potius in se q̄ in dño glētur
Vicium illud inuadit res sacras cū alia vicia eas fugiant
Committit eciam hoc peccatuz in ecclesia in serui tō dñi
 no et meliores de ecclesia nititur maculare sez religiosos.
 succūbere enim facit viros religiosos spūales in bello spiri
 tuali. sicut humilitas facit triumphare. **S**icut enim domi
 nus virtutez tribuit ei qui de victoria dat ei glāz. sic vies
 non subministrat ei qui furat ei glam. **V**ltimo possit va
 lere ad det. huius peccati figure quibz hoc peccatuz in sac
 scriptura **N**otanduz ergo q̄ vana glā q̄qz puluis voca
 tur vt oñdatur q̄ sicuti puluis minima pars terre est. sic
 vana glā minimuz est inter temporalia bona. et sicut pul
 uis oculum corporis incidens quat vel cecat sic vana glā
 oculum intentōis. **V**ocatur eciam vana glā ventus vt in
 inuetur fatuos esse qui eam esuriūt **V**entus enī hominē
 inflando ei nocet potius q̄ prole. **D**see. xij. **E**ffraym pas
 scit ventuz **J**ere. xxij. **D**ñs pastores eius pascet ventus
Ventus iste videtur esse leuis. tñ trāffert montes a reg
 no dei. ad regnum dyaboli viros sez spūales. qui dicūtur
 montes. **V**n leuaui oculos meos in montes. ventus iste ma
 gnas naues submergit in mare huius mūdi. ventus iste val
 de timēdus ē. ducit em in infernu q̄ si imceptibili. videtur
 enī ire ad paradysum **V**ana glā eciaz vocat oleum. **M**a
 th. xxv **V**bi dicit Quinqz fatue acceptis lampabz non sup
 serunt oleum secum in suauitate enim silis est oleo. in verita
 te autem gladius est insensibiliter hominem occidens. **V**o
 catur eciam flos in hoc q̄ cito arefcit **P**sa. xxvij. **E**ric
 flos decidens glarie exultatōis. **V**ocatur eciam vipera.
Actuz. xxvij. **V**bi legitur. q̄ vipera manu pauli adhe
 sit vt ostendat q̄ sic vipera si manu adheserit cito excutit.

Sic vana gl'a si se immisceat bono operi cito excuciēda est
 figuratur eciam vana gl'a per vxorem qm dñs ioseph sibi
 retinuerat **Ut legit' Gen. xxxix. Ut ostendat' qd dominus**
 de operibz nostris vult gl'am habere s; vtilitatē eoz nobis
 relinquit **Qui autē partem dī sibi vsurpat sez gl'am merito**
 partem suam amittit sez vtilitatem vel mercedem eternam.
 figuratur eciam vana gl'a **Math. xiiij. Per saltatricem**
 que iohis caput fecit amputari. h em non caput corporis
 sed caput nobilissimū quod est cristus amputat **Ido spe**
 cialit' timendum est vicū istud. qz insidiat' oculo spūali. sez
 intentōi qz ocul' si neq' fuerit totū corp' cecū erit id est
 tota cōgeries opoz. **Mathei vj. De diuisionibz gl'e**
Sequitur de diuisione gl'e **Notand' ergo qd glo-**
 ria primo diuiditur in vanam et veram gl'iaz **Ve**
 ra vero diuidit' in veram simplr et veriore m r ve
 rissimam **Vera gloria est simplr bonum testimoniū scie**
 cie. qn sez aliqs nullius peccati scius sibi est **Ap' ad cō**
 j'. **Gloria nostra h est testimoniū scieencie nostre. Verior**
 vero gloria est qn dulcedo spūsancti manifeste sentitur qn
 sez spūsanctus dat testimoniū spūsancto qd filij dei sum?
Verissima est gloria eterna Vana vero gloria diuiditur in
 gl'iaz dyabolicaz et hūanam. **Dyabolica est qn aliquis**
 gl'iat' de malicia **Vñ dō Quid gl'iaris in malicia rē Poes**
 ta gl'ia peccati nulla pte da sui est **Humana vero diuidit'**
 in carnalem et spūalem **Carnalis est gl'ia mundanorum que**
 est in decore vestū et hōmōi **Spūalis vō ē vt gl'ia ypocri**
 tarum **Notanduz vero qd carnalis gl'ia cōparatur lumini**
 quod de nocte videtur in die vero non. sicut quidam ver
 mes qui dicuntur noctiluce et squame pisciū r ligna putri
 da. sic apparent diuices huius seculi nunc lucidi r clari.
 dum nox est ignominie et culpe **In futuro vero tenebrosi**
 erunt qn erit dies domini magnus sez in die iudicij **Com**
 paratur eciaz gl'ia illa yrudini q picturata est r velocit' volat
Velociter em trāsit m dī hui' gl'ia et depicta esse videtur

Unde tho. ij. dicitur quod de modo prudentium vnde talia stercofa ceciderunt que thobiam excecauerunt. quod verbum explicum est de auaricia. et in capitulo in quo auaricia diuersis infirmitatibus compatur. **G**loria eciam carnalis est velut peluis calens oculos hominum excecans. Est eciam flos qui a puris huius mundi vel potius a puerilibus colligitur. De hoc flore legitur in Ier. xlvij. Date flores moab quia florens egredietur. Et Ma. xl. Omnis caro fenus et omnis gloria eius quasi flos agri. **G**loria ista vere inspicienti ignominia est. Vnde i. mach. ij. Gloria hominis stercus et vermes hoc die extollit et cras non inuenietur. **G**loria peccatoris est caro eius que est stercus id est sacculus stercozum. et vermis id est esca vermium. Licet vana gloria ab omnibus hominibus sit timenda. precipue tamen a claustralibus detestanda est. **S**ermones. Prima virtus monachi est iudicia hominum detestare. Non solum non debet letari vel gloriari claustraliter cum laudatur immo debet turbari. Vnde beata virgo cum dixisset eam angelus gratia plena. et benedictam in mulieribus turbata in eius est sermone. **D**e remedijs contra vanam gloriam.

Sequitur de remedijs contra hoc peccatum et octo sunt remedia contra ipsum. Primum est abstinentia. Vnde psalmus xxxi. Erit sicut vir qui abscondit a vento et celat se a tempestate. Et in vitis primus. Sicut thesaurus manifestus cito minuitur. ita virtus quelibet deperit publicata. Nam sicut cera a facie ignis soluitur. ita et anima per laudem dissoluta ab intentione sua perit hoc remedium figuratum est exo. iij. in manu moysi que leprosa erat et cum missa esset in sinum eius facta est sana. **G**regorius. Ille debet publicare bonum quod agit. qui perfecta humilitate fundatur et nulla elatione contingitur. Secundum remedium est demissio sicut vir homo descendat ad propriam infirmitatem sicut faciunt quando nimis vetus flat. et transeunt per pontem qui descendunt ne veteribus noceat sic qui laudatur recurrere debet ad infirmitatem suam et indebit se falso laudari. et sic potius erubescit quam

glētur **Boecius** Qui flō predicantē necesse ē vt suis lau-
 dibz erubescant **In** vitis patrū quidā frater requisit ab-
 batem p̄menes si melius esset remot⁹ q̄ cum alijs manere
 Respondit abbas **Homo** si se ipsum reprehēdet vbiqz po-
 test resistere. si autē se magnificat nusqz stat **Tercū** reme-
 diū est cōsideratō ignis infernalis vel purgatorij **Hoc** re-
 mediū insinuat nobis **Act. xxviii.** Vbi paul⁹ vipam ma-
 nu adherentem excussit in ignem q̄ spūalr fit qñ cōsidera-
 tōne pene qua vana gloria pumetur. homo eam a se abiciē
Quartum est cōsideratō glē eterne. quia secunduz grego.
Vilescunt tpalia dum cōsiderant eterna. et spūalr vilescit
 vana glā. si cōsideret glā vera. **Quintuz** est cōsideratō vili-
 tatis vane glē q̄ patet ex hoc q̄ venal' est. q̄ notat **Mat.**
xxv. vbi dicit **Itē** pō. ad v. rē **Testimoniuz** venale repel-
 lend' est **Apparet** etiā vilitas vane glorie ex vilitate per-
 sonaz apud quas hētur **A** vilibz enīz personis quō pōt q̄s
 hēre glām nisi vilem **Preterea** odiūt bonū. et diligūt ma-
 lum et p̄terea hoc testimonium eoz repellenduz est ⁊ de
 bono ⁊ de malo **De** altero ratōne amoris de reliquo ratōne
 odij **Amor** autē vel odiū veritatis nescit iudiciū s̄m bern.
Sextuz est cōsideratō magne infidelitatis que est in hoc pec-
 cato **Valde** enī infidelis est qui deo aufert partes suam q̄m
 in bonis suis. bene debet homini sufficere pars illa q̄m do⁹
 ei concessit cum dñi sint omnia **Exemplū** fidelitatis habem⁹
ij. Reg. xij. De ioab p̄ncipe milicie qui sic scripsit ad dō.
Dimicauī aduersus tabach ⁊ capiēda est vrbs **Nunc** con-
 grega reliqz partē ppli ⁊ obside ciuitatē et cape eam ne cū
 a me vastata fuerit vrbs nomini meo ascribatur victoria.
Bern. **Reuera** fidelis famulus es si de mlta gloria dñi tui
 et si non exeunte ex te tñ trāseunte per te nil manibus tuis
 adherere cōtingat **Si** quis super pauca fidelis inueniretur
 ipse super mlta bona dñi sui cōstitueretur. **Gloria** vel laus
 quedaz pbatō hōimuz est vtruz deo sint fideles vel infideles
Vnde prouer. xxvij **Quō** probatur in cōflatorio aux ⁊ in

fornace argentum. sic pbatur homo ore laudantium **S**eptimū remediū est q̄ qñ offert hōmī glā ipse offerat eū regi glē cui⁹ est dicens Non nobis dñe non nobis sed nomini tuo da glām Et illud gloria in excelsis deo. **S**i quis ita assueuerit. Vana gloria non tñ vim extra eam habebit prius **O**ctauū remediū est. q̄ homo opus illud cui vana gloria adheret dimittat cogitans illud opus esse amissum et poenius de illo esset flendum q̄ gloriand **A**d remediū figuratum est **Gen. xxxix.** in hoc q̄ ioseph reliquit palliū cui dñā sua adhererat. **¶ De ypocriti. ¶ Ca. xl**

Octo de peccatō vane glē. dicendū est de ypocriti. quia hoc peccatuz ex illo procedit ppter hoc q̄ aliquis amat vanam glām ipse silat sanctitatē agemus autē hoc modo de peccato isto. **P**rimo ponemus ea que faciūt ad det. hui⁹ pēi **S**ecūdo assignabimus diuersas spēs ypocriti **N**otandū ḡ q̄ octo sūt que possunt valere ad det. hui⁹ peccati. **P**rimo verba sacre scripture q̄ illud dissuadēt vt est illud eēci. i. **N**e fueris ypocrita in conspectu hōmum et illud deut. xxiij **N**on indueris veste que ex lana lineqz dextera est. per linum q̄ subtilius est cogitatōes intus superbie clausē. per lanam que alba est opa exterius lucencia **U**nde in ypocrita sub lane grossicie limū latet quia sub puritatis ymagine deprehēdi. calliditas nō valet **H**ec dissuadetur **Math. viij** **U**bi sic le⁹ **C**um facis elemosinā noli tuba canere ante te sicut ypocrite faciūt **E**t post cum oratis non eritis sic ypo. tristes. **S**ecūdo pōt valere ad det. huius peccati si ypocrita diuersis generibz rerum comparetur **N**otandū q̄ ypocrita est symia dyaboli volens imitari filios dēi qd filij dēi faciūt ad sui decorē ipse facit ad sui iugulatōz sicut de quadāz symia que cū vidisset quō quidāz rasoz rasisset postea voluit ymitari eum et iugulauit se. **I**pse eciaz similis est sterquilinio niue cooptū q̄ est exterius candidum interius fetidū. **I**pse eciam est vt sepulchz exterius dealbatum. intus vero plenu ossibz

mortuorum vt legitur. math. xxviii **S**terz similis est vali ex
 terius mundo. interius sordido **S**tem est vt tignus extra
 candum. intus habes carnes nigras **S**te silis est ut struto
 que silis pennas habet accipitri **V**t dicit job xxxix. qui
 dereliquit in terra oua sua **H**ypercrita dereliquit in terra oua sua.
 dum ex operibus suis solam mercedem terrenam querit **V**n
Luie. **P**ecatum yperit prohibet. prohibet omedi cig
 n? et struto id e assilari eis **S**te ypercrita est lup? pelle ou
 na indutus. **V**n math. v. **A**ttedite a fallis pphis qui ve
 niunt ad vos in vesti. o. merisicis aut sunt lu. ra. **E**st eia
 angelus tenebraruz trallfigurās se in angelū lucis. et demo
 niuz meridianum. et latro qui a sinistris euz domno pexi
 dit et martir dyaboli **E**t sicut viri sancti dicunt domno. qm
 ppe te tota die mortificam. sicut possunt dice ei yperite
 quoniaz otra te mortificam tota die **H**ypercrita est symon el
 reneus crucem ferēs alienaz. **V**n bern. **F**ructuz faciunt. s
 non suum **H**yperite aut aliqui euz symone cironeo crucem
 ferunt non suam sed alienam. qz amoze glē qd non amant
 facere opellunt **H**yperita eiam est harundo vto agitata
Suxta illud math. xi. **Q**uid ex istis videre in desertuz ha. v
 agi. yperita ad moduz harundinis. non habes radicem in
 tentōnis fixam in solido. id est in eternis. **L**anuginez habet
 pro fructu. **S**ap. v. **S**pes impij qsi lanugo. lanugo h va
 na glā est quā yperita totis viribz amplectit. **S**apiens
Virtutis fructuz sapiens in cōsciencia. stultus aut in glā
 ponit. intus vacuus est. extra lucet. omni vento agitato
 nis agitaf manus imitentis sibi pforat. qz homines in eo
 confidētes decipit **H**yperita est volpes animalsez feridum
 et dolosuz. cui? pell pualet carni **V**n eze. xiiij. **Q**uasi vol
 pes in deserto pphete tui isrl **H**yperita eiam simil est sich
 en qui circūcidit se. vt dinam in vxozem haberet. non tñ
 circumcisio illa seruauit eū a gladio symeonis et leui. **S**ic
 quidam ab aliquibus malis abstinent vt ecclesias habeāt
 non tñ ppter hoc gladius verbi diuini debet eis parcere.

vbi homo videt q̄ prodesse possit. euz constat omnia mala esse. que fiūt ambitōsa intentōne **Y**poerita se mortuuū silat mundo. cum in vitate viuū sit donec habeat vnaz magnam prelātōnem in qua delicijs vacet. ⁊ tunc vere patet q̄ viuū est. **S**icut fabulose dicitur de vlpe que mortuā se simulauit. donec posita fuit super quadrigam in qua erāt allecia. et tūc dmedens allecia se viuam ostendit. **I**psi ecīa sunt mercatores pellium anguillarum dum exteriorē conuersatōnez hominibz vendunt. **T**ertō potest ualere ad deū huius peccati pena quaz scriptura eis minatur et est vna pena q̄ non videbunt dominum nisi ouertantur. **J**ob. xiiij. **N**on veniet in cōspectu tuo omnis ypoerita. nec mirū eū deus non sit ante faciem ypoerite. **O**mnia emz op̄a sua facit vt videatur ab hominibz hoc est vnum qd̄ mltuz placeat deo q̄ homo eoz suum sepe habeat ad deum. vñ super illud **F**irmabo super te oculos meos. dicit glosa in persona dī. **N**on auferam oculos meos a te. quia tu sepe leuas oculos tuos ad me. **A**lia pena est vilificatō magna. que sequitur hoc peccatuz in futuro et sepe in p̄senti. **J**ob. xx. **S**i ascenderit vsqz ad celos superbia eius ⁊ acūmē eius nubes tetigerit q̄ si sterquilinium in fine perdetur. **Q**uarto potest ualere ad deū. huius peccati hoc q̄ ypoerite vix conuertunt. **C**uius rei triplex ratō potest ondi. **P**rima est q̄ ypoerita veniam vix petit a deo. vt super illud job. xxxvi. **N**on clamabunt. qz cum vincti fuerint. dicit ḡg. **V**incti non clamabunt. qz humane laudis auuiditate superati sanctos se esse miseri ecīam cum in peccatis moriunt̄ putant. **S**ecūda est qz spūssanctus fugit eos sine quo cōuertere n̄ possunt. **S**ap̄ j. **S**pūssanct⁹ discipline effugiet vinctum id est ypoeritam qui fingit se dei amicum cum sit inimic⁹. **T**ercia est. q̄ dyabol⁹ nescit̄ esse in eis et ideo non inquietat̄ ibi et ideo dormit ibi diu. **J**ob xl. **S**ub vmbra dormit in secreto t̄ basalami. **Q**uarta ec̄ ratō potest assignari q̄ ypoerite defendūt se euz arguūtur. vñ **J**udic̄ j. dicitur. **F**uit dñs euz iuda

et montana possedit nec potuit dolere habitatores val-
 lis qz falcatis curribus habundabant. hoc est in curribus
 eoz falces que erat sibi obuiatia. et aduersantia secabac
Habitatores vallis sunt ypocrite. qui reprehensores su-
 os diuicis scindunt ppter qz scirpo oparat. Job. viij. Nu-
 quit virefcere potest scirpus atsqz aqua aut crescere carz
 glo. scirpus est uicus vacuus. carecti z manum ledit. sic
 ypocrita gracia vacuus est. et correctoz non recipit. s; ad
 ilamandam vitam prorumpit tanq; exprobrato alterius
 criminis. absilio sic pphij. **Q**uinto potest valere ad de-
 hu? pccati si ostendatur q; nociuus sit homini. **A**d q; si
 gnandum fermento comparatur **L**uc. xij. vbi legitur. at-
 tendite a fermento phiseoz q; est ypocrit. **M**odicus fer-
 menti iuxta verbum apli totam massam corrumpit. **D**ec-
 eatum istud hominis opera falsificat. vnde opera ypocrite
 sunt velut falsa moneta extra deaurata. **S**unt eciaz velut
 poma arborum que inueniuntur in arborib; que sunt circa
 mare mortuuzque vsq; ad maturitatez sunt virida. **M**a-
 tura si incidat fauillas intus inuenias **V**identur eniz opa-
 ra illoz meritoria esse. s; in futuro erunt materia ignis in-
 fernalis. **H**oc pccatum impreceptibili hominem occidit.
Vnde ypocrite vident viuere vita anime cum mortui sine
Vn apc. **S**cio opera tua qm nome habes q; viuas et mor-
 tuus es **S**exto potest valere ad de. hu? pccati. si oste-
 datur magna fatuitas ypocritaruz qui carne et sanguine
 suo oculos hominuz pascunt. **E**xterminant eniz facies suas
 vt aperiant hominit us se. vt legitur **M**ath. vi. **I**psi eniz
 quotidianis cruciatibus mercantur cruciatum eternuz ipsi
 eciaz alijs operantur **O**pera eniz illoz alijs per bonuz ex-
 emplum profunt. sibi vto nocent. siles candeles que alios
 illuminat et se consumit. **S**eptimo potest valere ad de.
 huius pccati hoc q; tociens dñus in ewangelio ypocritas
 repñdit **M**ath. vii. **E**cce primuz trabē d o. t. vi. ypocrite
 bene de vobis pphetisauit ysayas 7 in mltis alijs locis.

022
551

Octavo vero possunt valere ad deum. huius peccati. septem
maledictiones quas dominus ypocritis facit. **Math. xxiii**
Quarum prima est. **Ve vobis scribe et pharisey ypocrite**
qui clauditis regnum celorum ante homines. vos enim non
intratis nec introeuntes limitis intrare. **Secunda.** **ve vobis**
scribe et pharisey ypocrite qui omeditis domos viduarum
oracione longa orantes propter hoc amplius accipietis iudi-
cium **Tercia.** **ve vobis scribe et pharisei ypocrite** qui cir-
cumcitis mare et aridam ut faciatis unum proselitum. et eius
fuerit factus facitis eum filium gehenne duplo quam vos.
Quarta est. **ve vobis scribe et pharisei ypocrite** qui deciat
mentem et animum et cimum et reliquistis que gratiora sunt
legis iudicium misericordiam et fidem **Quinta est.** **ve vobis**
scribe et pharisei ypocrite qui mundatis quod de foris est calicis
et parapsidis. intus autem pleni estis rapina et immundi-
cia **Sexta.** **ve vobis scribe et pharisei ypocrite.** qui similes
estis sepulcris dealbatis que a foris apparet hominibus spe-
ciosa. intus vero plena sunt ossibus mortuorum. **Septima.**
Ve vobis scribe et pharisei ypocrite qui edificatis sepulchra
prophetarum et ornatis monumenta iustorum **Octava.**
Ve vobis duces ceci qui dicitis quicumque iuraverit in tem-
plo meo est. qui autem iuraverit in aurum templi debitor
est etc **Sed** cum ypocrite videantur utiles esse ecclesie dei
bonum exemplum aliis prebendo et hostes ecclesie terren-
do sicut formido terret aves in orto et diabolum in carceri-
tum teneant ne ad alios possit transire **Quare** dominus ypocri-
tas persequitur **Ps** dicit **Yero.** super **ys. ix** **Prima** tha-
bula post naufragium est abscondere peccatum suum et non
publicare **Item** qui minus malus videtur qui malus est in-
terius tantum quam qui malus est interius et exterius. minus
peccare videtur. qui tamen peccat in deum occulte peccando.
quam ille qui peccat aperte. cum peccet in deum et in proximum
Ad quod dicendum est. quod hoc habet locum cum aliquis peccatum
suum occultaret bona intentione ne alios corrumpret **Sed**

aliud est. vbi peccatum occultat vt ecclesiam decipiat. et
qn sanctitas silatur. Glata emz equitas non est equitas.
sed duplex iniquitas. Et sic dicit Jer. fr ysa. Leuius est de
duobus mal' aperte peccare q' sanctitate silare. Causa autem
quare dominus ita persequit' ypocritas pot' esse hxc quia
ipsi proditores sunt silantes se esse ex parte dei et sunt ex
parte dyaboli. videt' eciaz amici et sut inimici et ideo mltu
ecclesie dei nocere possunt. Vn heretici qui per ypocritism ho
mines decipiuntur. et anti xps qui caput erit malorum. ho
mines per ypocritism decipiet. Sap. Mille sut occultores
in fide q' que latet in similitudine officij. j. ad tby. iiii. Spi
ritus sanctus manifeste dicit. q' in nouissimis diebus disce
det quidaz a fide atcedentes spiritibus erroribus et doctrinis
demonior' in ypocriti loquentiu omne medatui.

De speciebus ypocritism.

Q Equitur de speciebus ypocritism. Et possunt distins
gu tres species ipsius. Prima est. qn aliquis co
ram hominibus silat se obedire deo et in occulto non
timet offendere deum. Secunda est. qn in occulto et in aper
to opera bona facit vt sanctus ab hominibus videat'. Tercia
est. qn aliquis minorem ypocritism relinquit. vt in maiori
et sublimiori ypocriti permaneat vt euz aliquis requisit'
an ieiunet dicit deus scit vt dicatur ypocrita non est. In
prima specie bonitas in operibus exterioribus tm apparet.
In secunda vero. et in occultis. et in apertis. sed non in in
tentone. In tercia vero specie pretendit' bonitas intentois.

In prima mltuz occultat' diabolus. In secunda magis. In
tercia vero maxime. **De remedijs contra su
perbiam. quarta pars.**

Postq' posuimus ea que possunt valere ad detestato
nem superbie in communi. et posuimus diuisiones
pertinentes ad hoc peccatum. et membra prosecu
ti sumus. Ultimo tangemus aliquid de remedijs contra sup
biam. Et causa breuitatis ponem' octo. Quoz primus est